

MARIBOR - Preteklo soboto so se državnega prvenstva v ju-jitsu duo sistem (prikazni tehniki) v Mariboru udeležili tudi trije pariske za borilne veščine pri športnem društvu Policist Krško in v močni konkurenči osvojili dve prvi in eno drugo mesto. Vida Preskar in Sandi Hotko sta zmagala pri mešanih parih do 15 let, Anita Stregar in Mojca Škof pa pri ženskih parih nad 15 let.

MANA
turistična agencija

Kandijska 9, Novo mesto
tel.: 068/321-115, fax: 068/342-136

ZA VAŠO LAŽJO ODLOČITEV

Do 30. maja podaljšujemo plačilo na 5 čekov za počitnice iz našega kataloga!

Pohitite s prijavami!

Medcelinske kvalifikacije za svetovno prvenstvo

• rokomet (ž) •

SLOVENIJA : AVSTRALIJA

Novo mesto, športna dvorana Marof

29. maja ob 17. uri

31. maja ob 16. uri

Vstopnine ne bo!

Generalna pokrovitelja: VIAS, d.o.o., in ISS Maribor

SREČANJE SLIKARJEV OB 500-LETNICI GOTSKE CERKVE V ŠENTRUPERTU - Župniški urad in KS Šentrupert sta pripravila vrsto kulturnih dogodkov, s katerimi bodo obeležili 500-letnico gotske cerkve v Šentrupertu. Tako bodo v petek, 30. maja, ob 19. uri v osnovni šoli dr. Pavla Lukača odprli razstavo udeležencev slikarskega srečanja Kulturna dediščina Šentruperta: Bogdana Breznika, Janka Orača, Franceta in Domena Slane ter Veljka Tomanja (na posnetku slikar Toman, za njim njegov kolega in prijatelj Orač, obkrožena z učenci Šentruperške šole med ustvarjanjem v Jakijevem vrtu). Toman je te dni po mnenju strokovnjakov, tudi dr. Marka Marina, imenitno končal restavracijo kipa sv. Ruperta iz krajevne kapelice. Ob razstavi del (vsa so naprodaj) priznanih slovenskih umetnikov bo zapel oktet Lipa, na osrednji počastitvi politisočletnega jubileja gotske cerkve v soboto, 31. maja, ob 19. uri v cerkvi sv. Ruperta pa bo imel koncert Slovenski oktet. Ob tej priložnosti bosta spregovorila župnik Janez Vidic in dr. Marin. V nedeljo, 1. junija, bo v Šentrupertu birma. (Foto: P. Perc)

DOLENJSKI LIST

Št. 21 (2493), leto XLVIII • Novo mesto, četrtek, 29. maja 1997 • Cena: 190 tolarjev

Revozovim delavcem prekipelo

Enourna opozorilna stavka v Revozu - Pritisni na delavce, šikaniranje, grožnje podaljšan delovni čas, slabe plače - Vodstvo ignorira zahteve sindikata

NOVO MESTO - V ponedeljek popoldne je v novomeškem Revozu enourno opozorilno stavkovalo 1.500 delavcev. Stavko je organiziral sindikat kovinske in elektro industrije - SKEI, prej pa so sindikalni zaupniki dobili podpise več kot polovice zaposlenih. O zaupanju delavcev sindikatu govori tudi dejstvo, da se je med stavko v sindikat SKEI včlanilo več kot 100 delavcev, tako da je danes od 2.160 zaposlenih v Revozu v Novem mestu več kot 1.400 članov sindikata.

"S to enourno stavko hočemo opozoriti na nemogoče razmere, ki vladajo v tovarni, na pritiske na delavce, od katerih vodstvo firme na vse načine zahteva samo večjo proizvodnjo, izvaja nanje razne pritiske, tudi na tiste na bolniški, jih Šikanira, jim grozi, da o nizkih plačah in krivičnem sistemu stimulacij sploh ne govorimo," je povedal predsednik sindikata SKEI v Revozu Janez Jakša. Vse zahteve sindikata za pogovor o teh stvareh pa vodstvo Revoza ignorira in nanje sploh ne odgovara.

O odnosu vodstva do sindikata govori tudi dejstvo, da je morala biti novinarska konferenca ob ponedeljkovki stavki pred vratarnico in ne v sindikalni pisarni, kot je bilo napovedano, kajti

vstopa v tovarno novinarjem niso dovolili.

Proizvodnja avtomobilov v Revozu se je v zadnjem času povečala od 390 na 450 avtomobilov na dan, in to ob enakem

oziroma manjšem številu delavcev. Po zaprtju Renaultove tovarne v belgijskem Vilvoordu (tam so imeli delavci vsaj trikrat večje plače kot v Revozu) so del tamkajšnje proizvodnje prenesli v Novo mesto. Vodstvo podjetja in sindikat sta zato sklenila dogovor o podaljšanem delovnem času popoldanske izmene za eno uro (tako sedaj delajo do enajstih zvečer) in o sobotnem delu, ven-

(Nadaljevanje na 2. strani)

MINISTER BERGAUER V ŠENTJERNEJU - Prejšnji teden sta se na povabilo župana občine Šentjernej Franca Hudoklina v Šentjerneju mudila minister za promet in zvezne mag. Anton Bergauer in državni sekretar za ceste Žare Pregelj. Velik poudarek so dali rekonstrukciji križišča v Šentjerneju, ki zajema tudi semaforizacijo. Ker so občinska proračunska sredstva premajhna, je bilo nujno s tem seznaniti tudi ministra in sekretarja, kajti le tako bo mogoče izpeljati investicijo, vredno okoli 150 milijonov tolarjev. (Foto: M. Hočvar)

Dobro medosedsko sodelovanje

Turistična sezona, skupna meja, vračanje beguncov in organiziran kriminal dovolj veliki razlogi za poglabljajanje sodelovanja policij Slovenije in Hrvaške

KOSTANJEVICA NA KRKI - Če lahko sodimo po srečanju slovenske in hrvaške delegacije ministrstev za notranje zadeve in načelnikov ter sodelavcev mejnih uprav iz obeh strani meje, se sodelovanje med hrvaško in slovensko policijo vse bolj kripi s skupnim ciljem - zagotoviti varnost prebivalcem, turistom in potnikom.

Prav bližajoča glavna turistična sezona je bila ena od tem sestankov. Temeljno težišče sodelovanja bo zagotavljanje čim večje pretočnosti skupne meje, saj gre letno čez kar 55 do 57 milijonov potnikov, izmenjavo turističnih kolesarjev - te bodo skušali dobiti tudi od drugih evropskih držav, ki lahko vplivajo na gostoto potnikov na naši meji - pa bodo potnike usmerjali na manj obremenjene poti in prehode, usklajevati bodo tudi zapore za tovornjake, odpiranja novih mejnih prehodov pa zaenkrat ne bo.

Beseda je tekla tudi o izvajaju 5-stranskega sporazuma o vračanju vojnih beguncov v Bosno in Hercegovino. Medsebojno informiranje in sodelovanje je že obrodilo sadove tudi pri zmanjševanju števila ilegalnih prehodov in pri boju z organiziranim kriminalom, ki ne pozna meje. Obe strani sta z dogovorom omogočili skupno izmenično varovanje zelenih meje.

Udeleženci srečanja so ocenili

posledice izvajanja sporazuma o obmejnem prometu in sodelovanju, ki je bil že podpisani in čaka na ratifikacijo v obeh parlamentih.

Na sestanku v Kostanjevici so sprejeli tudi stališče, da je treba vse več sodelovanja prepustiti regionalni in lokalni ravni. Sodelovanje naj kripijo tisti, ki ob meji živijo in delajo.

tih, sporazum pa bo vsem živečim ob meji omogočil lažji prehod meje. Opozorili so tudi na sporazume, ki se pripravljajo z Zvezno republiko Jugoslavijo, določajo pa mejne prehode, politiko vizumov in pretočnost vozil.

T. GAZVODA

• Vsak ima človekove pravice, nihče pa noče človekovih dolžnosti. (Kueng)

PREJ SEDMAK, ZDAJ MAKSIMOVIĆ

GOZD-MARTULJEK - Društvo novinarjev Slovenije je na nedavnom občnem zboru v Gozd-Martuljku izvolilo Branka Maksimovića z RTV Slovenija za svojega novega predsednika. Doslej je društvo vodil dva manda Marjan Sedmak. Slednjemu so ob njegovem odhodu z ugledne funkcije izrekli zahvalo za vodenje novinarske organizacije, pri čemer so poudarili, da je utrdil ugled društva v Sloveniji in v mednarodnem merilu.

Janez Jakša

Berite danes

stran 2:

- Porodnišnica končno v novi stavbi

stran 3:

- Zgodba o toploški obvoznici

stran 5:

- Se bolj pozabljeni kot nekoč

stran 6:

- Plini Livarja spet dražili grla

stran 7:

- Krški Videm v nevladnem precepu

stran 10:

- Na Dolenjsko prihajajo lutke

stran 11:

- "Plačaj, pa ti vrnemo ukradeni avto"

stran 23:

- Dolenjski Cigani postajajo Romi

DOLENJSKI LIST

vaš četrtkov prijatelj

PRIJAVIL, DA JE UBIL ŽENO

NOVO MESTO - Dolenjsko je v petek pretresel že tretji umor v letošnjem letu.

49-letni D. P. iz Ulice Danila Bučarja v Novem mestu je namreč v dnevni sobi z lesnim predmetom po glavi večkrat udaril bivšo ženo J. P., s katero sta kljub ločitvi živel pod isto streho. Po dejanju je odšel na policijsko postajo v Novem mestu, kjer je povedal, da je umoril svojo bivšo ženo. Policiisti in kriminalisti so odšli takoj na kraj dogodka ter poskrbeli, da so zelo hudo ranjeno in nezavestno J. P. odpeljali v novomeško bolnišnico, kjer je zaradi hudih poškodb umrla.

VALVASORJEV PRIZNANJE IVICI KRIŽ

NOVO MESTO - V sklopu 3. slovenskega muzejskega sejma, ki je prejšnji teden potekal v Ljubljani, so v petek, 23. maja, v Narodni galeriji podelili Valvasorjevo nagrado, častna priznanja in priznanja nekaterim zaslужnim kustosom in drugim raziskovalcem ter ljubiteljem slovenske kulturne dediščine. Valvasorjevo nagrado je prejel Janez Kos, priznanje pa med drugimi tudi kustodinja Dolenjskega muzeja Novo mesto Ivica Križ za razstavo z naslovom Od antičnega vrča do majolke.

SPET KORAK NAPREJ V MEDSOSEDSKIH ODNOŠIH - Tako hrvaški kot slovenski udeleženci sestanka obeh ministrstev za notranje zadeve so tokratno delovno srečanje v Kostanjevici ocenili kot plodno, saj so še okrepili sicer že dobro sodelovanje, ki temelji na zaupanju in je zagotovo za varnost v tem delu Evrope. Hrvaško delegacijo sta vodila pomočnika ministra Željko Sačič in Joško Morič, slovensko pa državni sekretar Borut Likar in podsekretar in organizator srečanja Bojan Matevžič. (Foto: T. G.)

Dolenjka spet cesta smrti?

Umiranje razmer na pred kratkim še vojnih območjih, vračanje beguncov, v jeseni predvidene volitve v Bosni in Hercegovini, vse to bo gotovo povečalo pritisak na slovensko-hrvaško mejo in številko 55 milijonov letnih prehodov se lahko še skorito poveča. S tem pa lahko pričakujemo tudi naraščanje prometa na magistralni cesti Ljubljana - Zagreb, ki zaradi vse gostejšega prometa, v katerem še kako izstopajo težki, slabo vzdrževani in prenapolnjeni tovornjaki iz vzhodnih držav, paraževi in prenekatemu vozniku in v promet vnašajo živčnost, nova tveganja in nove žrtve.

Policija je, po sestanku v Kostanjevici sodeč, na povečan promet pripravljena. Vendar pa je jasno, da brez pomoči države ne bo dovolj močna. Če primerjamо vožnjo našega voznika v tujini in na naših cestah, je del odgovora kot na dlan. Pomanjkljiva in zastarela zakonodaja našim agresivnim voznikom ne more do živega, in ko temu pridamo še velik delež zastaranjih zadev pri sodnikih za prekrški, so naši kršitelji brez zaslužene kazni in skorajda nedotakljivi. Zakona, ki se v našem parlamentu rojeva že več let, očitno še nekaj časa ne bo, koledar izgradnje novih avtocest pa kaže, da se bo nekoč nekaj premaknilo na boljše tudi na jugu države. Da le ne bo pre Dolenjka spet "zavoljena" kot cesta smrti, torej kot cesta, ki je daleč od pričakovanj Evrope.

TANJA GAZVODA

Zakon zoper kajenje velja

Potem ko je sredi maja začel veljati tudi drugi del zakona o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov, morajo restavracije, gostilne, kavarne in podobni lokali, v katerih strežijo tudi hrano, imeti posebne prostore za nekadilce. Zakon določa tako, od tod naprej pa je uresničevanje predpisa prepričeno v precejšnji meri iznajdljivosti gostincev. Le-ti lahko sami odločijo, ali bo nekadilski prostor majhen ali velik. Prav tako bodo pretehtali, ali se jim po uvedbi protikadilskega zakona še splaća imeti v svojih lokalih in lokalčkih poleg pijače tudi hrano. Neupoštevanje zakona se kaznuje, tudi tokrat. Inšpektor bo lahko naložil gostincu, ki se požvižga na zakon o omejevanju tobačnih izdelkov, kazen; najnižja znača 250.000 tolarjev. Na kraju samem bo lahko kaznoval s 5.000 tolarji državljan, ki bo kadil v lokalu v nekadilskem prostoru. Da kadilci ne bi pozabili, kaj jih čaka, kaj kadijo, je država ukazala natisniti na cigaretno škatlice opozorila o škodljivosti kajenja.

Kaj se bo dogajalo poslej? Ali bo upadlo število kadilcev? Tobačna industrija je pretestirala že ob uveljavitvi prvega dela zakona, češ da je predpis prestrog. Kaj menite o tem, da je začel veljati zakon o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov? Ali je zakon naravnан proti vam in vašim razvadam?

IRENA BOHTE, vodja izobraževanja na Zavodu za izobraževanje in kulturo v Črnomlju: "Kot nekadilka odobravam, da so v lokalih ločeni prostori za kadilce, zlasti tam, kjer strežijo hrano. Naj ljudje kadijo, a naj s tem ne ogrožajo zdravja in počutja nekadilcev. Koliko so protitobačni zakoni vzeljivi zares, ne vem, verjetno pa so ga že zaradi zelo visokih kazni."

POLDE ŠVAJGER, poslovodja Mercatorjeve trgovine v Metliku: "Prav je, da imajo gostinski lokalni ločene prostore za kadilce in nekadilce, posebej tam, kjer imajo hrano. Sicer pa bolj malo hodim po lokalih, zato ne vem, če so se gostinci prilagodili zakonu, a najbrž so, ker so kazni visoke. Zlasti pa so se najbrž potrudili tisti, ki dajo kaj nase in na svoje dobro ime."

LAVRA MAJCEN, natakarica v bistroju Lucija v Ribnici: "Zaradi novega zakona je morala lastnica lokalnega, v katerem strežemo tudi pizze, zastekliti vrt. Ta prostor bo sedaj namenjen nekadilcem. Preureditev iz poletnega v zimski vrt je bila zelo draga. Prostor bo sicer sedaj uporaben tudi pozimi, vendar pa gostov zaradi tega ne bo toliko več, da bi se ji investicija kmalu obrestovala."

MAJDA MOVRIN, Mesarija in bife "Dober tek pri Moverinu" v Kočevju: "Lokal je premajhen, da bi v njem lahko fizično ločevali prostore. Ker še ne vemo, ali bo možno, da hrano samo izdajamo, zaenkrat nismo storili še nič. Če to ne bo možno, hrane ne bomo več imeli. Večina naših gostov je nameč kadilcev. Če bi zahtevali, da je lokal samo za nekadilce, bi ga zaprli."

ANDREJ SIMČIČ, gimnazijski maturant iz Orehovca nad Kostanjevico: "Sicer kadim, vendar me protikadilski zakon ni prizadel, saj me ne moti, da tam, kjer je kajenje prepovedano, ne smem kaditi. Zakon ni najbolj posrečen, negativne učinke tobaka bi lahko zmanjševali na primer z višjim davkom na cigarete, z manjšanjem nikotina in nedostopnostjo cigaret mlajšim."

BRANE CENIN, voznik, doma iz Globocic: "Opažam, da so v lokalih ločili postope na tiste za kadilce in na tiste za nekadilce. Strinjam se, da se v lokalih ne kadi, kjer je hrana. Tam bi tudi sam prepovedal. Težko bi reklo, ali se bo tako strog protikadilski zakon v Sloveniji obdržal. S takim zakonom hočejo dokazati, da gremo v Evropo, kjer so celi lokalni za nekadilce."

TONČKA ŽLAJPAH, gostilničarka iz Mokronoga: "Tobačni zakon nas ni prav nič prizadel, kajti v naši gostilni imamo dosti prostora in smo se ustrezno organizirali že v prehodnem obdobju. Sicer pa se mi zdi, da je vse več nekadilcev, verjetno predvsem zato, ker ljudi bolj skrbijo njihovo zdravje, nekaj pa so k redenju kadilskih vrst morda prispevale tudi pogoste podražitve cigaret."

FRANCI PLAUSTEINER, gostilničar iz Sevnice: "Nisam občutka, da bi zakon, ki terja od nas gostincev, ki gostom strežemo tudi s hrano, ločene prostore za nekadilce, kaj vplival zmanjšanje obiska gostov pri nas. Seveda smo pravočasno ukrepali in nismo čakali do zadnjega, kaj se bo izčimilo, ali bodo inšpektorji dosledno uresničevali strogi zakon."

DAMJAN BARTOLJ, inštruktor vožnje iz Novega mesta: "Nisem kadilec, vendar me kajenje bolj moti v avtomobilu kot pa v lokalih. Ker imam lokal s hrano, sem po novem protitobačnem zakonu dolžan poskrbeti za ločen prostor za kadilce. Žal je zakon precej nedorečen, saj npr. ne piše, kako naj bo ločen od ostalih prostorov, zato mislim, da ga bo težko dosledno izvajati."

Revozovim ...

(Nadaljevanje s 1. strani)

dar delavcem Revoz za to dodatno obremenitev odrinja mizerno plačilo. Poleg tega delavce silijo delati še več in še dlje, kot so se s sindikatom dogovorili, in to brez predhodne napovedi. Če se temu upira, pa jim grozijo z odpovedjo in s tem, da je po belgijski tovarni sedaj za zaprtje na vrsti novomeška. "Vodstvo se lahko hvali z uspešnim poslovanjem in dobičkom, vendar gre to na račun izkorisčanja delavcev, ki od tega nimajo nič. Dobiček gre v Francijo!" Letos se je prozvodna ciljov v novomeški tovarni gibala takole: januarja so naredili 6.841 avtomobilov, februarja 6.644, marca že 7.639 in aprila le 4 manj kot 10.000. In ob tem je slišati celo napovedi o zmanjševanju števila zaposlenih! Verjetno pa so take govorice lansirane kot del pritisnika na delave. Vsekakor o tem sindikata ni nihče nič obvestil, kaj šele, da bi se z njim pogovarjal. Je pa vodstvo našlo čas, da je kar uro in četrt (več kot je trajala opozorilna stavka) prepričevalo delavce, naj ne zaupajo sindikatu, naj se ne pridružijo stavki, ker bodo sicer izgubili delo.

"Zahievamo: takojšnje prenehanje šikaniranja delavcev, groženj sindikalnim zaupnikom in onemogočanje njihovega dela, prenehanje groženj delavcem po prihodu z bolniške in nezakonitega premeščanja delavcev, spoštovanje dogovorenega delovnega časa in nadaljevanje pogajanja o plačah in stimulacijah," je Jakša strnil stavkovne zahteve. "Če bo vodstvo naše zahteve še naprej ignoriralo, bomo pritisk stopnjevali," je napovedal.

A. BARTELJ

Porodnišnica končno v novi stavbi

Danes otvoritev nadomestne novomeške bolnišnice - Pol s samoprispevkom, pol država

- Pri porodih lahko tudi očetje - Za dokončanje še 12 milijonov mark

NOVO MESTO - Danes popoldne bo predsednik Slovenije Milan Kučan slovesno odprl novo novomeško porodnišnico. Po otvoritvi si bo moč ogledati nove prostore ginekološko-porodniškega in otorinolaringološkega oddelka. Oba oddelka se bosta v novo stavbo preselila takoj po uradni otvoritvi in bo delo v novih prostorih po besedah direktorja novomeške bolnišnice dr. Toneta Starca steklo sredji junija.

Za gradnjo nove porodnišnice so se odločili pred dobrimi devetimi leti, jasno pa je bilo, da brez samoprispevka te drage gradnje ne bi zmogli. Tako so spomladni leta 1989 v takratnem novomeški občini razpisali referendum za samoprispevek. Tisto leto je bilo v Sloveniji razpisanih 7 večjih referendumov, za uvedbo samoprispevka pa so glasovali samo novomeški občani, in to kar 75 odst. tistih, ki so se glasovanja udeležili. Nemajhne zasluge za tako lep uspeh ima takratna SZDL. Temeljni ka-

men za novo stavbo oziroma za nov trakt novomeške splošne bolnišnice so položili jeseni 1991, ko se je gradnja tudi začela.

Po šestih letih je prišlo do dokončanja prve, tako imenovane preselitvene faze, vmes pa se je gradnja opotekala in zastajala. Med gradnjo je prišlo do preprojektiranja stavbe, do sprememb v načinu financiranja, stalno so se opetali s pomanjkanjem denarja, vrstile so se težave z izvajalcem. Kakor koli že, nova

NOVA PORODNIŠNICA - Danes bo predsednik Kučan slovesno odprl novo novomeško porodnišnico, v začetku tedna pa je bilo pred njo še pravo gradbišče. Prvi otroci se bodo v tej stavbi rodili sredji junija. (Foto: A. B.)

Če nas nesreča doleti v tujini

Uveljavjanje nujnega zdravljenja v tujini je v različnih državah različno - Na Hrvaškem s potrjeno zdravstveno izkaznico - Pri plačilu shranite račun

NOVO MESTO - Bližajo se poletni meseci in čas dopustov. Mnogi se bodo odpravili na dopust v tujino, ker pa nesreča nikoli ne počiva in se lahko zgodi, da zbolimo ali se poškodujemo tudi na tujem, je dobro, če se z vsem potrebnim seznanimo že pred potovanjem. Slovenija ima namreč z različnimi državami na različen način urejeno koriščenje zdravstvenega zavarovanja.

Na novomeški enoti Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije so nam povedali, da si je za potovanje v države, s katerimi ima Slovenija sklenjeno konvencijo - to je z Avstrijo, Italijo, Nemčijo, Madžarsko, Nizozemsko, Belgijo, Luksemburgom in Romunijo - potrebno pred odhodom priskrbiti si posebno potrdilo, ki ga izdajajo v enotah zavoda in njihovih izpostavah o pravici do zdravstvene storitve v tujini. Za to morate imeti le potrjeno zdravstveno izkaznico. S tem potrdilom lahko v tujini uveljavljate le nujno zdravljenje, ki je praviloma v javnih zdravstvenih zavodih zastonj. V primeru, če ste na nujnem zdravljenju pri zasebnem zdravniku ali na zasebni kliniki, boste račun morali plačati, zavod pa bo potem ob predložitvi računa povrnil stroške v višini, ki bi jih za to plačala tuja bolniška blagajna.

Na Hrvaškem, kjer bo prav gotovo letovalo veliko Slovencev, lahko pravico do nujnega zdravljenja vključno z zdravili uveljavljajo.

• Ker so zdravstvene storitve v tujini precej dražje kot pri nas in so povračila običajno nižja od dejanskih stroškov, Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije letos že drugo leto zapored nudi tudi dodatna zavarovanja za potovanje v tujino, ki krije preostali del stroškov za nujno zdravljenje. Več o tovrstnem zavarovanju pa lahko izveste na izpostavah ali območnih enotah zavoda.

Ijate s potrjeno zdravstveno izkaznico. Če bi se zgodilo, da izkaznice ne bi hoteli upoštevati, zahtevajte vso opravljeno storitev račun in ga po vrnitvi domov predložite zavodu.

V Angliji, na Češkem, Slova-

škem, v Bolgariji in na Poljskem boste nujno zdravljenje v javnih zdravstvenih ustanovah lahko uveljavljali na podlagi slovenskega potnega lista in potrjene zdravstvene izkaznice. V ostalih državah (Franciji, Španiji, Švici, Grčiji, skandinavskih državah, ZDA,...) pa boste morali zdravnika plačati, ob vrnitvi domov pa vam bodo na zavodu ob predložitvi računa stroške nujnega zdravljenja povrnili v višini povprečnih stroškov teh storitev pri nas.

J. DORNIŽ

A. BARTELJ

Zima odmaknila otvoritev

Posodabljanje ceste od Kuželja do Gašparcev se je zavleklo - Hrvaška cesta pomembna za Slovenijo

BROD NA KOLPI, KOSTELSKO, OSILNICA - Na hrvaški obali Kolpe posodabljuje cesto od Kuželja do Gašparcev. Zaključek del in otvoritev ceste so načrtovali za to soboto, 31. maja, v počasnitve hrvaškega praznika dneva državnosti. Hkrati so načrtovali še otvoritev lepo urejenega novega mejnega prehoda v Brodu na Kolpi in prenovelega hotela. Dela pa je zavrla zgodnja in dolga zima, zato se bo to zgodilo obenem izmed naslednjih hrvaških državnih praznikov.

Odsek, ki ga posodabljujejo, je dolg 5,6 km, ta eden pa bo posodobljenih 4,7 km, ostalo pa bo še 900 m nesodobne ceste. Cesta bo široka 6 m, na ovinkih pa celo do 10 m. Po lanskem predračunu naj bi dela veljala 3,5 milijonov kun, zaradi snega in zahtevnih del pa se bodo podražila na okoli 5 milijonov kun (1 kuna je 25 tolarjev).

Žal pa je del že prej asfaltirane

cesta od Broda na Kolpi do Kolpe na odsek Guče selo-Kuželj uničen, nevaren in ozek. Zato je tudi ta del potreben posodobitve. Najbolje bi bilo, če bi pri teh dveh vseh naredili obvoz, saj pri Kuželju že stoji v ta namen most, ki so ga zgradili že pred desetletji. Ko bo cesta od Broda na Kolpi do Gašparcev oz. Mirtovičev posodobljena, bo prevzela tudi večino prometa, ki poteka zdaj po slovenski cesti od Petrine do Mirtovičev.

Hrvaška pa s posodobitvijo

ceste do Gasparcev še ne bo rešila zadnje besede, saj bodo morali hrvaška vozila peljati do Čabra še vedno skozi slovensko Osilnico.

Zato Hrvaška pripravlja nadaljevanje gradnje ceste po svoji strani Kolpe do Gašparcev preko Turkov do Hrvatskega in tam preko Kolpe do Zambla na Hrvaškem in naprej do Čabra.

J. PRIMC

nju lokalnega televizijskega programa še več kot v javnosti razpravljali v zakulisju. Toliko kakor v zvezi s tem vprašanje se v Mariboru že dolgo ni lobiralo. Med mariborskimi politiki se je celo šušljalo, da tisti mestni svetniki, ki ne bodo dvignili roke za sofinanciranje lokalnih televizijskih programov, ne bodo mogli biti nikoli več izvoljeni.

Razprave pa dosegle vrhunc na nedavni seji mestnega sveta, na kateri so svetniki sprejemali proračun. Na javnem glasovanju pa se je zgodilo presenečenje. Mestni svetniki so z večino glasov gladko zavrnili predlog o denarni pomoči medijem in v 13 milijard tolarjev težkem mestnem proračunu niso namestili niti tolarja za financiranje lokalnega informativnega televizijskega programa.

Sicer pa v Mariboru v teh dneh postaja vse bolj pomembna najbolj pomembna med nemajhnejšimi stvarmi - nogomet. Igrališč NK Maribora so namreč v Ljudskem vrtu v nedeljo ponovno zmagali, zato navijači vijoličastih po štajerski metropoli že prepevajo: "Pojmo vse, Štajerska se veseli!". Kakšno veselje bo v mestu zavladalo šele, če bodo mariborski nogometni zares postali državni prvaki, si ni težko predstavljati. V mestu, ki toliko časa doživlja poraze na številnih področjih, zlasti pa v gospodarstvu, čakajo mnogi na kakšen krok uspeha kot na vodo v puščavi.

TOMAŽ KŠELA

ŠPANOVIJA - Od kar železničarji štrajkajo, se malo ozirajo okoli po kakšnem dodatnem zaslužku. Pred novomeško kandijsko postajo so v španoviji z novomeško občino začeli pobirati parkirnine. Na neurejenem, pršnem prostoru, kjer v sili puščajo avtomobile največ ljudje, ki grejo do zdravniku v zdravstveni dom ali v bližnjo bolnišnico, je najmanjše plačilo 100 tolarjev. Železničarji bi veliko več zasluzili, če bi manj parkirali svoje vlake. In še ljudi ne bi jezili.

URA - Če bi parkirnino na novomeškem Glavnem trgu zaračunavali po uru na rotovžu, bi vsi parkirali zaston. Ura namreč že kakšno leto stoji. Morda bo občinski delež od parkirnine pri kandijski železniški postaji zadostoval, da bodo najeli kakšnega mojstra, ki bo znamenito uro spet pognal naprej. Glede na navade na novomeški občini pa lahko pričakujemo, da bodo za rešitev te problema zaposlili kakšnega svetovalca.

INŠPEKCIJE - Svetovalca, in to takega, ki ima vpogled v globoke skravnosti, bi moral imeti človek, če bi hotel po telefonu poklicati ali najti kakšnega novomeškega inšpektorja. Inšpektorji, ki po novem pripadajo različnim ministrstvom, so razstopeni po celem mestu, v telefonskem imenu jih pa tudi Sherlock Holmes ne bi odkril. Konspiracija?

POKOJNIK - Na otvoriti čistilne naprave v Selih pri Straži je novomeški župan, tudi sam včasih komunačec, ob naštevanju zaslug za razvoj komunalne dejavnosti v občini izrekel priznanje tudi "pokojnemu direktorju Komunale Jožetu Cvitkoviču". Lepo je in spodobi se. Malo nepridno je le to, da se je "pokojnik" udeležil otvoritev in čil in zdrav stal nekaj metrov od župana.

Ena gospa je rekla, so v Revozu štrajkali zato, ker Francozi ne razlikujejo Podgorca od zamorca.

BERGERJEV NOVI PROJEKT

LJUBLJANA - V pondeljek, 26. maja, so v prostorij Slovenskega mladiškega gledališča v Ljubljani predstavili novi projekt Matjaža Bergerja "Nikoli me ne vidiš tam, kjer te jaz vidim", ki je nastal v sodelovanju z Mestno občino Nova mesto. Projekt bo premierno uprizorjen v sredo, 11. junija, v maneži Srednje kmetijske šole v Novem mestu.

Suhokranjski drobiž

Ivančna Gorica-Dvor

S KOLESI PO RIMSKI CESTI - Tudi letosnjek leta organizirajo kulturno društvo Dvor, turistično društvo Žužemberk-Dvor in turistično društvo Ivančna Gorica, tokrat že drugič, zgodovinsko-rekreacijski kolesarski izlet od Ivančne Gorice do Dvora v nedeljo, 1. junija. Štart ob 8. uri pred milnjikom ob cerkvi sv. Jožeta v Ivančni Gorici. Vabiljeni ste stari in mladi, za vse pa bo organiziran tudi prevoz s kolesi vred do Ivančne Gorice. Odhod udeležencev z Dvora ob 7. uri zjutraj in iz Žužemberka ob 7.10. Vsak udeleženec bo dobil spominsko kapo in majico pa tudi kartonček, na katerem bo z žigom potrjena udeležba. Sponzorji so poskrbeli tudi za okreplila in malico.

MOST POPRAVLJEN - Prejšnji teden je mojster Feliks Košak iz Šmihela popravil leseni most Jama-Dvor. Krajani smo tako po večmesečnem mirovanju končno dočakali prvo uspešno izvedeno nalogo. Konstituirali pa so se počasi tudi organi nove KS Dvor. Novi svet KS Dvor je sicer brez razpisa, pa vendar po poslovniku izvolil tajnika KS Dvor. Tajniške posle bo opravljala Nežka Primc. M. S.

Zgodba o topliški obvoznici

Obvoznica v Dolenjskih Toplicah je zgrajena, nekaj ljudi pa je proti zapori Zdraviliškega trga za promet, zaradi česar so obvoznico sploh gradili

DOLENJSKE TOPLICE - Na dnevnem redu današnje seje novomeškega občinskega sveta je tudi sprejem odredbe o ureditvi prometa v Dolenjskih Toplicah. Ta točka je bila že na dnevnem redu prejšnje seje sveta, a so jo očitno zaradi nezadovoljstva nekaj krajanov, katerih zahteve v občinskem svetu zagovarja Jože Pršina, umaknili oziroma prestavili za mesec dni.

Zajedno pravzaprav gre? Skozi zdraviliški kompleks poteka cesta proti Uršnemu selom. Seveda je promet za zdravilišče moteč in neprimeren, zato sta Krka in novomeška občina pred dvema letoma podpisali pogodbo o zgraditvi obvoznice, ki bo promet speljala imo zdraviliškega kompleksa in omogočila zaprtje dela sedanje lokalne ceste v tem kom-

ŽELJIO SE SKREGATI Z BE-LIM KRUKOM - Kljub vsemu pa je v kraju ni prave pripravljenosti za sodelovanje s tamkajšnjim zdraviliščem, kjer je konec koncev zaposlenih blizu 150 ljudi, posredno pa daje kruh še veliko več krajanom. Nerazumljivo je, da se kraj oziroma nekaj ljudi v njem hoče na vsak način skregati z belim kruhom, v tem primeru z zdraviliščem. Vsako priložnost izkoristijo, da tolčajo po nogah konja, ki edini lahko voz bodoče samostojne občine varno in gosto vleče naprej. Dve leti pred njenimi očmi gradijo obvoznico, o tem je beseda tekla vsaj na treh javnih sestankih, "45 hišnih številk" pa nič slišalo, nič videlo, nič vedelo. Ko je stvar končana, ko bi končno morali urediti promet, se pa nenadoma prebudijo iz dveletnega dremeža in zaženejo vik in krik, ki odmeva celo v občinskem svetu. Koliko časa?

Zdraviliškega trga za promet po zgraditvi obvoznice. Krka je za izgradnjo obvoznice plačala okoli 700.000 mark, poleg tega pa izpolnila tudi vse ostale obvezno-

ZDRAVILIŠKI TRG - Cesta iz Dolenjskih Toplic proti Uršnemu selom poteka skozi zdraviliški kompleks, kar je dejavnost zdravilišča moteče in neprimereno. Sedaj, ko je zgrajena obvoznica in bi moral Zdraviliški trg zapreti za promet, so pa nekateri krajanji zagnali vik in krik. (Foto: A. B.)

sti, ki izhajajo iz pogodbe, tako ureditev ambulante in lekarne ter asfaltiranje ceste v središču Dolenjskih Toplic. Poleg tega bodo topliški kulturni dom priključili na zdraviliško toplovodno omrežje; Zdravilišča so pripravljena vsestransko pomagati pri dokončanju tega doma, ki postaja že prava kulturna sramota kraja. Prav tako bodo sofinancirali gradnjo vodovoda za naselje Cviblje.

A. BARTELJ

PLANINSKO DRUŠTVO VABI NA KONJA IN RZENIK

NOVO MESTO - Planinsko društvo Novo mesto vabi planince v soboto, 7. junija, na Konja (1803 m) in Rzenik (1823 m), v veznu grebenu med Korošico in Veliko planino. Odhod z osebnimi avtomobili izpred avtobusne postaje v Novem mestu bo ob 5.30. Pot bo zahtevna in hoče bo za okrog 6 do 7 ur. Cena izleta je 1800 tolarjev za tiste brez avtomobila, za lastnike vozil pa 800 - za vodenje in prevoz vodnikov. Prijavite se lahko na tel.: 321 - 446 ali 49 - 040 do petka, 6. junija, ob prijavi pa boste lahko dobili še ostale informacije. Vodila bo Rozi Skobe.

Proti razpihanju sovraštva

Proslava 55-letnice Gorjanskega bataljona - Slovenci se moramo spraviti s svojo zgodovino

SENTJERNEJ - V nedeljo, 25. maja, je več sto nekdanjih borcev, njihovih svojcev in simpatizerjev na sentjernejskem hipodromu proslavilo 55-letnico Gorjanskega bataljona. Ob tej priložnosti so pripravili lep kulturni program. Gorjanski bataljon so ustanovili 13. maja 1942 na Pragu pri Javoricu, prvič pa so se borci javno predstavili prav 25. maja istega leta v Lurdru pri Sentjerneju. Ob ustanovitvi je Gorjanski bataljon štel okoli 150 borcev, predvsem domačinov, v njegovem sestavu pa se je borilo okoli 540 borcev in bork; kar tretjina jih je med vojno izgubila življenje. Danes je živih še okoli 130.

Udeležence je pozdravil sentjernejski župan Fran Hudoklin, ki se je borcem zahvalil za njihov veliki prispevek k svobodi in delu, da njihov boj, predvsem pa številne žrtve, zaslužijo spoštovanje in hvaležnost tudi današnjih generacij. Slavnostni govornik Bogdan Osolnik je za to priložnost pripravil lep, pretehtan in skrbno zastavljen govor. "Gorjanski bataljon je nastal kot prava ljudska vojska iz upora proti fašističnim okupatorjem. Njegovih prvi borce so bili prostovoljci, v glavnem domačini, kmečki fantje in dekleti in mladi izobraženci, ki so prijeli za orožje takrat, ko je za tako tveganje dejanje bilo potrebno zares iskreno domoljubje pa tudi hrabrost in pripravljenost na napore in žrtve za svobodo," je med drugim dejal Osolnik in poddaril, da so zavezniki med vojno priznali samo dve fronti: fronto fašizma in protifašizma, katere trden in neomajen člen je bil tudi slovensko narodnoosvobodilno gibanje. "Zato bližnji vseslovenski partizanski tabor ne bo samo praznik brigad, temveč tudi vseh enot, njihovih predhodnic pa tudi

aktivistov OF, partizanskih bolnišnic, tehnik in kurirskih vodov. Bo tudi priložnost za iskreno zahvalo vsem, ki so podpirali osvobodilni boj, saj brez opore v prebivalstvu ne bi bil mogoč tako uspešen razvoj partizanstva."

Osolnik je dejal, da smo Slovenci lahko ponosni, da smo bili v 2. svetovni vojni na strani zmagovitih protifašističnih sil. Nenamiseln in za nas škodljivo bi bilo, če bi se tej dedičini danes odpovedovali. "Čas bi že bil, da se tudi Slovenci spravimo s svojo zgodovino. Zdaj, ko imamo svojo državo, bi se morali še toliko bolj odgovorno zavzemati za skupne nacionalne koristi in dobrobit državljanov ter presegati strankarsko in ideološko nestrnost, zlasti pa razpihanje sovraštva med ljudmi," je končal Osolnik.

A. B.

Novomeška tržnica je neustrezna

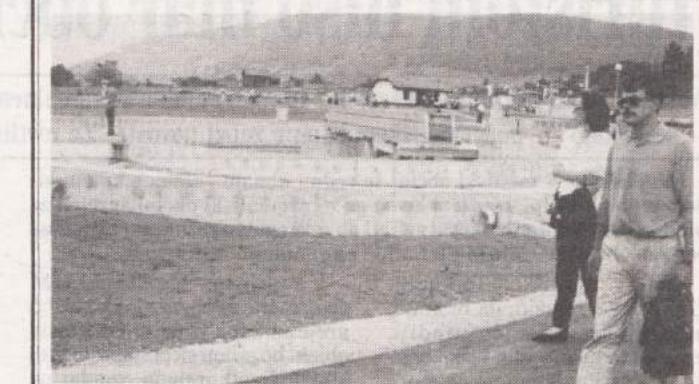
Premalo prostora in brez prave tehnične opreme za prodajo živil živalskega izvora - Odločba veterinarske inšpekcijske o prepovedi prodaje teh živil - Potrdila za smetano in jajca

NOVO MESTO - Novo mesto kljub nekaterim načrtom v preteklosti še vedno nima ustrezne tržnice. Sedanja, ki je že desetletja stisnjena v starem središču mesta, je premajhna in tudi neustrezna za prodajo. Tudi zato je veterinarska inšpekcijska pred kratkim izdala odločbo o prepovedi prodaje živil živalskega izvora, ki bo prizadela predvsem branjeve.

Z novim zakonodajom morajo vsi, ki imajo proizvodnjo živil za prodajo, te objekte registrirati pri Veterinarski upravi RS. Registrska številka objekta naj bi bila del deklaracije in kot taká izpisana tudi na živilih. "Tržnica je kraj, kjer se še vedno prodaja večina živil živalskega izvora iz veterinar-

sko nepregledanih objektov, nepregledana pa je tudi proizvodnja teh živil," je povedala veterinarska inšpekcijska vodja veterinarske inšpekcijske za Dolenjsko in Belo krajino v Novem mestu Terezija Balkovec. Že konec leta so branjeve opozarjali na ta zakon, pred kratkim pa so odločbo o prepovedi prodaje teh živil naslovili na Komunalno, ki je upravljalo tržnico. S to odločbo so seznanili tudi občino. Komunali pa so do jeseni naložili, naj poskrbi za boljšo tehnično opremljenost novomeške tržnice.

"Prodaja živil živalskega izvora mora potekati ločeno od drugih živil, v pokritem objektu, kjer je tudi možnost hlajenja, ob prodajnih mestih morajo biti umivalniki, prodajalci pa morajo nositi ustrezno delovno obleko; tako kot vsi ostali, ki se ukvarjajo s prodajo živil, pa morajo tudi prodajalci na tržnici vsakih 6 mesecev opraviti živilski pregled," je razložila inšpektrica. Novomeška tržnica

SODOBNA ČISTILNA NAPRAVA - Sredji prejšnjega tedna je bila na Selih pri Straži otvoritev ene najmodernejših bioloških čistilnih naprav v Sloveniji, ki bo v tem koncu poskrbel za čistejo reko Krko. (Foto: J. D.)

Odprli novo čistilno napravo

SELA PRI STRAŽI - Sredji prejšnjega tedna je bila na Selih pri Straži otvoritev ene najmodernejših bioloških čistilnih naprav, ki bo v začetku služila za čiščenje industrijskih in gospodinjskih odpadkov iz Straže in še sedmih bližnjih vasi.

Otvoritev se je udeležil tudi državni sekretar z Ministrstvom za okolje in prostor Marko Slokar, ki je poudaril velik pomen gradnje takšnih čistilnih naprav za ohranjanje čistega okolja. Na prireditvi je podelil tudi priznanja najboljšim osnovnošolcem za prispevek o varovanju okolja in reki Krki.

Sodobna čistilna naprava, ki so jo začeli graditi v jeseni leta 1995, ima 7500 enot. Osnovni projekt je narejen po tehnologiji Jugoturbine iz Karlovca, ki ga je z izboljšavami in opremo dopolnilo celjsko podjetje PU. Čistilno napravo pa je zgradil novomeški Pionir Standard. Naložba je bila blizu 141 milijonov tolarjev, od tega je 48,4 milijona prispevalo novomeško javno podjetje Komunala, 37,5 milijona Ministrstvo

za okolje in prostor, 55 milijonov tolarjev pa je bilo posojila ekološko razvojnega sklada.

Cistilna naprava na Selih je prva takna naprava v Sloveniji. Odpadna voda gre najprej v mehansko čiščenje, kjer se ločijo plavajoči in trdni delci ter maščobe. Te odpadke dajo v zaboje in jih odpeljejo na depozitjo v Leskovec. Po mehanskem čiščenju odpadnih vod sledi biološko čiščenje. V notranjem delu bazena se useda blato, ki ga s potopnimi črpalkami črpajo v silos blata, od tam pa ga s cisternami odvajajo v centralno čistilno napravo v Ločni, kjer blato še naprej obdelajo.

Komunala se je pospešeno lotila gradnje čistilnih naprav v začetku sedemdesetih let, tako je sedaj v novomeški občini v čiščenje zajeta večina odpadnih vod iz industrijev in polovic odpadnih vod iz gospodinjstev. Čistilne naprave za biološko čiščenje so v Novem mestu, na Otočcu, v Smarjeti, Mirni Peči, Dolenjskih Toplicah, Češči vasi in na Selih pri Straži.

J. D.

SREČANJE BORCEV - Na proslavi 55-letnice Gorjanskega bataljona v Sentjerneju so se srečali soborci in starci prijatelji. (Foto: A. B.)

Zaradi preselitve veleprodajnega skladišča in prihajajočih novih kolekcij v trgovine

bo dne 30. in 31. maja 1997

V MENZI NOVOTEKS

pod okriljem prodajalne »Krojač« Bršljin

organizirana prodaja tekstila, konfekcije in ostalega blaga, ki je večinoma cenovno in kakovostno nižjega ranga, v ostalem pa desortirano blago boljše kakovosti.

TRGOVINA NOVOTEKS NOVO MESTO

BODO BRANJEVE ŠE PRODA-JALE? - Veterinarska inšpekcijska od njih zahteva tako kot od ostalih večjih proizvajalcev živil živalskega izvora tudi za prodajo smetane in jajc pregled objektov in proizvodnjo teh živil. (Foto: J. D.)

Turistom niso mar občinske meje

Medtem ko so v črnomaljski občini sprejeli odlok o komunalnem redu ob Kolpi, ga v metliški še nimajo - V podzemeljskem kampu zopet novosti - Za metliško kopališče ni zanimanja

METLIKA - V metliški občini še vedno nimajo odloka o komunalnem redu ob Kolpi, medtem ko so ga v črnomaljski občini sprejeli že pred časom. Vendar bi moral veljati ob reki enotnem režim, saj turisti ne vedo za občinske meje in jih tudi te ne zanimajo.

Tudi v metliškem podjetju GTM se zavzemajo, da bi kraje, namenjene turistom, uredili, označili in da bi v njih veljal enoten režim. Predvsem pa ne more biti, kot poudarja direktorica GTM Vera Pešelj, vsak travnik šotorišče, ampak mora biti zadosteno minimalno sanitarno-tehničnim pogojem. To govorji iz izkušenj, saj ima GTM v Podzemljiju kamp, ki ga zadnja leta vsako leto posodablja. Tako letos preurejajo gospinski objekt in sanitarije. V novi restavraciji bo 30 sedežev, zunaj pa pokrit prostor s 80 sedeži. Uredili bodo tudi novo kuhinjo za pripravo topnih obrokov in ne le hitro pripravljenne hrane, kot so jo obiskovalcem lahko ponudili doslej. Stavba naj bi bila končana do 20. junija, ko naj bi v Podzemljiju tudi pričeli z uradno kopalno sezono. Upajo, da bo boljša kot lani, ko je bilo zaradi slabega vremena kopalcev za polovico manj kot leto poprej, medtem ko je bil kamp, v katerem je 50 kampirnih mest, klub vsemu 70-odstotno zaseden. Poleg igrišča za otroke so letos uredili še igrišče za odbojko. Ker pa se zanimanje za kamp povečuje, ga namenljajo razširiti na zemljišča, ki jih bodo odkupili od sosedov.

ZAPELOJE SEDEM ZBOROV - Zveza kulturnih organizacij Črnomelj je pretekelo soboto v črnomaljskem kulturnem domu pripravila 11. revijo pevskih zborov odraslih z Dolenjske in Bele krajine. V sedmih pevskih zborih se je predstavilo okrog 200 pevcev in pevk. Nastopili so Šentjernejski oktet z umetniškim vodjem Milanom Pavličem, moški pevski zbor Dobrepole z zborovodjem Tonetom Šinkovcem, vokalna skupina Mirna z zborovodjem Stanetom Pečkom, mešani pevski zbor Revoz iz Novega mesta z zborovodkinjo Cvetko Hribar, loški pevski zbor ZLD Bele krajine iz Črnomelja z zborovodjem Francem Milekom, mešani pevski zbor Krka iz Novega mesta z zborovodkinjo Sonjo Čibej in mešani pevski zbor Pomlad iz Novega mesta z zborovodkinjo Jožico Prus (na fotografiji). (Foto: M. B.-J.)

Kakšnega župana potrebuje Črnomelj?

Ljudje se pritožujejo

ČRНОМЕЛЈ - Okrog novega leta se je večina črnomaljskih svetnikov strinjala, da bo njihov župan Andrej Fabjan poklicni poslanec v državnem zboru in nepoklicni župan. Na zadnji seji občinskega sveta pa so kar štirje svetniki pri vprašanjih in pobudah razgrnili svoje poglede na županovo nedosegljivost.

Rdečo nit je začel razpredati svetnik, ki je dejal, da se ljudje pritožujejo, ker ne morejo priti do župana, zato je predlagal uvedbo županovih ur. Drugi svetnik pa je menil, da je sedaj prepozno ugotovljati, da je župan nedosegljiv. O tem so odločali pred meseci, ko so uveli nepoklicnega župana.

Tretji svetnik je bil prepričan, da nobena slovenska občina ne potrebuje župana, ki bo razpravljal o evropskih zadevah, svojim občanom pa ne bo dosegeljiv, ampak potrebuje takšnega, ki se bo vsak dan srečeval s problemi občine. Vprašal je, ali župan meni, da dovolj dobro opravlja svoje delo glede na to, da je v Črnomelju le en dan v tedenu. In če je odgovor pritrdilen, se postavlja vprašanje, ali je v prihodnjem sploh smiselno, da je v statusu določeno, da je županovanje poklicno, če pa kaže, da ga je moč opraviti tudi z nepoklicnim županom. Četrти pa je bil prepričan, da dokler imajo v črnomaljski občini tega župana, ga pač imajo. Ob potrditvi za poklicnega poslanca je Fabjan dejal, da se zanesne na svoje službe na občinski upravi, pa naj se ljudje sedaj obračajo nanje.

Na vse pripombe so svetniki dobili v odgovor le en stavkič, da se je moč pogovoriti z županom in poslancom Andrejem Fabjanom vsak ponedeljek med 15. in 18. uro, obisk pa je potrebno prej najaviti v tajništvu župana. Vprašanje je, če je s tem odgovorjen na vse pomisleke.

M. B.-J.

Do leta 2000 številne naložbe

Telekom načrtuje v občini do leta 2000 za 650 milijonov tolarjev naložb - Od 26 na 40 telefonskih priključkov na 100 prebivalcev - Adaptirani prostori v Črnomelju

ČRНОМЕЛЈ - Decembra lani je bilo v črnomaljski občini priključenih 3.752 telefonov, kar pomeni, da je bilo 26 priključkov na 100 prebivalcev. V občini je bila lani zamenjana tudi analogna centrala z digitalno, zgradili so digitalni radijski prenosni sistem in razvodna naročniška omrežja ter vključili 258 novih telefonov. Naložba je velja za 122 milijonov tolarjev.

Telekom Slovenije predvideva v svojem razvojnem načrtu do leta 2000 digitalizacijo omrežja in naprav. Za črnomaljsko občino to pomeni razširitev v lanskem letu zgrajene digitalne voziščne telefonske centrale v Črnomelju od 2.940 na 4.800 priključkov, tako da bo na 100 prebivalcev prišlo 46 telefonov. Uredili bodo prostore v Črnomelju ter zamenjali telefonske centrale z digitalnimi v Adleščih, Dragatušu in Vinici, zgradili digitalne kabelske sisteme iz teh krajev do Črnomelja ter dogradili krajevno kabelsko omrežje. V starem trgu bodo zamenjali telefonsko centralo in uredili prenosne poti do Črnomelja. Predvideva, da bo leta 2000 v vsej občini v povprečju 40 telefonov na 100 prebivalcev. Vsa ta dela naj bi veljala 650 milijonov tolarjev. Tako gradnja omrežja kot vzdrževanje pa je v črnomaljski občini dražje od slovenskega povprečja (redko poseben območju).

Samo v letosnjem letu pa nameava Telekom v črnomaljski občini uresničiti več naložb, vrednih 81 milijonov tolarjev. Tako bodo adaptirali stavbo Telekoma v Črnomelju ter zgradili prostor, v katerem bodo postavili diesel-električni agregat za rezervno napajanje telekomunikacijskih naprav v primeru izpada električnega omrežja. Dogradili bodo krajevno in razvodno naročniško omrežje, da bo moč vključiti 250 novih telefonskih naročnikov.

Zamenjali bodo telefonsko centralo v Adleščih z zmogljivejšo, uredili prenosne poti oz. medkrajevne zveze do Črnomelja ter dogradili krajevno in razvodno naročniško omrežje, da bo možno

adaptirati stavbo Telekoma v Črnomelju ter zgradili prostor, v katerem bodo postavili diesel-električni agregat za rezervno napajanje telekomunikacijskih naprav v primeru izpada električnega omrežja. Dogradili bodo krajevno in razvodno naročniško omrežje, da bo moč vključiti 250 novih telefonskih naročnikov.

Zamenjali bodo telefonsko centralo v Adleščih z zmogljivejšo, uredili prenosne poti oz. medkrajevne zveze do Črnomelja ter dogradili krajevno in razvodno naročniško omrežje, da bo možno

V Črnomlju se je rodilo gledališče

Jesenji premiera komedije

ČRНОМЕЛЈ - Že med drugo svetovno vojno je v Črnomlju delovalo gledališče, po njej pa je bilo v občini razvijena gledališka dejavnost, saj je marsikatera vas imela gledališko skupino. Okrog leta 1980 pa je skoraj vse zamrlo. S svojo gledališko dejavnostjo je ostal le KUD Jasa na tukajšnji gimnaziji, pred leti pa je gledališko predstavo postavil na oder tudi Mladinski kulturni klub Bele krajine.

Na Zavodu za izobraževanje in kulturo (ZIK) pa so že štiri leta ugotavljali, kako najnovo bi bilo razviti gledališko dejavnost, a zamisel nikarki ni naletela na ugodna tla. Aprila pa so pripravili srečanje ljubiteljev gledališča ter kmalu ustanovili gledališko skupino, v katero so povabili tudi profesionalnega režisera Iztoka Valiča iz Ljubljane. "V skupini je 8 amaterskih igralcev, ker pa v glavnem še niso igrali, je pomembno, da ljubezen in veselje do gledališke igre združijo z znanjem, ki ga lahko posreduje poklicni gledališki delavec," pravi Jasna Šeruga-Muren, vodja kulturnega programa na Žiku ter hkrati ena od članic gledališke skupine in njen organizacijski vodja.

V Črnomelju vsako leto povabijo v goste dve gledali-

Jasna Šeruga-Muren

ški skupini, kar pa je po mnenju Murnove premalo za širitev kroga ljubiteljev gledališča. "Pomembno je, da se kultura rojeva in plemeniti tukaj. Če bomo z gledališkim delom nadaljevali in vsako leto naštudirali eno predstavo, lahko pričakujemo pomemben razvoj gledališča v Črnomlju. Potem bi lahko začeli razvijati tudi otroško gledališko umetnost in lutke," pravi Jasna Šeruga-Muren, ki je prepričana, da nova gledališka skupina ni zgolj muha enodnevница, ampak da se ji bodo v prihodnjih letih pridružili še številni ljubitelji gledališča. Sicer pa bodo letos na oder postavili komedijo; premiera bo oktobra ali novembra.

M. B.-J.

OTVORITEV RAZSTAVNO-PRODAJNEGA PROSTORA

VELIKI NERAJEC - V hiši Vere Vardjan v Velikem Nerajcu bo v soboto, 31. maja, ob 11. uri otvoritev razstavno-prodajnega prostora izdelkov domača obrti in razstave del nizozemskega akademskoga kiparja Dirka Heija, ki že deset let živi v bližnjem Dragatušu.

"IGRAJMO SE, IGRAJMO SE, ZAPLEŠIMO"

ČRНОМЕЛЈ - Letošnje srečanje otroških folklornih skupin "Igrajmo se, igrajmo se, zaplešimo!" bo v soboto, 31. maja, ob 11. uri v Kulturnem domu Črnomelj.

ODprtje obnovljenih prostorov knjižnice

METLIKA - Ljudska knjižnica Metlika vabi v petek, 30. maja, ob 11. uri na odprtje obnovljenih prostorov knjižnice.

Socializacija bo trajala več let

Semiška komisija za reševanje romske problematike je na prvem sestanku začrtala socializacijo Romov pri Štirih rokah - Hiše si bodo gradili Romi sami preko javnih del

SEMIČ - Na predlog tukajšnjega občinskega sveta so v Semiču imenovali komisijo za romska vprašanja. V njej so predstavniki šolstva, zdravstva, sociale, zavoda za zaposlovanje, policije, občine, krajanov in Romov. Komisija, ki naj bi se lotila predvsem romske problematike v naselju pri Štirih rokah ali na Sovinku, se je pretekli teden prvič sestala.

Komisijo so v Semiču imenovali predvsem zato, ker so prebivalci v bližini Sovinka zahtevali, naj tamkajšnje Rome najprej socializirajo, šele potem začnejo v naselju rasti nove hiše. Poleg sedanjih treh na desni strani ceste, ki vodi iz Semiča proti Metliku, naj bi zraslo po idejnem načrtu še 12 hiš, velikih 5,5 m krat 7 m. Ker je za socializacijo pomembna zaposlitev, se je komisija strinjala, da pripravijo program, s pomočjo katerega bi preko javnih del lahko zaposlili 5 do 8 Romov. Ti bi poleg drugega počistili in uredili romsko naselje in hiše. Društvo kmečkih žena pa bodo zaprosili za pomoč pri socializaciji Romov, ki naj bi jih naučili vsaj osnov gospodinjstva, medtem ko naj bi zdravstvena služba poskrbela za zdravstveno osveščanje in načrtovanje.

Sebastija, ki je v naselju v bližini Sovinka zahteval, naj tamkajšnje Rome najprej socializirajo, šele potem začnejo v naselju rasti nove hiše. Poleg sedanjih treh na desni strani ceste, ki vodi iz Semiča proti Metliku, naj bi zraslo po idejnem načrtu še 12 hiš, velikih 5,5 m krat 7 m. Ker je za socializacijo pomembna zaposlitev, se je komisija strinjala, da pripravijo program, s pomočjo katerega bi preko javnih del lahko zaposlili 5 do 8 Romov. Ti bi poleg drugega počistili in uredili romsko naselje in hiše. Društvo kmečkih žena pa bodo zaprosili za pomoč pri socializaciji Romov, ki naj bi jih naučili vsaj osnov gospodinjstva, medtem ko naj bi zdravstvena služba poskrbela za zdravstveno osveščanje in načrtovanje.

Več sodnikov za prekrške, saj en sam ne more biti kos vsem zadevam.

M. BEZEK-JAKŠE

Semiške tropine

HAZARD - Prebivalci vasi, ki ležijo ob cesti med Semičem in Metliko, zatrjujejo, da je vožnja po tej cesti pravi hazard. Veliko sreča imata tisti, ki se ne sreča z romskim vozilom, seveda neregistriranim, tehnično oporečnim, z voznikom, ki nima voznika dovoljenja in ki šteje od pet let naprej. Zato je eden od prebivalcev prej omenjenih vasi predlagal občinskemu svetniku, naj se en mesec trikrat na dan peljejo od Semiča do Crešnjevca in nazaj, da bodo dojeti, kako se počutijo voščani. Predlagatelj je bil pripravljen svetnikom plačati celo bencin za takšno vožnjo, vendar doslej še ni bilo slišati, da bi se kateri od prebivalcev odločil za tovrstni semiški hazard.

NEPISMENOST - V komisiji za romska vprašanja, ki jo je prav na predlog prej omenjenih vaščanov imenovala semiški občinski svet, je bilo slišati zahtevo, da morajo imeti vsi Romi, ki živijo pri Štirih rokah in vožijo automobile, vozniska dovoljenja, tako kot to velja za "civilne". Zahteve ni teko izreči in zapisati, problem pa je, ker so vsi Romi nepismeni...

Še bolj pozabljeni kot nekoč

V krajevni skupnosti Kočevska Reka se ljudje počutijo odrinjene od občine in države

KOČEVSKA REKA - V krajevni skupnosti Kočevska Reka se tudi po uradnem odprtju nekoč zaprtega območja razmere za ljudi niso spremene na boljše. Slabe ceste, neurejena kanalizacija in težave z vodooskrbo so le del težav, zoper katere prebivalci bijejo zaenkrat neuspešen boj.

KS Kočevska Reka zavzema z 21 kvadratnimi kilometri kar tretjino ozemlja kočevske občine, vendar pa na njem območju živi od skupno 19 tisoč prebivalcev kočevske občine le 750 ljudi. Redka poseljenost in nerazvitost sta posledica dolgoletne državne politike, da bi območje Kočevske Reke v največji možni meri ohranili nedotaknjeno za potrebe države. Pod kinko "višjih državnih interesov" so se skrivali tudi interesi tedanje oblasti za nemoteno izvajanje elitnega lovnega turizma, ki pa tudi še danes, ko mineva že sedmo leto od uradnega odprtja območja, še zdaleč ni zamrlo.

Trdoživim prebivalcem in redkim mladim družinam, ki bi si na območju Kočevske Reke rade ust-

varile trajni dom, je dokaz, da se "interes države ni spremenil" tudi obstoj občine baz ministerstev za obrambo in notranje zadeve na njihovem območju. Tako denimo odpadne vode in fekalije iz Kočevske Reke odtekajo v dve kraški jami, del kanalizacije pa je celo odprt kanal. Podobne težave imajo z vodooskrbo, saj morajo v nekaterih vseh vodo pred uporabo prekuhavati, zaradi tovornjakov, ki vozijo proti Hrvaški in te-

renskih vozil Morisa in VOC Gorenice pa imajo tudi izredno slabe ceste.

Strah, da jih čaka usoda Kostela, vzbuja tudi ukinjanje kmetijstva, ki ga javno podjetje Smežnik z zmanjševanjem števila krav molznic (še pred kratkim so jih imeli 170, sedaj pa jih je le še 80) za zdaj še vzdržuje v mejah, ki omogočajo ohranjanje kulturne krajine, vendar je vprašanje, do kdaj bo še

• Ob nemoči kočevske občine, da bi Kočevski Reki omogočila odpraviti razvojno zaostalost, in v prepričanju, da bi za to v prvi vrsti moral poskrbeti država, so v Kočevski Reki že pred letom in pol pripravili vse potrebno za vložitev predloga za ustanovitev samostojne občine. Pripravljeni so, da bodo tako lažje uveljavili rento, ki naj bi jo država plačevala prebivalcem Kočevske Reke ne le zaradi preteklosti, ampak tudi zaradi interesov, ki jih ima država na tem območju še danes.

tako. Da bo pokrajino, ki je že takoj v 97-odstotno pokrita z gozdom, docela prerasel gozd, dokazuje tudi nemoč tistih, ki bi radi gradili. Zemljišč za gradnjo namreč ne morejo kupiti, ker so na območju Kočevske Reke tudi v lasti Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov, ki pa s stavbnimi zemljišči sploh ne bi smeli razpolagati.

M. LESKOVŠEK-SVETE

DOLENJSKI LIST

A. KOŠMERL

RIKO SE PREDSTAVLJA

RIBNICA - Riko Ribnica, ki po odkupu pravice do uporabne imene nekoč največjega ribniškega podjetja uspešno posluje v enem izmed programov bivšega Rika, priredi v sredo, 4. junija, prikaz svojega proizvodnega in prodajnega programa letne in zimske mehanizacije za vzdrževanje cest. Udeležbo na prikazu je napovedal tudi minister za promet in zvezek Anton Bergauer.

KOSTELSKO - Sobotnega "Kostelskega pohoda", ki sta ga organizirala Planinsko društvo Kočevje in Turistično športno društvo Kostel, se je udeležilo okoli 330 planincev in drugih pohodnikov iz vse Slovenije in tudi večja skupina Zagrebčanov. Vreme je bilo pohodnikom izredno naklonjeno, zato je letošnji (4. po vrsti) okoli 25 km dolgi pohod, ki traja okoli 6 ur, zelo uspel, tudi organizacijsko in tehnično. Vsa pot je lepo markirana, pohodniki pa dobre žig in se vpisujejo v knjigo na 874 m visoki Kuželjski steni.

EKOLOŠKI SPUST

VAS - V počastitev svetovnega dneva za zaščito okolja priredi TSD Kostel v soboto, 7. junija, ekološki spust "Slovenske reke" Kolpa 97 za kajak, kanu in rafting. Proga, ki pa bodo čistili, bo dolga približno 35 kilometrov in bo potekala od Srobotnika ob Kolpi do Dola.

OBČAN SPRAŠUJE - MEDVED ODGOVARJA

- Zakaj ne čakaš avtobusa v avobusni čakanici?
- Ker sem mislil, da je tisto svinjak.

Ribniški zobotrebc

SKRB ZA KMETIJSTVO - Povprečna velikost ribniškega kmečkega gospodarstva znaša 5,6 hektarja in je izredno razdrobljena, saj ima en lastnik kmetije v povprečju tudi 40 do 50 parcel. Kmetov je skupno okoli 270 in med njimi ni dosti velikih kmetov. Zato pa ribniška občina že leta pridno skrbni predsem za ohranjanje majhne kmečke posesti. V proračunu občine za letošnje leto so tako za kmetijstvo namenili kar bliž 14 milijonov tolarjev. V primerjavi s sosednjo kočevsko občino, kjer zaradi težav v kmetijstvu kar nekaj velikih kmetov in Mercator - Kmetijsko gospodarstvo bijejo boj za preživetje, je to več kot desetkrat več. Če bi si kočevski kmeti želeli, da meje med občinama ne bi bila na Jasni, ampak nekoliko južnejje, bi bilo zato to povsem razumljivo!

BREZ TEŽAV - Čeprav pripravljaci novega zakona o šolstvu ribniške osnovne šole niso vprašali za mnenje, kdaj bi jim najbolj ustrezovalo, da se prične z devetletko, pa se zdi, kdo bi storili prav to. Na šoli bodo namreč imeli največ težav na prehodu iz leta 1999 na 2000, vendar bodo predvsem kadrovske težave - zaradi zmanjševanja števila otrok pa tudi prostorske - uspešno razrešili prav do pričetka šolskega leta 2002/03, tako da ob obvezni uvedbi devetletke ne bodo imeli težav.

Laški sel

PRIDE TROBLA - Občina Velike Lašče je doslej občasno izdajala občinski časopis Biltén. Iz zanesljivih virov pa smo zvedeli, da se bo ta časopis poslej imenoval TROBLA. Pa to ne pomeni, da gre za občinsko trobljo, ampak je to le kratica za nekdanje krajevne skupnosti na območju današnje občine Velike Lašče: T(urjak), ROB in LA(šče).

VELIK USPEH MAJHNE ŠOLE - Poročali smo že, da so se mladi košarkarji iz Velikih Lašč na pionirskej slovenske tekmovanju uvrstili najprej med 48 nato pa med 24 najboljših ekip, na nedavnem nadaljevanju tekmovanja v Žireh pa so se uvrstili na 9. do 15. mesto. Na tekma so premagali tudi šole z veliko več učenci, tudi kočevsko in grosupeljsko, v Žireh celo ekipo osnovne šole Borisa Kidriča iz Ljubljane (66:61), ki je lani na tekmovanju zmagal, zguibili pa so z domačini iz Žirov. To je doslej največji uspeh velikolajskih mladih košarkarjev.

ZAMENJUJEJO VODOVODNE CEVI - V Kompoljah v občini Dobrepolje Javno komunalno podjetje Grosuplje zamenjuje dotrajane vodovodne cevi (na fotografiji).

ZAMENJUJEJO VODOVODNE CEVI - V Kompoljah v občini Dobrepolje Javno komunalno podjetje Grosuplje zamenjuje dotrajane vodovodne cevi (na fotografiji).

J. P.

Potoška sramota čaka na rešitev

Svet proti vračanju

LOŠKI POTOK - 25. marca letos je Upravna enota Ribnica poslala županu dopis, s katerim ga obvešča, da župniški urad Loški Potok predlaže, da se jím v letu 1957 podzražilni parceli - na eni stoji kulturni dom, zgrajen 1908. leta - vrneta, tako da bi lahko adaptirali društveni dom z čim manjšimi stroški.

Zahtevek za vrnitev je župnija vložila leta 1990, hkrati pa tudi KUD Ivan Vrtačnik, ki je dom večkrat adaptiral in uporabno površino povečal najmanj za enkrat. Zanimivo pa je, da se predlog KUD nikjer ne omenja. KUD je dom v mejah zmožnosti in pretežno z lastnimi sredstvi vzdrževal vse do tedaj, ko je že bilo znano, da bo dom tako ali drugače zamenjal lastnika in uporabnike. Če bi bil denacionalizacijski postopek pravočasno rešen, danes dom ne bi razpadal.

Zupan je dopis odstopil v razpravo občinskemu svetu. Ta je o njem razpravljal na seji 22. maja in menil, naj se niti dom niti omenjeni parceli ne vrnejo. Ena izmed utemeljitev je, da dom stoji v strogem občinskem središču, omenjeni parceli pa se lahko uporabita v druge namene, ker občina že tako načrtuje večnamensko dvorano za potrebe šole, kulture in športa. Sedaj je na potezi Upayna enota v Ribnici. Prav pa bi bilo, da se ta potoška sramota odpravi ne glede na to, kdo postane lastnik.

M. LESKOVŠEK-SVETE

Po šoli in vrtcu še vodovod

Prizidek k šoli letos pod streho - Z vrtanjem bodo skušali priti do novih količin pitne vode

DOBREPOLJE - Prizidek za šolo in vrtec pri osnovni šoli na Vidmu bo letos pod streho, s prihodnjim šolskim letom pa bodo prostori dani tudi v uporabo, je povedal župan Anton Jakopič. Za prizidek bo polovico denarja prispevala republika, saj gre za demografsko ogroženo območje, razen tega pa za to dozidavo plačujejo občani tudi samoprispevki.

Po zaključku te investicije bo občina lažje namenjala več denarja za zagotavljanje zdrave pitne vode občanom. Zdaj iz sredstev amortizacije zaključujejo novo cevovod na Velikem Vidmu in v Kompoljah, za kar bo porabljenih okoli 14 milijonov tolarjev. Iz občinskega denarja (komunalne takse) bo namenjeno okoli 8 milijonov tolarjev za obnovo glavnega cevovoda od Predstrug proti Ponikvam. Na območju Male vasi bodo asfaltirali stranske cest, še prej pa bodo zamenjali tudi stare vodovodne cevi.

Še letos bodo začeli z globinskim vrtanjem, da bi prišli do novih virov zdrave pitne vode. Geologi predlagajo, da bi vrtali pod Grmado na območju Žolknega. Tam je več izvirčkov, že anali-

za površinske vode je pokazala, da je neoporečna.

V programu pa imajo tudi urejanje kanalizacije za vso občino in čistilne naprave. Vendar je to draga investicija - po ocenah bo vrednila milijardo do milijard in pol tolarjev - zato bo ta gradnja trajala za vso občino kar okoli 15 let.

J. P.

Jutri v Laščah

Začetek prireditev ob prazniku - Najboljša ekipa v Švico

VELIKE LAŠČE - Jutri, 30. maja, se bodo v Laščah začele prve prireditev, ki sodijo že v sklop letošnjega občinskega praznika, 6. junija. Po sklepnu zadnje seje občinskega sveta bodo letos slavili občinski praznik v počastitev rojstnega dne Primoža Trubarja. Glavne praznične prireditev bodo od 5. do 8. junija, posvečene pa bodo tudi gradnji kulturnega mostu med občinama Velike Lašče in Luetzfluech (Švica), udeležilo pa se jih bo tudi zastopstvo te Švicarske občine.

Predpraznične prireditev se bodo začele jutri, 30. maja, ko bodo ob 9. uri odprli v Levstikovem domu razstavo izdelkov varovanje vrtca "Sončni žarek". Trajala bo do 8. junija. Tudi jutri ob 11.30 bo drugi del kviza na temo Jeremias Gotthelf (švicarski pripovednik 1797-1854), dolina Emmental in Švicarska občina Luetzfluech. Pomerile se bodo štiri ekipe mladih, zmagovalna pa bo za nagrado odprtova v Švico.

V četrtek, 5. junija, se bo ob 10. uri začela na Trubarjevi domačiji na Rašici literarna delavnica "Prevajalci, jezikoslovec in literarni zgodovinarji iz Švice in Slovenije o Jeremiasu Gotthelfu in Franu Levstiku. Ob 11. uri bo v osnovni šoli srečanje s slovenskim pisateljem Lojetom Kovačičem (napisal je tudi roman Basel), ob 18. uri pa bo zaključek literarnih delavnic.

J. P.

NA IGRAH PRIJATELJSTVA KOČEVARI DRUGI - Na že 4. "Igra prijateljstva", ki so potekale od 17. do 19. maja v nemškem mestu Lübenau po vzoru "iger bre meja", je med nastopajočimi ekipami iz šestih prijateljskih mest iz Nemčije, Anglie, Francije, Poljske in Slovenije, 20-članska ekipa mladih nadarjenih športnikov iz Kočevja osvojila drugo mesto. Po sedmih igrah, ki so ponazarjale življeno in delo ljudi v rudarskem Lübenau ter igri, v kateri so nastopili župani mest udeleženih iger, so Kočevari za zmagovalno ekipo domačinov zaostali le za dve točki in tako - po prvem mestu na prvih igrah - že tretjič zapored osvojili 2. mesto. Kot je v petek na tiskovni konferenci na mestni ploščadi v Kočevju (na posnetku) povedal kočevski župan Janko Veber, so župani druženje, ki krepi prijateljstvo med mladimi širok po Evropi, izkoristili tudi za pogovor o utrditvi in poglobitvi medsebojnega sodelovanja prijateljskih mest ter potrditev dogovora, da bodo naslednje igre, ki bodo čez dve leti, v Kočevju.

(Foto: M. L.-S.)

Trubarjevina kulturni ali vinski hram?

Zmago Jelinčič opozarja ministra za kulturo Jožefu Školču, da se Trubarjeva domačija lahko spremeni v vaško pivnico in ga sprašuje, kaj bo ukrenil, da bi to preprečil

Poslanec Zmago Jelinčič opozarja, da si je Trubarjevo domačijo lani prilastila občina Velike Lašče, in to še pred delitveno bilanco z občino Ljubljana-Viš-Rudnik, ki je že leta 1983 odkupila nepremičnine, kjer je danes Trubarjeva domačija. Urejanje domačije so plačali tudi pokrovitelji in darovalci, predvsem ljubljanska in republiška kulturna skupnost ter država, in bi tako moralna imeti na domačiji solastinski delež tudi Republika Slovenija. Prilaščeno Trubarjevo domačijo pa je občina Velike Lašče brez soglasja drugih občin dala v najem zasebnikoma, da bo tako v kulturnem hramu tudi prodaja piva in klobas. In tako Trubarjevi domačiji grozi, da bo postala vaška pivnica.

Za odgovor smo zaposlili župana občine Velike Lašče Milana Tekavca, ki je povedal, da je po poslanskem vprašanju dr. Leva Krefta v Državnem zboru že lani prišlo do razgovora s takratnim ministrom za kulturo dr. Janezom Dularjem, pa tudi do tiskovne konference na Trubarjevi domačiji, zato je on, župan, menil, da so stvari razjasnjene. A ni tako, saj zdaj poslanec Zmago Jelinčič zaставlja podobno vprašanje novemu ministru Jožefu Školču. Da je župan Milan Tekavec pravi:

"Na vse omenjeno sem dolžan dati samo kratko pojasnilo. Trubarjeva domačija je bila že leta 1985 s pogodbom med občino Ljubljana-Viš-Rudnik in Krajevno skupnostjo Velike Lašče prenesena na krajevno skupnost Velike Lašče, katere pravni naslednik je občina Velike Lašče, zato Trubarjeva domačija ni predmet delitvene bilance med mestno občino Ljubljana in ostalimi pristnimi občinami."

Občina Velike Lašče zagotavlja, da bo s pomočjo občinskega Potočanom.

Prevelika šola, ki ne bo več prevelika

Plini Livarja spet dražili grla

Zakaj je prišlo do previsokih temperatur nedavno nameščenih čistilnih naprav, ne vedo niti v ivanškem IMP Livar, kaj šele ekologi - Zgorele čistilne vreče

IVANČNA GORICA - Ekološko osveščeni krajanji Ivančne Gorice, ki tudi po odprtju čistilne naprave v IMP Livar budno spremljajo, kaj se dogaja v podjetju, ki je dolga leta veljalo za največjega onesnaževalca zraka v njihovem kraju, so zlasti po 9. maju opazili, da se je povečalo emisijsko onesnaževanje okolja iz livarske proizvodnje.

Kot nam je sporočil predsednik Regijskega društva ekološkega gibanja Ivančna Gorica (RDEG) Franc Hegler se to povečanje izraža v izpustu raznih plinov in dima, pomešanih s kovinskimi delci. Ljudje so se pritoževali nad smradom oz. neugodnim vonjem, ki je nemalokrat nevzdržno povzročal draženje grla in sladek okus v ustih.

Opozili so, da pri taljenju uha-ja iz dimnika livarne rumeni, oranžni, rjavi in črni plini. In kot so ponovno ugotovili, je odplinjevanje iz elektro peči samo z venitatorji, neposredno v okolje, kar ga seveda še bolj onesnažuje. Zaradi omenjenih težav je ivanški RDEG pripravil pogovor s predstavniki IMP Livar, ivanške obči-

ne, na razgovoru pa je sodeloval tudi glavni tajnik Slovenskega ekološkega gibanja Karel Lipič.

Tehnični direktor Livarja Alojz Kozan je obrazložil, da je do povečanega emisijskega onesnaževanja prišlo zaradi prevelike temperature v čistilnem sistemu in da so pri tem zgorele čistilne vreče. Zakaj je prišlo do previsoke temperature v čistilnem sistemu, si v Livarju ne znajo razložiti in še niso odkrili vzroka zažiga dela čistilnega sistema. Kozan je povedal, da so čistilne vreče že naročili in da naj bi jih vgradili do 27. maja. Dodal je še, da že pripravljajo čistilno napravo za elektro peči, tako da bo ekološka sanacija Livarja opravljena v najkrajšem

času. S tem naj bi bile odpravljene dosedanje nevšečnosti.

P. PERC

Predstavnika Livarja sta soglašala s širimi predlogi RDEG, kako naj bi ukrepali, glede na to, da pri taljenju različnega materiala v t.i. kupolkah prihaja do emisijskega in imisijskega obremenjevanja okolja, ki vpliva na zdravje ljudi. Dogovorili so se za opazovanje in nadzorovanje stanja okolja s sistematičnimi meritvami posameznih kazalcev kakovosti sestavin okolja na izbranih krajih. Ob vzpostavljenem monitoringu naj Institut Republike Slovenije za varovanje zdravja opravi analizo posledic onesnaževanja okolja, ki ga povroča ivanški IMP Livar in vpliv na zdravje ljudi ter naj ustrezno ukrepa. Livar naj bi poslej preko javnih medijev o onesnaževanju redno obveščal krajane.

20 LET GODBE STIČNE S 110-LETNIM KORENINAMI - Lojze Ljubič, stiški kulturni zanesenjak, organizator in animator (na desni) je bil pred 20 leti pobudnik ponovne oživitev godbe na pihala v Stični, ki je sicer delovala že v obdobju 1887-1943. Na sobotni slovesnosti v Stični, ki so jo obogatili še novomeški in dobrepoljski godbeniki, je tudi Ljubič takole čestital 92-letnemu nekdanjemu kapeliku, Viktorju Kavalču. Novomešani so povabili stiške godbenike za prihodnje leto na 150-letnico svoje godbe. Za dolgoletno ljubiteljsko kulturno poslanstvo se je Stičanom zahvalil tudi slavnostni govornik, ivanški župan Jernej Lampret. Več prihodnji! (Foto: P. P.)

Šentrupert zaslovel po vinih

Iz pešice zanesenjakov v Mirnski dolini armada vinogradnikov - 25 let Društva vinogradnikov
Šentrupert - Frelihova jubilejna šentruperska penina ob 500-letnici cerkve

ŠENTRUPERT - S prihodom zapravljevka na šentruperški trg, s katerim so se pripeljali trebanjski župan Lojze Metelko, predsednik šentruperške krajne skupnosti Franc Bartolj in predsednik Društva vinogradnikov Šentrupert Ivan Vovk, se je prejšnjo soboto tudi uradno pričel srebrni jubilej tega društva. Že poprej so mu praznično obeležje dajale skladbe trebanjskega občinskega pihalnega orkestra, zbrani množici pa je zelo ugajala tudi povorka vinogradnikov.

Društvo vinogradnikov Šentrupert, ustanovljeno leta 1993 da bi povezalo vinogradnike Mirenske doline: KS Mirna, Mokronog in Šentrupert, šteje danes 160 članov, od leta 1972 pa je bila to podružnica Društva vinogradnikov Dolenjske. Kot je poudaril predsednik Vovk, je bilo vedno v ospredju izobraževanje članov pri pridelavi in predelavi grozdja v kakovosten cviček in v dolenski bela vina. Danes vse bolj številni vinogradniki, zlasti družini Brcar in Frelih, pridelujejo vse več sortnih belih in predikatnih vin. Vovk je ugotovil, da so šentruperski vinogradniki tudi na dolenski cvičkarji po prejetih kolajnah zmeraj pri vrhu.

8. cvičkarijo v Šentrupertu je, žal, tako kot že pogosto doslej spet prekinilo deževje. Društvo je

podobor v Šentrupertu), je letos prvič iz zelenega silvana v Zadragi kot izkušen kletar pridelal vrhunsko vino, ki je dobilo v Kmetijskem inštitutu oceno 18,1 točke. Frelihov "Cviček od fare" je že več let ocenjen kot kakovostno vino, na lanskem mednarodnem radgonskem kmetijskem sejmu pa je osvojil tudi naslov prvaka.

P. P.

"TIHA MAČKA IN LETSKI METULJI"

TREBNJE - To je naslov pesniške zbirke Sama Dražumeriča-Estela, ki jo bodo v petek, 30. maja, ob 20. uri predstavili v Knjižnici Pavla Golie v Trebnjem.

OBNOVLJENI KIP SV. RUPERTA

ŠENTRUPERT - Pripravljalni odbor za obeležitev 500-letnice šentruperske cerkve se je te dni zelo razveselil, ker je ljubljanski restavrator, konservator - specijalist Veljko Koman, že končal zahtevno delo pri obnovi okrog poltretji meter velikega kipa sv. Ruperta. Dr. Marko Marin je izredno zadovoljen s kakovostjo opravljenega restavratorskega dela. Po besedah šentruperskega župnika Janeza Zupana pa se nadaljuje akcija zbiranja sredstev za obnovo strehe cerkve sv. Ruperta. Strešnike - bobrove in les za obnovo ostrešja imajo že pravljene.

S KOZARČKOM - Akademski slikarji, oče in sin, France in Domen Slana, s kozarčkom cvička, s katerim jima je med krajšim premorom po ustavarjalnem ovekovenju različnih motivov šentruperske kulturne dediščine postregel Tone Ruegelj, kar nista mogla prehvaliti gostoljubnosti domačinov in pitnosti cvička. (Foto: P. P.)

SKRUNITEV GROBOV

TREBNJE - V zadnjih letih se pojavlja vse več vandaliskih skrunitev grobov tudi na pokopališčih v trebanjski občini. Ker pa se brezvestni hudobnež redno znaša nad grobom, kjer je pokopan tudi nekdanji partizan - spomeničar s svojo ženo, pokojniki domači upravičeno domnevajo, da gre za pritlehneža, ki se živim ni upal v obraz povedati tistega, kar ga je tišalo, in si očitno še vedno ne upa te svoje maščevalnosti razložiti pri zadetim sorodnikom. Morda bodo pa nočnega korenjaka začeli preganjati vsaj kakšni zli duhovi, če se ne bo pokoril za človeka nevredno početje...

POKUŠNJA - Priznane vinogradnike iz sosednjih društev, Lada Stoparja (prvi z leve), Janeza Zupana, Franca Oparo (drugi in četri z leve), pa tudi podjetnika Božidarja Groznika zelo zanimala kakovost pridelka šentruperskih kolegov, zato so se najraje zadrževali pri s slamo kriti stojnic za pokusujoči vzorcev nagrjenih vin, kjer so prodajali tudi buteljke. Stopar je povabil veselo družbo v soboto ob 19. uri na Čatež na njihovo cvičkarijo, saj premorejo celo kralja cvička Staneta Ravnikarja. (Foto: P. P.)

PRESPALI BOMO V VRTCU - Projekt s tem delovnim naslovom so vzgojiteljice sevnškega vrtca Kekec uspešno preizkusile kar v vrtcu z otroki (na posnetku), ki bodo v prvi polovici junija 4 dni, zvezne privrat, prespal daleč stran od staršev na letovanju v Bohinju. Starši teh otrok so v projektu aktivno sodelovali in na koncu pripravili večerjo. (Foto: P. P.)

Gasilci še zmeraj najmočnejši

V sevniški gasilski zvezi deluje v 15 društih več kot 2000 članov - Lani dobili dobro tretjino manj denarja, kot so načrtovali - Mačehovska država

SEVNICA - Po novih merilih za kategorizacijo je v operativne enote prostovoljnih gasilskih društev Gasilske zveze Sevnica vključenih 359 članov, to je precej manj kot poprej. Sevniška gasilska zveza povezuje v 15 PGD več kot 2000 članov. Društva so že od leta 1995 razvrščena v štiri sektorje. V okviru društev pa deluje 33 trojk v posameznih naseljih in zaselkih.

Po teh podatkih lahko bržasč ugotovimo, da je gasilstvo (tudi) v sevniški občini najmočnejša in najbolje organizirana društvena dejavnost, ki ji država nalaga številne zahtevne naloge, za delno pomoč pa je gluha. Predsednik GZ Sevnica Brane Derstenšek poudarja, da lani niso imeli dovolj denarja za celoten plan, saj so prihodki zveze znašali le 71 odstotkov od načrtovanih! In to kljub temu, da so pridobljeni denar smotrno izkoristili in ga tudi večkratno oplemenili. Še največ denarja je zveza dobila iz občinskega proračuna, nato sledijo last-

ni prihodki in še na koncu tehnične premije požarnega zavarovanja; naj omenimo, da dejansko prejeta požarna taksa oz. tehnične premije znaša 46 odstotkov načrtovanega priliva.

Povedati je treba, da pa imajo gasilci vedno večje stroške z vzdrževanjem vozil in črpalk, zavarovalnimi premijami, nabavo vozil in opreme ter s tečaji in usposabljanjem članov na Igu. "Izobraževanje na Igu pomeni za zvezo precej stroške, čeprav krijemo samo nujne stroške, kajti običajno udeleženci uporabljajo za to svoj dopust ali prosti čas. Prav bi bilo,

da bi se sistemsko uredilo finančiranje izpada dohodka udeležencev za taka usposabljanja, kajti strokovni vzgoji in izobraževanju posvečamo veliko pozornost. Razne oblike izobraževanja je bilo

• PGD sevniške gasilske zveze so lani opravila 45 posredovanj, od tega 10 ob požarih poslopjih, večina pa je bila tehničnih intervencij; ob tem pa so člani opravili 825 prostovoljnih ur. Gasilci so s 43-krat s cisternami pripeljali ljudem skupaj 190 m3 pitne vode. Na raznih tekmovanjih in usposabljanjih je sodelovalo lani kar 2050 gasilcev.

"lani deležno 145 članov," pravi predsednik Derstenšek.

P. P.

SPET V SAMOSTAN? - Na petkovi seji ivanškega občinskega sveta v prostorih Srednje šole Josipa Jurčiča Ivančna Gorica in Osnovne šole Stična, ki sta pod isto streho vse bolj neznosno utesnjeni, sta obe ravnateljici, prof. Milena Vrenčur in prof. Marinka Piškur, o tej poglavini zagati govorili še na koncu svojega predavanja. Njuno vlogo je dopolnil že kar znameniti svetnik LDS Franc Godeš. V kuloarjih smo slišali, da ne bi bilo slab, ce bi predsednik sveta mag. Jurij Goršek (SKD) sklical še kakšno sejo v samostanu Stična, kamor Godeš (seve iz načelnih razlogov, ne pa da bi imel kaj proti veri!) spet ne bo...

DIKTATURA? - Svetnik Jože Mihelčič (SDS) je menil, da ta in še kakšna seja ni bila vodenja korektno in ni soglašljiv s predsednikom Gorškom, da je na ivanških sejih zelo malo politike. "Možnost imaš, da mi zapreš kljun, a to ni fai," se je pritožil Mihelčič. Goršek ga je zavrnil, da mora omogočiti vsem, da pridejo do besede. Mihelčiča je spodbudil Godeš, ki je nezadovoljen z nekaterimi postopki in preglastovanjem zagrožil s "kosenkencami", dušo pa si je olajšal, ko je pomladniški večini vrgel v brk, da je "diktatura že od prve seje, ko ste se zmenili, da v komisiji za volitve in imenovanja nikar ne spustite LDS, Godeš pa poriante in statutarne komisijo, ker rad dela..." Prva posledica: Godeš je odstopil kot član komisije za razdržitev zdravstvenih domov...

Trebanjske iveri

CVIČEK PRVIČ - Slikarji Janko Orač, Veljko Toman ter France in Domen Slana, ki so prejšnji teden sodelovali na srečanju Kulturna dediščina Šentruperta, njihova dela pa bodo razstavili na predvečer osrednje prereditev v počastitev 500-letnice gotske cerkve, v petek, 30. maja v osnovni šoli dr. Pavla Lunačka, nam kar niso mogli prehvaliti gostoljubnosti prijaznih domačinov, začenši na turistični kmetiji pri Deleželanovih na Hrastnem. Znameniti France Slana ni pozabil poudariti, da je zanj cviček en najboljših, vsekakor pa najbolj pitno vino.

CVIČEK DRUGIČ - Sobotni srebrni jubilej šentruperskih vinogradnikov sta s svojo prisotnostjo počastila tudi trebanjski župan Lojze Metelko in predsednik občinskega sveta dr. Marjan Pavlin, tudi vodilnemu političnemu dvojcu v trebanjski občini navzlic dobrim zvezam ni uspel prepričati višje sile, da bi priznala s prenesljeno vremensom. Takoj po uradnem koncu cvičkarije, ki je lepo povezovala Barica Kraljevski, je nalin pregnal s šentruperskega trga zbrano množico, pripravljeno na zabavo do poznej ur. Župan Metelko, tudi slavnostni govornik na 8. cvičkariji, pa je z nekaterimi vinogradniki ostal še dolgo v veseli družbi, jih tolazil, hvalil moderatorja Barico in dal za pijačo tudi trebanjski godbenik, ki so pod vodstvom Igorja Teršarja - Jureta županovo družbo razveselili na planem - pod streho prikolice in zatem še v Jakličevi gostilni.

Sevniški paberki

KAMENJE - Regionalko od Dolnjega Boštanja do Jelovca ocenjujejo tudi lastniki motornih konjčkov od drugod kot zelo lepo, ker je speljana ob vnožju gozdov in ob reki Mirni, hkrati pa tudi zelo nevarno, zlasti ponoči, ker na cesto pogosto pada kamnje. Priznati je treba, da so novomeški cestari v zadnjih letih precej storili, da bi ukrotili kamnje, ki se proži z brezin, saj je za opisanje najnevarnejših brezin z jeklenimi mrežami in z drugimi prijetji najelo podjetje, ki zapošlja vrhunske alpiniste, celo himalajci so med njimi. A očitno je narava močnejša, tako vsaj je znova pokazalo sicer kratkotrajno močno deževje preteklo sobjo, ko je bilo na tej cesti spet precej kamnja in je prišlo zato celo do škode na kakšnem avtomobilu. Čeprav naj bi poskrbeli za varnost cestnega prometa pred vsemi cestari, ne bi bilo napak, če bi se vsak udeleženec v cestnem prometu potrudil, da bi pobral kakšen kamen, o skali na cesti pa vsaj obvestil cestarie, kajti nesreča nikoli ne počiva...

POMLAD JE ČUDEŽ - O tem naj bi se (spet) prepričali tisti, ki bodo v petek ob 21. uri v atriju sevnškega gradu, kjer se bo z modno revijo in kulturnim programom predstavila Srednja tečstilna šola Sevnica. Pokrovitelj prireditve je sevnška Kopitarna.

Krški Videm v nevladnem precepnu

Odbor za varstvo okolja v Krškem protestira, češ da se je izredno povečala koncentracija škodljivih snovi v ozračju - Napoved demonstracij - Soodgovornost vlade

KRŠKO - Potem ko je krška tovarna celuloze in papirja Videm dobila po uspešni slovenski vladni akciji češkega lastnika, zdaj kaže, da bodo o razmerah krške papirne industrije vse pogosteje govorile tudi nevladne organizacije. V Krškem je skupina državljakov ustanovila poseben odbor, ki je že vzel v precep tovarno Videm in njegovo vodstvo.

Odbor za varstvo okolja, kot so ga poimenovali, v pismu Videmu direkciji zatrjuje, da so v zadnjem času občani Krškega, predvsem stanovanči blizu tovarne, deležni

izredno povečane koncentracije škodljivih snovi v ozračju. Po teh navedbah naj bi se onesnaževanje okolja povečalo zaradi povečanja obsega proizvodnje celuloze brez dodatnih ukrepov za čistejši krški zrak. Omenjeni protest bo segel po napovedih dlje od pisanja pisem. Tako naj bi Odbor za varstvo okolja pripravil pred Icecovim Vidom zborovanje. Za vse to se odbor odloča z misijo, da je Videm lastnik obljudil veliko in naredil malo ali ničesar za čistejši Videm. Slednji se z značilnim vojem "po kavi" in s klorovimi sklašči uvršča med manj prijetne, če ne zelo nevarne objekte v Posavju.

Ob takih napovedih se resno zastavlja vprašanje, ali Icecov poslovni sistem vlag in okoljevarstveno obnovno tovarne. Odbora za varstvo okolja Krško nihče iz Vidma ne bo prepričal niti o tem, da ima tovarna res dovolj

NE ŽELIJO BITI LE SENCE

KRŠKO - V torek, 3. juniju, ob 17. uri se bodo v kulturnem domu Krško s kulturnim večerom predstavili zavodi v Posavju, ki vzgajajo, izobražujejo, usposabljujo otroke in mladostnike s posebnimi potrebami, ter zavodi, ki nudijo varstvo in zaposlitev odraslim osebam s posebnimi potrebami.

Združena lista bo izpostavila brežiške težave

Borut Pahor na Čatežu

ČATEŽ OB SAVI - "Slovenska politika se boji velikih problemov, zato odlaga reševanje le-teh. Ker se problemi tako zgostijo, jih rešuje na vrat na nos, kar pa ni najbolje." Tako je označil sedanje razmere v naši državi Borut Pahor, predsednik Združene liste socialnih demokratov, na pogovoru na Čatežu ob Savi 20. maja.

Dejstvo, da Slovenija še ni sprejela proračuna in da se je zatekla v neustavni zakon o financiranju javne porabe, ter slovenska notranja nesoglasja v zvezi s ratifikacijo evropskega pridružitvenega sporazuma so po Pahorjevi oceni pomemben kazalec trenutnega razmerja moči v slovenski politiki.

Pahor je v pogovoru rekel, da je treba ratificirati pridružitveni sporazum, vendar samo po ustavnem poti. Spremembe ustave Združena lista podpira, kot je dejal Pahor, vendar izključno ob sprejetju zakonodaje, ki bo zaščitila slovensko premoženje pred neomejenimi tujimi appetiti.

Pogovor so usmerili z velikimi mednarodnimi in vsedržavnimi temi tudi na lokalno posavsko problematiko. Pri tem se je Pahor obvezal, da bo Združena lista sprožila v državnem zboru obravnavo dveh tem, in sicer o odškodnosti za delovanje krške jedrske elektrarne in o oblikovanju regije Posavje. Kot je tudi obljubil, bo njegova stranka pisno predstavila vladu probleme po zaprtju nekdanjega Tehničnega remontnega zavoda v Bregani, zdajšnjih Slovenskih vasi v občini Brežice. Vse tri teme je na čateskem pogovoru, ki se ga je udeležil tudi poslanec državnega zborna v brežiški župan Jože Avšič, načel Miha Skrlec.

L. M.

V KS VELIKE MALENCE OBNAVLJajo

VELIKE MALENCE - V soboto, 24. maja, je 20 vaščanov in vaščank urejalo prostor okrog stavbe krajevne skupnosti. Udeleženci, ki so prišli na pobudo novega predsednika Emila Arha in članov sveta KS, so izkopali jarko in položili cevi za kanalizacijo, postavili robinike in pripravili parkirni prostor. Nameravajo asfaltirati prostor pred stavbo krajevne skupnosti in obnoviti streho na stavbi. Ob sobotni akciji vaščani niso skrivali zadovoljstva in so poskrbeli za hrano in pičajo.

B. H.

PRIREDITVE OB KRŠKEM PRAZNIKU

KRŠKO - Letos bodo v Krškem ob prazniku občine Krško že tretjič zapored glasbene prireditve pod skupnim imenom Krška noč, ki bodo trajale od 31. maja do 15. junija. Glasbene prireditve se bodo začele z rokovskim koncertom mladih skupin slovenske alternativne scene 6. junija ob 18. uri na stadionu Matije Gubca. Nastopile bodo skupine Srečna mladina, Direktnejna akcija, Racija, Not the same, Fregatura, Spiritual Pyrotechnics in Majke iz Vinovcev kot gost večera. Dan pozneje bo na vrsti program Narodno veselje, ki ga pripravlja znani harmonikar in nosilec zlate Harmonike Ljubečne Toni Sotošek. Predstavil se bo s svojimi učencemi in senovško folklorno skupino. Program bo povezoval humorist Jože Galič.

DOLENJSKI LIST

SPET NAJAZ 25. MAJ - Na stadionu Matije Gubca v Krškem je v nedeljo kljub vsemu bil koncert Spet nazaj 25. maj. Dogodek so Zvezni prijatelje mladine Krško pomagali priprljati do vrhuncu ustreznih ansambl iz Slovenije in tujine. (Foto: M. Luzar)

• Odbor za varstvo okolja Krško je omenjeni pisni protest naslovil tudi na predsednika vlade dr. Janeza Drnovška. Tudi v pismu premieru napoveduje demonstracije zoper razmere v Vidmu. Podpisniki zatrjujejo, da je vladu soodgovorna za sedanje stanje v Vidmu, češ da je lastnik tovarne celotno zadevo zastavil tako, kot deluje sedaj, z vednostjo vlade.

kapitala za nemoteno poslovanje in da ne prosi slovenske vlade za podporo pri najemanju posojil pri slovenskih bankah.

L. M.

ČAROBNI GREGORČIČEV VEČER

KRŠKO - Valvasorjeva knjižnica Krško in Občina Krško vabita v četrtek, 5. junija, ob 21. uri na čarobni Gregorčičev večer v prostorih knjižnice. S petjem, glasbo in umetniško besedo bodo predstavili romansiran življenjepis pesnika Simona Gregorčiča Biseri bolečine: avtor Ivan Sivec, dramski igralec Andrej Kurent, mezzosopranička Jožica Kališnik in citrar Miha Dolžan.

KONCERT "NAŠA PRIHODNOST"

BREŽICE - Glasbena šola Brežice, ki je v sredo, 28. maja, zvečer v Posavskem muzeju Brežice organizirala koncert "Naša prihodnost" prosi občane, da 1. junija na glasovnici za uvedbo občinskega samoprispevka obkrožje "ZA" glasbo, leptoto, kulturo življenja itd. Program je vodila Marjetka Podgoršek-Horžen.

BREŽIŠKI HARMONIKARJI V PULJU

BREŽICE - Harmonikarji iz glasbene šole Brežice so sodelovali na nedavnom 27. srečanju harmonikarjev v Pulju. Janez Budič je dosegel v skupini B bronasto, Matjaž Predanič pa v skupini A zlato odličje. Harmonikarski orkester brežiške glasbene šole je v skupini A prejel srebro. Poleg omenjenih sta v skupini C zastopala brežiško šolo tudi Marko Bradač in Gregor Perner. Za puljski nastop sta glasbenike pripravljala učitelja Darko Bogolin in Željko Škoč, ki je tudi dirigiral orkestru. Brežiški nastop na tem mednarodnem srečanju so denarno podprtli Nova kreditna banka Maribor, SKB, Dolenjska banka, Ino Krška vas, Ford Paič, Nuklearna elektrarna Krško, Bogo Baumkircher in Mizarstvo Škofljane.

Zakaj odškodnina le krški občini?

Brežiški župan Jože Avšič zahteva pogovor in odškodnino zaradi delovanja jedrske elektrarne Krško - Škodo lahko izračunajo tudi za nekrška območja - Krško obšlo sestav posavskih občin

BREŽICE - Kar se že dolgo potihlo govoriti, so v Brežiški občini tudi napisali. Iz urada župana občine Brežice je namreč prišlo sporočilo, v katerem župan Jože Avšič jasno zahteva odkrit pogovor in odškodnino zaradi delovanja jedrske elektrarne Krško.

Ker Nuklearna elektrarna Krško stoji skoraj tik ob meji z brežiško občino, njen delovanje ni in ne more biti samo vprašanje občine Krško. Župan v svojem dopisu, naslovljenem na sestavo posavskih občin, ministra za okolje in prostor in za gospodarske dejavnosti ter na občino Sevnica, izraža začudenje nad nedavnim sestankom, ki so ga imeli v Krškem z ministrom Metodom Dragonjo in dr. Pavlom Gantarem in na katerem so se pogajali o novi, višji odškodnosti zaradi delovanja krške nuklearke. Brežiški župan trdno vztraja na stališču,

da so vsa vprašanja v zvezi z nuklearko posavska in ne samo krška. Zato bi v reševanje teh vprašanj morale biti "enako vključene vse tri posavske občine".

Brežičani pritrjujejo krškemu županu, češ da je škoda zaradi navzočnosti jedrske elektrarne izračunljiva, vendar jo enako natančno kot za krško lahko ugotovijo tudi za brežiško občino. "Ne gre prezreti, da je v 10-kilometrskem pasu okrog jedrske elektrarne skoraj 50 odst. ozemlja občine Brežice in le nekaj več kot 50 odst. ozemlja občine Krško. V

tem pasu sta tudi obe mestni Krško in Brežice. Ko se govori o psihološki škodi, je treba vedeti, da hladilna voda iz nuklearke po izpustu v Savo zelo hitro zapušča krško občino in teče naprej skozi celo brežiško občino. Tudi smer vetrav pri elektrarni govoriti v prid stališču, da so do odškodnine upravičena tudi območja zunaj meja krške občine," menijo v Brežicah.

Ob vsem tem brežiški župan zahteva, naj o odškodnosti v zvezi z nuklearko razpravlja sestav posavskih občin. Ta organ je pravo mesto za skupne pogovore občin Brežice, Krško in Sevnica, vendar ga je krška občina z napol tajnimi sestanki povsem obšla, kot so prepričani v Brežicah.

L. M.

Rok Lopatič (klavijatura), Jure Lopatič (bas-kitara), Janez Gabric (tolkala), Anton Janc (menedžer ansambla). (Foto: L. M.)

Ime jim je Tunke

Ansambel z Muho

KRŠKO - V Krškem in okolici poznajo Tunke. Ansambel s tem imenom deluje v sedanji zasedbi od začetka šolskega leta, prvič pa je nastopal v taki sestavi na maturskem izletu v Grčiji v začetku septembra lani. Tunke so dozdaj že igrali in peli v čateškem zabavnišču Termpolis, v krški knjigarni Opus in še kje. Prijavili so se kajpak tudi za nastop na krškem glasbenem dogodku Spet nazaj 25. maj. Da ne naštrevamo vsega, kar s svojimi glasbeniškimi orodji počnejo fantje iz Tunke.

Tuni naprej mislijo delati povsem resno, vendar so mogoče prezgodaj optimisti, saj so štire od šestih že v 4. letniku srednje šole, kar pomeni, da bi se lahko s septembrom porazgubili tja pro-

ki držijo pokonci rekordno število zborov. Celo za sladokusce pa je mogoče najbolj vabilivo, da Brežice dobivajo imeniten slovenski glasbeni festival, po katerem je bilo doslej znano eno od severnejših slovenskih mest.

Ali Brežice z vso to posebno prljavo spadajo skupaj z drugimi ambasadorji Slovenije v ugleden razred vlaka, ki pelje našo državo v mednarodno srečo nove dobe, ali pa so Brežice res nekaj majcenega doli na Jug?

M. LUZAR

KRVODAJALSKA AKCIJE

KRŠKO - Območna organizacija Rdečega kriza Krško bo organizirala v juniju krvodajalske akcije. V torek, 10. junija, od 10. do 16. ure bo akcija v osnovni šoli v Leskovcu, dan pozneje od 7. do 13. ure v Krškem v OS dr. Mihajla Rostoharja, v četrtek, 12. junija, od 7. do 13. ure bo odvzeto krv v osnovni šoli na Senovem, v petek, 13. junija, od 8. do 12. ure bo krvodajalska akcija v osnovni šoli v Kostanjevici. Območna organizacija RK Krško se lepo zahvaljuje darovalcem.

V času od 9. do 22. maja so v brežiški porodnišnici rodile: Hedvika Skaler iz Vel. Obreža - Saro, Irena Janc iz Ravni - Metoda, Darja Štefanec iz Brežice - Lenarta in Nežo, Mojca Grilc s Senovega - Ladejo Božič, Alenka Lesinšek iz Brežice - Anjo Rekič, Vida Molan iz Dobove - Žiga, Darinka Kovarič iz Krškega - Edo, Božidar Bojič iz Sevnice - Vanjo Kičič, Irena Rudman iz Dol. Skopic - Luka, Jožica Hojnik iz Krškega - Janjo, Mojca Čanžar iz Sevnice - Nicka, Irena Šafer iz Župelevca - Matica Černeca, Sonja Kuhar iz Vel. Mraševske - Karmen, Danijela Graj s Trebeža - Davida Ledinka, Slavica Budič iz Dvora - Niko, Zinka Brilič iz Dovškega - Marka, Marjana Lavrinšek iz Brvi - Simona, Anica Jalovec iz Drameljške - Dorotejo, Marjana Novak-Rabzelj iz Krškega - Ano, Snežana Brajdič iz Gazič - deklica, Helena Brumen iz Blatnega - Domna, Andreja Žokalj iz Slovenske vasi - Tjašo, Nada Župc iz Sevnice - Anjo Deršenšek, Amira Halilovič iz Krškega - Medino, Elica Tomše iz Brežice - Jaka, Cvetka Krejčič iz Slogonskega - Gregorja Ivanjska. Čestitamo!

Seniorji opozarjajo na razmere

V času nastajanja novega gospodarskega reda v Sloveniji opozarja nase Združenje seniorjev Slovenije - Organizacija menedžerjev in strokovnjakov - Nespodobudni podatki za Posavje

KRŠKO - V času, ko se v Sloveniji na novo organizirajo nekdanji veliki gospodarski sistemi in so nastajajo nova podjetja in poslovne verige, vse pogosteje opozarja nase Združenje seniorjev Slovenije. V osebni izkaznici Združenja piše, da gre za organizacijo menedžerjev in strokovnjakov, ki lahko svetujejo podjetjem v različnih kočljivih trenutkih.

DNEVI OBRTI IN PODJETNIŠTVA - Od četrtega do nedelje so potekali v novomeški športni dvorani dnevi obriti in podjetništva, na katerih se je predstavilo 60 obrtnikov in podjetnikov iz novomeške, Šentjernejske in škofjeloške občine. Prireditev, ki jo je obiskalo več tisoč ljudi, sta pripravili agencija Noua in Območna obrtna zbornica. Pripravili so tudi številne spremlijanje prireditve, tako je bila v Dolenskih Toplicah revija pričes in mode, ki jih bodo ponovili v soboto, 7. junija, v restavraciji Tango na Otočcu. Na fotografiji: med tremi izdelovalci domače in umetnostne obriti je bil tudi lončar Jože Pungerčar z Gruče pri Šentjerneju. (Foto: A. B.)

Terenci so vozili v Prilipah

Podjetje Kruno iz Brežic je pripravilo predstavitev Oplovin terenskih vozil - Potniki obviseli na pasovih

BREŽICE - Podjetje Kruno iz Brežic je v petek, 23. maja, na motokros stezi v Prilipah predstavilo terenska vozila znamke Opel.

Prireditev se je udeležilo več kot polovico od 500 povabljenih, med katerimi so bili poleg lastnikov Oplovin terenskih vozil predvsem predstavniki slovenske vojske, gozdarji, lovci in drugi, ki terenska vozila stalno uporabljajo pri svojem delu.

Predstavitev je podjetje Kruno pripravilo skupaj z Oplom, ki je prispeval modele Frontera, Monterey in Campo, iz Avstrije pa sta prišla tudi inštruktorja za terensko vožnjo, ki sta predtem za terensko vožnjo usposobila tudi Kruna Filipčiča in mojstra v Kru-

novi delavnici Branka Plevela.

Kot je povedal Kruno Filipčič, lastnik podjetja Kruno, so sposobnosti Oplovin terenec presestile celo lastnike enakih vozil, ki si niti približno niso predstavljal, česa vsega so sposobni avtomobili, s katerimi se vozijo vsak dan. Filipčič je povedal, da zanimanje za nakup terencev obstaja, vendar ne gre za množično prodajo, ter da terenska vozila v okviru poslovanja podjetja Kruno ne predstavljajo znatnega deleža. Prodajajo le model Frontera, ki je od treh predstavljenih na stezi v Prilipah najbolj razširjen. Prireditev so v Prilipah pripravili že drugo leto zapored, z veseljem pa bi jo pripravili tudi v okolici Novega mesta, kjer pa žal ni na razpolago primerne steze, kjer z vožnjo ne bi delali škode naravnemu okolju.

I. V.

Posavska območna podružnica Združenja seniorjev Slovenije, katere predsednik je Edo Komočar, se je doslej predstavila različnim skupinam v Posavju in drugje; enega zadnjih takih sestankov je sklical nedavno v metliški tovarni Beti. Ob tem, da posavska podružnica na takih srečanjih ugotavlja naklonjenost seniorski organizaciji in pri tem beleži nove člane, tudi opozarja na gospodarske razmere.

V zvezi s Posavjem seniorji opozarjajo na veliko brezposelност med tamkajšnjim prebivalstvom. Potem ko je bilo leta 1980 na tem območju manj kot 500 brezposelnih, jih je bilo v letošnjem aprili po ugotovitvah posavske podružnice Združenja seniorjev že 4.864. Eden od problemov pri tem je, da imajo posavski iskalci zaposlitve v številnih primerih izobrazbo, neustrezno ponujane delu.

Seniorji v Posavju opozarjajo, da imajo mladi na tem območju na voljo vse manj kadrovskih stipendij. Podatki o tem govore, da je v Posavju razpisanih za šolsko leto 1997/98 le 71 stipendij, medtem ko jih je bilo za šolsko leto 1980/81 kar 828.

M. LUZAR

IZŠEL JE "MOJSTER" NOVOMEŠKE TERMOTEHNIKE

NOVO MESTO - Po končanem praznovanju 25-letnice novomeškega podjetja Termotehnika je izšla prva številka njihovega internega biltena ali glasila, ki so ga poimenovali "Mojster". Prva številka je v glavnem posvečena praznovanju visokega jubileja in podelitvi certifikata ISO 9002. Kot je povedal direktor podjetja Jože Papež, "Mojster" ne bo izhajal redno, ampak občasno, seveda tedaj, ko se bo v podjetju nabralo dovolj novic, zanimivih za številne sodelavce Termotehnike.

S. D.

M. L.-S.

V OSILNICI BREZ IZGUBE

OSILNICA, KOČEVJE - Po podatkih kočevske podružnice Agencije Republike Slovenije za plačilni promet, zbranih pred kratkim, na območju občine Osilnica v minulem letu ni bilo pravne osebe z blokiranim žiro računom. V tej najmanjši slovenski občini delujejo le tri gospodarske družbe, ki imajo po podatkih iz lanskih letnih obračunov 23 zaposlenih.

I. V.

BORZNI KOMENTAR

Največ poslov na črnem trgu

Borza bo poletje prespala - Zaradi Japoncev kljub poslovnemu uspehu padec delnic Dolenjske banke

Uspešen zaključek vsakoletne konference Ljubljanske borze v Portorožu in vrnitev borznih posrednikov na svoja delovna mesta nista na trg vrednostnih papirjev prinesla niti novega delovnega poleta niti pravega optimizma glede skorajšnje oživitve trgovanja. Vse bolj pogostim "novicam" o že podpisanih pogodbah glede bančnih skrbniških računov za tuje vlagatelje, ki naj bi na domaći trg prinesle svež kapital, prav tako skoraj nihče več ne naseda. Tudi če so te podpisane, se bodo verjetno izčrpale za ureditev starih naložb, manj verjetno pa je, da bi zaradi njih lahko kmalu oživelje trgovanje, kakršnega smo bili vajeni lansko jesen ali pa prva dva meseca letošnjega leta. Skratka, bolj kot se bliža jesen, bolj kaže, da bo borza tudi letošnje poletje prespala.

Priješnji teden je uspešno zaključila svojo redno letno skupščino delničarjev Dolenjske banke. Izkanzani poslovni rezultati za leto 1996 so bili več kot odlični, prav tako so bili soglasno sprejeti vsi predlagani sklepi. Kljub temu je po skupščini cena delnic kar močno padla (od približno 15.500 tolarjev na okrog 14.000 tolarjev za delnico). Kaže, da so bili nekateri delničarji najbolj razočarani nad precej bolj medlimi zagotovili glede namernavane nakupa delnic japonskega kupca, kot pa so bile te dane na novinarski konferenci nekaj dni pred skupščino.

Vse bolj pogoste so tudi gorovice, da se na londonsko borzo odpravlja že drugo slovensko podjetje. Gre za družbo BTC, katere delnice že kotirajo na

8

DOLENJSKI LIST

ljubljanski borzi. Tokrat so investitorji na novico reagirali precej manj burno kot pred meseci na podoben podvig SKB banke. Prva izkušnja nas je namreč naučila, da niti slučajno ni nujno, da mora biti cena iste delnice v Londonu enaka kot v Ljubljani. Doma je namreč lahko tudi 50 odstotkov nižja kot na londonski borzi.

Če se na borzi ne dela prav na veliko, to ne pomeni, da počiva tudi tako imenovani črni trg privatizacijskih delnic. Za orientacijo preglejmo še cene nekaterih najbolj prometnih delnic serije G, s katerimi se sicer še ne trguje na borzi: Cementarna Trbovlje 11.000 SIT, Cinkarna Celje 4.000 SIT, Fractal 1.400 SIT, Hoteli Palace 750 SIT, Pivovarna Laško 2.600 SIT, Pivovarna Union 20.000 SIT in Sava Kranj 6.000 SIT. Za delnice podjetij, katerih serija G že kotira na borzi, serija B pa še ni prosto prenosljiva in se zato odkupuje s posebnimi terminskimi pogodbami, vam bodo najboljši ponudniki ponujali: 11.500 SIT za Krko, 20.000 SIT za Drgo, 1.800 SIT za Istrabenz, 4.300 SIT za Marino Portorož, 1.200 SIT za Loko Koper, 1.000 SIT za Emono Obalo in 11.500 SIT za Petrol. Še vedno pa velja, da je s prodajami delnic serije B bolje počakati, dokler se te ne izenčijo s serijo G in se z njimi ne prične trgovati na borzi.

IZ TOK PLUT

Dolenjska borznoposredniška družba, d.o.o.
Glavni trg 10, 8000 Novo mesto
Tel.: 068/323-553, 323-554,
Fax: 323-552

IGRAJE PO MOTOKROS STEZI - Oplova terenska vozila so na predstavitvi na stezi za motokros v Prilipah igraje premagala tudi najstrenje dele. Model Frontera se namreč lahko vzpenja celo po 80-odstotnem klancu in prenese 44-stopinski bočni nagib. Med vožnjo po največji strmini navzdol smo potniki dobesedno obviseli na varnostnih pasovih. Na terenu izredno spremno vozilo pa je na normalni cesti v primerjavi z osebnimi avtomobili bolj nebogljeno, saj lahko doseže največjo nekaj čez 150 km/h, na 100 km pa model z bencinskim motorjem pri mestni vožnji porabi okoli 15 l goriva, kar glede na težo in moč niti ni tako veliko. (Foto: I. V.)

Obvestilo o izvedbi nabora

Obveščamo vas, da bo v začetku meseca junija 1997 na območju Uprave za obrambo Novo mesto potekal nabor, in sicer:

- v Črnomilju: 3. junija od 12. do 15. ure in 4. junija od 7.30 do 16. ure.
Nabor bo potekal v veliki sejni sobi Izpostave za obrambo, Črnomelj, Belokranjska cesta 10.
Nabornike bo pozdravil predstavnik lokalne oblasti.
- v Metliku: 5. in 6. junija (pričetek ob 7.30).
Nabor bo potekal v prostorih občinske stavbe Metlika.
Nabornike bo pozdravil župan občine Metlika.
- v Novem mestu: 2. do 6. junija 1997 (pričetek ob 7. uri).
Nabor bo potekal v mali sejni dvorani Zavarovalnice Tilia, Seidlova cesta 5.
- v Trebnjem: 11. junija od 8. do 15. ure.
Nabor bo potekal v prostorih Gasilskega doma Trebnje, Rimska cesta 33.

Naborne komisije bodo nabornikom na podlagi njihovih želja, zdravstvene ocene sposobnosti, šolske izobrazbe in njihovih posebnih znanj določila rodu, oziroma vojaško evidenčno dolžnost, za katero se bodo naborniki usposabljali med služenjem vojaškega roka.

Kje je morala stavkajočih?

Stavka je legitimno sredstvo upora delavcev proti včasih neznotnim delovnim razmeram, prenikim plačam in proti vse hujšemu kratenju pravic. Žal se marsikdaj spraviše v svoje nasprote in položaj delavcev dolgoročno še poslabša.

Kaj pa če se za stavko odločijo zaposleni v državnih podjetjih, kjer plače praviloma sicer niso prav bogate, a jih delavci dobijo redno ob natančno določenem dnevu in se jim ni treba batiti, da bi padle pod določeno raven? Kaj naj si ob stavki železničarjev mislijo delavci, ki prav tako trdili pa še trše delajo za pol manjše plače, a so veseli, da delo sploh imajo, in jim stavka ne pade na kraj pameti.

S poslovnega vidika stavka podjetju praviloma povroči večjo ali manjšo škodo, ki jo delavci povročijo tako rekoč namerno, da bi izsilili izpolnitve zahtev, ki jih niso mogli uresničiti.

V Loškem Potoku spet žagajo

Podjetje KMS oživila proizvodnjo v nekdanjem Inlesovem obratu - Namesto iz uvoza uporablja domać les

LOŠKI POTOK - Nekdanji Inlesov obrat v Loškem Potoku, ki ga je lani jeseni po končanem stečajnem postopku kupilo podjetje KMS, d.o.o., iz Ljubljane, spet oživila. Zasebno podjetje KMS, ki se sicer ukvarja s projektiranjem in inženiringom na področju pohištvene industrije, pod vodstvom direktorja Mihaela Kranjca želi obrat, ki je bil v zadnjih letih precej zanemarjen, tudi nekaj posodobil in z nekatere tehničnimi rešitvami izboljšati delovne pogoje.

Obrat oziroma tovarna v Loškem Potoku je bila zgrajena pred 145 leti in je ves čas do stičanja dajala skromen a zanesljiv kruh vsaj 200 družinam Potočanom, zato ni čudno, da je stičaj kraj močno prizadel. Proizvodnja oživila in zagarski obrat, ki je že nekaj let stal, medtem ko je mimo njega potovalo na tisoče kubikov lesa, že dela. Novi lastnik namreč uresničuje oblubo o odkupu domaćega lesa, medtem ko je Inles surovine skoraj v celoti uvažal.

Ta čas proizvodni program obrata sloni na razrezu hlodovine, izdelavi front ter jelovih in bukovih lepljenih plošč. V obratu ne skrivajo zadovoljstva, da so osvojili proizvodnjo bukovih elementov za lepljene plošče iz domaćih surovin, kjer so bili prej odvisni izključno od uvoza, prve plošče iz domaće bukovine pa so tudi že izvili. Tako ponovni zagon proizvodnje ni pomemben le za

DEŽURNE TRGOVINE

- V soboto, 31. maja, bodo odprte naslednje prodajalne živil:
 - **Nova mesto:** od 7. do 19. ure: Market Seidlova od 7.30 do 21. ure: trgovina Anita pri gostišču Kos od 7. do 13. ure: trgovina Danja, Ljubljanska od 8. do 13. ure: market Šasa, K. Rok od 7. do 20. ure: trgovina Sabina, Slavka Gruma od 8. do 13. ure: trgovina Sabina, Mirana Jarca od 8.30 do 20. ure: trgovina Brin, Trdinova ulica od 7. do 19.30: mlečni diskont Vita, Šmihel od 8. do 20. ure: trgovina Žepček, Ragovska od 8. do 11. ure: market Maja, Bučna vas od 8. do 12. ure: trgovina Čekar v BTC, Bučna vas od 8. do 12. ure: samoposredba Azalea, Brusnice od 7.30 do 11. ure: market Pri kostanju, Prečna od 8. do 12. ure: trgovina Brcar, Smolenica vas od 7. do 20. ure: samoposredba Azalea, Brusnice od 7.30 do 14. ure: market Pri kostanju, Prečna od 8. do 12. ure: trgovina Čekar v BTC, Bučna vas od 7. do 19. ure: trgovina Brcar, Smolenica vas od 7. do 20. ure: samoposredba Azalea, Brusnice od 7. do 20. ure: market Pri kostanju, Prečna od 8. do 17. ure: trgovina Brcar, Smolenica vas od 7.30 do 13. ure: trgovina Pod lipa, Smolenica vas od 8. do 13. ure: trgovina Dule, Smolenica vas od 8. do 16. ure: market Pero, Stopiče od 8. do 20. ure: trgovina Sabina Stopiče od 8. do 12. ure: market Pero, Stopiče od 8. do 17. ure: trgovina Marks, Vavta vas od 6.30 do 17. ure: market Marks, Mestne njeve od 6.30 do 17. ure: market Marks, Mestne njeve od 8. do 11. ure: pekarna Marks, Vavta vas od 8. do 12. ure: market Marks, Vavta vas od 8. do 14. ure: trgovina Sabina Stopiče od 8. do 12. ure: market Pero, Stopiče od 8. do 17. ure: trgovina Marks, Vavta vas od 7. do 18. ure: trgovina Marks, Vavta vas od 8. do 12. ure: market Marks, Vavta vas od 8. do 11. ure: pekarna Marks, Vavta vas od 8. do 12. ure: market Marks, Vavta vas od 8. do 14. ure: trgovina Marks, Vavta vas od 8. do 12. ure: market Marks, Vavta vas od 8. do 17. ure: trgovina Marks, Vavta vas od 7. do 18. ure: trgovina Marks, Vavta vas od 8. do 12. ure: market Marks, Vavta vas od 8. do 11. ure: pekarna Marks, Vavta vas od 8. do 12. ure: market Marks, Vavta vas od 8. do 17. ure: trgovina Marks, Vavta vas od 7. do 18. ure: trgovina Marks, Vavta vas od 8. do 12. ure: market Marks, Vavta vas od 8. do 11. ure: pekarna Marks, Vavta vas od 8. do 12. ure: market Marks, Vavta vas od 8. do 17. ure: trgovina Marks, Vavta vas od 7. do 18. ure: trgovina Marks, Vavta vas od 8. do 12. ure: market Marks, Vavta vas od 8. do 11. ure: pekarna Marks, Vavta vas od 8. do 12. ure: market Marks, Vavta vas od 8. do 17. ure: trgovina Marks, Vavta vas od 7. do 18. ure: trgovina Marks, Vavta vas od 8. do 12. ure: market Marks, Vavta vas od 8. do 11. ure: pekarna Marks, Vavta vas od 8. do 12. ure: market Marks, Vavta vas od 8. do

Dušik odločilno vpliva na letino

Čas za dognojevanje travinja in koruze - Poglavitna strokovna načela

Z večine intenzivnih travnikov in pašnikov je pospravljen krma z živino. Visoke temperature v maju so godile koruzi, da je hitro vznikla in se naglo razvija. V tem času pa bo čas za dognojevanje travnih površin in koruznih posevkov z dušikom.

Po dognojevanju se trave hitro obrastejo, bujneje rastejo, listi trav so veliki in temno zeleni. Rastna doba se podaljša. Posevki koruze so ob usklajenem gnojevanju bujni, zdravi, z veliko rastlinske mase. Ne smemo pa pretiravati s količinami dušika. Prevelike količine dušika na travnjah zredijo kvalitetne trave, zlasti detelje, naseljajo se slabše trave ali prerazmnožijo gospodarsko škodljive zeli, kot so ščavje, rman, gabez, regrat. Koruzna steba s prevelikimi količinami dušika so pretegnjena, podvržena poleganju, z višjo vsebnostjo vlage ob spravilu, z manjšo hranilno vrednostjo. Preveliki enkratni odmerki dušika lahko povzročijo onesnaževanje podtalne vode ali zraka, rastlinam pa ga zmanjka v drugi polovici rastne dobe. Zato dušik damo vedno v večih odmerkih.

Travne površine dognojujemo nekaj dni po košnji, ko se trava že začne obraščati, seveda če je v tleh dovolj vlage. Nesmiselno je vsakršno dognojevanje v času suše. Ob pomanjkanju vode v tleh so hranila manj ali sploh nedostopna rastlinam, lahko pa izhlapevajo, če so ta dana v amonijski obliki, kakršna so npr. v gnojevki, gnojnici, urei. Velike količine padavin pa povzročajo izpiranje nitratne oblike dušika.

Za vsako košnjo se priporoča dognojevanje z dušikom, in sicer 40 do 50 kg čistega dušika na 1 ha, tako lahko potrosimo 4 vreče kana ali dve do tri vreče uree ali polijemo 15 m³ gnojevke ali gnojnice.

Za 10 t koruznega zrnja potrebujemo skupno 250 kg čistega dušika. Eno tretjino do največ polovice dušika damo ob setvi, ostalo z dognojevanjem, ko je koruza velika 40 do 50 cm ali ima

približno 8 listov, 60% dušika porabi koruza od setve do oplodnje, ostalo do tehnoške zrelosti. Dognojujemo običajno s 350 kg kana ali 250 kg uree na 1 ha. Večje odmerke je nesmiselno metati po zemlji, ker se ne izkoristijo, lahko pa se izperejo ali izhlapijo.

Inž. MARJETA UHAN
Kmetijski zavod Ljubljana

BILO JE PRED STO LETI Upi za sadjerejo

Izbral Miloš Likar

Dolenjska je stvarjena za sadjerejo. Te besede se pogostoma čujejo iz raznih ust. Dasi bi moralu imeti naša Dolenjska v resnic, saj po nekaterih krajih, pravo podobno raja, vidimo vendar, da ne kaže tistega lica, kakor ga kažejo glede sadjereje druge dežele. Mnogo je okrajev po Dolenjskem, kjer je sadjereje še čisto zanemarjena. Nočemo preiskovati in navajati vzrok temu dejstvu, trditi pa moramo, da smo Dolenčci glede sadjereje še mnogo zaostali za drugimi deželami in da nas čaka še mnogo mnogo resnega dela, da dospemo z našo sadjerejo na tisto stopnjo, ki je potrebna za zboljšanje gmotnih razmer.

Za povzdigne sadjarstva sta v zadnjem desetletju največ delovali kmetijska šola na Grmu in Kmetijska družba v Ljubljani, in sicer s tem, da sta na tisoče sadnih dreves razdelili med Dolenjce.

Da se pa povzdigne naša sadjereja prej ko mogoče na tisto stopnjo, katera jí pristoji po svoji važnosti in po ugodni legi naše pokrajine, treba jo bodo gojiti po gotovem načrtu. Da se bo pa sadna kupčija lahko pričela, pričeti moramo s pridelovanjem takega sadja, ki je za kupčijo pripravno. Kakor hitro bodemo imeli zadosti dobrega sadja, našli bodemo tudi kupce.

Dolenjske Novice 1897

EN HŘIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: dr. Julij Nemanč

Biološki razkis

Topota vpliva na zorenje vina. Pri nizkih temperaturah se procesi zorenja vina upočasnijo, pri povisih (nad 15°C) so spremembe v vinu hitrejše. Vino se začne kvariti, če posoda, v kateri je, ni dobročena, ali če je prostega žvepla pod 15 mg/liter. Kvarjenje vina je pri višji temperaturi pospešeno in lahko v 14 dneh napreduje v nepopravljivo bolezen.

V zidanicah se hrani lepa zbirka vinskih kategorij. S to besedo označuje zakonodaja posamezna vina. Različne vinske kategorije obsegajo vina različnih barv in tudi različne vsebnosti nepovretega sladkorja.

Vsako vino od naših kategorij se odzove drugače na povisano temperaturo. Pred nami je zelo pomemben naravnini proces pri zorenju vina, ki ga imenujemo biološki razkis ali jabolčno mlečno vrenje. Vsa vina so temu podvržena, letnik 1996, ki je znani po višjih kislina, pa kar čaka na priložnost, da se sam razkis. Ne bo treba dolgo čakati na to. Pri temperaturi 18°C bomo opazili množično drobnih mehurčkov, ki bodo spominjali na peneče vino. Umen kletar pozna ta pojav in se nanj pripravi. Če je vino prekislo, je to priložnost, da se kislina zniža in omili. Vino v dotočeni posodi lahko ta spomladanski preporod preživi brez neželenih posledic, če je bilo že dvakrat prečeno. Samo enkrat prečeno vino v načetem sodu pa ni na varnem.

Bioški razkis opravijo bakterije. Skoraj vse bolezni vina, ki jih poznamo, so posledica bakterijskega razkroja. Bioški razkis v vnu pa se lahko zelo hitro spreži v bolezen. Zato

svetujem čimprej vsa vina prečiti drugič, in to v cisterno s plavajočim pokrovom. En trak žvepla na hektoliter bo zmerna zaščita, če ne bomo vina med pretokom preveč zračili. Če je vino prečislo, mu ta odmerek žvepla ne bo preprečil naravnega razkisa.

Če pa želimo bioški razkis preprečiti, ker je količina kislina v vinu ravno prava, si lahko pomagamo z večjo dozo žvepla. Pri 20 mg SO₂ na liter vina bakterije ne morejo delati zato vino ne bo doživelio bioškega razkisa.

Včasih je veljalo mnenje, da bela suha vina ne potrebuje razkisa. Pri rdečih vinih naj bi se vino praviloma razkisalo. Sedaj tudi pri belih vinih težimo k nižji kislini. Z bioškim razkisom nastane iz jabolčne kisline mlečna, ki je milejša po okusu in tudi bolj zdrava.

Svetujem, da si v laboratoriju izmerite skupne kisline in prosto žveplo. Mogoče je vino že v jeseni, takoj po končanem alkoholnem vrenju, doživelio bioški razkis. Podatek o skupnih kislinah, ki so nižje od 7g/liter, nam pove, da imamo že razkisano vino. Podatek o prosto žveplu potrebujemo zaradi ukrepanja pred bioškim razkisom in po njem. Količina SO₂ do 15 mg/liter vina pove, da bo razkis lahko stekel. Višje žveplo do 15g/l nam pove, da do razkisa ne bo prišlo. Če ga želimo izpeljati, svetujem prečiti čez zrak vsaj 1/4 vina v sodu, da nam SO₂ pade.

Po končanem bioškem razkisu vino potrebuje žveplo. Znižana kislina manj varuje vino in proti SO₂ se po razkisu zniža.

(Nadaljevanje sledi)
dr. JULIJ NEMANIČ

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Tudi ponedeljkova tržnica je bila v znamenju prodaje sadik zelenjave in rož. Sadike paradižnika in paprike so bile po 40 do 50 tolarjev, zavitek sadik zelja, ohrovata, nadzemne kolerabice pa je bil po 100 do 150. Krompič je bil po 50 tolarjev kilogram, fižol po 300, česen po 800, koren po 100, glavna solata po 300, berivka po 400, novi grah po 400, šopek mlade čebule po 100, zavitek špinaca po 150, jabolka po 60 do 110, hruške po 130 in košarica jagod po 300.

sejmišča

BREŽICE - Na sobotnem sejmu so imeli naprodaj 200 praščev, stari do 3 mesece, 30 starih 3 do 5 mesecev in 20 starejših. Prvih so prodali 140 po 410 do 430, drugih 20 po 380 do 390, tretjih pa 10 po 250 do 270 tolarjev kilogram žive teže.

ŠAMPION DRUGIČ ZAPORED - Na 43. mednarodnem ocenjevanju vin v Ljubljani so ocenjevalci med 1.100 vzorci iz 25 držav, razdeljenimi v pet kategorij, razglasili pet šampionov: po enega iz Avstralije, Avstrije, Južne Afrike in Madžarske, en naslov pa je ostal doma, in sicer za peneče vino Barbara, letnik 94; dobila ga je znana šampanjska klet Barbara International iz stare vasi na Bizeljskem. Isteničevi, drugi največji pridelovalci penečih vin v Sloveniji, so tako v drugo zapored dobili najvišje odlike. Na lanskem ocenjevanju so šampionski naslov prejeli za peneče vino cuvee princesse. (Foto: M. Vesel)

kmetijski nasveti

Previdno trebljenje plodičev

Izmenična ali alternativna rodnost sadnega drevja kljub mnogim poskusom še ni dokončno raziskana, prej ali slej pa še vedno velja za največjo nadlogo, proti kateri se je treba boriti tako rekoč z vsemi sredstvi. Ne le v neoskrbovanih kmečkih sadnjakh, tudi v sodobnih nasadih se včasih še dogaja, da je eno leto drevje preobremenjeno s sadeži, naslednje pa prazno. Znanih negativnih posledic je celo vrsta, zato so preventivni ukrepi nujni. Pravilna rez, ki vzpostavlja željeno ravno vonesje med rastjo in rodnostjo, ima pri tem odločilno vlogo.

Ker je rodnost odvisna še od drugih dejavnikov, ni mogoče vnaprej z rezjo doseči idealno obremenitev, temveč so potrebitni še popravki, med njimi zlasti pomembno junijsko naravno in umeđno trebljenje plodičev. Letos, ko je mnoge sadovnjake pridelala pozna spomladanska pozveba, bo treba biti še posebej previden in natančen. Šele junija bo mogoče zanesljivo reči, kakšno škodo je naredila pozveba in kolikšno - če sploh bo - redčenje bo potrebo.

Prebogat rodni nastavek je mogoče zmanjšati z ročnim ali kemičnim redčenjem in, kar je najboljše, s kombinacijo obeh. Za vsak plod, denimo jabolko, mora s fotosintezo ustvarjati vsaj 20 zdravih listov, bolje pa še več, sicer sadež ne bo imel značilnih sortnih lastnosti. Seveda je treba najprej počakati, da se vidi, koliko plodičev bo sadno drevo odvrglo samo zaradi preobilice ali zaradi napada rastlinskih škodljivcev, denimo jabolčnega zavijača.

V majhnih nasadih in obhiških vrtovih ne bi smelo biti posebnih težav, saj je moč z ročnim trebljenjem plodov razmreje še do datno in sproti popravljati. Vsekakor je bolje imeti manj lepih, intenzivno obarvanih in dovolj debelih plodov kot pa obilico drobnih in sortno neizrazitih. V plantažnih sadnjakh, kjer je za redčenje potrebno uporabljati hormonske kemične pripravke, kot je na primer diramid, je potrebno mnogo več znanja. To je pokazala tudi najnovješta raziskava Kmetijskega zavoda v Mariboru (inž. Zlatka Gutman-Kobal), ki je ugotovila, da se posamezne jabolčne sorte glede tega različno obnašajo (izrazito problematična sorta za redčenje je gloster), da pa je redčenje nujno za doseg dosegna na trgu. Samo plodovi dobre zunanje in notranje kakovosti, pravi avtorica raziskave, omogočajo dobre skladiščne sposobnosti.

Inž. M. L.

NI GA ČEZ DOBER NASVET

Rakete le spomin

Parni generatorji nov pripomoček proti toči

Rakete proti toči se po nekaj letih negotovost in polemik, v katerih so jimi strokovnjaki hidrometeorologji odrekali upravičenost uporabe, dokončno umikajo s slovenskega nevihtnega neba. Po sklepku vlade jih bodo nadomestili bojda varnejši, učinkovitejši, zanesljivejši (in tudi cenejši?) talni generatorji, ki bodo v minutah hude ure in nevarnosti toče bruhali vroč zrak proti oblakom in ledeno zrnje sproti spreminjali v pohleven dež. Sliši se malo utopično, toda to, da je bilo že naročenih prvih 50 takih generatorjev, kaže, da gre zares. Da se le ne bi vse skupaj tako klavrnko končalo, kot se je obetavna raketa obramba, v kateri je imela osrednje mesto Liscia nad Sevnico s svojim radarjem. Poskusna obramba z generatorji se je, kot poročajo, dobro obnesta v Španiji, na Madžarskem in Hrvatskem, kaj več pa nam o uspešnosti, predvsem pa o stroških, ni uspelo zvedeti, zato je naš dvom gotovo upravičen.

- n

• **ECONOMSKA VLOGA KMETIJSTVA IZGINJA** - Zato mislim, da je treba gledati nanj kot na negospodarsko dejavnost, torej dejavnost, ki ima sicer še vedno ekonomski pomen, vendar so njene druge funkcije, predvsem negovane pokrajine in poseljenost, pomembnejše od pridelave hrane. (dr. Jože Mencinger)

V 82. letu starosti je 25. aprila letos umrl v Ljubljani v slovenskem kmetijstvu znani agronom-semenar Ludvik Strobl, rojen 22. marca 1916 v Novem mestu. Tu je leta 1930 opravil malo maturo, nato pa v Križevcih končal višjo gospodarsko (kmetijsko) šolo, opravil obvezno prakso leta 1937 ter se s tem osposobil za službo in delo na veleposestvih. Praktični izpit je opravil leta 1938 na veleposestvu Orlovnjak pri Osijeku in postal pristav in upravnik posestva Berin dvor. Aprila leta 1941 je bil zaradi okupacije in ustaške oblasti odpuščen ter do konca leta brezposeln. Od januarja 1942 do konca druge vojne je bil referent v prehranjevalnem zavodu Prevod v Ljubljani, vmes je bil 15 mesecev (1942-1943) interniran v Gornarsu in Reniciju.

Po vojni je bil referent pri Navabljalcem zavodu Slovenije v Ljubljani ter pri Inšpektoratu za izredne razmere v prehrani v Novem gradu ter na Ministrstvu za trgovino in preskrbo NV Slovenije, 1947-1952 vodja in načelnik semenske službe pri Ministrstvu za kmetijstvo, od 1953 pa iste službe s kontrolo kakovosti semen na Kmetijskem inštitutu Slovenije.

Bilje tajnik in vodja Republike komisije za potrjevanje semenskih

OGLEDI VINOGRADOV

ČRNOVELJ - Kmetijska svetovna služba Črnomelj vabi vinogradnike na redne oglede in svetovanje v vinogradih, ki bodo v torek, 3. junija: ob 9. uri na Plešivici pri Mikulavčevi zidanici, ob 12. uri na Perudini v Drakuščevem vinogradu, ob 14.30 pri Finkovi zidanici v Tanči Gorici, ob 16.30 pri zadružni zidanici na Stražnem Vrhu. V sredo, 4. junija, pa bo ob 10. uri pri Jakšetovi zidanici v Ručetni gori, ob 12.30 na Osojniku pri zbiralnici mleka

posevkov, več let tajnik in predsednik Zveze kmetijskih inženirjev in tehnikov Slovenije. Prizadel si je za povezavo instituta s praksom, z zadružami in zasebnimi kmetovalci. Objavil je nad 200 člankov in razprav v Sodobnem kmetijstvu, Naši Vasi in internih publikacijah inštитuta. Obravnaval je semenarstvo in semensko službo pri zadružah - pridelovalcih in sodeloval pri ustanavljanju Seminarne. Dobil je več odlikovanj in diplom častnega članstva raznih strokovnih društv in združenj. Z njim je odšla zasluzna osebnost slovenskega kmetijstva.

Dr. FRANC ADAMIČ

HELENA MRZLIKAR gospodinjski kotiček

Za ljubitelje črnega bezga

Bezgovi grmi so že razvjeteli svoje majhne rumenkasto bele dišeče cvetove, ki mnogim ljubiteljem bezga nudijo vrsto dobro, kot so bezgove cvetje, bezgove sok, peneče bezgovo vino, vino iz bezgovih jagod, kis, žganje in podobno. Poznavalci bezga pravijo, da so zdravilni prav vsi deli grma. Cvetoče sušimo na soncu, da ostanejo svelte

Ekslibrisi iz Komeljeve zbirke

P. Felicijan Pevec pripravil izbor skoraj 50 ekslibrisov - V avli knjižnice na ogled do 20. junija

NOVO MESTO - Obeležitev 30-letnice Drustva Exlibris Aboveniae, ki ga bodo prihodnji mesec tudi uradno proslavili, je povod za sodelovanje med Franciškanskim samostalom Novo mesto in Knjižnico Mirana Jarca. Novomeška knjižnica je za NUK-om namreč drugi največji lastnik ekslibrisov v Sloveniji. Član društva p. Felicijan Pevec se je zagnano lotil dela in iz Posebne zbirke Boga Komelja, ki ga hrani Knjižnica Mirana Jarca, naredil izbor za razstavo, ki so jo v torek, 20. maja, odprli, in bo v avli knjižnice na ogled do 20. junija.

P. Pevec je povedal, da ga je pri odbiranju ekslibrisov (pomeni lastniški znak v knjigi), navadno izdelan v grafični tehniki, z napisom ex libris, z lastnikovim imenom in pogosto umetniškim motivom) vodila želja, pokazati izdelovalce ekslibrisov Dolenjske in Bele krajine, predstaviti njihove imetnice z našega področja in neznanne ekslibrise, ki še niso bili objavljeni. Toda tega ni bilo mogoče čisto uresničiti, uspel pa

mu je kronološki prikaz. V prvem sklopu razstavljenih ekslibrisov so tisti iz 17. in 18. stoletja, kjer so večinoma znani lastniki, ne pa izdelovalci, drugi sklop, razvrščen po izdelovalcih, pa predstavlja zaključek 20. stoletja. Tu izstopajo Božidar Jakac, Miha Maleš, Vlado Lamut in Franjo Stipovšek. Od še živečih ustvarjalcev teh knjižnih znamen je Nada Lukežič, Marta Jakopič-Kunaver in Anton Repnik.

Društvo Exlibris Slovenia iz Ljubljane, ki vključuje okrog 400 članov, je predstavil dr. Rajko Pavlovec. Dejal je, da je bil eden izmed ustanoviteljev društva prof. Jaro Dolar. Vesel je bil sodelovanja ob odprtju razstave ekslibrisov v Novem mestu, kar je v 30 letih delovanja društva ena od njegovih 700 različnih prireditev. Da sodelovanje med Franciškanskim samostanom in Knjižnico Mirana Jarca ni zadnje, pa je na otvoritvi dejala njena ravnateljica Andreja Pleničar. Sama knjižnica je ob razstavi izdala tudi 32-stranski katalog.

L. M.

EKSLIBRIS DA KNJIGI POSEBLN PEČ. II - O pomenu ekslibrisov sta na otvoritvi razstave govorila (od leve proti desni) p. Felicijan Pevec in dr. Rajko Pavlovec. Prireditev so s petjem popestrili pevci okteteta Adoramus. (Foto: L. M.)

SLIKARSKA KOLONIJA NA ŽLEGARJU

ŽLEGAR PRI ČATEŽU - V vinski gorici Žlegar pri Čatežu ob Savi bo od 28. do 31. maja potekala slikarska kolonija, na kateri bo sodelovalo 24 slikarjev posavskih občin: iz Brežice, Krškega in Sevnice. Slikali bodo okolico Žlegarja, pokrajinu, tihozitja in po svoji izbiri, v tehniki olje, grafika in akvarel. Kolonija bo potekala pod okriljem ZKO Brežice, strokovno jo bo vodil umetnostni zgodovinar Jože Matijevič, sodelovala pa bosta še akademski slikarji Miloš Cvetka in Jože Marinč. Otvoritev razstave izbranih del bo v soboto, 31. maja, ob 20. uri na Žlegarju. Razstava bo na ogled do konca junija. Istočasno bodo odprli še atelje Franca Lesa, slikarja Društva likovnikov Brežice.

B. HORVATIČ

Zagnane rateške pevke

Po desetih letih premora lani znova zaživel ženski pevski zbor na Ratežu - Zborovodkinja Romana Križman

RATEŽ - Ženski pevski zbor Turističnega društva (TD) Ratež je imel prvi javni nastop lani marca na proslavi ob dnevu žena na Ratežu. Dosti prej tega ni mogel. Šele januarja 1996 se je namreč nekaj starih pevk, ki so pred leti svojo ljubezen do petja že združevali v domačem pevskem zboru (ta že 10 let ne deluje več), skupaj z mlajšimi zbrale v novem pevskem združenju. Zbor je nastal na pobudo Turističnega društva Ratež.

Predsednica zobra Lučka Pavlin je povedala, da jih poleg na nastope v domačem in okoliških krajev vabijo tudi malo dlje. Rateške pevke so nastopale že v Dolenjskih Toplicah, lani pa so se pridružile slovenskim pevcom na Taboru slovenskih pevskih zborov v Šentvidu pri Stični. Tudi letos 22. junija bo tako. Med zahtevnejše nastope štejejo letošnjo prvo udeležbo na reviji odraslih pevskih zborov v Novem mestu, kjer so bile strokovno zelo pozitivno ocenjene. Polne zagnanosti gredo novim pevskim nalogam naproti, v svoje vrste pa vabijo še vse, ki želijo sebe in druge razveseljevati s pesmijo.

L. MURN

DANES NASTOP DAMJANE ZUPAN

NOVO MESTO - Danes, v četrtek, 29. maja, bo ob 20. uri v Kozinovi dvorani Glasbene šole Marjana Kozine celovečerni koncert pianistke in korepetitorke Damjane Zupan. Za sabo ima številne solistične in komorne recitale tako pri nas kot v tujini. Koncert organizira KUD Krka, vstop pa je prost.

Pionirjev pevski zbor in zbor z Otočca, pogosto je bila tudi ko-repetitorka. Repertoar Ženskega pevskega zobra TD Ratež obsegata predvsem ljudske pesmi in priredebitve, lotevajo pa se že tudi naše in tuge umetne pesmi. Med cilji so pevke omenile tudi prepevanje pesmi vseh obdobjij. Na vajah se dobivajo dvakrat na teden v prostorih OŠ Brusnice, za kar se lepo zahvaljujejo vodstvu šole.

Predsednica zobra Lučka Pavlin je povedala, da jih poleg na nastope v domačem in okoliških krajev vabijo tudi malo dlje. Rateške pevke so nastopale že v Dolenjskih Toplicah, lani pa so se pridružile slovenskim pevcom na Taboru slovenskih pevskih zborov v Šentvidu pri Stični. Tudi letos 22. junija bo tako. Med zahtevnejše nastope štejejo letošnjo prvo udeležbo na reviji odraslih pevskih zborov v Novem mestu, kjer so bile strokovno zelo pozitivno ocenjene. Polne zagnanosti gredo novim pevskim nalogam naproti, v svoje vrste pa vabijo še vse, ki želijo sebe in druge razveseljevati s pesmijo.

L. MURN

Ljudska pesem med mladimi

Na OŠ Trebnje od lanskega novembra poteka krožek za ljudsko izročilo, ki ga vodi Antonija Rot

TREBNJE - Ena najdragocenijih stvari je gotovo naše ljudske pesmi in z njimi vedno navdušijo. "Vsakega Slovence gane ljudska pesem, če je prav in lepo zapeta," meni Rotova. Nastopajo tudi samostojno in aprila letos so sodelovale na oddaji Radija Slovenija "Jaz pa nekaj znam". Prav bi bilo, da bi še na drugih šolah začeli delovati krožek za ljudsko izročilo, kjer še ne deluje. Morda ta v Trebnjem pomeni nekakšen zametek za folklorno skupino ali pevski zbor, prav gotovo pa bo mlade spodbudil k spoštovanju preteklosti.

L. M.

štirje iz krožka so tudi člani folklorne skupine Kres.

Raglje na nastopih prepevajo stare ljudske pesmi in z njimi vedno navdušijo. "Vsakega Slovence gane ljudska pesem, če je prav in lepo zapeta," meni Rotova. Nastopajo tudi samostojno in aprila letos so sodelovale na oddaji Radija Slovenija "Jaz pa nekaj znam". Prav bi bilo, da bi še na drugih šolah začeli delovati krožek za ljudsko izročilo, kjer še ne deluje. Morda ta v Trebnjem pomeni nekakšen zametek za folklorno skupino ali pevski zbor, prav gotovo pa bo mlade spodbudil k spoštovanju preteklosti.

L. M.

NA VAJE PRIHAJAJO RADE - Dvakrat na teden po dve šolski urki rateške pevke vadijo v brusniški osnovni šoli. (Foto: L. M.)

KROŽEK ZA LJUDSKO IZROČILO - Ta je vid "na delu" tudi na nedavni trebanjski prireditvi ob srečanju krvodajcev. (Foto: L. M.)

LUTKOVNE PREDSTAVE ZA OTROKE IN ODRASLE - Na 3. lutkovnem festivalu pričakuje velik obisk, okrog 3000 ljudi, je povedala direktorka KC Janeza Trdine Mira Maljuna. V akcijo so vključili tudi Slovenske železnice, saj bo v tistih dneh iz Ljubljane vozil poseben Klemenčičev vlak. Bližnji festival so na novinarski konferenci predstavili še Sandra Boršič, svetovalka za kulturo na Mestni občini Novo mesto, pa (od desne proti levi) člani umetniškega sveta festivala: Blaž Lukanc, Staša Vovk, Primož Bebler, sekretar Robert Judež ter programska direktorka festivala Darka Čeh. (Foto: L. M.)

Na Dolenjsko prihajajo lutke

Od 4. do 6. junija bo v Novem mestu 3. lutkovni festival "Klemenčičevi dnevi" - Preko 30 lutkovnih predstav na več kot 15 prizoriščih - Spodbuda za lastno gledališko dejavnost

NOVO MESTO - Dolenjska metropola bo od 4. do 6. junija gostiteljica mednarodne festivalne prireditve, 3. lutkovnega festiva Klemenčičevi dnevi, ki bo tokrat drugi potek pri nas. Gre za bienalno prireditve, ki jo je Festival skupaj s KC Janeza Trdine, ZKO Novo mesto in novomeško občino ter drugimi kulturnimi ustanovami ponovno pripravil letos, da bi se tako lahko izmenjaval z grafičnim bienalom. Letošnji program so v četrtek, 22. junija, predstavili na novinarski konferenci.

Darka Čeh, programska direktorka 3. lutkovnega festivala, ki je posvečen 40. obletnici smrti Milana Klemenčiča, je povedala, da bo program govoril bogat, saj organizatorji v treh dneh načrtujejo kar 30 lutkovnih predstav za otroke in odrasle, dogajale pa se bodo na več kot 15 prizoriščih v Novem mestu in bližnji okolici. Na ogled bodo tri razstave: razstava svetovno znane lutkovnega gledališča Papilu "15 let gledališča Papilu (1982-1997)", razstava lutk Alenke Pirjevec iz filma Ekspres, ekspres režisera Igorja Šterka in razstava lutk ob 25-letnici dela marionetnega studia Kinetikon v programu slovenskih lutkovnih šol in studior. Tudi letos bodo podelili najvišje priznanje v Sloveniji za pomembne dosežke na področju lutkarstva. Nagrjenec je animator Peter Dougan, član Lutkovnega

gledališča Ljubljana. Festival bo predstavil nagradje načrtajoča festivala Klemenčičevi dnevi in Društvo slovenskih pisateljev za izvirno lutkovno igro 1997. To so Samo Simčič: "O krokotar in zlatem jazu", Irena Androjna: "Pospravlja" in Borut Gombač: "Kdo je navel ru-

• Organizatorji Klemenčičevih dnevov so povedali še, da v Šmarjetni knali načrtujejo ustanovitev slovenskega lutkovnega muzeja - galerije in dokumentacijskega lutkovnega centra, ki ga Slovenija nima.

meno budilko". Obsežen je tudi spremjevalni program festivala.

3. Klemenčičeve dneve v Novem mestu je v največji meri omogočilo Ministrstvo za kulturo RS, nato Mestna občina Novo mesto, generalni sponzor Krka ter ostali. "Za festival smo s posebno postavko v letošnjem proračunu namenili 3

milijone tolarjev, saj daje našemu mestu pomemben kulturni utrip. Podpirali ga bomo še naprej, saj pričakujemo, da bo pripomogel k ustanovitvi gledališke dejavnosti, ki je tu žal zamrla," je na novinarski konferenci dejal sekretar Robert Judež. O tem, da bo Novo mesto s festivalom, ki je tudi mednarodno odmeven, postal pomembno lutkovno središče in da bo tak za bodoče polpoplknico gledališče na Dolenjskem, so govorili tudi ostali gostje. Toda v Novem mestu deluje zdaj le ena lutkovna skupina - Lutkovno gledališče Pika Nogavčka, nastaja pa je menda še ena otroška lutkovna skupina, ki se bo ukvarja s predvsem z marionetami. Bolj žalostna podoba torej in verjetno bo poleg organiziranja omenjenega festivala potrebno storiti še maršikaj za rojstvo lastnega gledališča.

L. MURN

Straški pihalci najboljši

SEŽANA - ZKO Slovenija, Zveza slovenskih godb z območnimi združenji, ZKO Sežana in Glasbena šola Sežana so v soboto in nedeljo, 24. in 25. maja, v Kulturnem centru Srečko Kosovel v Sežani organizirali 17. tekmovalje slovenskih godb v tretji težavnostni stopnji. 28 godb iz skoraj vse Slovenije - tri so bile tudi iz zamejstva v Italiji - je ocenjevala tekmovalna žirija s predsednikom Ervinom Hartmanom iz Maribora.

Tekmovanje slovenskih godb je bilo razdeljeno na štiri tekmovalne koncerte. Prva tri mesta prvega tekmovalnega dne so pripadla dolenjskim godbam. Na prvem koncertu je Pihalni orkester Kostanjevica pod vodstvom Tonija Homana dosegel 90,3 odstotka točk, že na drugem koncertu pa je Pihalni orkester Krka zdravilišča iz Straže pod vodstvom Mira Sajetta z 98,2 odstotka točk postavil mejo, ki je na tekmovanju ni presegla nobena godba. Drugi z 92,2 odstotka točk je bil Pihalni orkester iz Šentjerneja pod vodstvom Sandija Franka. Na tretjem tekmovalnem koncertu je vodstvo dosegla Godba na pihala Črnomelj pod vodstvom Antona Kralja (98,3 odstotka točk). Na zadnjem koncertu je izvrsten uspeh dosegla Delavska godba iz Kočevja pod vodstvom Matevža Novaka s 94 odstotki točk.

Končna razvrstitev prvih sedmih godb je: Pihalni orkester Krka zdravilišča iz Straže, Mladinski pihalni orkester Glasbene šole Celje, Pihalni orkester Lesce (vse tri so prejele zlate zvezde s posebno pohvalo, ker so dosegli nad 95 odstotkov točk), orkestr iz Straže pa je kot najboljšemu pripadla tudi nagrada v višini tri tisoč nemških mark). Delavska godba Kočevje, Pihalni orkester Šentjernej, Godba na pihala Črnomelj in Pihalni orkester Kostanjevica. Vse te godbe so prejele zlate listine.

S. MIHELČIČ

Specialci v Novem mestu

Enota s 100 člani vse pogosteje v akciji - Huda selekcija, usposobljenost pa vrhunska

NOVO MESTO - Zaradi naraščajoče kriminalitete, predvsem hujših kaznivih dejanj, so člani specialne enote ministrstva za notranje zadeve (enota je bila ustanovljena pred 25 leti predvsem zaradi protiteroristične dejavnosti) vse pogosteje v akciji. Tudi na našem območju so na primer sodelovali pri prijetju storilcev kaznivih dejanj, pri prijetju preprodajalcev orožja in mamil, v torek popoldne pa je enota pred srednjšolskim centrom v Šmihelu prikazala akcijo prisilne ustašev vozila z dvema osomljencema in njuno prijetje.

Enota poleg protiteroristične dejavnosti sodeluje pri varovanju domačih in tujih predstavnikov, pri prijetju hujših kršiteljev, v humanitarnih akcijah in pri akcijah, ki jih pač redne policijske enote zaradi manjše usposobljenosti niso sposobne izvesti. Po besedah Srečka Kropeta specialna enota pri svojem delu uporablja sredstva v skladu z zakonodajo, v času po osamosvojitvi pa se pri rednih akcijah še niso poslužili streljanju, saj jim je doslej uspelo storilcev se obvladati z drugimi sredstvi.

T. GAZVODA

SPECIALCI SO SE PREDSTAVILI - V Novem mestu so prikazali akcijo blokade vozila in prijetja dveh storilcev, sicer pa je specialna policijska enota na Dolenjskem že večkrat sodelovala, tudi letos. Lani je v Sloveniji opravila 45 akcij, letos že 26. (Foto: T. G.)

NAŠLI BOMBO - V sredo, 21. maja, sta bila policista policijske postaje Brežice napotena na odcep magistralne ceste Obrežje - Grmovje na Jesenicah na Dolenjskem, kjer sta delavca Cestnega podjetja našla neeksplozirano minsko telo. Delavca Cestnega podjetja sta namreč čistila odtočni kanal in našla ročno bomba M 75. Bomba je prevezel pirotehnik.

PRIVOŠČIL SI JE DOPUST - V Termah Čatež je od 9. januarja do 17. februarja bival 44-letni E. F. iz Zagreba, ki je sprva najel sobo za tri dni, bivanje pa je kasneje podaljal. Kljub večkratnim opozorilom odgovornih stroškov bivanja ni poravnal, izgovarjal se je, da bo že plačal pravočasno. To se ni zgodilo, saj je 17. februarja odšel neznano kam, pustil osebni dokument na recepciji in tudi račun za dobrih 400 tisočakov.

TELEFONIRAL BO - V četrtek, 22. maja, je trgovino Telekomunikacije v Brežicah obiskal kupec, izkoristil priložnost in s police vzel dva mobilna telefona GSM Nokia, tip 8110, serijskih številk 490137101851320 in 490137106907970, ter mobilni telefon GSM Motorola, tip Star TAC, serijskih številk MSN 28RXED160. "Kupec" je bil visok okoli 185 cm, suhe postave, kratko pristrižen las svetlo rjave barve, svelte polti, ovalnega obraza, brez očal, brk in brade, govoril je slovensko z gorenjskim naglasom, oblečen pa je bil v svetlejše hlače sivkaste barve. Okoli pasu je imel torbico svetlejše barve, star pa naj bi bil okoli 30 let.

Osnovna šola Šmihel Šmihel 2

8000 NOVO MESTO

telefon: 068/323-970, fax: 068/23-951

razpisuje za šolsko leto 1997/98 prosta delovna mesta:

- UČITELJA RAZREDNEGA POUKA za nedoločen čas, s polnim delovnim časom
- UČITELJA RAZREDNEGA POUKA za določen čas, s polnim delovnim časom
- UČITELJA ANGLEŠKEGA JEZIKA za nedoločen čas, s polnim delovnim časom
- UČITELJA LIKOVNE VZGOJE za nedoločen čas, s polnim delovnim časom
- UČITELJA BIOLOGIJE IN KEMIJE za nedoločen čas, s polnim delovnim časom
- UČITELJA FIZIKE IN TEHNIČNE VZGOJE za nedoločen čas, s polnim delovnim časom
- UČITELJA TEHNIČNE VZGOJE za nedoločen čas, s polnim delovnim časom
- 2 UČITELJEV ŠPORTNE VZGOJE za nedoločen čas, s polnim delovnim časom

Začetek dela: 1. septembra 1997.

Kandidati morajo izpolnjevati pogoje, ki jih določa Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Ur. list RS št. 12/96). Prijava z dokazili pošljite v 8 dneh po objavi razpisa na Osnovno šolo Šmihel. Kandidate bomo obvestili o izbiri v zakonitem roku.

KRONIKA + NESTREČ

SPREGLEDAL MOTORISTA - V sredo, 21. maja, ob 17.35 je 64-letni J. K. iz Krškega vozil osebni avto, na katerega je imel prijet lahki polpriklopnik, po lokalni cesti iz Pokane nad Blančo proti Blanci. Ko je pripeljal do križišča z lokalno cesto Brestanca - Rožno - Breg, je zapeljal na prednostno cesto in zavijal levo proti Brestanci. V tistem trenutku je iz smeri Brestancev pripeljal voznik kolesa z motorjem 32-letni C. B. iz Sevnice in trčil v prednji del avtomobila. Voznik kolesa z motorjem, ki se je hudo poškodoval, se ni opravil predpisane izpitne za vožnjo kolesa z motorjem in tudi ni imel čelad.

ZBIL PEŠCA - V torek, 20. maja, ob 21.40 je 18-letni Z. B. iz Litije vozil osebni avto po lokalni

Kje je slovenska specialna enota (ta več kot dve tretjini časa namenja usposabljanju) v primerjavi z drugimi državami, pove datek, da je enota lani na svetovnem prvenstvu zasedla 2. mesto, predlani pa so bili svetovni prvaki, klub temu da je oprema naše specialne enote slabša.

Da je enota čim bolj usposobljena in pripravljena na soočenje z najhujšimi storilci, ni potrebna le višješolska izobrazba - le 14 odstotkov specialcev ima srednjo šolo, ostali pa višjo oziroma visoko. Bodoči člani morajo namreč skozi strogo selekcijo. Tri leta morajo biti v policijski službi, seleksijski postopek poteka v več fazah, preizkusna doba pa je pol leta. Tako bodo letos od 50 prijavljenih kandidatov na zadnji razpis morda sprejeli v enoto 5 kandidatov. V enoti, v kateri je povprečna starost 32 let, fantje ostanejo od 8 do 10 let, najmanj dvakrat letno pa morajo opraviti preverjanje znanja in sposobnosti.

T. GAZVODA

Policisti bodo med akcijo posvečali pozornost predvsem vožnji motornih koles in koles z motorjem po cesti, prevozu oseb na motornem kolesu in kolesu z motorjem ter uporabi varnostne čelade. Zaradi kršitev cestno-prometnih predpisov bodo policisti izrekali opozorila, za hujše kršitve pa bodo na kraju samem izrekali mandat kazni oziroma bodo zoper kršitelje dali predlog za uvedbo postopka o prekršku pri sodniku za prekrške.

Akcija, namenjena motoristom in mopedistom

Strogi ukrepi!

KRŠKO - Na UNZ Krško so se odločili, da bo v okviru izvajanja strategije dela policije na področju prometne varnosti do leta 2000, od 1. do 22. junija preventivna akcija "motorist". Policisti namreč ugotavljajo, da je na območju uprave vse več motoristov oziroma voznikov koles z motorjem, udeleženih v prometnih nesrečah, tudi v najhujših. Temeljni namen akcije bo preventivni vpliv na rizično skupino prometnih udeležencev, ki se vozijo z motornimi kolesi in kolesi z motorjem, saj gre pogosto za zelo mlade ljudi, ki dostikrat ne pozna osnovnih pravil vožnje in nevarnosti v prometu, problematična pa je tudi tehnična opremljenost motorjev in mopedov.

Policisti bodo med akcijo posvečali pozornost predvsem vožnji motornih koles in koles z motorjem po cesti, prevozu oseb na motornem kolesu in kolesu z motorjem ter uporabi varnostne čelade. Zaradi kršitev cestno-prometnih predpisov bodo policisti izrekali opozorila, za hujše kršitve pa bodo na kraju samem izrekali mandat kazni oziroma bodo zoper kršitelje dali predlog za uvedbo postopka o prekršku pri sodniku za prekrške.

ČIGAVA STA RADIA? - 17-letni D. B. iz Bojanje vasi je utemeljeno osumljen, da je v začetku leta do konca marca na območju Novega mesta vlomlj v več avtomobilov. Policisti so mu pri hišni preiskavi našli več predmetov, največ avtogradje, nekaj pa jih je tudi prodal. Najdene predmete so mu zasegli, iz jih nekaj lastnikom že vrnili, dva avtoradija pa sta še vedno na policijski postaji, ker oškodovana po vsej verjetnosti tatvine nista prijavila, zato UNZ Novo mesto poziva občane, da si pogledajo fotografije, in če radio prepozna, se lahko oglašajo na policijski postaji Novo mesto.

Pod drobnogledom bodo dvokolesniki

Tudi zaletavček

NOVO MESTO - Svet za preventivo v vzgojo v cestnem prometu mestne občine Novo mesto in Uprava za notranje zadeve Novo mesto sta v sodelovanju s sponzorji pripravila preventivno akcijo, ki je namenjena kolejarjem, mopedistom in motoristom, začela se bo 1. junija, končala pa konec septembra. Z akcijo želijo zmanjšati število prometnih nesreč dvokolesnikov in dvigniti njihovo prometno kulturo, zato bodo pozorni na tehnično brezhibnost omenjenih vozil, na izpolnjevanje pogojev za vožnjo, opremljenost voznikov s čelado, na predelave koles z motorji in spoštovanje prometnih predpisov. Najbolj zgledne bodo na gradili na mesečnih žrebanjih, kjer bodo sodelovali tudi tisti, ki bodo pravilno izpolnili na zloženki natisnjeni vprašalnik.

V okviru akcije bo od 9. do 11. junija v Novem mestu tudi zaletavček, naprava, s katero lahko preizkusite vpliv varnostne pasu pri hitrosti 11 km/h, preizkušali pa ga boste lahko pred zavarovalnico Tilia in centrom srednjih šol.

ZMAGA V VAVTO VAS!

TOLMIN - Državnega tekmovanja Kaj veš o prometu, ki je bilo prejšnji teden v Tolminu, se je udeležilo 75 prvakov v obladovanju prometne teorije in prakse osnovnih in srednjih šol iz vse Slovenije, tudi Simon Vurušič iz OŠ Vavta vas in Blaž Slak iz OŠ Center, ki sta teden prej zmagala na tekmovanju v Novem mestu med učencji 5. in 6. razredov ter 7. in 8. razredov. Iz Tolmina prihaja razveseljiva vest, saj je Simon Vurušič med kolezji zmagal.

SINDIKAT POLICIJE ZAHTEVA

Svet policijskega sindikata Slovenije je v četrtek, 22. maja, razpravljal o zniževanju pravic članov in o slabšanju socialnoekonomskega položaja. Sprejete sklepe so poslali ministru Mirku Bandiju. Tako zahtevajo pravčno izplačevanje vsega nadurnega dela v ministrstvu in izvedbo napredovanja delavcev MNZ v višji plačilni razred s 1. junijem, kot to določa pravilnik o napredovanju zaposlenih v državni upravi. Če se zahtevano ne bo uresničilo, bo Policijski sindikat Slovenije 1. junija začel s pripravami na belo stavko.

TEČAJ ZA KRIMINALISTE

KOČEVJE - Od pondeljka, 26. maja pa vse do petka, 6. junija bo v Vadbeno-oskrbenem centru Gotenica potekal praktični del kriminalističnega tečaja. Kriminalisti tečajniki so se tako v torek na železniški postaji v Kočevju že preizkusili v ravnanju ob železniških nesreč, v sredo so opravljali oglede krajev ekološkega onesnaževanja, danes pa so obravnavali premičenjsko delinkvenco in se seznanili z opravljanjem ogledov vlovnih tativ. Jutri jih čakajo še hišne in osebne preiskave vozil, v soboto pa na bencinski črpalki. Prichodnji teden bodo pričeli z ogledi krajev dogodkov, predvsem samomorov, tečaj pa bodo zaključili s pridobitvijo praktičnih znanj o ravnanju kriminalistov ob eksplozijah in požarjih.

M. L.-S.

• Valpet dobi vedno večji kos kruha kot tlačan. (Jurič)

• S prodorom komercialnih tv postaj in debilnih oddaj ameriške žajfaste produkcije postaja televizija žal grozljivo uspešen medij za kretenizacijo sicer ne tako nemih podalpskih veseljakov. (Zvone Šeruga)

Sašo Ježič

Bolgari, Pakistanci, Italijani, Hrvatje, Bosanci in tudi Slovenci s ciljem je bil med njimi. Letos so policisti na Obrežju presekali tudi tihotapski kanal Špansko - bolgarske naveze, voznik pa je imel celo potrdilo notarja, da je avto "res kupil". "Pregledamo največ Volkswagonov vozil, predvsem golfov in

• Če ugotovite, da na avtu manjka pokrovček bencinskega rezervoarja, vložek ključavnice vrat ali prtižnika pa se vrti in se lahko vzame iz ležišča, obstaja možnost, da je ključ vašega avta v izdelavi za kasnejšo kraj, čeprav se tatoi poslužujejo tudi drugih hitrih načinov - od nasilnih vlovn, deblokade dajlinskega zaklepanja, univerzalnega ključa in drugega, zato največjo varnost nudi alarmna naprava, avto pa lahko zavaruje tudi z mehanskimi pomočki, kot so kovinske palice.

audijev, sledijo pa avti firm Opel, Mercedes, Renault in druge, pa tudi ponarejene številke na tovornjakih in njihovih prikllopnikih so bile odkrite," pravi Sašo Ježič.

T. GAZVODA

"Plačaj, pa ti vrnemo ukradeni avto"

Tatovi avtomobilov vse bolj iznajdljivi, pri znamkah avtov pa ne več izbirčni - Večina ukradenih vozil potuje čez mejo v Bosno, Srbijo in druge vzhodne države

KRŠKO - Gotovo je bil L. F. iz Brežic nemalo presenečen, ko so mu konec januarja letos ukradli audija 80, o katerem vse do pred kratkim ni bilo sledu, zato si je Brežičan že kupil drug avto. Sledilo je drugo presenečenje: poklicani so ga neznanici in mu ponudili nazaj audija, če zanj plača 9 tisoč nemških mark, seveda pa mora o tem molčati kot grob, sicer bo sledilo maščevanje.

Ponujena izbira je lastniku pravzaprav ponudila jasno in logično odločitev: za avto, ki je bil vreden okoli 30 tisoč nemških mark in ni bil zavarovan proti kraju, takoj ali tako od zavarovalnice ni mogel dobiti nič, zato mu torej ni preostalo druga, kot da odšteje slabih 10 tisočakov in avto vendarle ima. Po avto je moral v Celje, na njem pa so bile že nameščene nemške registrske tablice. Policisti so v Smarju pri Jelšah ta

NI PRAVILA, KAKŠEN AVTO BO UKRADEN - Ne le mercedesi, BMW-ji in audiji, tudi manjši in cenejši avtomobili so vse pogosteje tarče tatov, saj so v vzhodnih državah, kamor jih velik del potuje, manj sumljiv. Drugo s tem povezano poglavje pa so tatvine avtomobilov na lizing in rent a car vozil, pri katerih posamezniki pokažejo veliko mero iznajdljivosti.

DOLENJSKI LIST 11

Slovenke pod Marofom še z Avstralijo

Rokomet nočoj in v soboto

NOVO MESTO - Novomeška športna dvorana bo nočoj in v soboto še petič in šestič letos prizorišče kvalifikacijske tekme slovenske ženske reprezentance s konkurenktami za uvrstitev na svetovno prvenstvo. Slovenska reprezentanca je namreč zaradi močne podporje novomeških prijateljev rokometna, ki so se na tribuni dvorana pod Marofom vedno zbrali v velikem številu, osvojila drugo mesto v kvalifikacijski skupini in si tako izborila še dodatno tekmo z drugouvrščeno ekipo iz kvalifikacijske skupine iz Oceanije Avstralijo.

Avstralke so po rokometnem znanju slabše od naših igralk, zato bodo obo tekmki odigrale v Novem mestu. Kot za vse tekme do sedaj tudi tokrat vodi priprave direktor slovenske ženske rokometne reprezentance Janez Štrukelj ob izdatni pomoči sodelavcev iz mestne občine Novo mesto in novomeške agencije za šport. Nocoj (četrtek) se bo tekma med Slovenijo in Avstralijo začela ob 17. uri, neposredno pa jo bo prenašala tudi Televizija Slovenija. Da si bo tekmo, če bo le mogoče, ogledal, je obljubil tudi predsednik države Milan Kučan, ki bo predtem prisoten na otvoritvi nove novomeške porodnišnice.

V soboto se bosta ob 16. uri na predtekmi pomerili ekipo rokometnega kluba Novo mesto in ekipa Dolenjske, druga tekma med Avstralijo in Slovenijo pa se bo začela ob 18. uri. I. V.

Med karatejem in boksom

Discipline kick boxinga z elementi karateja in boksa prihajajo iz Amerike - Novomešani med najboljšimi

NOVO MESTO - Tekmovanja v borilnih veščinah kot so full contact, light contact in semi contact, pri nas niso novost, a vseeno so širši javnosti te tri sorodne športne discipline, skupaj pojmenovane z nazivom kick boxing, le malo poznane. Obisk na trening novomeškega kluba Scorpion, ki vsak dan vadi v telovadnici osnovne šole v Šmihelu, nas je prepričal, da ne gre le za zvrst karateja, kot ponekod vlaada zmotno mišljenje.

Trener Mirko Vorkapič nam je razložil, da imajo večine kick boxinga resda korenine v klasičnem karateju, pri katerem tekmeča med dvobojem udarce le nakaže, ne smeta pa zares udariti. V Ameriki so leta 1972 tako karateju dodali elemente klasičnega angleškega boksa in nastalo je najprej full contact karate, ki se je potem razvijal naprej kot samostojna borilna veščina, zaradi polnih udarcev z rokami in nogami za večino gledalcev vsekakor zanimivejši od samega karateja.

Spremembam v pravilih je sledila tudi spremembam v opremi,

MED KARATEJEM IN BOKSOM - Tekmovalci v borilnih veščinah kick boxinga nastopajo v dolgih hlačah in do pasu goli, roke in noge, s katerimi udarjajo, pa imajo posebej zaščitene. Tekmovalca novomeškega kluba Scorpion, ki te spoznati zvrsti spada med najboljše v državi, Aleš Vidmar in Sašo Hajnčič (na sliki s trenerjem Mirkom Vorkapičem) med vaidbo sicer ne uporabljata vedno zaščitne celade, ki pa je na tekmovanjih prav tako obvezna. (Foto: I. V.)

Na ravninah in vetu Nizozemske

Kolesarji Krke Telekoma so na Nizozemskem složno delali za Andreja Zattija - Gorazda Štangelj zaradi okvare ob zmago v Avstriji - Zamujeno nadomestil v Mariboru

NOVO MESTO, KRŠKO - Po klicno moštvo kolesarskega kluba Krka Telekom je prejšnji teden vrtele pedale na Nizozemskem na dirki svetovnega pokala 5. kategorije Olympia tour, na katerem je nastopilo 17 moštov, med njimi najbolj znano domača poklicna vrsta Rabobank; med amaterskimi moštvi pa so med drugim nastopale tudi amaterske reprezentante Italije, Velike Britanije in Združenih držav Amerike. Kot vse dirke na Nizozemskem je bil tudi Olympia tour speljan pretežno po ravninskem svetu, kolesarje pa je ves čas motil tudi izredno močan veter. Krka Telekom je izvrstno začela, saj je bil njen član Italijan Michele Bedin v prvih etapah drugi, peti etapi pa je bil drugi njegov rojak Andrea Zatti.

Naloga ostalih članov moštva je bila pomagati Zattiju, ki je bil dolgo drugi v skupnem vrstnem redu.

Klub temu so tudi Novomešani dosegli nekaj dobrih uvrstitev: Murn je bil v prvi etapi 17., v peti etapi pa ga je zbil sodniški avtomobil in je zaradi poškodbe roke odstopil. Sprva so sumili na zlom, vendar se je na srečo izkazalo, da ni nič hujšega. Omeniti velja tudi Ravbarjevo 15. mesto v peti etapi in Erženovo 21. mesto v 7. etapi. Do konca izredno težke dirke so vsi člani Krke Telekoma razen Zattija, ki je bil na koncu sedmi, in Pavla Šumanova odstopili.

Preostali del poklicnega moštva je medtem v bližini Dunaja nastopil na enodnevni dirki za pokal Weiland, kjer je na 196 km dolgi proggi zmagal član Radenske Roga Leon Bergant, Novomešan Bogdan Fink pa je bil šesti. Gorazdu Štangelju, ki je bil tudi med tremi ubežniki, je zaradi okvare nekaj kilometrov pred ciljem ušla lepa priložnost za zmagu.

DOBRI PRED PRVENSTVOM

KRŠKO - Na zadnjem od kvalifikacijskih turnirjev v standardnih in latinskoameriških plesih je v Mariboru nastopilo tudi 6 parov posavskega plesnega kluba Lukec, od katerih so se nekateri spet izkazali in dokazali, da so pred državnim prvenstvom, ki bo 14. junija v Leskovcu, vse boljši formi. Tako sta med pionirji D Luka Vodlan in Maja Bromšč zasedla 2. mesto v standardnih in 4. v latinskoameriških plesih, Peter Toporič in Tina Strgar sta bila med mlajšimi mladincami C tretja v standardnih plesih, David Kozmuc in Maša Plik pa med mladincami C druga v obeh vrstah plesov. Med mladincami B sta bila Sebastjan Vodlan in Urška Klakočar druga v standardnih in tretja v latinskoameriških plesih.

FINALE V ŽUŽEMBERKU

ŽUŽEMBERK - Odobjarski klub Žužemberk bo v soboto, 31. maja, pripravil finalni turnir državnega prvenstva v odborki za starejše dečke. Poleg domačih fantov so se v finalu uvrstila še moštva kanalskega Salonita, ravenskega Fužinarja in mariborskega Gradisa. Turnir se bo začel ob 10. uri.

RAIN EKIPNO TRETIJ

KRŠKO - Na državnem prvenstvu v ženski športni gimnastiki za telovadko programa B, ki je bilo v soboto, 24. maja, na taboru v Ljubljani, so med kadetinjam telovadke krškega Raina s skupnim seštevkom 86,8 točke osvojile odlično 3. mesto. Za Rain so nastopala Simona Gnidica, Samantha Špiler in Špela Lupšča. V posamični konkurenči je bila Simona s seštevkom mnogobrojnih 29,8 točke 14., Samantha je bila z 28,6 točke mesto za njo, Špela pa z 28,4 točke še eno mesto za Samantho.

Novomeški finale na Ravnah

V finalu mednarodnega namiznoteniškega turnirja Gregor Komac premagal Hribarja, ki je v življenski formi

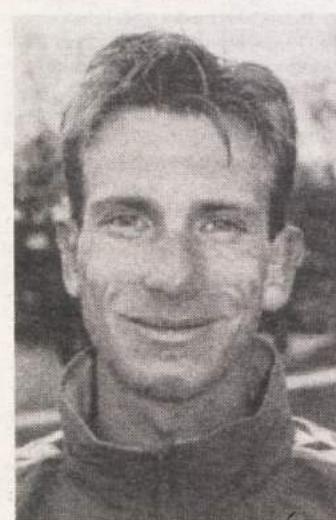
NOVO MESTO - Člana namiznoteniškega kluba Krka Marjan Hribar in Gregor Komac sta imenito nastopila na mednarodnem turnirju na Ravnah na Koroškem, na katerem se je za zmago potegovalo več kot 100 igralcev iz Italije, Avstrije, Madžarske in Slovenije. Od najboljših slovenskih igralcev so manjkal le Smrekar, Kovač in Škar. Zaradi kakovostne udeležbe si je moral Hribar nastop na glavnem turnirju izbiti v kvalifikacijah, kjer je v svoji skupini en dvojboj izgubil, a se je kljub temu, tudi z nekoliko srečo, s prvim mestom v skupini uvrstil naprej. V nadaljevanju turnirja mu je žreb naklonil samo tujece, ki so predtem že izločili večino najboljših slovenskih igralcev. Na poti do finala, kjer ga je čakal klubski kolega Gregor Komac, je Hribar med drugimi premagal tudi petega najboljšega avstrijskega in devetega najboljšega madžarskega igralca.

GIMPELJ IN MIHOLJEVIĆ DRUGA PO HRVAŠKI

KRŠKO - Kolesarji krškega Sava projekta so od 16. do 25. maja nastopali na 1340 dolgi mednarodni kolesarski dirki Po Hrvatski in in dosegli nekaj imenitnih etapnih uvrstitev. Tako je bil Damjan Četrčič četrti v prvi etapi, Aleš Poljanšek šesti v peti etapi, najbolj pa so Krčani lahko zadovoljni z Novomeščanom v njihovem dresu Andrejem Gimpljem, ki je v osmi etapi med Zadrom in Splitom osvojil odlično drugo mesto. Na dirki je v dresu hrvaške reprezentance nastopil tudi kolesar Krke Telekoma Vladimir Miholjević, ki se je brez pomoči moštva, saj so ostali hrvaški kolesarji prešibki, da bi mu lahko več pomagali, moral zadovoljiti z drugim mestom v skupnem vrstnem redu.

TERLEP DVAKRAT DRUGI

NOVO MESTO - Na tekmovanju v letalskem modelarstvu za Štrkov pokal, ki je tokrat štele tudi za državno prvenstvo, so Murski Soboti nastopili tudi modelarji Aero-kluba Novo mesto. V kategoriji prostoletičnih modelov F-1-A je bil Danijel Terlep drugi, Slavko Može je bil četrti in Bojan Može šesti. Mladinec Staš Stankovič je bil med člani deseti, med vrstniki pa četrti. Med modeli na pogon z gumo je bil Terlep spet drugi, Dragan Stankovič pa četrti. Jutri bodo Novomeščani nastopili na tekmovanju za svetovni pokal na Madžarskem.

Andrea Zatti

V Toplicah hokej tudi poleti

Hokejski klub Dolenjske Toplice tekmuje na državnem prvenstvu v hokeju na rollerjih - Osem Jeseničanov

DOLENJSKE TOPLICE - V Dolenjskih Toplicah, kjer se mlađi fantje že več kot 20 let trudijo, da bi postavili na noge spoden hokejski klub, so novosti, ki se je pred petimi leti pojavila kje drugje kot v Ameriki, zelo veseli. Medtem ko hokej na ledu zahteva precej drago umetno drsalische, do katerga Topličani najbrž še lep čas ne bodo prišli, je pri hokeju na rollerjih oziroma inline hokeju primerna za igro vsake večja ravna betonska ali asfaltna površina, če se jo ogradi z leseno ograjo oziroma s tako imenovano bando. Hokejski klub iz Dolenjskih Toplic se tako lahko v hokeju na rollerjih meri z najboljšimi v državi.

Novost so zelo dobro sprejeli tudi pravi hokejisti, ki si tako sezono igranja raztegnejo na celo leto, hokej na rollerjih pa je z odravljanjem sprejela tudi hokejska zveza Slovenije, saj bodo tako hokejsko zaživel območja, ki so bila na hokejskem zemljevidu bele liste.

Hokejski klub Dolenjske Toplice letos v ligi v hokeju na rollerjih nastopa prvič, a si klub temu želi nastop na finalnem turnirju osmih najboljših moštov, ki bo

Četrtri turnir v hokeju na rollerjih bo v soboto, 31. maja, na igriščih pri osovnih šolah v Dolenjskih Toplicah. Nastopilo bo 20 članskih moštov in 10 moštov do 15. leta. Prireditev se bo začela ob 8. uri zjutraj, finalna tekma pa bo predvidoma ob 21.30. Topličani so ob turnirju pripravili tudi zabavni program, v katerem bodo po peti urri popoldne nastopili novomeška rokovska skupina Dan D, Pompadron Paligodba in mama Manka.

konec julija v Tivoli. Pot do finala vodi preko 10 turnirjev rednega dela državnega prvenstva, ki bodo v različnih krajih Slovenije.

Domačim fantom se je v mostu Dolenjskih Toplic pridružilo osem hokejistov jeseničkega Acronija, med njimi pa so tudi reprezentantje Tom Jug, Jure Smolej, Gaber Glavčič, Mohor Razinger in Miha Rebolj. Že na prvem turnirju so bili Topličani sedmi, na drugem in tretjem pa niso imeli sreče in so že v prvih kolih naleteli na premočne nasprotnike.

I. V.

HOKEJ TUDI POLETI - Poleg betona in rollerjev namesto ledu in drsalk je razlika med zimskim in poletnim hokejem še v črtah - pri hokeju na rollerjih je namesto treh prečnih črt na igrišču le ena. Drugačna so tudi pravila, ki ne dovoljujejo grobosti kot pri hokeju na ledu, tako da telesni kontakt, podobno kot pri košarki, skoraj ni dovoljen. Namesto navadnega paka se pri hokeju na rollerjih uporablja poseben pak s koleški, pri neravnih površinah pa tudi žogica. Mere igrišč tako kot pri nogometu niso natančno določene. (Foto: B. Peterlin)

IGRE UPOKOJENCEV

NOVO MESTO - Športne igre upokojencev Dolenjske in Bele krajine bodo 7. junija v Novem mestu. Tako so se odločili, ker je društvo upokojencev iz Kočevja že drugič odpovedalo organizacijo iger. Tekmovalne discipline bodo iste, le pri upokojenkah bo nekaj športov več kot do sedaj. (J. D.)

Krki prva liga ušla iz rok

Klub močnemu moštvo bodo tenisarji Krke še eno leto drugoligaši - Po poškodbi Janžekovičeve enako dekleta

NOVO MESTO - Težko pričakovani dvojboj dveh najmočnejših slovenskih teniških moštov, novomeške Krke in kranjskega Merkurja Protexa, je minil v znaku Kranjčanov, ki so si z zmago s 7:2 zagotovili mesto v prvi ligi, Novomeščani pa bodo morali po porazu na izpolnitve enakega cilja počakati še eno leto. Za ogrevanje pred odločilnim dvojbojem četrtega kola, so Novomeščani v soboto v Šenčurju premagali ljubljansko Slobodo z 8:1.

Moštvi sta nastopili v popularnih postavah: Kranjčani s Čehom Svetlikom pa Urhom in Porom na čelu, Novomeščani pa z Božičem, Kruščem in Hrvatom Jankovičem, tako da nihče od najboljših slovenskih igralcev ni manjkal. Kljub visoki razliki v končnem izidu dvojoba je bil le-ta izjemno izenačen, saj so tako rekoč v vseh partijah o zmagovalcih odločale malenkosti. Iztok Božič je tako izgubil s Svetlikom, potem ko je zapravil vodstvo v tretjem odločilnem nizu 5:3, pa tudi Gregor Krušč se je zelo dobro upiral Urhu.

Zal je naključje hotelo, da sta se letos v isti skupini druge lige dobili dve tako močni ekipi, ki bi v prvi ligi brez težav igrali v končnici starih in se ne brez možnosti potegovali za naslov prvaka, ligaški sistem pa predvideva, da lahko iz druge v prvo ligo napreduje le eno moštvo. V zadnjem kolu bo Krka doma igrala z brežiško Brezino.

Dekleta Krke so v 3. kolu igrale doma z Žalcem in ga premagale s 3:0, v 4. kolu pa v Ljubljani izgubile proti ekipni teniškega kluba Breskvar z 1:2 in tako ene zaprevile možnost napredovati. Vzrok pora-

KOŠARKARJI PRI ŽUPANU - Novomeški župan Franci Končilija je v petek, 23. maja, sprejel upravo in moštvo košarkarskega kluba Krka, ki se je pred tednom uvrstil v prvo košarkarsko ligo, in fantom čestital za dosežene cilje. Člani uprave s predsednikom kluba Samom Plantanom (na sliki mu župan izroča priložnostno darilo) na čelu so izkoristili priložnost in prvega moža novomeške občine opozorili na težave novomeških športnikov zaradi poamnjanja vadbenega prostora v edini in že zdavnaj zastareli dvorani Marof. Da začetka prvenstva bo treba zamenjati koše in semafor, ki niso v skladu s pravili. Prvotrigaško moštvo bo moral v prihodnji sezoni vaditi dvakrat dnevno, zato so se košarkarji obrnili na župana tudi s prošnjo, da jim pomaga najti prost opoldanski termin vsaj v eni izmed šolskih telovadnic. (Foto: I. V.)

Ob stoletnici dolenjskega kolesarstva

V petek bodo v Kulturnem centru Janeza Trdine odprli razstavo in pripravili slavnostno akademijo - Vabljeni vsi nekdanji kolesarji in člani dolenjskih kolesarskih klubov - V soboto kriterij Telekoma in v nedeljo Velika nagrada Krke

NOV MESTO - Jutri se bo v Kulturnem centru Janeza Trdine v Novem mestu z odprtjem muzejske razstave ob 19. uri in slavnostno akademijo pol ure kasneje začelo praznovanje stoletnice kolesarstva na Dolenjskem. V soboto bo po novomeških ulicah potekal mednarodni kriterij Telekoma, v nedeljo, natanko 100 let po ustanovni skupščini Kluba dolenjskih biciklistov v Novem mestu, pa bo praznovanje doseglo vrhunec, ko se bo preko 100 kolesarjev, med katerimi tudi pet poklicnih moštov, na balkanskem krogu pomerili za 20. Veliko nagrado Krke.

Dolenjski muzej je razstavo ob 100-letnici kolesarstva pripravil v sodelovanju z mestno občino Novo mesto in ob pomoči številnih dolenjskih kolesarskih delavcev, ki so sodelovali pri zbiranju gradiva. Razstava bo odprtja jutri in bo do 9. junija na ogled v avli Kulturnega centra Janeza Trdine, kasneje pa jo bodo preselili v Dolenjski muzej, kjer bo na ogled čez poletje. Na otvoritvi bo o razstavi spregovorila avtorica Majda Pungerčar. Na odprtje razstave in na slavnostno akademijo organizatorji vabijo vse nekdanje kolesarje in člane dolenjskih kolesarskih klubov, saj od mnogih nimajo naslovov, da bi jim poslali osebna vabila.

Sobotni kriterij Telekoma in nedeljska velika nagrada Krke bosta po kakovosti udeležencev najmočnejši v 20-letni zgodovini te predrite. V članski konkurenči bodo poleg novomeške Krke Telekoma še štiri italijanske poklicne moštva: Cantina Tollo Carrier, Scringo Gaerne, Ros Mary in Amore Vita. Od slovenskih kolesarjev so obljubili nastop vsi, ki v tem športu kaj pomenijo, poleg tega pa bodo štartala še amaterska moštva iz Hrvaške, Avstrije in najboljše amatersko moštvo Italije Fior, ki ima v svojih vrstah tudi svetovnega prvaka Fignerata in Novomeščana Martina Derganca. Po besedah direktorja moštva Krke Telekoma, Mirka Fiftola, so njegovi fantje v dobrini formi, takтика trenerja Srečka Gličarja pa naj bi na vrh zmagovalnih stopničk pripeljala enega izmed domačinov.

Kako se je začelo

Ceprav je kolo v Evropi dobilo domovinsko pravico šele ob koncu 19. stoletja, je tri leta pred iztekom stoletja Novo mesto že dobito svoj

prvi kolesarski klub. Ustanovni stanelek je bil 1. junija leta 1897 v gostilni Jelenc pri železniški postaji, vse kolege bicikliste pa je tam skliceval dr. Karl Grossmann.

Kot je takrat poučar ustanovitelj, je bil cilj Kluba dolenjskih biciklistov v Novem mestu, kot so svoje društvo imenovali, "razvijati in praktično uporabljati vozilčed z izleti in dirkami". Med 65 rednimi in 5 podpornimi člani, kolkor se jih je zbral do oktobra, jih je bilo naj-

Sobotni mednarodni kriterij Telekoma se bo na novomeškem Glavnem trgu začel ob 17. uri s štartom dečkov C, po dirki vseh treh kategorijah mladincev in obeh kategorijah mladincev pa bodo štartali člani, ki bodo morali prevoziti 21 nekaj več kot 2 kilometra dolgih krogov v Glavnem trgu po Rozmanovi ulici, Seidlovi cesti čez Šmihelski most, po Kandijski cesti in čez Kandijski most nazaj na Glavni trg. Cilj članov bo predvideno ob 20.30. Na celotni progi bo od 16.00 do 21. ure popolna zapora prometa, za obvoze pa bo poskrbljeno. V nedeljo bodo dopoldne z Glavnega trga ob 10. ure krenili mlajši in starejši mladinci, ki bodo prevozili po tako imenovanih balkanskih krogov (Glavni trg - Ločna - Otočec - Ratež - Žabja vas - Glavni trg). Po končani dirki mladincev bodo ob 13. uri štartali člani, ki bodo prevozili 10 krogov oziroma 182 km in na cilj prispeli predvideno okoli 17. ure. Zaradi dirke bodo na cestah občasne premične popolne zapore prometa od 9.30 do 18. ure. Organizator obeh dirk prosi voznike, naj upoštevajo navodila policistov in redarjev, prebivalce krajev ob progah pa za strpnost in razumevanje.

več iz Novega mesta, Črnomlja, Metlike, Kostanjevice, Krškega in Žužemberka pa tudi iz Ljubljane.

Ena prvih skupnih poti dolenjskih kolesarjev je bil izlet na slavnostno otvoritev prvega namenskega kolesarskega dirkalnišča v Ljubljani, istega leta pa so pripravili tudi prvo dirko na progi med Krško in Šentjernejem.

Po odhodu dr. Grossmanna, gojnile sile kluba, iz Novega mesta je po letu 1901 delovanje društva počasi zamrlo. Nov klub so v Novem mestu ustanovili spet leta 1922; njegovi člani so se že istega leta udeležili zvezne dirke od Novega mesta do Celja pa tudi sami so pripravili dirko med Novim mestom in Šentjernejem. L. 1934 je kolesarska zveza Jugoslavije razpustila Triglavski podobor, kamor je spadal tudi novomeški klub, ki je zaradi tega kot večina drugih zamrl.

Dolenc iz Gotne vasi

Že leto kasneje je Matko iz Gotne vasi ustanovil lasten klub z imenom Kolesarski klub Dolenc. Člani so redno vadili ob nedeljah in praznikih na cestah med Novim mestom in Karlovcem ali med Novim mestom in Ljubljano. Klub Dolenc je deloval vse do začetka druge svetovne vojne, da so se ljubitelji kolesarstva spet organizirali, pa so moralni miniti kar tri desetletja.

Moderna doba

Leta 1972 je bilo namreč ustanovljeno kolesarsko društvo Novo mesto, ki se je čez tri leta preimenovalo v kolesarsko društvo Novoteks, kasneje pa spet v Novo mesto in leta 1985, ko so novomeški kolesarji pripravili do tedaj največjo prireditev, balkansko prvenstvo, pa v kolesarsko društvo Krka, temu imenu pa so letos dodali še ime drugatega glavnega pokrovitelja, Telekom. Prvi predsednik novomeškega kolesarskega kluba je bil Brane Raljan, prvi trener na nekdanji mladinski prvak države Jože Majes. Že po dveh letih je imel klub 44 tekmovalcev, ki so dosegali izjemne rezultate, predvsem v mlajših kategorijah, do prvih večjih uspehov med člani pa so morali počakati vse do generacije Sandija Papeža.

Z leti se je društvo kreplilo tako po materialni kot po organizacijski plati. Pomemben mehnjak v razvoju dolenjskega kolesarstva je bilo leto 1984, ko so po zgledu smučarjev ustanovili dolenjski kolesarski sklad, v katerega so vključila številna podjetja, ki so za vloženi denar dobila sorazmerni reklamni prostor na opremi kolesarjev in klubskih vozil. Naslednje leto so novomeški kolesarji pripravili balkansko prvenstvo v kolesarstvu, med prvenstvom podpisali pogodbo z glavnim pokroviteljem Krko, vse skupaj pa je začnil Sandi Papež, ki je na cestni dirki na balkanskem prvenstvu premagal prav vse tekmece. Članska vrsta se je vse bolj uveljavljala in tega leta so Novomeščani kot člani jugoslovenske reprezentance pričeli nastopili na največji in najtežji amaterski dirki na svetu Berlin - Praga - Moskva - Varšava. Sandi Papež in Jože Smole sta bila prva Dolenca po Leonu Škulju, ki sta nastopila na olimpijskih igrah. Tekmovala sta v moštveni vožnji na igrah v Seulu.

Konec osemdesetih in začetek devetdesetih let je bil čas novomeških kolesarjev, ki so s Sandijem Papežem na čelu kraljevali na jugoslovenskih cestah. Sandi je leta 1989 in leta 1990 dvakrat zapored zmagal v skupnem vrstnem redu dirke po Jugoslaviji, pomembne uspehe pa sta dosegala tudi Srečko Gličar in Bogdan Ravbar.

Zajnjimi je prihajala nova generacija, ki je s tretjim mestom Bogdana Finka na mladinskem svetovnem prvenstvu v Angliji dosegla največji uspeh slovenskega kolesarstva. Člani Krke so v naslednjih letih osvajali številne naslove državnih prvakov in sodelovali v državnih reprezentancah v vseh kategorijah. Zadnji vrhunc razvoja kluba je prvo slovensko poklicno moštvo Krka Telekom, v katerem poleg Novomeščanov nastopajo še štirje tukci.

LEP MOTOKROS V SEMIČU - Motoklub Semič je na progi v Stranski vasi skrbno pripravil 4. letosnjo dirko za državno prvenstvo, ki si jo je ogledalo več kot 3.000 gledalcev. Med podmladkom je v razredu do 60 ccm zmagal domačin Dejan Ogulin, član krškega Fun Športa Nik Rovan pa je bil četrti. Od tekmovalcev z našega konca velja omeniti 2. mesto Andreja Hvastje (Mel, Novo mesto) med podmladkom do 80 ccm, drugo mesto Novomeščana Mateja Žvana (Kobra, Nova Gorica), tretje Jake Možeta (Mel) in peto Marka Šperharja (Nix Semič) med člani do 80 ccm ter tretje mesto Ludvika Mežnarja (Mel) med člani v razredu do 125 ccm. (Foto: S. Dokl)

USPEH STAROTRŽANOV

STARI TRG - Na šahovskem tekmovanju mladih v Komendi je nastopilo 120 igralk in igralcev. Med mladincami je zmagal Tadej Kobe; med deklema pa je Mateja Madronič, udeleženka letosnjega evropskega prvenstva v Estoniji, prav tako zmagala, Mateja Šperhar pa je bila druga. (V. K.)

VODI POLICIJA

METLIKA - V 4. kofu občinske nogometne lige Metlike je Radovica z 2:0 premagala Rosalnice, Slama vas z 3:1 Suhor, Policija z 2:0 Grabrovec, Metlika I je z 2:1 premagala Metlika II, Mladina s 6:0 Dobravice, medtem ko sta Boršt in Lukovica igrala 1:1. V zaostali tekmi je Metlika II premagala Rosalnice z 1:0. Na lestvici vodi Policija, druga je Mladina in tretja Metlika I.

NAJBOLJ SIMPATIČNI

PODZEMELJ - Posadka mlajših dečkov nogometnega kluba Kolpa je nastopila na mednarodnem turnirju v italijanskem kraju Sestri Levante. Podzemeljčani so bili na tekmovanju najmlajša ekipa in so se z dopadljivo igro prikupili tako občinstvu kot strokovnjakom, ki so jih izbrali za najbolj simpatično moštvo. Izostal ni niti tekmovalni uspeh, saj so osvojili šesto mesto.

Kočevje izstopilo iz lige

Kriza kočevskega nogometa

KOČEVJE - Člani izvršilnega odbora nogometnega kluba Kočevje so sprejeli sklep o izstopu članske ekipe iz ljubljanske medobčinske lige. S tekmovanjem bodo nadaljevali starejši in mlajši dečki ter mladinci. Sklep ne preseneča, saj je posledica zadnjih dogodkov na igrišču, ko so o zmagovalcu odločale predvsem sodniške igrice. Tako naj bi odgovorni možje v nogometni organizaciji dali prednost drugim ekipam. Kočevje pa naj za vrstitev v višjo ligo še počaka. Na odločitev so vplivale tudi gmotne razmere v klubu, ko je financiranje s strani Športne zveze praktično že presahnilo, sponsorjev pa ni bilo od nikoder.

"Ves čas traja nekakšen boj s Športno zvezzo, saj smo jo preprivevali o upravičenosti naših zahtev. Ob koncu nam je uspelo zadeve delno urediti, a za člansko ekipo žal prepozno. Med izbiro, ali naj iz lige izstopijo člani ali mlajše skupine, smo se odločili za člane. Sklep odbora je bil enoten in pravilen," je dejal tajnik kluba Jože Gorše. Za prihodnost kočevskega nogometa so kljub temu ni bat. Zelo dejavne so ekipe v dveh občinskih ligah malega nogometa, še bolj uspešni pa so starejši dečki, ki so osvojili prvo mesto v območni ligi, mladinci pa so bili peti.

M. GLAVONJIĆ

VITALIS TRETJA

NOVO MESTO - Posadka jadralskega kluba Novo mesto je s klubsko jadrnico Vitalis nastopila na prvi od osmih regat slovenske jadranske zvezze in med šestimi jadrnicami v razredu express osvojila solidno tretje mesto. Vsega skupaj je na regati Piranski trikotnik nastopilo 25 slovenskih jadrnic.

Tespak

Tespak, d.o.o., Tovarna embalaže Brestanica v občini Krško, je drugi največji slovenski proizvajalec in predelovalec valovitega kartona. Od leta 1992 sodi v skupino Duropack AG s sedežem na Dunaju, ki je s sedmimi tovarnami primerljive proizvodnje zastopan v šestih srednje- oz. vzhodnoevropskih državah. V Sloveniji ima Tespack dolgoletno poslovno tradicijo z uveljavljenimi programi, pretežno s področja transportne embalaže. Zavzet sodelavci skrbijo za to, da je kupcem doma in v tujini vsak delovni dan dostavljen 80 do 100 ton naročenih poloz. Končnih izdelkov. Ker odhaja eden vodilnih sodelavcev, šef prodaje, v pokoj, razpisujemo delovno mesto

VODJA PRODAJE

pod temi pogoji:

1. Kandidat mora imeti visokošolsko izobrazbo komercialne, ekonomske ali tehnične smeri.
2. Predpostavljamo aktivno in pasivno znanje bodisi nemščine ali angleščine.
3. Kandidat mora imeti ustrezne in preverljive predhodne izkušnje pri samostojnem vodenju komercialnih poslov in večje skupine zaposlenih (po možnosti v proizvodnem obratu).
4. Od kandidata zahtevamo, da uspešno deluje v timu in da ima predispozicije prepričljive osebnosti.
5. Kandidat mora biti komunikativen, z željo po uveljavljanju podjetja.
6. Kandidat naj bi bil star okoli 30 let in pripravljen, da stavi na dolgoročno sodelovanje z novim delodajalcem. Glede na to, da je Tespack, d.o.o., uspešno podjetje z verjetnostjo povečevanja ne le njegovega tržnega deleža, temveč tudi števila potencialnih podjetij v nekaterih sosednjih državah, je delo vodje prodaje za usposobljenega in dinamično mislečega managerja velik poklicni iziv.
7. Plača in bonitet je ustrezajo pomenu funkcije v skupini podjetij z mednarodno naravnostjo.

Kdor je prepričan, da izpolnjuje pogoje razpisa, ga vabimo, da pokliče tajnico direktorja, gospo Antonijo Gabrij, na tel. številko 0608/241-514 v ponedeljek, 26.5.1997, od 8. do 12. ure, kjer bo izvedel vse nadaljnje informacije.

Svet zavoda Kulturnega doma Krško

razpisuje

na podlagi 32. člena Zakona o zavodih in 12. ter 18. člena Statuta Kulturnega doma Krško delovno mesto

DIREKTORJA

Kandidati morajo poleg splošnih, z zakonom določenih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da imajo srednjo ali višjo izobrazbo družboslovne smeri,
- da imajo najmanj 10 let (s srednješolsko izobrazbo) oz. 5 let (z višješolsko izobrazbo) delovnih izkušenj pri opravljanju vodilnih nalog s področja kulturne dejavnosti,
- da imajo potrebne organizacijske sposobnosti.

Mandat za razpisano delovno mesto traja 4 leta.

Prijave z dokazili o izobrazbi, dosedanjih delovnih izkušnjah, življepisom in programom dela in razvoja delovanja doma v bodoče naj kandidati pošljajo v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: SVET ZAVODA KULTURNEGA DOMA KRŠKO, Trg Matije Gubca 2, 8270 KRŠKO.

Kandidati bodo o izbori, h kateri daje soglasje Krajevna skupnost Krško, obveščeni v 30 dneh po dnevu objave razpisa.

Sporočilo bralcem

V zakonu o javnih glasilih, ki velja od 22. maja 1994, so v členih od 9 do 23 natančno določena pravila za (ne)objavo odgovor in popravka že objavljene informacije, s katero sta prizadeta posameznikova pravica ali interes. Tovrstne prispevke objavljamo pod skupnim naslovom "Odgovori in popravki po § 9...", vsi pa so opremljeni z naslovom prispevka, na katerega se nanašajo. Ker po zakonu odgovor in popravek ne sme biti spremenjen ali dopolnjen, ne objavljamo prispevkov, ki so napisani žaljivo ali z namenom zaničevanja, ali če so nesozarmeno daljši od informacije, na katero se našajo (13. člen).

V čigavi denarnici so Judeževi groši

Dol. list št. 14, 10. aprila

Pričakovali smo odziv na naše vprašanje, ki je bilo objavljeno 10. aprila letos. Prosili smo vse, ki kaj vedo o belogardistih, ki so bili domnevno internirani v koncentracijskem taborišču Dachau. Niti iz naše niti iz dokumentacije taboriščnega muzeja ni razvidno, da "bi polovico belogardistov, ki so se zatekli v Kočevsko Reko skupaj z italijanskim vojskom, razorožili esesovci in jih poslali v KZ Dachau". Tudi pojasnil naše vprašanje ni bilo.

Glede na razvoj dogodkov po kapitulaciji Italije trditev v Brulčevi knjigi sploh ni mogla biti resnična. Belogardistične enote, ki jih partičani niso utegnili razorožiti, so se zatekle na nemško zasedeno ozemlje. Tako je blizu 1.000 belogardistov, zbranih v Novem mestu, pri Jurki vasi zapustilo umikajoče se Italijane in se po napadu partizanovanje pri Zameškem pridružilo Nemcem v Kostanjevici. Če bi bila navedba v Brulčevi knjigi točna, bi to pomenilo, da bi se del belogardistov iz Bele krajine zadrževal na območju med Kočevjem in Novim mestom do nemške ofenzive na Dolenjsko 21. oktobra 1943. Tudi če bi jih v tem času dobili Nemci v roke, jih zanesljivo ne bi poslali v taborišče, saj so bili v tem času kot domobranici že njihovi zavezniki.

Raziskovalna skupina pri Skupnosti internancev Dachaua Celje, Gledališka 2

Vinska vigred podirala rekorde

Dol. list št. 20, 22. maja

Žal je imela tudi slabo stran

Minila je Vinska vigred v Metliku in pripravljalni odbor, pridelovalci vin in tudi obiskovalci bomo tehtali uspešnost predstavitev kvalitete lanskega pridelka vinske trte v Beli krajini. Čestitam prideliteljem, čestitam vinogradnikom, ni bil zmanjšava celoletni trud! Prireditev pa je žal šepala na stvareh, ko si moraš napolniti lačen želodec, ker na praznem želodec se res ne da piti.

V soboto je bilo sonce in vroče, kar pa ne opravičuje tistih, ki so pekli jagenjčke in sekali pečenko, da so bili napolnili goli, torej proti predpisom, ki določajo, da mora biti živilski delavec v zapeti beli halji. Prirediteljem predlagam, naj bodo pozorni tudi na take stvari, kot je kajenje ljudi, ki imajo opravka s prehrano.

Clovek bi še zatishil oči pred temi zunanjimi malomarnostmi, če bi bila vsaj pečenka kvalitetna. V gosteh sem imela več obiskovalcev iz Ljubljane in že lela sem jih pogostiti tudi s pečenko. Na mizi za razstavovanje je bil na pol pokrit pečen jagenjček, zraven pa mastna in mokra brisača iz frotirja. Ko je sekal obračal pečenko, preden naj bi jo razsekal, sem videla, da je znotraj krvara. Zato z nakupom ni bilo nič.

Pozivam pridelitelje, naj bolj spoštujejo tudi higienske zahteve. Škoda, da bi Vinska vigred postala navadna veselica na slabšče vrste. Proučijo pa naj tudi, ali je lepše videti stojnice z domačo obrtoj ali z raznimi kičastimi izveski in tekstim.

Nisem edina, ki sem opazila te stvari in poudarjam, da si odlična vina, kot jih pridelajo vrlji belokran-

ski vinogradniki, ne zaslujijo biti v družbi s temi negativnimi "spremljevalci", kot sem jih našela.

VIKA LOZAR
Črnoveč

Sentjernejski lisički

Dol. list št. 20, 22. maja

V Dolenjskem listu je bil objavljen prispevek o dveh nesrečno izgubljenih mladih lisičkah, kateri je v oskrbo prevzela družina na Drami pri Sentjerneju. Kasneje bo za ti dve živalci poskrbljeni v živalskem vrtu v Ljubljani. Vse lepo in prav, zamerim pa neodgovorno pisanje o lovcih, saj povsem neutemeljeno in brez dokazov meri na lovec, če da so očitno ti ustrelili njihove mater. V javnosti je ravno novinarski lob nam lovcom naredil ogromno moralne škode, bodisi z napihovanjem nekaterih zadev ali zaradi nepoznavanja lovskih tematike, pa tudi zaradi nedokazanih namigovanj. Lovci vključno prosimo vse, ki o nas karkoli pišejo, naj pišejo argumentirano in ne po nedokazanih predpostavkah.

Kljud temu da je po zakonu lisiči dovoljeno lovit vse leto, je lovci v času materinstva ne preganjamo niti ne streljamo. Odstrel vsakršne živali v času materinstva in vzgajanja neboglih mladičev imamo za nemoralno dejanje, ki ni v skladu z lovsko etiko. Ker novinarji vedo, da nam javnost ni naklonjena, v prispevku ni bilo ugotovljeno, kakšna je bila usoda lisice: jo je povozil avto, je morda poginila zaradi stekline. Če pa je lisicu res ustrelil lovec, bi bilo potrebno tega javno imenovati, kajti v naših vrstah so dejanja nekaterih posameznikov sramotna. Nikakor pa ne dovolimo nikomur, da nas meče vse v isti koš.

FRANC SVETEC
Kostanjevica

DOLENJSKI LIST

APLAZ NI OBVEZEN Kanada je tudi to

V kanadskem mestu Windsor sem obiskal eno od tamkajšnjih osnovnih šol. Ravatelj se je pojavil, da slovio daleč naokoli po vzorni disciplini. O tem sem se tudi prepričal, saj je vladala v šoli moteča tišina. Tudi pri uru telovadbe, ki sem ji prisostoval. Posebnost šole je tudi to, da je brez učilnic oziroma brez sten, ki bi le-te določale. Posamezne razrede ločijo le pregradne police, na katerih se gnetejo knjige, televizijski sprejemniki, videorekorderji ter računalniki. Učenci pa - blizu 450 jih je - pa kot bubice. Med odmori ni bilo slišati nikakršnega kričanja, ni bilo letanja niti lovlenja, kar je pri nas pogost pojav.

Najbolj pa me je presenetilo, da ni bilo nikjer videti kuhanje in jedilnice. "Učenci nosijo malico od doma," mi je pojasnil ravnatelj, "malicajo pa v telovadnici." In res: otroci so malicali, sedeč v večjih ali manjših krogih kar na parketu telovadnice. Prav na tisih tleh, kjer je še pred nekaj sekundami izvajal peti razred vaje s padalom. Brez besed so se držali za oboj padala ter se vrtili levo in desno, nakar so poskušali prevliti žogo drug drugemu na njegovo stran.

Nehote sem se spomnil na naše dobro opremljene šolske kuhanje in jedilnice ter na pripravljene obroke, ki doživljajo kritike tako od staršev kot tudi od učencev. Slednji izkazujejo svoje nezadovoljstvo s kosi kruha, vrženimi po tleh ali po mizah, politih z mlekom. Niti pomisliti pa si nisem upal, kaj bi pri nas počeli s šolo, v kateri bi učenci razgrnili svoje prtičke za malico kar po telovadniških tleh.

TONI GAŠPERIČ

Kdo стоји за stavko železničarjev

S stavko očitno oblasti željni Janez Janša uresničuje svoje interese - Če bomo dopustili, da bodo uničili najboljša podjetja, tudi upokojenci ne bomo dobili pokojnin

prometnih nesrečah, prodanih gozdovih in zemlji tujem ter klečplazenju desničarjev pred tuji že v Evropi.

Kaj bo, če bodo železničarji nadaljevali divjo, protizakonito stavko, saj so že skoraj prevzeli oblast, kar je tako, kot počne Janez Janša: "če ne bom dobil oblasti v svoje roke, jo bom osvojil z nasiljem." In to zdaj dela. Mislima, da mu ob vsej njegovem demagogiji v resnici ni veliko mar za Slovenijo in državljanje, ampak

mu gre le za oblast, za vladanje in za to, da bo dokončno izničil pomen NOB. Prepričana sva, da ni v usmeritvi njegove stranke takšno početje, da bo ostalo brez dela na tisoče delavcev, in upava, da ne bo likvidiral luke Koper. Tudi midva sva stavka v kraljevini Jugoslaviji, ampak nikoli tako, da bi delavce zavestno metali na cesto. Razčarana sva nad nizko solidarnostno zavestjo slovenskih delavcev. Če bodo nekatere sile v Sloveniji uničile najboljša slovenska podjetja, bodo tudi upokojenci ostali brez pokojnin.

FRANČIŠKA IN ZVONKO KRŽAN

• Položaj katoliške cerkve in njenih pripadnikov je v današnji Sloveniji slabši, kot je bil v zadnjih desetih letih komunizma. (Falež)

KAMERA ODKRIVA - Ob lokalni cesti Jurjevica-Sodražica že dalj časa "straši" rdeč kombi. Nekdanji lastnik je ranj tukaj poiskal zadnje "počivališče", pa čeprav ob robu zelo prometne asfaltirane ceste. S kombija počasi izginjajo deli, kmalu bo ostala samo še pločevina. Morda jo bodo potem lažje odpeljali tja, kamor sodi, na odpad. (Foto: M. Glavonjić)

Kdo zavira krški proračun

Svetniški skupini LSDS in ZLSD z zaviranjem sprejetja proračuna škodita razvoju občine

KRŠKO - Svetniki iz vrst Liberalne demokracije Slovenije in Združene liste socialnih demokratov so že na dveh zasedanjih občinskega sveta občine Krško skupno zapustili sejno dvorano pred začetkom obravnavne osnutka občinskega proračunskega akta občine Krško za leto 1997, kljub temu da imajo s 16 podpisniki večino v občinskem svetu, ki šteje 31 članov. V njihovem ravnanju se jim v celoti pridružujejo tudi nekateri predstavniki iz drugih svetniških skupin. Osnutek proračuna občine Krško čaka na obravnavo že 2 meseca.

Svetniki Slovenskih krščanskih demokratov ugotavljamo, da LDS in ZLSD nimata namena sprejeti proračuna za leto 1997, ki je pripravljen s ciljem razvoja občine. Z onemogočanjem delovanja občinskega sveta zavirajo izvrševanje nujnih programov in dobrobit krške občine in njenih občanov. Mednje sodijo predvsem ureditve mestnega jedra v Kostanjevici na Krki, program pomoči

Dolenji vasi zaradi moteča prisotnosti neurejene sanitarne deponije, program za Senovo s ciljem ustvarjanja novih delovnih mest za nekdanje zaposlene v rudniku Senovo, komunalna infrastruktura na Bohorskem delu, Raki, v Kostanjevškem in podobškem delu občine in drugo. Med pomembnejšimi investicijami je tudi vodvod na velikem Trnu.

V proračunskih postavkah za letošnje leto so tudi projekti širšega interesa občanov, kot so dokončanje doma za ostarele, gradnja srednješolskega centra s športno dvorano in s tem povezano odprtje druge osnovne šole na desnem bregu Krškega, aktivnosti v zvezi z izgradnjo novega zdravstvenega doma, pridobitev objektov za novo glasbeno šolo.

Omenjeni svetniški skupini želita očitno z golj onemogočati svoje politične nasprotnike. Njihovo navidezno zavzemanje za razvojne programe občine je temu podrejeno.

Svetniška skupina SKD se čuti dolžna opozoriti javnost na nastalo situacijo, hkrati pa pozivamo svetnike LDS in ZLSD, naj pri osnovnem in najpomembnejšem aktu in pristojnosti občinskega sveta tudi zares pokažejo svojo pogostoto deklarirano skrb za razvoj občine Krško.

Za svetniško skupino SKD Krško

FRANC ŠTOKAR

STRELCI ZA POKAL ŽUPANOV - Območno združenje slovenskih častnikov Škocjan, Šentjernej in Novo mesto je prejšnjo soboto na strelišču Vojnačice Novo mesto izvedlo streško tekmovanje v strelijanju z vojaško puško za pokal županov Janeza Povšiča, Franca Hudoklina in Francija Konciliija, ki je bil pokrovitelj letosne streške tekme. Med posamezniki je zmagal Daniel Dukič iz Straže, drugo mesto je zasedel Miran Zupančič iz Novega mesta, tretji pa je bil Viktor Miklič iz Šentjerneja. Med streškimi ekipami so največkrat v črna polja tarč zadeli streliči streškega društva Sagitarius iz Novega mesta. Vzorno pripravljeno streško tekmovanje je omogočila Slovenska vojska, ki načrtno podpira delovanje častnikov in podčastnikov. Na fotografiji: župan mestne občine Novo mesto Franci Konciliija je v Vojnačici Novo mesto podelil pokale najboljšim streličem in ekipam. (Besedilo in fotografija: B. Avbar)

Zobozdravnica zaračunala dvakrat

Zobozdravnica iz Črnomlja zaračunala protezo zavarovanki in zavodu - Denarna kazen, naslednjič prekinitev pogodbe - Pri samoplačništvu zahtevajte račun!

NOVO MESTO - Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije ima z zdravstvenimi domovi in zasebnimi zobozdravniki sklenjene pogodbe za izvajanje zdravstvenih storitev, kjer je zapisano, da so zavarovancem dolžni nuditi standardne materiale, spoštovati dogovorjene čakalne dobe in delovni čas ter sprejeti na zdravljenje vsakogar, če še nimajo dovolj opredeljenih oseb, kot določa normativ, mimo grede: doslej še ni nobenega takega zobozdravnika v Sloveniji. Pogodbe pa dovoljujejo tudi samoplačniške ambulante, kadar zavarovanec želi nadstandardne materiale, takoj opravljeno storitev ipd., vendar mora v teh primerih pri zobozdravniku podpisati izjavo, da za to od zavoda ne bo zahteval povračila stroškov. Na zavodu sumijo, da se v zvezi s tem pojavljajo tudi goljufije, in eno takšnih so pred kratkim odkrili v Črnomlju.

"Zobozdravnica dr. Davorka Pavičić iz Črnomlja namreč zavarovalni, ki je želela protetično storitev, ni pojasnila, do česa ima pravico, ampak je od nje za to zahtevala plačilo, račun za opravljeno storitev pa je poslala tudi zavodu. Ker pa je kljub plačilu in izdaji pomanjkljivega računa ženska moral pokazati tudi zdravstveno izkaznico, ji je bila vsa stvar čudna, zato se je oglašila na naši izpostavki," je povedala direktorka novomeške območne enote zavoda Suzana Jarc. V postopku reševanja pritožbe so ugotovili, da je šlo res za goljufijo. Zobozdravnica je morala plačati kazen, ob naslednji takšni nepravilnosti pa bo zavod z njo prekinil pogodbo. "Zavarovalni bomo neupravičen-

no plačani znesek povrnili, o goljufiji pa smo obvestili tudi črnomljsko občino, ki je dr. Pavičičevi podelila koncesijo," pravi Jarčeva.

Ker na zavodu sumijo, da je bilo

Suzana Jarc

Požrešna država

Mnenje etažnih lastnikov

KOČEVJE - Žalostno je, da se država pripravlja, kako bodo tujci dobili našo zemljo in posest, etažni lastniki stanovanj pa morajo plačevati vse "Slamparje", ki jih je zarešila država. To so ugotovili na nedavnem sestanku etažnih lastnikov v enem izmed stanovanjskih blokov v Kočevju. Kupci stanovanj so si zmanjšali še šest let prizadevali, da bi vpisali kupljena stanovanja v zemljiško knjigo, pa to ni bilo možno zaradi "nedodelane" zakonodaje, neurejene dokumentacije gradbenih podjetij, njihovih pravnih naslednikov in prvotnih lastnikov stanovanj (podjetij in tudi občine). Začeli nepravne in požrešne države naj bi zdaj etažni lastniki stanovanj v enem izmed stanovanjskih blokov plačali podjetju Valor, d.o.o., Ljubljana po 317 DEM (vsi skupaj preko 5.500 DEM), da bo to podjetje uredilo za lastnike vse tisto, kar bi morala že prej urediti država in drugi.

J. DORNIŽ

Priložnost za počastitev dr. Debelačaka

110-letnica rojstva

LOŠKI POTOK - Če ne bi pred 25 leti po njem poimenovali nove šole v Loškem Potoku, bi le malo mlajših Potočan vedelo, za enega najbolj vsestransko izobraženih Potočanov, pesnika, eseista in velikega poznavalca zlasti romanskih jezikov ter izvrstnega prevajalca dr. Antona Debelačaka. Ko smo iskali vire za ta zapis, jih v potoški knjižnici nismo našli.

Morda je danes že najbolj znan na njegova pesem Moj sončni Loški Potok, ki jo je, kot pravijo, napisal na prošnjo Potočanov. Menda so jo prvič zapeli leta 1942 po uglasbitvi takratnega učitelja Skoka, bolj pa je znana, ker so jo večkrat tako "počez" peli Šegovščanje, torej pevci iz vasi, kjer je bil rojen, a jo je zaradi velike revščine moral zapustiti.

Leta 1908 je z odličnim uspehom končal gimnazijo, od tam pa ga je pot vodila na Dunaj in v Pariz. Že 1913. leta je poučeval na goriški gimnaziji in pozneje na idrijski realki. Po doktoratu, opravljenem leta 1923, pa je poučeval v Ljubljani.

Menda ni bilo časopisa in revije, kjer Debelačak ne bi sodeloval. Mnogo tega je leta 1972 zbral prof. Janez Debelačak in objavil v knjigi Plenkča pesmi poje (izšla ob priliku odprtja osnovne šole na Hribu v Loškem Potoku).

Pred 45 leti je slavni rojak umrl v Lovranu. Odbor za kulturo pri občini Loški Potok je že razpravljal o možnostih, da bi letos obložili tri okrogle jubileje: Debelačakevo rojstva in smrti in poimenovanja šole. Prav bi bilo, da bi za to priliko izšla zbirka vsaj tistih Debelačakovih del, ki govorijo o njegovih težkih poti do poklica in o poznejših razmerah, ki so vladale v Loškem Potoku, ki jih je Debelačak dobro poznal.

A. KOŠMERL

Gozdna učna pot reprezentančen vzorec narave

Pri Francu Janežu, snovalcu gozdne poti Planina - Mirna gora

Gozdna učna pot Planina - Mirna gora je košček naravnega in kulturnega bogastva naše krajine. Osnovana je bila 1991. leta zaradi potreb izobraževanja o naravi, zlasti mladih, da bi jo znali ceniti in varovati. Ker je mnoge oznanke na tej učni poti načel zob časa, jih je bilo potrebno zamenjati. Tako so zdaj obnovljene vse tablice z napisimi drevesnih in grmovnih vrst, označene so nove zanimivosti oz. pomembnosti.

Na začetku poti na Planini je obnovljena apnenica in postavljen odrezek najdebeljše smrek v Beli krajini, posekan pri Lokvah pri Črnomlju. Naprej po gozdni učni poti spoznamo skoraj vse drevesne in grmovne vrste s tega območja. Označene so z novimi tablicami, kjer so napisana njihova slovenska in latinska imena.

Postavljeni so tudi nove tablice, iz katerih se poučimo o sestavi tal, o funkciji in ekološkem pomenu gozda, še posebej o vlogi koreninskega sistema za preprečevanje erozije, njegovi vlogi pri čiščenju zraka, vplivu na klimatske razmere itd.

Na gozdnih učnih poti je označena tudi Zagažnova skala z letnico 1925. Tedaj je bilo namreč ustanovljeno prvo belokranjsko planinsko društvo, katerega prvi predsednik je bil Ivan Zagažen, učitelj na Planini od 1922 do 1929. Ivan Zagažen je tudi zbral denar za postavitev prvega planinskega doma na Mirni gori in organiziral gradnjo.

Na obnovi učne poti sem spremljal Franca Janeža (na sliki), ki je bil med prvimi snovalci in avtorji te poti. Kljub upokojitvi se je lotil njene obnove, ki je bila resnično potrebna. Se vedno je tudi pripravljen popeljati kakšno skupino po poti in pripovedovati o življenu gozdu in naravi.

JOŽE WEISS

G. PETERLE JE UZURPIRAL...

METLIKA - Kandidat za poslanca DeSUS iz Trebnjega mag. Franc Žnidaršič je v svoji predvolilni kampanji obljubil, da bo imel v primeru izvolitve poslansko pisarno v Trebnjem. Bil je izvoljen. Na zadnjem posvetu o upokojenskih vprašanjih 17. maja v Metliki pa je izjavil: "Ni poslanske pisarne za DeSUS v Trebnjem, čeprav je z odločbo državnega zgora dodeljena vsem trem poslancem iz Trebnjega. Peterle si je pisarno uzurpiral."

Uzurpirati po Verbinčevem Slovarju tukaj namreč pomeni, da si nekdo nekaj nasilno, nezakonito (pri)lasti. Brez komentarja.

J. D.

A. KOŠMERL

Bizeljska zbirka na ogled

Hvala vsem za sodelovanje - Vabilo na ogled zbirke

Stalna zbirka kmetijskega orodja, opreme, ročnih del ter pismenega in slikovnega gradiva na Bizeljskem je pripravljena za ogled. Hvala g. Isteniču, KOP Brežice, Vinu Brežice, Vrtnarji Čatež, Trgovini Cvetje ter govornikom, recitatorjem in pевцем, prof. dr. Antonu Kovačiču, zlatomašniku iz Amerike, ki nas je počastil z obiskom. Posebna hvala 93-letni Slavi Knapič, da je ohranila in darovala veliko knjig in predme-

tov in se je kljub visoki starosti potrudila priti na razstavo in preizviro, krajcem Bizeljskega, ki so z orodjem in opremo natrpalni razstavne prostore, društvo kmetic, sosedam in znankam pa bizeljskim kmetom. Končno hvala obiskovalcem, ki so pri otvoritvi vdihnili razstavnemu prostoru dušo. Vabljeni na ogled zbirke ob sobotah in nedeljah!

MARIJA SUŠNIK

STRAŽANI PRVI, KOČEVCI ČETRTI - Ob koncu tedna je bilo v Sežani 17. tekmovanje slovenskih godb v treti težavi stopnji v koncertnem programu. Med 24 udeleženci so prvič v novih uniformah nastopili tudi člani Delavske godbe Kočevje, ki jih je dirigiral Matevž Novak. V močni konkurenči so zasedli četrti mesto s 94 točkami in prejeli zlato plaketo ter se uvrstili v drugo skupino slovenskih godb. Prvo mesto so osvojili člani Pihalnega orkestra iz Straže pri Novem mestu. Po besedah Marjana Fajfarja, predsednika kočevske godbe, jim pomeni uspeh še bolj zavzetno delo pred nekatimeri junijskimi nastopi: 7. junija bodo nastopili na srečanju v Straži, 14. junija in 21. junija v Kočevju, ko bodo proslavili 70-letnico delovanja, pred počitnicami pa bodo nastopili tudi na srečanju godb v Dobrepolju, in sicer 18. junija. Na posnetku: kočevska godba na pihala po nastopu v Dvorani Srečka Kosovela v Sežani. (Besedilo in posnetek: M. Glavonjić)

NE BOMO JIH POZABILI - Veliko let je minilo od tiste pomlad, ko smo lahko zavrkali - konec je strašne vojne, stria sta fašizem in nacizem! In spet je pomlad, vsa zelenina v cvetoča, polna upanja in načrtov. Kaj pa partizanska grobišča? V naši bližini jih je največ v kočevskih gozdovih. Koliko mladosti je končalo pot prav tukaj! Spomladi 1995 je bilo na Bazi 20 ustanovljeno Društvo za vzdrževanje partizanskih grobov in Rogu. Letos, na dan zmage, smo se člani društva (okrog 40) zbrali in se v treh skupinah odpeljali k spominskim obeležjem in grobiščem, ki so razdeljena v tri sektorje: Roški, Belokranjsko-koprivniški in Starošolski sektor. Očistili smo grobove, prizgali sveče in se našim borcem poklonili z enominutnim molkom. Lepo je bilo v naših vrstah videti veliko mladih, ki bodo nadaljevali delo. Naš akciju se vedno udeleži tudi preko 80 let starci član Rudi Kapš. Zahvaljujemo se vodji akcije, prizadetnemu predsedniku društva Jožetu Bučarju, in vsem, ki so nam materialno pomagali. Tako smo dan zmage počastili z delom in spoštljivim spominom na NOB. (I. M.)

PRED USESLOVENSKIM PARTIZANSKIM TABOROM '97

1.022 dni bojnih poti Tomšičeve brigade

V prvi Proletarski brigadi Toneta Tomšiča se je borilo 5.967 bork in borcev, za svobodo jih je padlo 1.421, od 231 zajetih borcev pa so jih sovražniki umorili 185

Med osvobodilno vojno je bilo v NOV in PO Slovenije ustanovljenih 35 brigad, od katerih je je 26 dočakalo konec vojne. V Furlaniji so ustanovili še 3 brigade v sestavi italijanske divizije Garibaldi Natisone, v Italiji pa prekomorskih brigad. Prva SNO brigada Toneta Tomšiča je zaživila 16. julija 1942 kot proletarska brigada.

Povečana učinkovitost NOB na Slovenskem je ob koncu pomladini in v začetku poletja 1942 zahtevala tudi višjo organizacijsko obliko delovanja osvobodilne vojske. Glavno poveljstvo slovenskih partizanskih čet se je tega zavedalo in uresničilo zaobljubo, da bo v spomin na umorjenega org. sekretarja CK KPS Toneta Tomšiča ustanovljena udarna enota, ki bo nosila njegovo ime.

Dolenjske v predmestje Ljubljane, ob 2. bataljonu na Gorjancih pa je štab brigade iz borcev Belokranjskega odreda in Gorjanskoga bataljona ustanovil 3. bataljon, ki ga je vodil Ivan Majnik-Džems. Oba bataljona sta napadala Italijane na Ratežu in pregnala lažnivi Stajerski bataljon nazaj pod zaščito njegovih pravih italijanskih gospodarjev.

Konec avgusta 1942 je imela brigada že 4 bataljone z najboljimi in preizkušenimi borce. Do konca vojne se je v brigadi zvrstilo 13 komandantov in vključno z Mico Šlander 11 političnih komisarjev. Vodili so jo Ivan Jaklič-Jerin, Janez Hlebš-Ciro Zasavec, Dušan Majcen-Nedeljko, Ivan Lokovšek-Jan, Stanko Semič-Daki, Ivan Kovačič-Efenza, Vlado Mišica-Miha, Janez Kramarič, Alojz Pacek-Platin, Anton Plešnik-Murat, Miroslav Lilik, Ivan Majnik-Džems in Tomaž Godec. Za politično delo so v brigadi skrbeli komisarji Mica Šlander, Ivan Kavčič-Nande Kovač, Niko Šilih-Boris Nikič, Dušan Majcen-Nedeljko, Stane Dobovičnik-Krt, Vasja Kogej, Franc Žugelj-Zvone, Vlado Mišica-Miha, Tone Turnher-Tonček, Ivan Božič-Jovo in Bojan Škrk.

Takratno operativno območje brigade je zajemalo celotno Ljubljansko pokrajino. Znane bitke je imela brigada v napadu na nemško obmejno posadko v Družčah, na-

padla je Koprivnik, se bojevala pri Planini nad Črnomljem, z Italijani pri Vodnjaku na Veliki Gori nad Ribnico, napadla je Bizzovik in Polje pri Ljubljani itn. Ena izmed znanih velikih zmag brigade je bil napad in poraz Nemcev na Stampetovem mostu 14.10.1943, ko so njeni borce zrušili most in za 14 dni prekinili ves promet na tej pomembni prometnici. Tako po jesenski nemški ofenzivi 1943 je brigada uničila prvi kvizilinski kolaborantsko postojanko v Grahem.

Ob ustanovitvi operativnih con so Tomšičeve brigado razporedili v Notranjsko operativno cono, bojevala pa se je tudi v Dolenski operativni coni ob napadu Gubčeve brigade na Ajdovc. Po ustanovitvi slovenskih divizij NOV je Tomšičeva brigada prišla v sestav XIV. divizije in imela dolgo vrsto zmagovitih bojev pred kapitulacijo Italije in po njej vse do odhoda prek Hrvaške na Štajersko in Koroško. V sklepnih operacijah vojne je odločilno vplivala na vodajo zadnjih sovražnikov enot.

Že v prvem mesecu obstoja je bilo v brigadi 450 partizanov, do konca 1942 pa se je v njej zvrstilo 631 bork in borcev. Brigada je imela v 2. svetovni vojni do njenih sklepnih bojev nepretrgano bojno dejavnost. Iz njenih vrst je izšlo 13 narodnih herojev, sama pa je dobila 4 najvišja vojaška priznanja.

Do ukinitev brigade po končani vojni ni prišlo. Ostala je v sestavi mirnodobnih enot JLA, leta 1952 pa so ji vrnili častni naziv Proletarska brigada Toneta Tomšiča.

Dolenjska v poljskih očeh

Poljski veleposlanik v Sloveniji Jan Tombinski z družino na oddihu v Dol. Toplicah

Pred nedavnim je bil na oddihu v Zdravilišču Dolenjske Toplice veleposlanik Republike Poljske v Sloveniji Jan Tombinski z družino. Gospod Tombinski je v Sloveniji dober dve leti in se je v tem času tako pričušil slovenščine, da naš jezik govoriti lepo in tekoče. Preden je Tombinski prišel v Slovenijo, je štiri leta in pol delal v diplomatski službi na Češkem, sicer pa je ta prijazni in prijetni 39-letni mladostni gospod po poklicu zgodovinar in je bil, preden se je leta 1990 po političnih spremembah na Poljskem odločil za diplomatsko službo, asistent na znameniti Jagelonški univerzi v Krakovu. Njegova žena je doktorica jezikoslovia in tudi lepo

bil višji, kot sem pričakoval, pa tudi življenje je pri vasi dražje kot v drugih državah v tranziciji. Ko sem zvedel, da bom šel v Slovenijo, sem bil zadovoljen, saj tega dela Evrope prej nisem poznal in sem bil vesel ne samo službene, ampak tudi nove življenske izkušnje.

Z oddihom v Dolenjskih Toplicah sta se zakonca Tombinski odločila tudi zato, da bi bolje in neposredneje spoznala ta del Slovenije. "Prej smo že bili v Bovcu, na Gorenjskem, Štajerskem, Dolenjsko pa sem do sedaj poznal le površno, bolj s ceste. A me je kot pokrajina zelo pritegnila, še posebej Krka. Sedaj pa dejelo odkrivamo in spoznavamo. Zelo lepa je,

pravili in obnovili. Varšavo, ki je bila povsem uničena, smo obnovili po podobi iz 18. st. To je konec končev stvar patriotizma in narodne istovetnosti."

Z bivanjem v Dolenjskih Toplicah je bila družina Tombinski zelo zadovoljna. "Tukaj je za gosta res poskrbljeno v vseh pogledih. Dnevi nam potekajo lepo, zelo dobro je poskrbljeno za pestro preživljvanje prostega časa, osebje je zelo prijazno in ustrežljivo, in to ne samo do nas tujev, ampak do vseh gostov, pa naj bodo na oddihu ali na zdravljenju," jih je pohvalil.

Sicer pa veleposlanik dobro pozna novo mesto Krka, ki je z ljubljanskim Lekom največja slovenska izvoznica na Poljsko, sedaj pa v Varšavi gradi tovarno. "S Krko res dobro sodelujemo, ta vaša uspešna in ugledna tovarna podpira tudi poljsko kulturno dejavnost v Sloveniji in ima nasploh razumevanje za nas. Sicer pa je lepo videti, kako je Krka kot uspešna firma tesno povezana z okoljem, v katerem deluje. Koliko investira, in to ne samo v proizvodnjo, ampak tudi v turizem in gostinstvo, v Otočec, toplice, hotele! Nasploh je značilno za Slovenijo, da so večje tovarne zelo povezane z lokalnim okljem."

O stikih med Slovenijo in Poljsko veleposlanik Tombinski meni, da je tu veliko pozitivnih občutkov, z obeh strani pa manjka globljega poznavanja. "Pa vendar sta Slovenija in del Poljske v zgodovini nekaj časa živelna v isti državi, v Avstriji, in so naši poslanci sodelovali v parlamentu. Res pa je tudi, da je v zadnjih letih jugoslovenska propaganda naredila veliko slabega in ustvarjala negativno vzdružje. Še sedaj se srečujemo s klišji iz 80. let, ko je bilo na Poljskem izredno stanje. Pa vendar je danes Poljska ena najhitreje razvijajočih se evropskih držav, o čemer se v Sloveniji premalo ve. Tudi Slovenija na Poljskem premalo pozno, a je sedaj, ko je v Cefti in ko se približuje Evropi, zanimanje za vašo državo že večje. Vsekakor pa pri nas o Sloveniji ni negativnih klišejev, in prepričan sem, da se bodo stiki in vezi med našima državama in narodoma še močno okreplili in učvrstili."

A. BARTELJ

ŠTEVILNA DRUŽINA - Poljski veleposlanik Jan Tombinski z ženo in štirimi sinovi (peti otrok je na poti) v Zdravilišču Dolenjske Toplice. (Foto: A. B.)

govori slovensko, imata štiri sinove, stare od dve do osem let, prav te dni pa pričakujeta petega otroka.

"Dnevi oddih, ki jih preživljamo v Dolenjskih Toplicah, so prvi dnevi mojega lanskega dočinka," je povedal veleposlanik. "Pri našem delu je pa tako, da nisi gospodar svojega časa. Naša ambasada je majhna, dela je veliko, poleg tega pa sem kot veleposlanik akreditiran tudi v Bosni, a s sedežem v Ljubljani." Preden je Tombinski prišel v Slovenijo, naše dežele ndobro poznal, kot zgodovinar je več vedel o zgodovini Jugoslavije. "Ko sem prišel v Slovenijo, me je najprej presenetil gospodarski in življenjski standard, ki je

Krka pa je ena najlepših rek, kar sem jih videl." Mlada in številna družina je oddih v Dolenjskih Toplicah preživljala zelo aktivno, vsak dan so naredili kakšen izlet. "Bili smo v Črnomlju, obiskali Mitrov tempelj na Rožancu, si ogledali Metlico, šli bomo še v Pleterje, Kostanjevico in še kam. Vse, pokrajina in ljudje, je na nas naredilo zelo lep vtis." Je pa Tombinskemu kot zgodovinarja presenetil odnos do zgodovinske dediščine, še posebej gradov. "Te stavbe, ki so del narodove zgodovine, so v slabem stanju. Moram reči, da je na Poljskem to drugače. Pri nas je bilo med vojno ogromno uničenega, a smo po vojni veliko po-

Glasba bogati

Dobrodeleni koncert v Šmihelski cerkvi

NOVO MESTO - V nedeljo, 25. maja, je bil popoldan v Šmihelski cerkvi dobrodelni koncert pod naslovom "Dobro jutro, odber dan - otroci za otroke", ki sta ga pripravila Mestna občina Novo mesto in Župniški urad Šmihel. Nastopili so otroci iz posebne šole Toom Muters Schule iz Frankenthala v Nemčiji pod vodstvom rektora Heinricha Ullricha. Izvedli so domače in tuge ljudske pesmi, Mozartova in Beethovenova dela ter prirede Presleyjevih in McCartneyjevih popevk. Skupino sestavljajo prizadeti otroci, ki so jih njihove družine zavrgle, v posebni Šoli s prilagojenim učenjem pa jih terapeuti, učitelji in dobrotniki učijo tudi glasbe. Prispevke, zbrane na novomeškem koncertu, je Mestna občina namenila nakupu barvnega notnega sistema za prizadete, ki ga izdelujejo v frankentalski šoli in ga uporablja tudi nastopajoča skupina. Darovali ga bodo otrokom in glasbenim terapeutom v posebni Šoli Dragotina Ketteja v Novem mestu.

DRUŠTO GLUHIH IN NAGLUŠNIH SE SELI

NOVO MESTO - Obveščamo vse člane medobčinskega društva gluhih in naglušnih z Dolenjske in Beli krajini, starše gluhih in naglušnih otrok, poslovne partnerje ter ostale ljudi, da bo društvo po 40-ih letih končno imelo svoje prostore, in sicer od 1. junija dalje na Glavnem trgu 11 (nasproti frančiškanske cerkve); za stranke bo imelo odprtia vrata ob ponedeljkih in sredah od 8. do 12. ure ter ob sredah tudi popoldan od 14. do 17. ure. Nova telefonska številka je 068 324 777. Sponzorje, ki so društvu prispevali za opremo prostora, pa vabijo, da se jim pridružijo na skromni otvoritvi, ki bo 4. junija ob 16.30.

KAKO JE ČRНОMЕЛј DOBIL SVOJE IME

ČRНОМЕЛј - ZIK Knjižnica Črnomelj vabi v torek, 3. junija, ob 19. uri v prostore knjižnice na ogled pravljice Kako je Črnomelj dobil svoje ime. V pravljici bodo obiskovalci na čarobni preprogi poleteli v preteklost in se sedanjosti srečali s čisto pravimi peki iz mestne pekarne. Pripravili bodo pokušnjo najrazličnejših vrst kruha in likovno ustvarjalnico.

DOLENJSKI LIST

Kaj bo z vrtcem Sonček?

V Šentjerneju ne bodo odpirali novih družinskih varstev - Kernčeva ponovno zaprosila za koncesijo

ŠENTJERNEJ - Pred kratkim smo pisali o zasebnem vrtcu Sonček v Dolenji Stari vasi, ki da bo, kot vse kaže, moral zapreti svoja vrata. Do zapleta je prišlo potem, ko je Šentjernejski občinski svet konec lanskega leta sprejel cene programov za predšolsko varstvo, ki veljajo za oba vrtca, Čebelico in Sonček, enako. Ker pa imajo v vrtcu Sonček manjše prostore, so tudi njihove skupine otrok manjše, so pa zato večji stroški. Zato se Brigitra Kernc, lastnica vrtca, s sprejetimi cenami ni strinjala. Po nekaj razgovorih z občinskim vodstvom je februarja dala odpoved koncesijske pogodbe in izrazil željo, da želi naprej delati v okviru vrtca Čebelica kot družinsko varstvo.

Ko pa so starši aprila vpisali precej manj otrok v vrtec kot lani in prej, se je pokazalo, da novih družinskih varstev v Šentjernejski občini ne bodo več potrebovali. Starši, ki imajo otroke v vrtcu Sonček, so na občino naslovili zahtevno, naj njihove otroke v jeseni vključijo v vrtec Čebelico, če pa bodo morali biti razporejeni v družinsko varstvo, naj da se naprej ostanejo v vrtcu Sonček. Svetovalec župana za družbene zadeve Jože Jakše je povedal, da so staršem razložili, zakaj je do vsega tega prišlo in da zaradi majhnega vpisa otrok ne bodo odprali novih družinskih varstev.

V Šentjernejski občini je trenutno v organizirano varstvo vključenih 264 otrok, 33 jih je v novomeških vrtcih, 4 pa v Škocjanu. Ker so pred leti imeli velike težave z varstvom in je bilo vsako leto odklonjenih otrok veliko, so

Janez Peroci

Nemi in z globoko bolečino smo komaj dojeli, da se postavljam od tebe. Le malo ljudi te je dobro poznalo. Vrata svojega srca si odpiral počasi, kot bi se bal, da bi te lahko kdor ponovno prizadel. Tistim redkim, ki nam je uspelo priti v globino tvoje duše, se dotakniti tvojega življenja, in katerim si zaupal, si dal veliko življenskih spoznanj.

Z tvoja pojava je dala ljudem razlog, da so se zazrli vate. Videli so le mogočnega moža, tvoja duša je ostala skrita. V srcu si vedno nosil občutek drugačnosti. Pa vendar so bili mnogi prikrajšani za priložnost, da te spoznajo, da vidiš v tebi izjemno inteligentnega človeka z vedenjem in širokim obzorjem, ki je dosegljivo le redkim.

Zal si vedel za vsakogar in vse, nase si pozabil. Korak, ki si ga končno storil zase, je zamrl sred poti. Prostор med prijatelji, kamor si najraje zahajal, je ostal prazen. Cvetje, ki je položeno v tvoj spomin, počasi sklanja glave, odhaja v večnost. Tako, kot si odšel ti, tiho in ponosno, kot si živel.

V imenu prijateljev

Lada

Martin Kranjc

Rodil se je leta 1919 v Jareninskem Dolu pri Mariboru, njegovo plemenito srce pa je za vedno prenehalo biti 25. aprila letos v njegovem stanovanju v Sevnici. Od njega smo se poslovili na pokopališču v Šentrupertu na Dolenjskem. Bil je vzgojitelj, kolesar, aktivist in udeleženec narodnosvobodilnega boja, lovec, telovadec, kolesar, splošno znan družbeni delavec in borec za delavski razred. Bil je tudi delavec Zavoda za prestajanje kazni zapora Dob pri Mirni ter vsestransko aktiven in pošten človek. Pred dvema desetletjema je prejel priznanje za zasluge v izgrajevanju sistema izvrševanja kazni in vzgojnih ukrepov.

Njegovo življenje je bilo polno težkih trenutkov in mu marsikdaj ni bilo naklonjeno. Ko je bil star 4 leta, je izgubil očeta. Ko je Martin sodeloval pri protestih proti kralju Aleksandru, je bil aretiran in eno leto zaprt, odvzetna pa mu je bila tudi pravica študijskega napredovanja. Leta 1935 je moral k neznamenim ljudem na Muto za mizarskega vajenca. Tam je tri leta kasneje opravil izpit, kasneje pa se je usposobljal za tehničnega risarja. Med vojno se je sicer pridružil partizanom, bil pa je tudi zaprt. Po vojni se je delal v lesnih obratih. Že leta 1954 je bil zaradi uspešnega dela na delovnem mestu in v družbenih organizacijah odlikovan za zasluge za narod, kasneje pa je bil odlikovan tudi za dosežke na športnem in lovskem področju.

V 50. letih je služboval v Kazenskem poboljševalnem domu v Mariboru, kateremu je postal tudi direktor, leta 1960 pa se je kot mizar zaposlil na Dobu pri Mirni. Leta 1960 je postal izmenovodja primarnega obdelave v Zavodu za prestajanje kazni zapora na Dobu, leta 1970 pa so ga z dobrimi 30 leti delovne dobe upokojili kot invalida 1. kategorije. Kolikor so mu moči dopuščale, je bil aktivен tudi po upokojitvi.

Martin Kranjc je ljubil dolensko zemljo, v njej je našel tudi svoj zadnji počitek. Bil je nemiren duh, strog do sebe in do drugih ter velik ljubitelj narave in lovec. Bil je član lovske družine Šentrupert in

vodja lovskega revirja št. 4, zadnja leta pa je bil član lovske družine Boštanj ob Savi; tudi njeni člani so ga z velikimi častmi pospremili na njegovi zadnji poti.

JANEZ BLAS

Franc Lovšin

Pred nedavnim so se znanci, prijatelji in svojci na kočevskem mestnem pokopališču poslovili od Franca Lovšina iz Kočevja. Pokojnik se je rodil pred 61 leti v Ljubljani; njegov oče je bil Ribnican, mati Kočevka. Njegovim staršem ni bilo dano, da bi v krogu svojih sedmih otrok dočakala mirno jesen življenja: oba je pobrala morja druge svetovne vojne. Očeta so italijanske oblasti odpeljala v zloglasno tabošče Rab na območju Republike Hrvaške, kjer je obglasu in oslabelosti umrl. Mama pa je od žalost zbolela in kmalu po koncu druge vojne umrla v bolnišnici. To je bila tragedija za vse sedem otrok.

Kot odraščajoč fant se je Franc oprijel vse vrst del in končno postal pleskar. Nazadnje je delal v industriji transportnih sredstev in opreme Itas Kočevje, kjer je dočakal zasluženi pokoj. Udejstvoval se je tudi na področju kulturne. V letu 1974 je izdal zbirko z naslovom "Preproste pesmi", ki jo je omogočila Temeljna kulturna skupnost občine Kočevje. Udejstvoval se je tudi s slikarstvom. S Francem Lovšinom smo sosedje izgubili razumevajočega človeka in prijetnega sogovernika.

V. DRAGOŠ

Jože Plut

V nedeljo, 18. maja, mesec dni pred njegovim triinštrestdesetim rojstnem dnevom, smo se na Dvoru Števillni krajani Dvoru, Žužemberku in okolice, loveci, nekdanji sodelavci in prijatelji poslovili od znanega, zaslavnega krajanega, lovčarja Jožeta Pluta.

Razgibano in ustvarjalno življenjsko pot je Jože pričel kot tretji otrok zavedene slovenske družine na Laščah nad Dvorem. Že s 14. leti je pričel delati kot gozdni delavec pri Gozdni upravi Stara Cerkev in kmalu postal pomozni manipulant, zatem pa že samostojni lesni manipulant, nadalje je bil logar. Okrajne gozdne uprave Novo mesto in revirni gozdar GG Novo mesto. S svojim poznavanjem gozda, s prijeno bistroumnostjo in izredno delovno energijo, kakor tudi z dobrimi odnosimi v službi je bil cenjen in priljubljen v podjetju in pri krajinah.

V letu 1961 se je Jože poročil z Glavičovo Jelko z Lašč in se z njo preselil na Jamo pri Dvoru, rodil se jima sin Jože, ki si je pridobil poklic geodeta. Leta 1967 je Jože nastopil delo pri krajevni skupnosti Žužemberk in bil imenovan za vodjo peskokopa Poljane pri Žužemberku.

Jožetova prisotnost v peskokopu se je takoj poznala: odvzem peska se je večal, odjemalcem ni bilo treba imeti svojih delavcev za nakladanje, zaposlitev so dobili mladi delavci, postopoma je peskokop nabavljal mehanizacijo. Peskokop je postal glavni vir za financiranje že kar drznega programa krajevne skupnosti. S sredstvi, pridobljenimi od prodaje peska, so bili kriti tudi zagonski stroški zidarske skupine, ki je bila pri krajevni skupnosti ustanovljena za opravljanje komunalnih del in za restavratorska dela na Žužemberškem gradu ter je sčasoma izvajala tudi restavratorska dela na drugih gradovih v dolini reke Krke in mnoga druga zahtevna gradbena dela. Jože pa ni deloval le kot vodja peskokopa, temveč je z organizacijo komunalnih del in prostovoljnimi delom tudi ob soju svetlobe gorečih avtomov s svojima sodelavcema Cirilom Glavčem in Vidom Struno opravljala kompresorska dela na vodovodni trasi, na trasi električnega omrežja in na krajevnih cestah.

Jože je bil daleč naokoli znan zasljeni lovec in čebeljar v vzorjem čebelnjakom na rodnih Laščah, kjer domuje njegovih 170 čebelnjih družin. Jožetov delovni vzgled in čut za pošteno nagrajevanje po delu sta pritegnila njegove sodelavce k pridnemu in vestnemu delu, saj smo mu zaupali in ga cenili.

Ohranili ga bomo v najlepšem spominu, krajanje Žužemberk in Dvora ter okolice pa naj

MODNI KOTIČEK Fino, a preprosto

Smernice letosnjega ličenja odločno nakazujejo začasen odhod zemeljskih tonov zaradi vrnitve rožnate palete, torej ženstvenosti. Modna zapoved: neutralno in naravno s pridihom romantične. Ustnice so nenadoma lesketače in ličnice postanejo izstopajoče. Pred nekaj leti so modni ustvarjalci prisegali na vrča obuvala in blede, "zmrznjene" ustnice, lani so bile hlače in violično rdečilo od jutra do večera. Ne glede na tip ženske poudarjajo prednost neutralnih barv. Naj bo preprosto. Rdečica je osnovna spremembba, h kateri sodijo roza, lesketače se ustnice. Pričeske so izgubile obvezno, narekovano strukturo.

Vsekakor je osnovno pravilo: zdrav videz in ne prekrivanje napak. Med laki za nohte so uveljavili lepoto narave, ki zajema najlepše svetle tone - perlasto kokosova, kremska barva kakijja, bež, ki pristoji vsakemu tipu kože.

Ne pozabite torej na zaščito kože pred UV-žarki, na vsakodnevno nego obraza, vratu, rok in seveda vseh drugih kožnih predelov, še posebno v poletnem času, ko so le-ti zarađi visokih temperatur potrebitni dodatne nege.

JERCA LEGAN

REVJA PRIČESK IN OBLAČIL NAVDUŠILA - Frizerska in teksilna sekacija, ki delata pri Območni obrtni zbornici Novo mesto, sta v soboto, 24. maja, v združiliču Dolenjske Toplice pripravili revijo pričesek in oblačil, ki je navdušila številne obiskovalce. S petdesetimi modeli, v glavnem za našo vsakodnevno rabo, se je predstavilo 13 šivilj, krojačev in pletilj, razen tega pa še 5 frizerskih salonov s številnimi domiseljnimi pričeskami za mlade in starejše. Izkazalo se je tudi čevljarsvo Rudija Lopatca iz Dobrave pri Škocjanu. Na sliki: Pogled na oblačila in pričeske je razveselil srca in oči obiskovalcev. (Besedilo in slika: S. Dokl)

Darja prva v Evropi

V petih tekma za evropski kriterij v drsanju trikrat zamagala

TURJAK - O Darji Škrli je Turjaka smo poročali že lani, ko je v svoji skupini osvojila državno prvenstvo v drsanju. V minuli drsalni sezoni pa je osvojila v svoji starostni skupini še prvo mesto v Evropi.

"V minuli tekmovalni sezoni za evropski kriterij v drsanju sem zmagača v osvojila pokal v trajno last," je povedala Darja Škrli z Turjak, učenka 5. razreda osnovne šole Primoža Trubarja iz Velikih Lašč. Na tem tekmovalju so šteli trije najboljši rezultati s petih tekem. Darja je trikrat zmagača, enkrat je bila druga in enkrat osma. Tekmovalja so bila v Celju, Brnu, Budimpešti, Varšavi in Pinzolu (Italija), in to skozi vso zimsko sezono. Sicer pa Darja doma in po svetu tekmuje tudi v skupini z okoli dve leti starejšimi in temu primerni so tudi rezultati, saj je na tekmovalju za pokal Slovenije osvojila tretje mesto, na državnem prvenstvu je bila druga, na Japonskem pa petnajsta.

Po končani zimski sezoni je začela še kotalkati. Komaj si je dobro nadela kotalko, že je na medklubskem tekmovalju Olimpije in Nove Gorice zasedla drugo mesto. Pravi, da bo zdaj kotalkala do 20. julija, ko bo državno prvenstvo v kotalkanju, nato pa bo šla za tri tedne v Prago na priprave za nadaljnja tekmovalja v drsanju.

Zaradi tekmovaljan kar precej izstaja iz šole, klub temu pa ji gre učenje kar dobro. Ima status športnika. Šolanje bi rada nadaljevala v športni gimnaziji.

J. P.

Krpanov tek

Vabljeni učenci vseh slovenskih osnovnih šol - Krpanova nagrada

VELIKE LAŠČE - Prvi tek slovenskih osnovnšolcev za nagrado Martina Krpana "1. kros '97" bo v Velikih Laščah 5. junija ob 16. uri. Tekmovalna proga bo dolga za učence razredne stopnje 600 m, za učence predmetne stopnje pa 1600 m, obe progi pa sta pri gasilskem domu v Laščah. Najboljši trije tekmovalci in tekmovalke v vseh skupinah bodo prejeli medalje. Posebni Krpanovi nagradi bosta še za rekorda proge v ženski in moški konkurenči. Vsi tekmovalci bodo po teku sodelovali na nagradnem žrebjanju tekmovalnih števil in 50 srečnežev bo prejelo praktične nagrade, vse pa bodo dobili po teku tudi čaj in sendvič. Prijava za tek sprejemajo do 30. maja do 13. ure.

J. P.

KROŽEK RDEČEGA KRIŽA

Pri krožku Rdečega križa se veliko pogovarjam o zdravem načinu življenja, varovanju narave in okolja, prijetljivstvu, otrocih, ki so drugačni ali bolni, o težavah starejših ljudi in invalidov. Dogovorili smo se, da jih bomo po svojih močeh pomagali. Letos smo šli na tekmovalje o poznavanju RK. Pripravljali smo se dolgo, kajti vprašanja so bila težka. Pomagala nam je naša mentorica Katica Avguštin. Na tekmovalju smo se borili z vsemi močmi. Mislimo, da smo bili kar dobrí, saj smo bili najmlajša ekipa. Dobili smo tudi priznanja. Naslednje leto se bomo zopet udeležili tekmovaljanja. Upamo, da bomo še boljši kot letos.

PETRA GLAVAN IN NINA BRADAČ krožek RK na OŠ Dolenjske Toplice

Za zlato Vegovo priznanje

Kakšna priznanja so dobili naši osnovnošolci

V soboto, 17. maja, je bilo v Brežicah, Celju, Kopru, Ljubljani in Novi Gorici 33. tekmovalje za zlato Vegovo priznanje iz matematike za učence sedmih in osmih razredov osnovne šole. Od leta 1992 je to hkrati tudi državno tekmovalje. Tekmovalo je 217 sedmošolcev in 328 osmošolcev.

Državna komisija je po pravilniku o tekmovalju sprejela sklep, da prejmejo prvo nagrado učenci, ki so dosegli vse možne točke (25), drugo učencu 24 točkami in tretjo s 23 točkami. Zlato Vegovo priznanje iz matematike za 1997. leto so prejeli učenci 7. razreda, ki so dosegli 15 ali več točk, v 8. razredu pa je bilo potreben 19 ali več točk. Po teh kriterijih je prejelo 1. nagrado 5 učencev 7. razreda in 29 učencev 8. razreda, drugo v 7. razredu in 7 v 8. razredu ter 3. nagrado 5 v 7. razredu in 14 v 8. razredu. Podeljenih je bilo 74 zlatih Vegovih priznanj za 7. razred in 117 za 8. razred.

Za 22 sedmošolcev in 33 osmošolcev iz Bele krajine, Dolenjske in Posavje je bilo tekmovalje na Osnovni šoli Brežice in v Termah Čatež. V šoli so reševali naloge, v Termah so dobili kosilo učenci in vsi sodelovali. Po kosilo so se učenci kopali in osvežili po napornem delu. Učitelji so pregledali in točkovali izdelke. Po sklepu državne komisije so prejeli: zlato Vegovo priznanje sedmošolci Andrej Kapus z Osnovne šole Mokronog; Jernej Mlakar, Zoran Rodič in Urška Granda z Osnovne šole Center Novo mesto; Jaka Marušič z Osnovne šole Jurija Dalmatina Krško; Tanja Tomšič z

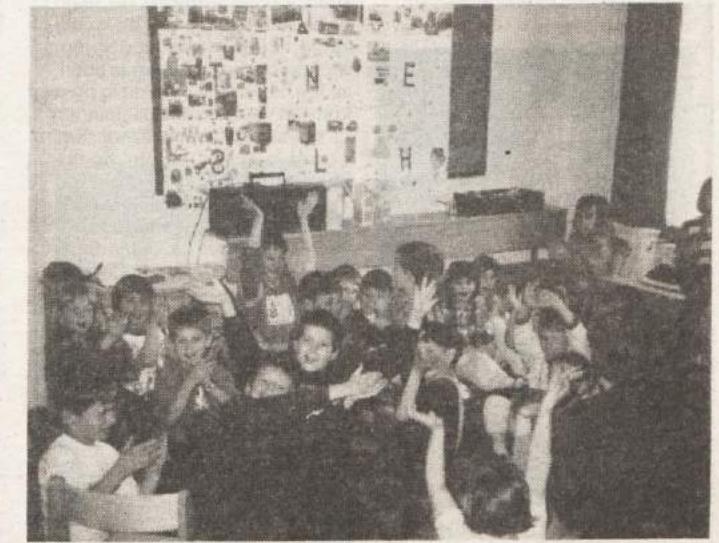
Osnovne šole Mirna; Peter Božič z Osnovne šole Raka; Primož Kozan z Osnovne šole Loka Črnomelj in Polona Kastelec z Osnovne šole Trebnje. Med osmošolci so bili najuspešnejši: Tadej Bajda z Osnovne šole Leskovec, Andrej Muhič z Osnovne šole Mirna Peč, Katarina Ivanšek z Osnovne šole Artiče in Matej Jazbinšek z Osnovne šole Sevnica, ki so prejeli tudi prvo nagrado; tretjo sta prejela Janja Pungerčar z Osnovne šole Tržiče in Peter Skube z Osnovne šole Loka Črnomelj. Zlato Vegovo priznanje so prejeli še: Anja Curhalek z Osnovne šole Kostanjevica, Urška Ramovž z Osnovne šole dr. Pavla Lunačka Šentupert, Irena Brunskole z Osnovne šole komandanta Staneta Dragatuš in Matej Kozan z Osnovne šole Grm, Novo mesto.

Tekmovalje sta organizirala Društvo matematikov, fizikov in astronomov Slovenije in Zavod Republike Slovenije za šolstvo. V Brežicah je tekmovalje vodil Jože Pavlišič, višji svetovalec ZRS Š OE Novo mesto. Sodelovali so ravnateljica in učitelji Osnovne šole Brežice ter učitelji mentorji z drugih šol. Občina Brežice je vsem tekmovalcem podarila knjigo Sitar, Čad: Jurij Vega, Terme Čatež je podarila majice in omogočila prijetno bivanje, več drugih sponzorjev je tekmovalje podprtlo z denarnimi sredstvi. Vsem učencem, ki so prejeli priznanje, in njihovim mentorjem iskreno čestitamo, sponzorjem pa se zahvaljujemo za pomoč.

JOŽE PAVLIŠIČ

TUDI PRIZADETI LAHKO IGRajo NA INSTRUMENTE - Ko se je Heinrich Ulrich iz Nemčije odločil, da bo prizadet otroke naučil igrati instrumente in jih povezel v orkester, je naletel na ugovore, češ vsi strokovnjaki pravijo, da takšni ljudje ne morejo igrati instrumentov, ker ne poznojajo not. "Vendar sem to težavo rešil - z barvami in pikami," je dejal Ulrich. Kaj zmorejo ti otroci, ki sedaj nastopajo širok po svetu in so posneli že dve zgoščenki, smo lahko videli v Krskem na koncertu Dobro jutro, beli dan!, ko so med drugim igrali celo skladbe Mozart, Beethoven, slovenske narodne in pesmi drugih narodov. Nastopili pa so tudi otroci iz osnovne šole dr. Mihajla Rostoharja in varovanci varstveno-delovnega centra Leskovec. Prisrčno prireditve je povezovala simpatična Bernarda Žarn. Škoda, da je humanitarnega koncerta udeležilo tako malo ljudi. (Foto: T. G.)

Tretji v državi

MIRNA PEČ - Vrtec Ceplavček, enota pri OŠ Mirna Peč, se je od 21. do 25. maja predstavil na celjski sejamski prireditvi Vse za otroka. Ves čas sejma so na razstavnem prostoru razstavljali projekti "Mamica, naredi mi punčko iz cunja", ki je vseboval takoj razstavo izdelkov, slikovno gradivo in video. Projekt so v vrtec, katerega ravnatelj je Aleksander Rupeva, vodila pa ga Anica Krese, uresničili ob dnevu dejavnosti vrtca marca, je pa plod pristnega, skoraj družinskega sodelovanja staršev, vzgojitev in otrok vrtca.

Anže je k temu dodal, da se je s pomočjo mame naučil prvič računalniških ukazov, zdaj pa že kar uspešno rešuje probleme, ki jih je iz leta in leta več. Povedal je še, da lahko dobi za nagrado za uspeh na tekmovalju enoletno brezplačno naročnino na Internet. J. P.

PETINDVAJSET LET BRŠLJINSKE OSNOVNE ŠOLE

NOVO MESTO - V petek, 30. maja, bo bršljanska osnovna šola praznovala svojo 25-letnico. Od 15. do 17. ure tega dne bo odprla vrata za obiskovalce, da si bodo lahko ogledali razrede in najrazličnejše razstave, ki so jih ob tej priložnosti pripravili njihovi učenci skupaj z delavci šole. Ob 17. uri se bo začela kulturna prireditve, na katero so povabljeni nekdanji učenci, njihovi starši, nekdanji delavci šole, sosedje in vsi ostali. Ob 18.30 bo zaključek s pozdravi padalcev.

NOVOMEŠKI VRTCI NA SEJMU VSE ZA OTROKA

NOVO MESTO - Prejšnji teden se je v Celju začel sejem Vse za otroka, kjer je v četrtek razstavljalo svoje projekte 22 vrtcev iz cele Slovenije, med njimi kar 5 novomeških, s projektom Malček Bralček in še tremi različnimi kotički se je predstavil novomeški vrtec, s po enim projektom pa tudi vrtci iz Šmartnje, Žužemberka in Mirne Peči. Novomeški vrtci so pripravili kar tretjino vseh predstavljenih projektov na sejmu in zelo lepo predstavili predšolsko vzgojo na Dolenjskem.

JAŠA BARTELJ
OŠ Grm

TOMAŽ KUZMA IN PETER SKUBE DOBITNIKA DRŽAVNEGA PRIZNANJA

ČRNOSELJ - Tomaž Kuzma in Peter Skube, osmošolci z OŠ Loka, sta se že drugo leto zapored udeležila državnega tekmovalja za Stefanovo priznanje iz fizike. Letos je bilo organizirano 10. maja v Mariboru. Tekmovalje iz fizike poteka vsako leto v treh stopnjah: tako sta bila Tomaž in Peter najprej prvaka na šolskem tekmovalju, na regionalnem tekmovalju v Mariboru. Tekmovala sta ekipno, pomerila sta se v treh teoretičnih in dveh eksperimentalnih nalogah. Fanta sta se dobro odrezala, saj sta že drugo leto prejela zlato Stefanovo priznanje. Pa tudi sicer sta že od mladih nog izrazita naravoslovca, poleg fizike se zanimata zlasti za matematiko in kemijo. Vsak od njiju premore kopico priznanj, Tomaž Kuzma se lahko pohvali celo z naslovom državnega prvaka iz matematike, ki ga je osvojil lani.

Mladi fiziki
OŠ Loka Črnomelj

Uspešni bodoči trgovci

Na državnem tekmovalju v tehnični prodaji srednjih trgovskih šol Slovenije zmaga gostiteljem

NOVO MESTO - V torek, 20. maja, je bilo v Novem mestu državno tekmovalje v tehnični prodaji srednjih trgovskih šol Slovenije, že 22. po vrsti, tokrat pa ga je prvič organizirala Srednja ekonomska šola Novo mesto. Učenci so v Dolenjskem Supermarketu in Drogeriji, v Modni hiši Julija, v Tehničnem centru Novo mesto in v trgovini Mak tudi v praksi pokazali znanje, ki so ga pridobili pri strokovnih predmetih. Tekmovalja sta se udeležili tudi trgovski šoli iz Brežic in Novembra.

Ob tej priložnosti je bila v Krkinem hramu na Trški gori sezona aktivna ravnateljica srednjih ekonomskih, upravno-administrativnih in trgovskih šol Slovenije, ki so se že udeležili tudi predstavniki ministra za šolstvo in šport, zavoda RS za šolstvo ter centra RS za poklicno izobraževanje. Zaključna prireditve, ki so jo pripravili dijaki srednje ekonomske šole, je bila v športni dvorani, udeležil pa se je tudi novomeški župan Franci Koncilija.

Prireditve so omogočili: Mestna občina Novo mesto, Dolenjska Novo mesto, Mercator Dolenjska Novo mesto, Novoteks Tkanina Novo mesto, Elektrotehnična set Novo mesto, Labor, Revoz, Mercator KZ Metlika Vinska klet Metlika, Market Maja Novo mesto, Mesnica in delikatesa Vrščaj Novo mesto, Vulkanizerstvo Vidic Novo mesto, DZS PC Novo mesto. Vsem iskrena hvala!

ZMAGOVALCI V TEHNIKI PRODAJE - Predsednik skupnosti srednjih ekonomskih, upravno-administrativnih in trgovskih šol Slovenije Janko Pokljuščak izroča pokal za doseženo skupno prvo mesto Jožici Muhič, organizatorki praktičnega usposabljanja na SEŠ Novo mesto. (Foto: J. Korbar)

Devetdeset let Lovričeve mame

Prišla sem jo v Draščo vas obiskat kar tako, da malo poklepata. Pa najprej na mizi zaledam lep, prazničen šopek.

"Naša mama je 13. maja prazovala 90. rojstni dan," ponosno pove njen najmlajši sin, ki je sedaj gospodar na domačiji v lepi novi hiši. Zrasla je malo proč od stare. "Sam župan Franci Koncilija ji je prišel voščiti in ji prinesel tale lepi šopek. Tudi slikal jo je. No, pa tudi domači smo ji pripravili praznovanje," razlagata. Mama pa se zadovoljno smehlja in je kot sramežljivo kmečko dekle. V zadrugi si potiska lase za ruto, zavezano pod brado.

Ne morem verjeti, da jih ima že toliko. Rodila se je na Kalu, v lepi vasi pri Ambrusu, na kar močni kmetiji. Otrok je bilo iz obeh zakonov petnajst, pa jih je pol pomrlo. Tako je takrat bilo: revščina, slaba hrana, slaba higiena, zdravnički pa le za bogatine. A njihov oče je bil skrben, še je dokupil zemlje, tako da nikoli niso bili lačni. Po osem glav živine so imeli in tudi konje. Kruha nikoli ni stradal. Tudi kasneje, ko je bila že poročena ob Krki, so ji veliko pomagali.

DEVETDESETLETNICA - Posnetek za spomin

V osnovno šolo je hodila v Ambrus. Že takrat so imeli veliko, lepo šolo. Učila sta jih učitelj Dekval iz Ljubljane pa neka učiteljica z Dvora. Kasneje sta se poročila in imela tri otroke. Kakšnih posebnih iger se takrat niso igrali. Ni bilo časa zanje. Na paši so se lovili, to že, drugače pa je bilo treba že od malega trdo delati.

Svojega moža je spoznala na semnju na Krki. Seznanil ju je Škupec iz Draščeve vasi. Eno uro daleč je potem Ludve Prušnik hodil preko Kamnega vrha vasant, 1933. sta se pa poročila. Takrat je prvič prišla v Draščo vas.

"Prišla sem v dobro hišo. Samo njegovi starši so bili še doma, ker se je možev brat malo prej oženil v Žužemberku. Vsi so bili dobri z mano. Nikoli se nismo kregali. Tri otroke sem rodila. Ludvik je postal inženir v Ljubljani, Jože je v Nemčiji, Slava pa doma. Pa samo štiri vnuke imam, najmlajša je letos maturantka stičke gimnazije," pravi ponosno.

Pove mi, da je rada zahajala gledat Krko, kajti v notranjosti Suhe krajine ni nobene tekoče vode, a se je je zmeraj kar malo bala. Tudi to mi pove, da so bili zanjo najhujši časi med vojno. Moževi starši so bili stari in bolni, zadnji otrok se je rodil malo pred koncem vojne, hrane pa nobene. Pa nevarnost z vseh strani. Kar naprej so bežali v hoto. Še dobro, da je bila blizu.

Ampak življenje je bilo vseeno lepo. Preživelata ga je v miru in prijateljstvu. Danes še vedno bera, seveda z očali. Ja, tudi televizijo gleda, pa ne preveč rada. Pa snahi pomaga kaj malega pospraviti. Tudi skuha, če je treba. Posodo pomije. Pravzaprav je za svoja leta kar zdrava. Le družbe nima kaj dosti. Mladi gredo po opravkih, njene vrstnice so pomle... Najstarejša je v vasi.

Lovričeva teta, še veliko lepih, mirnih dni vam želim tudi jaz, Vaša sovačanka

IVANKA MESTNIK

sarno. Odprta je vsak pondeljek od 14. do 16. ure. V 14-ih dneh, kolikor je pisarna odprta, je odziv nad vsemi pričakovanji, tako da je dve uri na teden, kolikor je odprta, popolnoma zasedena. V kratkem bodo prostorske zadeve na litiji občini rešene in oba poslanca (Franci Rokavec in Mirk Kaplja) bosta dobila skupno poslansko pisarno.

K. Š.

LITIJA - Litijski poslanec v državnem zboru z liste Slovenske ljudske stranke in predsednik občinskega sveta občine Litija Franci Rakovec je svojim volilcem izpolnil eno izmed svojih predvolilnih obljub. Na Valvasorjevem trgu 3 v Litiji je v začasnih prostorih odprl svojo poslansko pi-

storo

POSLANSKA PISARNA V LITIJI

LITIJA - Litijski poslanec v državnem zboru z liste Slovenske ljudske stranke in predsednik občinskega sveta občine Litija Franci Rakovec je svojim volilcem izpolnil eno izmed svojih predvolilnih obljub. Na Valvasorjevem trgu 3 v Litiji je v začasnih prostorih odprl svojo poslansko pi-

SLOMŠKOV ŠTIPENDIJSKI SKLAD

razpisuje za šolsko leto 1997/98 pet letnih štipendij v višini 15.000,00 SIT mesečno, ki se izplačujejo 11 mesecev, namenjenih predvsem dijakom, ki se letos prvič vpisujejo v program srednješolskega ali poklicnega izobraževanja.

RAZPIS ŠTIPENDIJ

1.

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- da se izobražujejo v Republiki Sloveniji,
- da so državljanji Republike Slovenije,
- da ob vpisu v prvi letnik srednjega izobraževanja niso starejši od 16 let.

2.

Štipendije iz tega razpisa lahko pridobijo:

- dijaki, ki jim ni uspelo pridobiti kadrovske, republike ali kakve druge štipendije,
- dijaki, ki se šolajo v kraju stalnega bivališča in katerih dohodek na družinskega člena v tromesečju leta 1997 ne presega 90% zajamčene plače (SIT brutto),
- dijaki, ki se šolajo zunanj kraju stalnega bivališča in katerih dohodek na družinskega člena v tromesečju leta 1997 ne presega 130% zajamčene plače.

3.

Ker so sredstva omejena, bodo imeli prednost priodeliti štipendij dijaki, ki:

- imajo realno nižji dohodek na družinskega člena,
- živajo iz družin z velikim številom otrok,
- živijo na demografsko drugače ogroženih območjih,
- imajo boljše učne rezultate.

4.

Dijaki zaprosijo za štipendijo SLOMŠKOVEGA ŠTIPENDIJSKEGA SKLADA s pisno vlogo, ki jo pošljejo na naslov: SLOMŠKOV ŠTIPENDIJSKI SKLAD, Dupleška 34, MARIBOR. Več informacij lahko dobijo tudi po telefonu 062/ 510-483, vsak dan od ponedeljka do petka, med 9. in 11. uro. Na Vašo posebno željo Vam pošljemo brezplačno bilten, s predstavljivo SLOMŠKOVEGA ŠTIPENDIJSKEGA SKLADA.

5.

Vlogi je potrebno priložiti:

- prošnjo,
- lastnorочно napisan življenjepis,
- potrdilo o vpisu v šolo,
- fotokopijo zadnjega šolskega spričevala,
- priporočilo učitelja, profesorja, duhovnika ali drugega strokovnjaka,
- dokazila o izpolnjevanju drugih pogojev iz tega razpisa.

Zahvaljujemo dokumentacijo morajo dijaki predložiti po pošti do 1. septembra 1997.

6.

Dijaki niso upravičeni do štipendije SLOMŠKOVEGA ŠTIPENDIJSKEGA SKLADA:

- če prejemajo drugo štipendijo,
- če prejemajo denarno pomoč za šolanje najmanj v višini 15.000,00 SIT,
- če jim je v času izobraževanja zagotovljena brezplačna oskrba (kot brezplačna oskrba se šteje, če dijak plačuje do 20% stroškov oskrbe),
- če sklenejo delovno razmerje, pridobijo status zasebnika ali samostojnega podjetnika,
- če se kot iskalci zaposlitve prijavijo pri Republiškem zavodu za zaposlovanje.

Dne: 25.05.1997

Univ.doc.dr. Peter Pavel KLASINC,
Predsednik upravnega odbora SSS

Za 40-letnico odpotovali v Kanado

13 nekdanjih metliških maturantov je praznovanje 40-letnice nižje gimnazije zaključilo z 10-dnevnim bivanjem v Kanadi - Povabilo sošolca Jožeta Slobodnika - Zahvala

Po končani nižji gimnaziji v Metliki leta 1956 smo se razkropili vsa svojim doživetjem naproti. Prvič smo se nekdanji sošolci srečali po 25 letih, nato po 30, 35 in nazadnje po 40. Z nami so bili trije od petih še živečih učiteljev. Tudi od sošolcev je bilo nekaj "opravičeno odsotnih". Posebej veseli smo bili sošolca Jožeta Slobodnika, ki je ta večer prišel med nas, čeprav živi v Kanadi. Presestil nas je s povabilom v Toronto, kjer naj bi bili njegovi gostje vsi nekdanji sošolci in učitelji.

Kanadi smo ostali deset dni. Naš Jože in Ivan Plut (po rodu Metličan), ki je za Slobodnikom prevezel vodenje vseslovenskega kulturnega društva, sta za nas pravila bogat program za vsak dan posebej in ga popestrila s srečanjem naših rojakov. Ogledali smo si veliko posebnosti tamkajšnjih mest, še posebej Toronto, občudovali naravne bisere Ontaria, med

katerimi prednjači reka Niagara z znanimi slapovi. Odšli smo na izlet v ZDA, ogledali smo si ogromne površine z naselji Mennoničev (Amisev). Dva dni smo namenilo ogledi Ottave, od koder smo se preko mostu zapeljali še v francoski del Hull v Quebec in tam obiskali zanimiv muzej kanadske civilizacije. V Ottawi smo bili še posebej veseli obisk pri sloven-

skem konzolu g. Štruklu, ki nam je s sodelavci pripravil izjemno prijetje in nepozaben sprejem. Ponosni smo na to, da cenijo našega sošolca Jožeta, ki je veliko prispeval za dobre odnose z matično domovino Slovenijo, na katero je še vedno zelo ponosen. Vseslovensko kulturno društvo ga je poleg dveh predlagalo za častnega slovenskega konzula v Ontario.

Posebno doživetje so bila številna srečanja z našimi rojaki v Slovenskem parku, kjer smo preživeli večer z ansamblom Tonija Verderberja in Tonijem Gašperičem. Prijetno domače je bilo v restavraciji Metličana Borisra Mozetiča na slavju ob 25-letnici poroke zakoncev Majzelj, v slovenskem centru v Toronto in Hamiltonu. V prejmem delu Mississauga nas je sprejel sošolec Janko Predovič, prijetne ure smo preživeli pri Jožetu in Ivanu Slobodniku, na farmi pri družini Kukovica in pri Plutovi. Žal se vsem vabilom skupaj nismo mogli odzvati. Počutili smo se kot doma.

Za vse te izjemno lepe in nepozabne dneve se prisrčno zahvaljujemo našemu sošolcu Jožetu in ženi Darji, Ivanu Platu z ženo Vero, Šoferjem Martinu Vukšinču in Frenku Koščaku ter vsem, s katerimi smo se srečali in se spoprijateljili. Bilo je nepozabno. Veselimo se srečanja z novimi in stariimi znanci ter prijatelji v naši domovini Sloveniji.

VЛАДКА СКОФ в imenu vseh, ki smo bili v Kanadi

"BILO JE NEPOZABNO!" - Na sliki smo na sprejemu pri slovenskem konzolu v Kanadi g. Štruklu (tretji z leve v prvi vrsti).

Verjamete v dobro?

Siemens Euroset 805 - telefonski aparati

6.965.-

59.640.-

Panasonic KX-T 9410 G
brezvrvični telefonski aparat 900 MHz z ATO

Studio trg

Samsung Top line 100 brezvrvični telefonski aparat 43.140.- / Iskra STI ETA 857 PH/10 telefonski aparat 6.432.-

• Telefonski aparati, telefonske tajnice, telefaksi, hišne centrale priznanih blagovnih znakov s certifikati: ASCOM, HAGENUK, CANON, ALCATEL, PHILIPS, SIEMENS, PANASONIC, ISKRA, BOSCH, SAMSUNG, AUDIOVOX • Instalacijski material • Telefonski imenik Slovenije • Telekartice • GSM priključek • GSM mobilni telefonski aparati

• Plačevanje telefonskih računov brez provizije • Informacije o možnostih za pridobitev telefonskega in ISDN priključka, pristopu do interneta (Slovenija Online) • Servisiranje Iskrinih telekomunikacijskih aparatov • Reklamacije • Vse informacije lahko dobite tudi na brezplačni telefonski številki: 080 80 80

Bliže smo si, kot si mislimo

 Teletrgovina
Telekom Slovenije

Teletrgovina Noyo mesto, Novi trg 7a, 8000 Novo mesto, tel.: 068 37 22 73, odprt: pon-pet: 9:00 - 17:00, sob: 8:00 - 12:00

TELEVIZIJSKI SPORED

Televizija si pridružuje pravico do morebitnih sprememb sporedov!

ČETRTEK, 29. V.

SLOVENIJA 1

- 7.15 - 1.40 TELETEKST
- 7.30 VREMENSKA PANORAMA
- 9.40 VIDEORING
- 10.10 TEDENSKI IZBOR
 - MOESHA, amer. nanič, 8/14
 - 10.35 GOSPOD DEED GRE V MESTO, amer. film (čb)
 - 12.30 SVET DIVJIH ŽIVALI, angl. poljubnoznan. serija, 12/13
 - 13.00 POROČILA
 - 13.05 KOLO SREČE, ponov. tv igrica
 - 15.20 NOVICE IZ SVETA RAZVEDRILA
 - 15.45 UJETA V ČAS, angl. drama
 - 17.00 OBZORNICK
 - 17.10 SPREHODI V NARAVO
 - 17.25 QUASIMODOVE ČAROBNE DOGOVŠČINE, fran. serija, 55/26
 - 18.00 PO SLOVENIJI
 - 18.40 KOLO SREČE, tv igrica
 - 19.15 RISANKA
 - 19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
 - 20.05 TEDNIK
 - 21.05 FORUM
 - 21.15 FRASIER, amer. nanič, 14/24
 - 22.00 ODMEVI, VREME, ŠPORT
 - 22.40 ODSTIRANJA

SLOVENIJA 2

- 9.00 Euronews - 11.15 Tedenski izbor: Koncert ob 75-letnici Uroša Kreka; 12.45 Psadka, amer. nanič, 15/20 - 13.10 Nogomet - 14.55 Od zlate ritke do zlate naveze - 13.35 Izivlci, franc. nanič, 28/52 - 16.05 Svojevljni politik, angl. nadalj, 7/7 - 16.55 Rokomet - 18.35 Skrb za zemljo, angl. dok. serija, 3/13 - 19.00 Odaja do računalništva - 19.30 Izivlci, franc. nanič, 29/52 - 20.00 Nedeljski angeli, norv. film - 21.45 Gibljive slike - 22.15 Film

KANAL A

- 10.15 Risana serija - 10.35 Rajska obala (ponov.) - 11.05 Oprah show (ponov.) - 11.50 'alo, 'alo (ponov.) - 12.20 Očka major (ponov.) - 12.45 Nara hiša (ponov.) - 13.10 Cooperjeva druščina (ponov.) - 13.35 Princ z Bel Aira (ponov.) - 14.00 Vročica noči (ponov.) - 15.00 Danyjeve zvezde - 16.00 Oprah show (ponov.) - 16.50 Drzni in lepi (ponov.) - 17.15 Drzni in lepi (140. del) - 17.45 Rajska obala (139. del) - 18.10 Očka major (45. del) - 18.40 Nara hiša (139. del) - 19.05 Družinske zadeve (57. del) - 20.00 Princ z Bel Aira (140. del) - 20.30 Nujni primeri (16. del) - 21.20 Od-klop (12. del) - 22.15 Babilon 5 (nanič) - 23.50 'alo, 'alo (30. del) - 0.15 Vitez za volanom (54. del) - 1.05 Danyjeve zvezde

HTV 1

- 7.40 Tv spored - 7.55 Poročila - 8.00 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Izobraževalni program - 12.00 Poročila - 12.25 Marisol (serija, 98/145) - 13.10 Santa Barbara (serija) - 14.10 Izobraževalni program - 16.45 Besede, besede, besede - 17.15 Hrvaška danes - 18.05 Kolo sreče - 18.55 Dok. oddaja - 19.10 Hrvaška spominska knjiga - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.15 Dok. film - 21.45 Film - 23.15 Opazovanja - 23.45 Klub d.d. - 0.00 Dok. program - 1.00 Težave s Harryjem - 2.35 Poročila
- 14.05 Tv koledar - 14.15 Potovanje (dok. serija) - 15.10 Nesreča (brit. film) - 16.50 Telo in duša (serija) - 17.15 Obalna straža (serija) - 18.05 Hrvaško vojno pismo - 18.35 Hugo, tv igrica - 19.00 Županjska panorama - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.25 Nogomet - 22.40 Dosje X (32/49) - 23.30 Preprosti ljudje (amer. film) - 1.00 Seinfeld (hum. serija)

PETEK, 30. V.

SLOVENIJA 1

- 7.15 - 2.00 TELETEKST
- 7.30 VREMENSKA PANORAMA
- 9.35 VIDEORING
- 10.05 OTROŠKI PROGRAM
 - DENVER, POSLEDNJI DINOZAVR, amer. nanič, 17/20
- 10.30 TEDENSKI IZBOR
 - SOVJEGLAVI POLITIK, angl. nadalj, 7/7
 - 11.20 NEDELJSKI ANGELI, norv. film
- 13.00 POROČILA
- 13.05 KOLO SREČE, ponov.
- 15.30 SLOVENSKI STUDENTI MOZARTEUMA, 1. del
- 16.00 POVEČAVA
- 17.00 OBZORNICK
- 17.10 OTROŠKI PROGRAM
- 18.00 PO SLOVENIJI
- 18.40 HUGO, tv igrica
- 19.15 RISANKA
- 19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
- 20.05 PLANET IN
- 21.30 MESTA PRIHODNOSTI, angl. dok. serija, 2/3
- 22.15 ODMEVI, VREME, ŠPORT
- 22.55 MURPHY BROWN, amer. nanič.
- 23.20 SIN TEME, amer. film

SLOVENIJA 2

- 9.00 Euronews - 11.35 Tedenski izbor: Mostovi; 12.05 Oddaja o računalništvu; 12.35 Igrani film; 14.05 Gibljive slike; 14.35 Forum - 14.45 Zgodbe iz školjke - 15.15 Mož iz Alama, amer. film - 16.30 Frasier, amer. nanič, 14/14 - 16.55 Izivlci, franc. nanič, 29/52 - 17.25 Saga o McGregorjevih, avstral. nadalj, 13/26 - 18.15 Jake in Ben, kan. nadalj, 3/13 - 19.00 Okolje in mi - 19.30 izivlci, franc. nanič, 30/52 - 20.00 Pogojno na svobodi, amer. film - 21.35 Mehika, dok. film - 22.15 Slovenski jazz iz kluba Gaj
- 7.55 Tv koledar - 8.05 Obalna straža - 11.10 S knjigo v glavo - 11.55 Telo in duša - 13.45 Zakon
- 14.05 Tv koledar - 14.15 Potovanje (dok. serija) - 15.10 Nesreča (brit. film) - 16.50 Telo in duša (serija) - 17.15 Obalna straža (serija) - 18.05 Hrvaška danes - 18.35 Hugo, tv igrica - 19.00 Županjska panorama - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.15 Dok. film - 21.45 Film - 23.15 Opazovanja - 23.45 Klub d.d. - 0.00 Dok. program - 1.00 Težave s Harryjem - 2.35 Poročila

- 9.00 Euronews - 11.35 Tedenski izbor: Mostovi; 12.05 Oddaja o računalništvu; 12.35 Igrani film; 14.05 Gibljive slike; 14.35 Forum - 14.45 Zgodbe iz školjke - 15.15 Mož iz Alama, amer. film - 16.30 Frasier, amer. nanič, 14/14 - 16.55 Izivlci, franc. nanič, 29/52 - 17.25 Saga o McGregorjevih, avstral. nadalj, 13/26 - 18.15 Jake in Ben, kan. nadalj, 3/13 - 19.00 Okolje in mi - 19.30 izivlci, franc. nanič, 30/52 - 20.00 Pogojno na svobodi, amer. film - 21.35 Mehika, dok. film - 22.15 Slovenski jazz iz kluba Gaj

- 10.15 Risana serija - 10.35 Rajska obala (ponov.) - 11.05 Oprah show (ponov.) - 11.50 'alo, 'alo (ponov.) - 12.20 Očka major (ponov.) - 12.45 Nara hiša (ponov.) - 13.10 Cooperjeva druščina (ponov.) - 13.35 Princ z Bel Aira (ponov.) - 14.00 Vročica noči (ponov.) - 15.00 Danyjeve zvezde - 16.00 Oprah show (ponov.) - 16.50 Drzni in lepi (ponov.) - 17.15 Drzni in lepi (140. del) - 17.45 Rajska obala (139. del) - 18.10 Očka major (45. del) - 18.40 Nara hiša (139. del) - 19.05 Družinske zadeve (57. del) - 20.00 Princ z Bel Aira (140. del) - 20.30 Nujni primeri (16. del) - 21.20 Od-klop (12. del) - 22.15 Babilon 5 (nanič) - 23.50 'alo, 'alo (30. del) - 0.15 Vitez za volanom (54. del) - 1.05 Danyjeve zvezde

- 10.15 Risana serija - 10.35 Rajska obala (ponov.) - 11.05 Oprah show (ponov.) - 11.50 'alo, 'alo (ponov.) - 12.20 Očka major (ponov.) - 12.45 Nara hiša (ponov.) - 13.10 Cooperjeva druščina (ponov.) - 13.35 Princ z Bel Aira (ponov.) - 14.00 Vročica noči (ponov.) - 15.00 Danyjeve zvezde - 16.00 Oprah show (ponov.) - 16.50 Drzni in lepi (ponov.) - 17.15 Drzni in lepi (140. del) - 17.45 Rajska obala (139. del) - 18.10 Očka major (45. del) - 18.40 Nara hiša (139. del) - 19.05 Družinske zadeve (57. del) - 20.00 Princ z Bel Aira (140. del) - 20.30 Nujni primeri (16. del) - 21.20 Od-klop (12. del) - 22.15 Babilon 5 (nanič) - 23.50 'alo, 'alo (30. del) - 0.15 Vitez za volanom (54. del) - 1.05 Danyjeve zvezde

- 10.15 Risana serija - 10.35 Rajska obala (ponov.) - 11.05 Oprah show (ponov.) - 11.50 'alo, 'alo (ponov.) - 12.20 Očka major (ponov.) - 12.45 Nara hiša (ponov.) - 13.10 Cooperjeva druščina (ponov.) - 13.35 Princ z Bel Aira (ponov.) - 14.00 Vročica noči (ponov.) - 15.00 Danyjeve zvezde - 16.00 Oprah show (ponov.) - 16.50 Drzni in lepi (ponov.) - 17.15 Drzni in lepi (140. del) - 17.45 Rajska obala (139. del) - 18.10 Očka major (45. del) - 18.40 Nara hiša (139. del) - 19.05 Družinske zadeve (57. del) - 20.00 Princ z Bel Aira (140. del) - 20.30 Nujni primeri (16. del) - 21.20 Od-klop (12. del) - 22.15 Babilon 5 (nanič) - 23.50 'alo, 'alo (30. del) - 0.15 Vitez za volanom (54. del) - 1.05 Danyjeve zvezde

- 10.15 Risana serija - 10.35 Rajska obala (ponov.) - 11.05 Oprah show (ponov.) - 11.50 'alo, 'alo (ponov.) - 12.20 Očka major (ponov.) - 12.45 Nara hiša (ponov.) - 13.10 Cooperjeva druščina (ponov.) - 13.35 Princ z Bel Aira (ponov.) - 14.00 Vročica noči (ponov.) - 15.00 Danyjeve zvezde - 16.00 Oprah show (ponov.) - 16.50 Drzni in lepi (ponov.) - 17.15 Drzni in lepi (140. del) - 17.45 Rajska obala (139. del) - 18.10 Očka major (45. del) - 18.40 Nara hiša (139. del) - 19.05 Družinske zadeve (57. del) - 20.00 Princ z Bel Aira (140. del) - 20.30 Nujni primeri (16. del) - 21.20 Od-klop (12. del) - 22.15 Babilon 5 (nanič) - 23.50 'alo, 'alo (30. del) - 0.15 Vitez za volanom (54. del) - 1.05 Danyjeve zvezde

- 10.15 Risana serija - 10.35 Rajska obala (ponov.) - 11.05 Oprah show (ponov.) - 11.50 'alo, 'alo (ponov.) - 12.20 Očka major (ponov.) - 12.45 Nara hiša (ponov.) - 13.10 Cooperjeva druščina (ponov.) - 13.35 Princ z Bel Aira (ponov.) - 14.00 Vročica noči (ponov.) - 15.00 Danyjeve zvezde - 16.00 Oprah show (ponov.) - 16.50 Drzni in lepi (ponov.) - 17.15 Drzni in lepi (140. del) - 17.45 Rajska obala (139. del) - 18.10 Očka major (45. del) - 18.40 Nara hiša (139. del) - 19.05 Družinske zadeve (57. del) - 20.00 Princ z Bel Aira (140. del) - 20.30 Nujni primeri (16. del) - 21.20 Od-klop (12. del) - 22.15 Babilon 5 (nanič) - 23.50 'alo, 'alo (30. del) - 0.15 Vitez za volanom (54. del) - 1.05 Danyjeve zvezde

- 10.15 Risana serija - 10.35 Rajska obala (ponov.) - 11.05 Oprah show (ponov.) - 11.50 'alo, 'alo (ponov.) - 12.20 Očka major (ponov.) - 12.45 Nara hiša (ponov.) - 13.10 Cooperjeva druščina (ponov.) - 13.35 Princ z Bel Aira (ponov.) - 14.00 Vročica noči (ponov.) - 15.00 Danyjeve zvezde - 16.00 Oprah show (ponov.) - 16.50 Drzni in lepi (ponov.) - 17.15 Drzni in lepi (140. del) - 17.45 Rajska obala (139. del) - 18.10 Očka major (45. del) - 18.40 Nara hiša (139. del) - 19.05 Družinske zadeve (57. del) - 20.00 Princ z Bel Aira (140. del) - 20.30 Nujni primeri (16. del) - 21.20 Od-klop (12. del) - 22.15 Babilon 5 (nanič) - 23.50 'alo, 'alo (30. del) - 0.15 Vitez za volanom (54. del) - 1.05 Danyjeve zvezde

- 10.15 Risana serija - 10.35 Rajska obala (ponov.) - 11.05 Oprah show (ponov.) - 11.50 'alo, 'alo (ponov.) - 12.20 Očka major (ponov.) - 12.45 Nara hiša (ponov.) - 13.10 Cooperjeva druščina (ponov.) - 13.35 Princ z Bel Aira (ponov.) - 14.00 Vročica noči (ponov.) - 15.00 Danyjeve zvezde - 16.00 Oprah show (ponov.) - 16.50 Drzni in lepi (ponov.) - 17.15 Drzni in lepi (140. del) - 17.45 Rajska obala (139. del) - 18.10 Očka major (45. del) - 18.40 Nara hiša (139. del) - 19.05 Družinske zadeve (57. del) - 20.00 Princ z Bel Aira (140. del) - 20.30 Nujni primeri (16. del) - 21.20 Od-klop (12. del) - 22.15 Babilon 5 (nanič) - 23.50 'alo, 'alo (30. del) - 0.15 Vitez za volanom (54. del) - 1.05 Danyjeve zvezde

- 10.15 Risana serija - 10.35 Rajska obala (ponov.) - 11.05 Oprah show (ponov.) - 11.50 'alo, 'alo (ponov.) - 12.20 Očka major (ponov.) - 12.45 Nara hiša (ponov.) - 13.10 Cooperjeva druščina (ponov.) - 13.35 Princ z Bel Aira (ponov.) - 14.00 Vročica noči (ponov.) - 15.00 Danyjeve zvezde - 16.00 Oprah show (ponov.) - 16.50 Drzni in lepi (ponov.) - 17.15 Drzni in lepi (140. del) - 17.45 Rajska obala (139. del) - 18.10 Očka major (45. del) - 18.40 Nara hiša (139. del) - 19.05 Družinske zadeve (57. del) - 20.00 Princ z Bel Aira (140. del) - 20.30 Nujni primeri (16. del) - 21.20 Od-klop (12. del) - 22.15 Babilon 5 (nanič) - 23.50 'alo, 'alo (30. del) - 0.15 Vitez za volanom (54. del) - 1.05 Danyjeve zvezde

- 10.15 Risana serija - 10.35 Rajska obala (ponov.) - 11.05 Oprah show (ponov.) - 11.50 'alo, 'alo (ponov.) - 12.20 Očka major (ponov.) - 12.45 Nara hiša (ponov.) - 13.10 Cooperjeva druščina (ponov.) - 13.35 Princ z Bel Aira (ponov.) - 14.00 Vročica noči (ponov.) - 15.00 Danyjeve zvezde - 16.00 Oprah show (ponov.) - 16.50 Drzni in lepi (ponov.) - 17.15 Drzni in lepi (140. del) - 17.45 Rajska obala (139. del) - 18.10 Očka major (45. del) - 18.40 Nara hiša (139. del) - 19.05 Družinske zadeve (57. del) - 20.00 Princ z Bel Aira (140. del) - 20.30 Nujni primeri (16. del) - 21.20 Od-klop (12. del) - 22.15 Babilon 5 (nanič) - 23.50 'alo, 'alo (30. del) - 0.15 Vitez za volanom (54. del) - 1.05 Danyjeve zvezde

- 10.15 Risana serija - 10.35 Rajska obala (ponov.) - 11.05 Oprah show (ponov.) - 11.50 'alo, 'alo (ponov.) - 12.20 Očka major (ponov.) - 12.45 Nara hiša (ponov.) - 13.

KOVINOTEHNAprodajna centra v BTC Novo mesto
in v Intermarket centru v Brežicah

Nemoč je moč

**ZA VAŠE
PRIDNE
OTROKE****KOLESA****Glasbeni stolp GRUNDIG****Videorekorder SAMSUNG (4 glave)** samo **48.990** SIT**Osebni računalnik****CHROM MULTIBASIC P 133 + darilo CD ROM** **199.990** SITže za **25.852** SITsamo **43.990** SITsamo **48.990** SIT**AVTOSERVIS MURN, s.p.**Resslova 4, 8000 Novo mesto
tel./fax: 068/24-791**CENTER**

- prodaja vozil
- rezer. deli in dodatna oprema
- servis

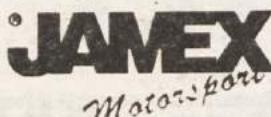
NOVO: KARTICA ZAUPANJA

SAMURAI 97 VX 3 V	24.990 DEM
VITARA VX 3 V za redno ceno	34.700 DEM
podarimo klímo ali priznamo popust v vrednosti 1.710 DEM	32.990 DEM
BALENO 1.6 GLX WAGON	26.790 DEM
BALENO 1.3 GL 4V	20.990 DEM
ALTO 12.990	SAMO ŠE OMEJENA KOLIČINA

AVTOKLINIKA

068/ 323-035

Poleg mehaničnih popravil na vseh tipih vozil je AVTOKLINIKA tudi uradni zastopnik za športne vzmeti

JAMEX in amortizerje **MONROE****VEČJA VARNOST NA CESTI****BPD FIBA d.o.o.**TOMŠIČEVA 3
LJUBLJANA

Odkup delnic in posredovanje na borzi po najvišjih dnevnih cenah

KRŠKO: ADO, d.o.o., Krško, CKŽ, tel. 0608/21-522

MIRNA: Promles, tel. 068/49-235

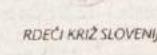
ČRNOMELJ: Štruci, tel. 068/51-523

NOVO MESTO: DI MARKETING, tel. 068/322-096, 28-694; Šentjernej: 41-061

Obarvajmo jim življenje!

V prihodnjih dneh boste na dom prejeli vabilo k sodelovanju v letosnji humanitarni akciji Nikoli sami. Lani smo med akcijo zbrali več kot 65 milijonov tolarjev, med pomoči potrebe smo razdelili 14 tisoč paketov hrane, pomagali smo jim tudi na druge načine. Sodelovanje v akciji je preprosto: na dom vam bomo poslali nakaznico z navodili za izpolnjevanje.

Pomoč potrebujem tudi tisti, za katere morda ne veste

RDEČI KRIŽ SLOVENIJE

V primeru, da nakaznice ne boste prejeli, jo zahtevajte na telefonski št.: 061 12 61 200.

DUHOVNA UNIVERZA

Duhovna univerza je uveljavljen vzgojno-izobraževalni program, namenjen vsem, ki se želite posvetiti osebni in duhovni rasti na nereligiозen način.

Delo na Duhovni univerzi med drugim obsega uvajanje v meditacijo in njeno postopno nadgrajevanje; predavanja za sistematično pridobivanje znanja in poglobljenega razumevanja; osebno svetovanje slušateljem pri njihovi duhovni rasti in vsebinske pogovore, ki so namenjeni povezovanju znanja iz izkušnjami iz vsakodnevnega življenja.

V šolskem letu 1997/98 vpisujemo v 1. letnik tudi v Novem mestu. Vabimo vas na predstavitev v četrtek, 5. junija ob 18. uri v RIC-u (Kulturni dom J. Trdine), Novi trg 5. Informacije: Center za duhovno kulturo, tel. 061/133-93-03.

BABY CENTER KRŠKO
IZIDI NAGRADNEGA ŽREBANJA

dne 23. 5. 1997

1. nagrada: kupon št. 0242 — otroški voziček v vred. 60.000 SIT
 2. nagrada: kupon št. 0821 — otroška posteljica v vred. 30.000 SIT
 3. nagrada: kupon št. 0964 — avtosedež v vred. 15.000 SIT
- Srečni dobitniki lahko dvignejo nagrade v Baby centru, CKŽ 52, Krško, tel. 0608/22-961.

KRKA ZDRAVILIŠČA

HOTELI OTOČEC

TENIŠKI CENTER OTOČEC

34 UR DNEVNO POKLJUČE ZDAJ! 090 42 70 4U d.o.o. MIN / 156 SIT

**DRUŽINSKE
POČITNICE****PRI NAS JE LEPO TUDI POLETI****V ZDRAVILIŠČU MORAVSKE TOPLICE****5 DNEVNI PAKET (nedelja - petek)**Turistično naselje
Hotel Termal
Hotel Ajda29.545,00 SIT
33.155,00 SIT
40.375,00 SIT

Cena vključuje: 5x polpenzion, kopanje v bazenih, jutranja gimnastika, 1 ura uporabe športnih igrišč na umetni travi.

POPUSTI ZA OTROKE:do 3. leta starosti
od 3. do 7. leta
od 7. do 14. letagratis
50%
30%**POPUSTI
ZA UPOKOJENCE: 10%**

Možnost plačila na obroke.

Informacije in rezervacije:

NA VOLJO SO VAM TUDI UGODNI 7- IN 10-DNEVNI PROGRAMI

ZDRAVILIŠČE MORAVSKE TOPLICE
Kranjčeva 12
9226 MORAVSKE TOPLICE
Telefon: 069/12-280, 12-2810
Telefaks: 069/48-607**Vino Ljubljana**od 3. do 7. 6. 97 od 10. do 19. ure
na Gospodarskem razstavišču v LjubljaniZunanji - zabavni del prireditve
je odprt vsak sejemske dan do 24. ure.

- Poskusite najzlahtnejša vina Slovenije in sveta.
- Na vodenih degustacijah naj vas enologi naučijo opisati slast okusov, za katero ste prej zaman iskali prave besede.
- Uživajte v sozvočju vina in jedi ob izbrani postrežbi v letnem paviljonu pred halo A.
- Za ceno vstopnice na sejem, ki znaša 600 SIT, s popustom pa 400 SIT, lahko brezplačno poskusite najmanj štiri vina. Ob vstopnici prejmete brezplačno tudi knjižico, ki vsebuje recepte za pripravo jedi z vinom.

**Praznovanje
okusa**

VINO LJUBLJANA

Slovenski jezik – danes, ne jutri!

Jezik ni pomemben le kot sredstvo za sporazumevanje, pač pa je velika dragocenost tudi zato, ker se z njim ločimo od drugih narodov. Če zanj kaj storimo, se izboljšuje, če ne, se kvari. Prav slednje je pri nas mogoče opaziti zadnja leta, ko je Slovenija sicer osamosvojena in je slovenščina postala državni jezik, toda prizadevanja za lepšo in boljšo materinščino so premajhna. Krivec je gotovo tudi država, saj ni poskrbela za zadostno zakonsko zavarovanje slovenščine in je celo odpravila tisto, kar je ščitila SFRJ.

Bojazen pred ogroženostjo slovenščine, v glavnem pred tujimi jeziki, predvsem sedaj, ob približevanju vstopa naše države v Evropsko unijo, so prejšnji teden izrazili vsi govorniki na javni tribuni Naravnega foruma SDS z naslovom Slovenski jezik – danes, ne jutri! prof. dr. Janez Dular, akademik prof. dr. Janez Orešnik in prof. Janez Gradišnik ter kasneje v razpravi akademik prof. dr. Jože Toporišič in ostali. Čimprej je treba poskrbeti za zakonsko zaščito slovenskega jezika, kajti Slovenci bomo toliko časa, dokler bomo govorili slovensko," so poudarili.

Slovenščina je danes slaba

Kdor pozorno spremišča slovenščino v javni rabi, lahko ugotovi, da jezikovna norma na vseh straneh popušča. V govorico in pisano besedo povprečnega Slovence vdirajo tudi izrazi, tudi za reči, ki so v slovenščini že zdavnaj imele svoje ime. Že davno udomačene tujke se pod vplivom angleščine pisejo z angleškim črkopisom. Raba dvojine se opušča, namesto slovenskih predlogov se uporabljajo prevedeni angleški.

Med modnimi besedami, ki nam siromašijo jezik, ker izrivajo domače izraza so poleg anglicizmov tudi srbizmi in hravitzmi. Pozna se, da je bila slovenščina v Jugoslaviji slabo zavarovana, vpliv hrvaščine in srbske jezike pa močan. Gradišnik je razočaran predvsem nad mladino: "Zlasti mladim ljudem, ki jim ni privzgojena jezikovna zavest, je dostikrat čisto vseeno, če dajejo svojim združbam, nastopom in prreditvam angleška imena. Sicer pa vdiranje angleščine, ki že ne pozna nobenih mej več, ni kvarno le samo po sebi, ampak očitno vpliva tudi na siceršnjo rabo slovenščine." Razlog slabega poznavanja slovenščine je tudi nebranje, posledica tega pa reyen besedni zaklad. Zanimiva je bila pripomba enega od udeležencev razprave, če da je Cankarja vedno razumel, politike in še mnoge druge pa zelo slabo.

Vse, kar je tuje, zasluži prednost?

Pri nas je zelo zakoreninjena miselnost, da vse tuje zasluži prednost. Kako naj si drugače razložimo naslove prireditve, televizijskih oddaj, revij, ki niso slovenski?

Pred kratkim je v Ljubljani potekal 1. mednarodni festival mladih neodvisnih ustvarjalcev z naslovom Break 21. Ko je novinarica Dela organizatorico vprašala, zakaj tako ime, je ta razložila: "Najprej smo imeli v mislih slovensko ime - vtor ali

prelom ali kaj podobnega. Smo namreč na prelomu tisočletja. Na pluralističen način smo želeli predstaviti različnost in svojstvo poetik, ki v tem obdobju nastajajo. Beseda break se nam je zdela primerena za tak mednarodni festival, razume jo mnogi ljudi, zato smo opustili slovensko varianco. Da je angleščina imenitevnejša od slovenščine, žal misijo mnogi današnji izobraženci. Kaj še ostali? In če bi povprašali lastnike podjetij in trgovin, ki so jih krstili s tujimi imeni, bi verjetno odgovorili podobno.

Kratenje pravic slovenščini v znanosti

Janez Orešnik je v razpravi opozoril, kako mnogi zamejajo slovenski jezik, ko mu jemljejo številna področja rabe. Govoril je predvsem o znanosti, ker o tem širša javnost bolj malo ve. "Nekateri znanstveniki so mnenja, naj bi se strogo znanstvena besedila ne objavljala v slovenščini, ker da je bralcev takih besedil premalo. Menim, naj bi znanstveniki najboljše od tistega, kar objavljajo v tujem jeziku, objavili še v slovenščini, za kar bi morala država nuditi neki sistemski vir denarja." Nekaterim univerzitetnim profesorjem se zdi prav, da bille diplomske, magistrske in doktorske naloge vsaj izbirno sestavljeni v tujem jeziku. Toda s tem bi izgubili sistemski nadzor nad razvojem slovenskega znanstvenega jezika, predvsem strokovnega izraza. Mnogim je tudi neznano, da na obeh slovenskih univerzah, ljubljanski in mariborski, potekajo zagovori na tujem jeziku, če je član komisije za zagovor kak Neslovenec. Ponavadi gre za angleščino. Menida ne bi bilo tako nemogoče poskrbeti za simultano prevajanje! Po javnih ustanovah se je razmahnilo tudi sprejemanje odločitev na podlagi gradiva, sestavljenega v tujem jeziku.

Vsi ti primeri so dokaz, da Slovenci svoj jezik sami potiskamo v položaj drugazrednega jezika. Menda ne pričakujemo, da bodo, če nas sprejmejo v Evropsko unijo, drugi skrbeli za slovenski jezik??

Luknjčava pravna ureditev na področju jezika

Janez Dular je povedal, da obstaja v Sloveniji približno 45 zakonov, ki tako ali drugače omenjajo slovenščino, a pravna ureditev kljub temu ni učinkovita in je luknjčava. "Tako se potiho pravzaprav nadljuje starza zgodba iz jugoslovenskih časov. Malo je znano, da je prvo besedilo zakona o slovenščini v javnosti nastalo leta 1966,

vendar je seveda obtičalo vpredalu." Leta 1979 so v Portorožu ustanovili jezikovno razsodišče, ki je nekaj let dobro delovalo, potem pa je opesalo.

In čeprav se je z osamosvojitvijo Slovenije zdelo, da se je položaj slovenščine bistveno izboljšal, saj je postala državni jezik, ni tako. Premalo se zavedamo, da bi jo bilo treba na raznih področjih zakonsko utrditi. Tako pa so v jeziku ostale mnoge stare slabosti. Spodeljet je tudi edini resnejši poskus, da se slovenščina zavaruje vsaj v poslovnom življenju, ker je zakon o gospodarskih družbah iz leta 1993, ki je sicer bil dobro sestavljen, v državnem zboru tako zvoden, da slovenščine prav nič ne varuje pred vodorom tujih jezikov. Žal se celo okrnjeni zakon ne upošteva, saj registrska sodišča še kar naprej podjetjem potrujejo angleška imena. Zgledi za to so nam vsepovsod in vsak dan pred očmi. Zadošča že sprechod po bližnji ulici.

V pripravi zaščitni zakon za jezik in urad za jezik

Slovenski jezik nujno potrebuje pomoč v obliki pravnega varstva. Država je dolžna pomagati z zakonodajo, ki zagotavlja uveljavljanje pravilnega jezika. Ta mora nujno segati tudi v zakone za druga področja, na katerih se jezik uporablja. Janez Dular že od lani pripravlja zakon zaščiti slovenskega jezika v javnosti oz ustanovitev urada za jezik. Razložil je, da bo novi urad imel stovetvalno-spodbujevalno vlogo. Spodbujal naj bi državne organe in javnost k skrbi za slovenski jezik (tako pisni kot ustni), v skrajnih primerih pa naj bi imel tudi možnost represivnega ukrepanja. Odprt naj bi bil javnosti in ljudje bi se nanj lahko obračali z raznimi jezikovnimi nejasnostmi in vprašanji. Urad bi organiziral seminarje, tečaje retorike ipd. "Že vnaprej pa naj zavrnem podtikanja, da bo urad delal novo slovenco. Slovenščina ima slovino in slovar. Tudi v umetnostni jezik ne bo posegal. Gre le za to, da se ta v javnosti pogosto zanemarja, zato je treba, da nekdo bdi nad jezikom in opozarja na nepravilnosti," je dejal Dular.

Ne glede na dobre želje, pa obstaja strah, da bi poslanci državnega zabora zakon za jezik zvodeneli, tako kot se je to zgodilo pri zakonu o gospodarskih družbah.

Tudi "velike" jezike varujejo

Urad za jezik bi bil novost le pri nas, marsikje drugje je to že staro zgodba. Janez Orešnik je opisal pozitivne izkušnje z uradi za jezike v skandinavskih državah, kjer delujejo že tudi po 50 let. Oblast jih podpira in od začetka 80-ih let ustanavlja nove urade za jezik za bolj občutljive manjinske jezikovne skupnosti.

Da slovenski jezik nujno potrebuje takšno pomoč, je dejal tudi Janez Gradišnik, ki je povedal, da varujejo tudi "velike" jezike. "Nemci imajo na primer že 50 let družba za nemški jezik, Francozi, ki so velik narod, zahtevajo uporabo svojega jezika z zakonom in kršitve kaznujejo. Tudi španččina, ki je po pogostnosti rabe četrti jezik na svetu (govori jo 350 milijonov ljudi) je ustrezno zavarovana. Zakaj torej pri nas ni? Slovenščina ni le jezik, ampak del slovenske identitete! Kakšen narod pa smo, da to prenašamo?"

Ker je nujno, da v sebi utrdimo zavest o lepoti in pomenu materinega jezika ter da svoje naredi tudi država, so udeleženci javne tribune o položaju slovenskega jezika javnosti poslali apel, da je slovenski jezik potreben čimprej zaščititi. Upajmo, da pri tem ne bo ostalo le pri prizadevanju nekaj jezikoslovcov! Sicer pa to ne bi bilo preveč čudno, saj pri nas, žal, nikjer ni čutiti stalne pozorne skrbi za usodo slovenščine v javni rabi. Spodbudno pa ni niti to, da se je na omenjeno prireditve zdelo vredno priti le nekaj mlajšim poslušalcem.

LIDIJA MURN

S petkove slovesnosti v Slovenskem domu v Zagrebu.

Tisoč in enajst novih niti z Zagrebom

Radio Posavje-Studio Brežice je ob letošnjem svetovnem in slovenskem dnevu knjige organiziral zbiranje knjig za kulturno-prosvetno društvo Slovenski dom Zagreb. Po končani akciji je knjižnici Slovenskega doma v Zagrebu izročil kar 1.011 darovanih knjig in tolikšno število zbranih primerkov je presenetilo tako pubudnike akcije kot zagrebške Slovence.

Če vsaka knjiga, ki po omenjeni poti prihaja v knjižnico KPD Slovenski dom Zagreb, pomeni tanko nit, je glede na število zbranih knjig teh niti za kar močno, novo vez med Slovenci z obeh strani slovensko-hrvaške državne meje. Vezi, ki bodo ob prihodnjih prepilih držali skupaj posamezne dele naroda, pa ni nikoli preveč. Tako so menili tudi ob slovenski predaji knjig v petek v prostorih Slovenskega doma v Zagrebu, ko so govorniki domala vsi po vrsti izrekli zahvalo Radiu Posavje-Studio Brežice, glavnemu pobudniku akcije za knjige.

Podarjene knjige nosijo po prepričanju Jožeta Avšiča, brežiškega župana in poslance državnega zabora, s seboj jasno sporočilo, da živi stil med Slovenci v Sloveniji in njihovimi rojaki na Hrvatku. "Vesel sem, da je akcija brežiška, saj pomeni, da smo se Brežičani zavedeli, da so v Zagrebu Slovenci, ki so prišli tja ne le iz Posavja, pač pa tudi z Dolenske, iz Bele krajine, skratka iz vse Slovenije. Na naši državi se premalo zavedamo, da so Slovenci na Hrvatku po slovenski osamosvojivti v povsem drugih okoliščinah. Če sta bili včasih dve republike, sta danes Slovenija in Hrvatka dve državi, ki ju ločuje državna meja," je ob izročitvi knjig povedal Avšič. Po njegovem prepričanju Brežice kot obmejna občina in kot bližnja sosedja zagrebškega območja lahko pokaže veliko poti sodelovanja. Avšič je ob tem pohvalil slovensko veleposlanstvo v Zagrebu in vladni urad za Slovence v zamejstvu za skrb za ohranjanje slovenstva v Zagrebu.

Glas o takoj dejavnem KPD Slovenski dom Zagreb je dosegel tudi slovesko vladu. Predajti knjig v petek, ko je bil navzoč med drugimi veleposlanik Matija Malešič, je prisostvoval tudi Uroš Mahkovec, v.d. direktorja urada Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu. O brežiški radijski akciji - zbirjanju knjig je je govoril pohvalno. "Razveseljivo je, da je skrb za rojake v drugih državah živa tudi drugje, ne samo v uradu. Nevladna akcija je celo zelo velikega pomena. Zbiranje knjig, ki smo mu bili priče, je toliko pomembnejše dejanje, ker ravno knjige, jezik in šolstvo pomenujo osrednje toriščo pri ohranjanju slovenstva po svetu. Akcijo podpiramo in smo jo podprli tudi denarno. Tokratno izročanje knjig v Zagrebu je sicer v zadnjih 7 dneh že druga priložnost, da sva se z gospodom Malešičem srečala s Slovenci na Hrvatku. Pred nedavnim sva se udeležila 5-letnice delovanja društva Triglav Split, ki je doslej naredilo že tudi veliko. Če gledamo na vse to kot na celoto, moramo pač priznati, da so razmere po uvedbi meje drugačne, kot so bile prej.

Zapis o knjigah za Slovenski dom je glavni krivec Natja Jenko-Sunčič iz Studia Brežice. Potem ko je Jenkova-Sunčičeva predlagala zbiranje knjig in v akciji znotrno pomagala, ali se bo moral Slovenski dom seliti s sedanjih 200 kvadratnih metrov na Masarykovi 13. Predsednik Šonc: "Želimo si ohraniti ta prostor, ki ga imamo že 50 let. Vendar je tudi na Hrvatku aktualna denacionalizacija. Dali smo pobudo za spremembo ustreznega zakona in zdaj čakamo na razplet."

Mogoče bo Slovenski dom kako utekel denacionaličskim vrtincem, ker uspešno utrjuje in širi dejavnost. Po predsednikovih besedah je društvo že preraslo v slovenski

kulturni center, ki je v Zagrebu že pomembna kulturna točka. "Organiziramo tudi predavanja tujih veleposlanikov, ki so akreditirani v Zagrebu. Ker veleposlanike vabi slovensko društvo, je to velika propaganda za Slovenijo. In to bi država Slovenija morala sprejemati z vso pozornostjo," je povedal Darko Šonc. Ena večjih prihodnjih prireditiev bo tradicionalna proslava 25. junija ob dnevu državnosti.

V Slovenskem domu tudi prepevajo, organizirani v mešani in ženski zbor, ki ju vodi Petar Kutnjak, ter v duhovni zbor Anton Martin Slomšek, katerega zborovodja je Vinko Glasović. Zdi se pomembno, da so pcvci Slovenskega doma Zagreb doslej že več kot 20-krat sodelovali na taboru v Šentvidu pri Stični in da bodo tja šli pet tudi letos.

Kar se dogaja v Slovenskem domu v Zagrebu, slišijo tudi Slovenci na Reki in v Splitu. In tudi slovenski glas z Reke in iz Splita dospe kmalu v Zagreb. Slovenci na Hrvatku imajo namreč poleg zagrebškega Slovenskega doma tudi društvo Bazovica na Reki in Triglav v Splitu. Vsa tri povezuje Zveza slovenskih društv na Hrvatku, katere sedež je zdaj v Zagrebu in katere predsednik je že omenjeni Darko Šonc, Mariborčan, ki že skoraj vsa leta živi na Hrvatku.

Glas o takoj dejavnem KPD Slovenski dom Zagreb je dosegel tudi slovesko vladu. Predajti knjig v petek, ko je bil navzoč med drugimi veleposlanik Matija Malešič, je prisostvoval tudi Uroš Mahkovec, v.d.

direktorja urada Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu. O brežiški radijski akciji - zbirjanju knjig je je govoril pohvalno. "Razveseljivo je, da je skrb za rojake v drugih državah živa tudi drugje, ne samo v uradu. Nevladna akcija je celo zelo velikega pomena. Zbiranje knjig, ki smo mu bili priče, je toliko pomembnejše dejanje, ker ravno knjige, jezik in šolstvo pomenujo osrednje toriščo pri ohranjanju slovenstva po svetu. Akcijo podpiramo in smo jo podprli tudi denarno. Tokratno izročanje knjig v Zagrebu je sicer v zadnjih 7 dneh že druga priložnost, da sva se z gospodom Malešičem srečala s Slovenci na Hrvatku. Pred nedavnim sva se udeležila 5-letnice delovanja društva Triglav Split, ki je doslej naredilo že tudi veliko. Če gledamo na vse to kot na celoto, moramo pač priznati, da so razmere po uvedbi meje drugačne, kot so bile prej.

Zapis o knjigah za Slovenski dom je glavni krivec Natja Jenko-Sunčič iz Studia Brežice. Potem ko je Jenkova-Sunčičeva predlagala zbiranje knjig in v akciji znotrno pomagala, ali se bo moral Slovenski dom seliti s sedanjih 200 kvadratnih metrov na Masarykovi 13. Predsednik Šonc: "Želimo si ohraniti ta prostor, ki ga imamo že 50 let. Vendar je tudi na Hrvatku aktualna denacionalizacija. Dali smo pobudo za spremembo ustreznega zakona in zdaj čakamo na razplet."

Mogoče bo Slovenski dom kako utekel denacionaličskim vrtincem, ker uspešno utrjuje in širi dejavnost. Po predsednikovih besedah je društvo že preraslo v slovenski

FOTO: L. MURN

Na okrogli mizi o položaju slovenskega jezika v javni rabi so sodelovali tudi jezikoslovci Janez Dular, Janez Orešnik in Janez Gradišnik.

Radi bi hodili, pa ne morejo!

Kettejev drevored in Župančeve sprehajališče

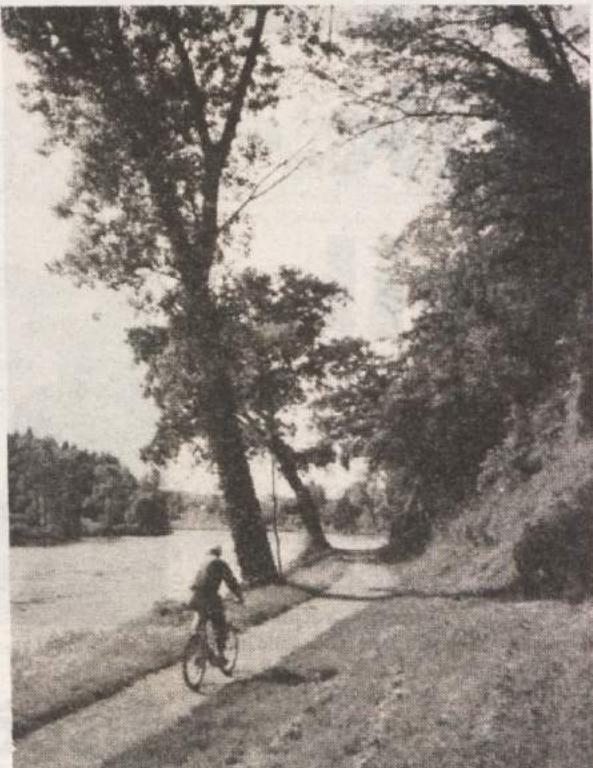

FOTO: M. MARKELJ

Pešpoti imajo lahko za sodobno mesto, ki ga v precejšnji meri ustvarja in oblikuje diktat avtomobila, velik pomen. Peške povezave med deli mesta lahko odpravijo številne težave, ki jih je prebivalcem prinesel sedanji način življenja, predvsem gre seveda za odpravljanje prometnih tegob, zraven pa še za skrb za zdravje, naravno okolje in soljudi. S pešpotmi se ponuja večja možnost socializacije, navezovanja medčloveških stikov in druženja. Skratka, pešpoti lahko bogatijo življenje meščana, mu ga baredijo zanimivejšega in polnejšega.

Dobro mestno pešpot bi opredelil kot pot, ki ni v neposredni bližini oziroma poleg ceste za motorni promet, kjer so pešci podvrženi hrupu, avtomobilskim izpuhom, ob dežju pa nadležnim mokrim pljuskom izpod drvečih avtomobilskih koles. Dobra pešpot naj bi bila speljana stran od cest, vila naj bi se skozi naravno okolje, ki je za sprehajalce lahko zanimivo v vseh letnih časih, jim nudi spremenjajočo se podobo v različnih letnih obdobjih in je drugačna zjutraj, zvečer ali ponoči. Pot mora presečati, nudit vedno nove in zanimive poglede, razglede, med hojo po nji pa naj bi meščan spoznal svoje mesto in ljudi, naravo. Ob jutrih bi na pešpotih srečeval rekreativce pri teku in telovadbi, odhajajoče v službo in šolarje na poti v šolo, kasneje pa ljudi, posedajoče na kloplah, zatopljene v razgovore, branje, opazovanje drugih sprehajalcev, in seveda sprehajalce v spremstvu štirinožnih prijateljev. Zvečer bi prijetno osvetljene pešpoti vabile k sproščajuemu večernemu sprehodu, k posedanju, sanjarjenju in klepetanju. Ob poteh naj bi bil tu in tam kakšen manjši lokal, kjer bi sprehajalec lahko spil kozarček ali dva, prav bi prišla tudi kakšna manjša čolnarna, kjer bi si sprehajalec lahko sposodil čoln za večerno vožnjo po reki, morda do prostora za piknik. Nič ne bi motile skupine plesalcev, ki bi na prostem vadile, ali manjši, komorni kulturni dogodki. Res, take bi lahko bile mestne pešpoti, tako bi lahko bilo Novo mesto ali katerokoli drugo dolensko, belokranjsko ali posavsko mesto.

Pešpoti bi po mojem morale biti urejene, vsaj nekatere med njimi tudi za kolesarje. Ne bi smeli pozabiti na mikrorurbanistično opremo teh poti, gre predvsem za kandelabre, klopi, smetnjake, umetniške postavitve, kajti le tako bodo varne, primerne in ljudem ljube.

Sprehajališča so, ampak kakšna

Mestne pešpoti naj bi nam namreč nudile neko drugo oziroma dodatno kvalitetno, nekaj, česar pri vožnji v pločevinastih konjičkih skozi mesto ne doživimo in česar nam pločniki ob cestah seveda ne dajo. Pešpoti v mestu pa seveda ne smejo biti le to. Bile naj bi več. Povezovale bi različne funkcionalne predele mesta, npr. industrijsko cono s stanovanjskimi soseskami in te s

trgovinami oz. trgovskimi centri ter sportno-rekreativnimi središči. Le take bodo uporabne, le take bodo lahko človeku pomenile dobro alternativo avtomobilu in cestam, le take bodo lahko meščanu pomagale zadovoljiti potrebe, s katerimi se sooča v mestnem življenju. Predvsem na krajsih razdaljah in na poti na delo bi moralno biti peščenje kar pravilo.

Pa mi sedaj povejte, če Novo mesto ali kako drugo dolensko mesto premore tako pešpot. Nikakor ne! S tem so torej meščani in in njihovi izvoljeni veljaki zadovoljni? Kaj mesto premore?

V Novem mestu je kot sprehajališče opredeljeno Župančeve sprehajališče, ki se razteza po levem bregu Krke, nekako od tovarne Novoteks do Kančijskega mostu. To je sprehajališče brez pravega začetka in konca, slabo opremljeno, neosvetljeno in zgolj zaradi narave, v kateri se nahaja, zanimivo za redke sprehajalce v popoldnevinah ob koncu tedna. Kar nekajkrat je bilo že slišati predloge in zahteve - nazadnje se je oglasilo Društvo Novo mesto - o podaljšanju te poti, pa se do sedaj ni še prav nič premaknilo. Podaljšek bi seveda bil zaželen za mesto, in to ne le do Seidlovega mlina, kjer bi pot nekako oprijela staro mestno jedro, temveč, če bi hoteli res funkcionalno pot, vse do Plave lagune oz. do tovarne Krka v Ločni. Šele tedaj bi lahko rekli, da je ta pot povzeta funkcionalna.

Druga podobna pot je Kettejev drevored, znana novomeška pot preko Marofa. V zadnjih letih so jo nekoliko pomladili s kostanjami, ki bodo v polni lepoti zaživeli šele čez nekaj let. ("Pametni" načrtovalci so hoteli pot še tlakovati z granitnimi kockami, na srečo pa jim je usahnil vodnjak, iz katerega so črpali denar.) Po tej poti odhajajo domov nekateri srednješolci, sicer pa ima podobno funkcijo kot že omenjeno Župančeve sprehajališče, torej zelo omejeno.

Opustošeno okolje ob Težki vodi

Ragov log in Portoval sta mestna gozdova, ki kraljujeta vsak na svojem bregu Krke. V obeh gozdcih je kar nekaj poti, ki jih v največji meri izrabljajo sprehajalci in rekreativci. Podobnih poti je v mestu še kar nekaj, vendar so nastale iz povsem drugih vzgibov, ter

čanov, saj bi jih zlahka pripeljala k stremu mestnemu jedru, do lekarne, avtobusne postaje in železniške postaje, ter do športnega parka. Nedvomno bi to lahko bila tudi bolj sproščajoča pot za pokretne bolnike v bolnišnici. Seveda bi bila kot sprehajalna in funkcionalna pot primerna vse do Gotne vasi, čeprav si je težko zamisliti prijeten sprehod ob Revozovih nasipi, asfaltnih površinah, zakritih pogledih na Grmski grad, vse skupaj le nekaj metrov od Revozove žičnate ograje. Revoz je res neverjetno opustošil to območje in prav malo, tako rekoč nič, se ne trudi, da bi kaj popravil in našel simbiozo z okoljem. Žal!

O pešpoteh v Novem mestu so že razmišljali. Poglejmo si eno zadnjih razmišljajev. Leta 1996 je Stojan Golob skupaj s kolegi izdal knjižico "Hoja po sedmih gricah - pešpot Novega mesta". V tem delu lahko spoznamo več poti, ki se vijejo skozi mesto in po katerih hodeč lahko ob skribi za zdravje opazujemo tudi krasote našega mesta. Vendar pa imajo poti in ideja veliko pomanjkljivost - bolj kot ne so same sebi namen. Mestnemu človeku ne nudijo tistega, kar bi moral dobiti od njih. Zdi se, da hočejo človeka le vreči s popoldanskima "počitka" in ga premestiti na te poti.

Problem se skriva v pomembnih, že prej omenjenih interakcijah funkcij mesta. Pešpoti in peščenje so lahko za mesto in mestnega človeka izrednega pomena, vendar pa mora biti to dejansko tako domišljeno in napravljeno.

Janez Penca je v uvodu knjižice zelo dobro zaznal enega od mestnih problemov, ko je zapisal: "Peščenje je s prodom avtomobila postal sinonim za izgubljanje časa. Dejansko pa je vezanost avtomobilu izgubljanje samega sebe, propadanje človeka kot bitja iz naravne snovi, ki za to, da sploh je, samega sebe mora uporabljati."

Kaj lahko nudijo pešpoti v knjižici? Nedvomno lahko prispevajo k večji fizični aktivnosti in posledično življenjski učinkovitosti, pa vendar se zdi, da bi bilo to kljub vsemu bolj v funkciji omogočanja dobrega človeka-delavca, človeka, ki lahko vsako jutro čil odpeketa v službo in tam kar najbolje opravi svoje naloge. Verjetno pa smo vsi prepričani, da ni edino človekovo poslanstvo produciranje nepotrebnih dobrin. Zato bi poti morale dati več! Kako?

Rešitev je v poznavanju vseh človekovih dejavnosti, funkcij v mestu, njihovih povezav, nato je potrebno ponuditi možnost kvalitetnega zadovoljevanja potreb. Zato je potrebno narediti več kot pešpoti, ki so zaključene v sebi in se ne naslanjajo na množico dejavnosti, odvajajočih se v urbanem prostoru.

Nekatere ideje v knjižici so kvalitetne in so odraz razmišljanja, da je mesto moč doživljati in v njem živeti še kako drugače kot izza avtomobilskega volana. Žal pa se ideja ni razvijala naprej, predvsem ni premaknila ničesar v glavah odgovornih. Takšna je pač stvarnost. Zaradi take stvarnosti bomo še naprej živeli, kot smo do sedaj, eni bolj naravi in ljudem odgovorno, drugi manj, tretji sploh nič. Eni bodo upali, da se bo kaj spremenilo, drugi da nič.

TOMAZ LEVIČAR

jim sploh težko rečemo pešpoti, služijo pa predvsem sproščanju.

Prav puščobno je obrežje Težke vode, ki kar kliče po ureditvi sprehajalne poti ob potoku. Lahko bi koristno služile tako prebivalcem sosesk, ki se naslanjajo nanjo (Kandija-Grm, Drska, Šmihel, Regrča vas in Gotna vas), ter seveda prebivalcem doma starejših ob-

čanov, saj bi jih zlahka pripeljala k stremu mestnemu jedru, do lekarne, avtobusne postaje in železniške postaje, ter do športnega parka. Nedvomno bi to lahko bila tudi bolj sproščajoča pot za pokretne bolnike v bolnišnici. Seveda bi bila kot sprehajalna in funkcionalna pot primerna vse do Gotne vasi, čeprav si je težko zamisliti prijeten sprehod ob Revozovih nasipi, asfaltnih površinah, zakritih pogledih na Grmski grad, vse skupaj le nekaj metrov od Revozove žičnate ograje. Revoz je res neverjetno opustošil to območje in prav malo, tako rekoč nič, se ne trudi, da bi kaj popravil in našel simbiozo z okoljem. Žal!

O pravilu je v poznavanju vseh človekovih dejavnosti, funkcij v mestu, njihovih povezav, nato je potrebno ponuditi možnost kvalitetnega zadovoljevanja potreb. Zato je potrebno narediti več kot pešpoti, ki so zaključene v sebi in se ne naslanjajo na množico dejavnosti, odvajajočih se v urbanem prostoru.

Zbor je svojo nalogo zadovoljno opravil. Upamo, da smo pripomogli, da na Slovaškem nekaj več ljudi ve za Slovenijo. Seveda bo treba na tem področju delati še leta in leta, da bo Slovenija bolj poznana. Sicer pa se temu ne gre preveč čuditi, saj tudi večina Slovencev ve zelo malo ali nič o Slovaški, o njeni zgodovini in kulturi, četudi sta si imeni obeh držav tako zelo podobni - Slovensko in Slovinsko. Imena, kot so Anton Bernolak, Ludošte Štrur, Andrej Hlinka, Milan Rastislav Štefánik, Milan Rúfus, Jan Smrk, Rudolf Sloboda, Pavel Vilík, nam najbrž povedo zelo malo ali nič, a so za preteklo in sedanjo slovaško zgodovino, kulturo in literaturo zelo pomembna in zaznamujuča.

Z gostovanjem v slovaški prestolnici smo pevci lahko zelo zadovoljni, brez podpornikov pa gostovanje ne bi bilo mogoče. Zato se ob tej priložnosti zbor iskreno zahvaljuje Mestni občini Novo mesto, in sicer Sekretariatu za kulturo, šport in mladino, ki je plačal avtobusni prevoz in poskrbel za propagandno gradivo in za priložnostna darila. Ostali dobrotniki so bili še: Frančiškanski samostan Novo mesto, verski tečnik Družina, podjetje Strešnik iz Dobruške vasi, Dolenjska banka Novo mesto in Srednja šola za gostinstvo in turizem iz Novega mesta.

Frančiškanski komorni zbor

Dolenjski Cigani postajajo Romi

Romski otroci v vrtcu v Žabjaku.

Legenda sar ale Roma ali po naše legenda o nastanku Romov pravi, da sta Adam in Eva imela veliko otrok, in ko ju je nekoč obiskal Bog in ju povprašal po otrocih, ju je bilo sram, da jih imata toliko. Bogu sta pokazala le nekatere, nekaj pa sta jih skrila. Bog jima je rekel, da bo za otroke, ki sta mu jih pokazala, skrbel, za druge, ki sta jih skrila, pa bosta morala skrbeti sama. Ti pa bodo postali Cigani in živeli bodo po gozdovih in ne bodo imeli hiš.

Tako pravi legenda. Učenke zgodovinskega krožka na bršlinski osnovni šoli pa so že zelele o Romih, ki obiskujejo tudi njihovo šolo, zvedeti še kaj več. Zbrane so gradivo, iz katerega so potem v lanskem šolskem letu naredile zanimivo nalogu z naslovom Cigani nekoč - Romi danes.

V nalogi, ki bi jo po zahtevnosti teme in njeni dobrji obdelanosti lahko pripisali celo študentom, so osmošolki Katarina Drenik in Ana Korac in ter sedmošolki Ribana Drenik in Jasna Badovinac pod mentorstvom predmetne učiteljice zgodovine Jožice Sovič in ob pomoči socialne delavke Darje Padovan poznavale nenavadno življenje Romov, zgodovino in njihovo kulturo. Zapisale so, da so tako kot drugi ljudje imele napačne predstave o Romih, ki pa so jih po zaključku raziskovanja njihovega življenja spremene.

"Že veliko let živimo z njimi, a jih ne poznamo, bolj živimo le ob njih. Odnos ljudi do njih je še danes poln predskrov. Že od samega začetka naselitve Romov pri nas je vladalo med domačini in Romi nesoglasje, saj so kradli, niso delači in se naseljevali na tujem zemljišču, predvsem pa so bili drugačni," so dekleta zapisala v uvodu. V nalogi so podrobno obdelale zgodovino priseljevanja Romov in reševanje njihovega vprašanja, kar povzemamo v pričojučem zapisu, raziskale pa so tudi njihove navade in običaje ter prikazale šolanje romskih otrok na njihovi šoli.

Zgodovina Romov je živila v legendah

Gradivo so dekleta iskala v različni literaturi, ker pa so bili Cigani ljudstvo, ki se je nenehno selilo, o njih niso našla veliko podatkov. Romi, Cigani, kot so jih imenovali nekdaj, so prišli v Evropo iz Indije, ki naj bi bila domovina vseh Romov. Iz Indije so se umaknili pred napadi Hunov, se dalj časa zadrževali v puščavi Thar, potem pa so naprej potovali v dveh smereh; ena skupina je odšla proti Afganistanu, Turkestanu do Kaspijskega jezera, druga pa proti osrednjemu delu Male Azije, do Sirije. Obe veji sta se razseljevali še naprej in tako prišli tudi v Evropo, kjer pa so se srečali s fevdalno ureditvijo, z živitimi mestami, trgovino, obrtoj, z znanostjo in umetnostjo.

To je bilo obdobje sprememb in nemirov, ki so jih Romi izkoristili, da so se lažje razkropili po posameznih deželah. Zadrževali so se po skupinah, ljudje pa so jih najprej sprejemali z radovednostjo, kasneje pa so jih začeli zaničevati in preganjati. Prvotni žaljivi naziv Cigan še danes pomeni človeka, ki išče sebe in svoje mesto v družbi, ali pa je muzikant, ki živi brezkrbo svobodno življenje. Kasneje so se poimenovali v Rome, Rom pa je človek v plemenitem pomenu besede. Romi bolj malo vedo o svojem poreklu. Vsa zgodovina je živila z njimi in v njihovih legendah in pripovedkah.

ki se potepajo, beračijo in krađejo. Po Ogrinovem mnenju bi bilo potrebno uvesti tudi policijski nadzor, da se ne bi potepali, ampak živeli na enem mestu.

Kako pritegniti Rome k delu?

Osnovno vprašanje, ki je aktualno še danes, pa je bilo, kako pritegniti Rome k delu. Cestni odbori so radi porabili Rome za popravilo cest in bili z njihovim delom tudi zadovoljni. Pred koncem prve svetovne vojne so se razmere dolenskih Romov precej izboljšale, v glavnem so delali v cestnih službah. Tako po prvi svetovni vojni pa so se razmere za Rome spet zaostriče. Med obema vojnoma je njihove probleme reševalo notranje ministrstvo. Leta 1928 je izšla okrožnica, kjer je pisalo, da se morajo Romi za stalno naseliti v določenem kraju. Zaradi prevelikega števila Romov v občinah Šmihel in Stopiče so se pritožili okrajnemu glavarstvu in predlagali razselitev Romov po vseh občinah. V tem času so se Romi največ zaposlovali v kamnolomih. V občini Toplice so se pritožili in zahtevali, da se Rome izžene. Po okrožnici iz leta 1930, ki je prišla iz Beograda, je bilo še strožje odrejeno, da morajo vsi Romi imeti stalno prebivališče in domovinsko pravico. Romi pa so še vedno potovali, ker niso imeli zasluga za preživetje, in postavljali šotorje po gozdovih. V Novem mestu jim je bila domovinska pravica priznana samo v občini Šmihel.

Potejanje je nekoliko prenehalo, ko so jih zaposlili pri drobljenju gramoza in pomožnih delih pri zidarjih. Trgovanje s konji in psi pa so omejili. Rome, ki so

prihajali iz Hrvaške, pa so orožniki preganjali iz naših koncev. Kontroliranje romskih prebivališč so poostrali tudi noči in omejili njihovo gibanje izven domačije. Prepovedali so jim taboriti na prostem in hoditi na sejme. V tem času so popisali Rome tudi na Dolenjskem in zaradi ostrega nadzora so bile to evidence do sedaj še najbolj popolne.

Leta 1931 je bila iz Novega mesta vsem občinam Dolenjske poslana okrožnica, naj sporočijo, v katerih občinah imajo kamnolom, kjer bi lahko zaposlili Rome. Občina Šmihel - Stopiče je sporočila, da odmeri 10 hektarov zemlje na Langerjevem posestvu na Gorjancih, kjer

Nabiranje gob in zelišč je še vedno eden glavnih zaslukov dolenskih Romov. Na fotografiji: Romkinja z Dobruške gmajne.

naj bi naselili Rome. Na to so prišle pritožbe, da je to turistična točka pa tudi precej na visokem in ne bi bila primerna za življenje Romov. Klub temu da so pritožbe zavrnili, na tem območju Romov niso nikoli naselili.

Vedno znova so prihajale nove okrožnice, ki naj bi rešile romsko vprašanje, a problemi so ostali še naprej nerešeni. Tudi na Rome je vplivala gospodarska kriza, živeli so v revščini, strogi ukrepi so jih utesnejevali na majhna območja, medtem ko dostojne zaposlitve niso dobili. Ukvarjali so se še naprej z nedovoljenimi stvarmi, da so se preziveli. Med drugo svetovno vojno so jih preganjali in iztrebljali fašisti in nacisti. Romi pa so dali tudi svoj prispevek narodnosvobodilnemu boju, saj se jih je trinajst borilo na partizanski strani.

Po drugi svetovni vojni so se oblasti začele zanimati za Rome. Nekateri so dobili zemljo, vključevali so jih v razna dela, vendar je bil skok iz brezdelja v redno delo zanje prehiter. Tudi ponovna akcija preseljevanja Romov na Gorjance ni uspela zaradi nasprotij med domačini in Romi. Spet so se začeli vdajati prejšnjim slabim navadam.

Leta 1971 je bila v novomeški občini izdelana prva analiza za reševanje romske problematike in bil izdelan tudi program. Romi so bili opredeljeni kot etnična skupina. Program je poudarjal, naj bi Rome vključili v šole, odrasle pa zaposlili in zanje uredili bivalna naselja. To je bil tudi začetek načrtne urejanje te problematike, ki traja še danes, pokazali pa so se že tudi prvi uspehi: od postavitev hiš in bolj urejenega življenja Romov do šolanja njihovih otrok in vključevanje v predšolsko vzgojo.

JOŽICA DORNÍŽ

KMETJE V STISKI

Največji belokranjski kmet postaja črnogled

Bela krajina postaja vse bolj zaraščena. Marsikje, kjer so še pred desetletjem ali dvema kosili, je najprej zaraslo grmičevje, potem drevesa. Posebno pa je to očitno na semiškem koncu pod Mirno goro, kjer so bile nekdaj kočevarske vasi, danes pa nanje spominja le še kakšno porušeno obzidje ali še to ne. Ljudi, ki bi obdelovali polja in kosili travnike, ni. Gozd ima prosto pot na nekdanja kmetijska zemljišča.

Tudi Črmošnjice so bile nekdaj pomembno kočevarsko središče. Še danes na to spominjajo spomeniki na vaškem pokopališču. Ko pa so se decembra 1941 in januarja 1942 kočevarski Nemci izselili v Posavje, sta ostala v vasi le slovenska družina in župnik. Klub temu da se je v vas pozneje znova vrnilo življenje, pa takšnega razcveta kot pod Kočevarji ni več doživel. In tudi njeni okolici je začelo zaraščati, čeprav morda nekoliko manj prav po zaslugu živine v treh velikih hlevih. Do vojne za Slovenijo je imela hleva nekaj let v najemnu od črnomaljske kmetijske zadruge jugoslovenska vojska, zadnjih pet let pa je njihov najemnik Tone Turk.

Država izsiljuje z visokimi najemninami

Turk je zrasel na kmetiji na Velikem Slatniku pri Novem mestu. Ker je domačo kmetijo prevzel brat Janez, se je Tone odločil, da bo kmetoval v Črmošnjicah. Od kmetijske zadruge je vzel v najem hlev, od Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov pa 40 hektarjev zemlje v bližini. Gre predvsem za travnike in pašnike, obdeluje pa tudi nekaj njiv za potrebe živine. "Na ta način skrbim, da se ohranja tudi kulturna krajina, zato se mi zdi nesramno, da me država izsiljuje z visokimi najemninami. Takšnih, ki bi se odločili vzdrževati tako veliko čredo, je danes malo, zato je nerazumljivo, da so zaradi tega še kaznovani," potoži Tone. V petih letih je dal v prodajo 400 bikov, težkih od 600 do 700 kilogramov, kolikor jih zagotovo ni dal nihče v Beli krajini. A za živinorejce prihajajo po Turkovih besedah vse težji časi. Medtem ko so nekdaj kupci sami povpraševali po živini, jo danes le s težavo proda, pa četudi je meso še tako kvalitetno. Kupeci išče po vsej Sloveniji, spoznava pa, da nekateri klavnicice, ki so nekdaj kraljevale veliko živine, sedaj koljeno zelo malo. A ne le zato, ker je svoje naredila propaganda o bolezni norih krav, ampak tudi zategadelj, ker imajo ljudje plitve žepne in meso kupujejo manj kot nekoč.

Sedaj ima v hlevih, kjer je prostora za 150 glad živine, 110 bikov, poleg tega pa še okrog 100 ovc. Zelo veliko, če vemo, da skoraj vse delo opravi sam. Včasih mu priskočijo na pomoč bratje, sicer pa potorna, da je težko dobiti ljudi, ki bi bili za plačilo pripravljeni pomagati na kmetiji, četudi je brezposelnost velika. Tone namreč ne pozna ne petka ne svetka, delovni dan je dolg od zore do mraka in mardički tudi pozno v noč. Res, da si je v teh letih kupil veliko strojev, ki so dobrodošel pri pomoček predvsem na njivah in travnikih, a hlevi se precej zastareli. Modernizacija jih je tako rekoč povsem obšla, saj je v njih še vedno vse delo ročno. Vancje so vgradili le napajalnike. Tone bi jih gotovo moderniziral, a kaj, ko je le najemnik. Tri leta si že prizadela, da bi jih od kupil, a ne ve, če bo to mogoče in kdaj, kajti sedaj so še v denacionalizacijskem postopku. Tudi to je eden od razlogov, da počasi popušča zagnanost, s kakršno je začel na Črmošnjicah pred petimi leti.

Včasih se mu zdi, da je odločitev, da je kmet, dokončna in poti nazaj ni. Zrasel je pa na kmetiji in prepričen je, da mora biti zemlja obdelana. Prav tako bi mu bilo hudo, če bi hlevi ostali prazni in prepusteni propadanju. Ne nazadnje pa tudi kmetijski strojev ne bi imel komu prodati, če bi prenehal s kmetovanjem, saj tako velikih ne potrebuje nihče v bližini. A po drugi strani se ga loteva pesimizem, saj mu kot živinorejcu ne kaže prav nič dobro. In če nekateri poudarjajo, da malim kmetom pa pridružiti Slovenije k Evropski skupnosti ne bo lahko, je prepričan, da ne bo nič lažje velikim. A po njegovem bi na to moralta misliti država že sedaj, predvsem pa imeti več posluha za tiste, ki še vztrajajo in poskušajo ohranjati kulturno krajino tam, kjer so v glavnem že vsi obupali.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

Tone Turk

Sloviti Dracula doma ni poznan

FOTO: J. GORENC

Pred natanko stotimi leti je izšel sloviti roman Dracula irskega pisatelja Bramy Stokerja, ki je s tem svojim literarnim delom sprožil plaz knjižnih in filmskih upodobitev grozljivega mita o vampirjih, mrtvecih, ki si podaljujejo obstoj skozi stoletja s pitjem človeške krvi. Stokerjev roman je napisan kot poročilo o resničnih dogodkih. V njem nastopajo osebe, ki imajo zgodovinsko ozadje, in kraji, ki jih lahko še danes obiščemo. Ob stoletnici izida Dracule sem se z manjšo skupino Slovencev odpravil na potovanje v deželo, od koder je vampirski grof doma - v Transilvanijo v Romuniji.

Navkljub govoricam in predskokom, na katere smo naleteli, ko smo iskali informacije o Transilvaniji, in popolnem informacijskem mrku, ki smo ga doživljali od ene potovalne agencije do druge, smo vendarle izbrskali nekaj najbolj nujnih informacij od romunskega diplomatskega predstavnika v Ljubljani, nekaj pa od našega predstavnika v Bukarešti. Zaupali pa smo smo tudi znamenu popotniškemu vodniku Lonely Planet.

Z rent-a-carom smo se odpravili preko Hrvaške in Madžarske do našega prvega cilja, obmejnega romunskega mesta Oradee. Pri prehodu meje smo naleteli na problem, na katerega so nas opozorili že doma, da je pač treba obmejne policiste podkupiti. Prav to se je tudi zgodilo: obmejni policist je od nas zahteval petdeset nemških mark podkupnine, da nas je sploh spustil čez mejo.

Brez podkupnine ne gre

Prehod iz Madžarske v Romunijo smo takoj opazili. Večja revščina, bencinske črpalki stare in neurejene, čeprav v lasti zahodnih naftnih družb, predvsem Agipa. Pri vhodu v Oradeo smo zagledali "spomenike" romunskega socializma, žalostno propadajoče industrijske kolose, ki so nekoč dajali kruh tisočem delavcev, zdaj pa se sesedajo sami vase, čakajoč na trenutek, ko bo nekdo prišel in jih zravnal z zemljo.

Mesto Oreadea, ki leži kakih enajst kilometrov od meje, je na nas naredilo zelo mešane vtise. Na prvi pogled močno in nekdaj bogato mesto zdaj nevzdrževano propada. Veliko stavb je grajenih v starem avstroogrškem stilu, okoli in okoli starega mestnega jedra pa stojijo blokovska naselja za desetisoči ljudi, tako značilna za ves nekdanji vzhodni blok. Videti je bilo, da mesto propada, ker najbrž ni dovolj denarja za temeljito obnovo. Nam pa je v oči padlo nekaj drugega: kako zelo urejeni so bili ljudje. Obleke po najnovejši zahodni modi, čevlji zloščeni, pričeske urejene do najmanjše podrobnosti. Na to sliko smo naleteli, kjerko smo se peljali prvi dan. Tudi v vseh, ki niso imele ne pločnikov ne tlačovanih poti med hišami, so dekleta in žene hodile v visokih petah in v oblekah, kakršne nosijo v mestu. Seveda smo bili nad tem presenečeni, vendar so nam ljudje pojasnili, da je bila tisti dan pravoslavna velika noč, ki jo Romuni praznujejo v prazničnih oblekah.

Mesta bolj propadla kot vasi

Prenočišče za prvo noč v Romuniji smo si poiskali v mestu Cluj - Napoca (beri Kluž-Napoka), ki leži v samem centru Transilvanije. Recimo besedico o tej

deželi. Transilvanija je ena izmed dežel (Moldavije in Vlaške), iz katerih je nastala romunska samostojna država. V nasprotju z prepričanjem mnogih, da je to najbolj gorata, nedostopna in zato divja pokrajina v Evropi, je večji del Transilvanije ravninski, z vseh strani pa ga obkrožajo Karpati. To je največja romunska pokrajina, saj obsegata skoraj tretjino državnega ozemlja. Glavno mesto je Brašov, ki leži v jugovzhodnem delu dežele, šteje pa okoli 350.000 prebivalcev. Čeprav je večinsko prebivalstvo romunsko, pa tam živi, po podatkih, ki smo jih dobili od Madžarov, več kot dva milijona Madžarov. Transilvanija je bila nekoč madžarska provinca. Nekdaj ji je vladal vojvoda Vlad Tepeš Dracula kot vazal madžarskega kralja Sigismunda. Poleg Romunov

KDO JE BIL RESNIČNI DRACULA

Stoker je v romanu Dracula prenenetljivo točno opisoval kraje in ljudi v Transilvaniji, domovini vampirskega grofa. Ali je mogoče, da je tudi Dracula zares bival? S tem vprašanjem se je ukvarjal britanski zgodovinar dr. McNally. Leta 1972 je dobil Fullbrightovo štipendijo, se naučil romunščine in se odpravil po sledovih Stokerjevega romana v Transilvanijo. Ugotovil je, da je v srednjem veku zares živel človek, vojvoda Vlad Tepeš Dracula, ki je kratek čas vladal v letu 1448 in nato od 1456 do 1462. Odlikoval se je v bojih proti Turkom v Varni leta 1444. Bil pa je tudi eden najbolj krvavih evropskih tiranov in hud sadist. Izročilo pravi, da je še posebej užival, če je gledal, kako ljudje umirajo, nabodenii na kol. Menda je sredi umirajočih trpinov zelo rad jedel, postreči pa si je dal tudi s skledo človeške krvi in je vanjo pomakal koščke kruha. Ko so srednjoveški transilvanski prestolnici grozile čete turškega osvajalca Mohameda II., je Dracula dal na kol natakniti 30.000 ljudi, grozljivo prizorišče pa so imenovali Gozd nabodenih. Ko je turška vojska prišla do gozda nabodenih, se je vojskoveda ob pogledu na srljivi prizor raje obrnil. S človekom, ki je sposoben take krutosti, se ni hotel bojevati.

Dracula je bil torej zares zelo krut človek, vampir pa ni bil. To mitosko pošast je ustvaril po ljudskih mitih šele Bram Stoker.

MiM

in Madžarov živi tam še zelo veliko Ciganov in Slovakov.

Transilvanija je predvsem kmetijska dežela, nekaj industrije je le po mestih. Prav mesta so tudi najbolj propadla, saj je šlo z zlomom socialističnega gospodarstva navzdol predvsem tam, kjer je bila industrija. Tipičen primer takega mesta je Dej (Dež), ki je eden od najbolj žalostnih dokazov poloma socialističnega gospodarstva. Vasi, ki se od svojega tradicionalnega načina življenja niso preveč odmaknile, so sicer revne, vendar ne kažejo tako očitnih znakov propadanja. Dajejo vtis, da so takšne, kakršne so vedno bile in kakršne bodo najbrž še dolgo ostale. Noben Nato ali Evropska unija jih ne bosta kaj dosti premaknila. Veliko ljudi uporablja za prevozno sredstvo konjsko vprego, še več pa jih stoji ob cesti in štopa, saj avtobusi ne vozijo prav pogosto. Kmalu smo sprevideli, da je štopanje kar nekakšno alternativno nacionalno prevozno sredstvo. Verjetno je to navada še iz časov, ko so vsi vozili konjske vprege in so pač pobirali ob cesti ljudi, ki so potovali v isto smer. V dobi avtomobilov se je ta navada obdržala.

Gradovi s strahovi

Druga dežela, ki se v zvezi z Draculo največkrat omenja, je Bukovina. Stisnjena je med Transilvanijo, Ukrajinijo in Moldavijo, večinoma pa je gorata. Predvsem je znamenita po samostanih, ki so bili v časih turških vpadov center organizirane obrambe krščanskega sveta. Samostani so znova poslikani z motivi iz svetega pisma, predvsem iz evangelijev, saj vojaki, ki so bili večinoma kmetje, niso bili pismeni in je bil to edini način, kako jim posredovati svetopisemske resnice in jih motivirati za boj. Najbolj znamenita samostana sta v Suceviti ter v Putni.

Karpati so v tem predelu res najbolj podobni opisom gora iz Stockerjevega romana. Vasi so vse grajene v tradicionalnem slogu in od njega ne odstopajo. Večinoma so lesene, vendar je zelo veliko novogradnjen. Verjetno gre za vikende, saj gre za zelo lepe predele, najbrž najlepše v državi. Ko se voziš po Bukovini, dobiš občutek, da si se preselil petdeset let nazaj v preteklost. Več kot osemdeset odstotkov ljudi se še vozi s konjsko vprego, oblačila niso zahodnjaško-mestna, precej je tradicionalnih romuskih oblačil. Ljudje so očitno religiozni in vraževerni, saj se vedno, kadar se peljejo mimo kake cerkve, pokrižajo.

Težko bi rekli, da v vseh vlača revščina. Če že, potem nikakor ne pride do izraza, saj so vasi zelo lepo urejene, zanimivo pa je, da so novogradnje v tradicionalnem slogu, kar je na nas naredilo še posebej močan vtis, saj vemo, kako gre do te stvari pri nas. Poleg tega smo ugotavljali, da so novogradnje najbrž kar precej drage, saj niso videti enostavne. Arhitektosko so zapletene, še posebej strehe so polne stolpičev in prelomov.

V sedemdesetih letih se je nekaj podjetnih Američanov spomnilo, da bi lahko dobro tržili na račun Dracule, ki je bil takrat pravi hit. Organizirali so turistična potovanja za ljubitelje vampirjev v Romunijo. Zanje so sredi bukovinskih Karpatov postavili več gradov, v katerih so gostje lahko prespali in doživeli nepozabno noč z najetimi strašili in duhovi. Turisti seveda niso vedeli, da resnični grof Dracula, ki je romunski narodni junak, v teh krajih ni nikoli živel. Vampirski turizem je sčasoma usahnil in zdaj ta in več podobnih "Draculovih" gradov sameva in propada.

Odločili smo se, da noč prespimo kar sredi Karpatov, čeprav nismo bili prepričani, da bomo našli primerno prenočišče. Izkušnje so nam govorile, da ne bo treba spati zunaj. Kar se prenočišči tiče, lahko rečem, da jih je v Romuniji res zelo veliko. Ogromno je obcestnih motelov, privatnih sob pa tudi vsaka tretja restavracija ob cesti nudi prenočišča. Precej več jih je kot pri nas. In tudi cene so sprejemljive, saj smo za najcenejšo posteljo plačali le petsto tolarjev, najdražja pa je bila okoli tisoč sedemsto tolarjev. Seveda so na voljo tudi dražji hoteli s cenami deset tisoč tolarjev in čez to prenočišče.

vendar se je povsod našla kaka cenejsa možnost, ki je bila povrh vsega čisto spodbodna.

Ni jim za trženje Dracule

Naslednja dežela, ki smo jo obiskali, je bila Moldavija. Leži na severovzhodu države, meji pa na Transilvanijo, Bukovino, Ukrajinijo ter nekdanjo sovjetsko republiko Moldavijo, ki ji Romuni pravijo Besarabija. Moldavija je pretežno ravninska dežela, vendar ne kot Banat ali Panonija, pač pa je nekoliko bolj gričevnata. Znana je po pasmi konj, ki smo jih imeli priložnost videti vzdolž cele poti do glavnega mesta Iasia (beri Jaš). Iasi je intelektualno središče Romunije, saj je bila v njem ustanovljena prva romunska univerza. V primerjavi z ostalimi mesti je Iasi dokaj nov, z zelo lepo urejenim in vzdrževanim centrom. Tistih nekaj zgradb, ki so stare, je zelo lepo vzdrževanih. Na vhodu v center mesta stoji najbolj veličastna stavba v Romuniji, Palata kulture. Čeprav smo dobili občutek, da gre za kopijo dunajske Schoenbruna, pa je bilo že na prvi pogled jasno, da Romuni namenjajo precej več denarja za ohranjanje svojega kulturnega hrama kot na Dunajcu za svojega.

Naslednji dan nas je pot spet vodila v Karpate, tokrat v najvišje, Južne Karpatе. Cilj je bilo mestece Bran, kjer stoji eden od gradov, ki ga Romuni radi razglašajo za Draculovo last. Kakih deset kilometrov od Brana leži mestece Rišnov, nad katerim stoji na hribu tudi zelo slikovit

FOTO: J. GORENC

Grad v Branu. Zgradil ga je star oče vojvoda Dracule, zdaj pa ga obnavljajo

grad, sicer v ruševinah, toda zato nič manj prepričljiv. Dejstvo je, da tako Bran kot Rišnov ležita v neposredni bližini Brašnova, zdaj glavnega mesta Transilvanije, vedno pomembnega administrativnega centra, kjer so deželnih vladarji imeli svoje rezidence. In tako je tudi grad v Branu dal postaviti Draculov ded, sam Dracula pa je najbrž res občasno zahajal tja, ni pa tam stalno bival. Njegovo glavno bivališče je bil grad v Curtei de Argeš, ki pa ga na žalost nismo obiskali. V vsakem primeru je njegov pravi grad do tal porušen.

Grad v Branu je res lep. Zdaj ga na veliko obnavljajo, saj najbrž računajo na ponoven razcvet turizma, ko bodo takne objekte še kako potrebovali. Vendar kljub temu nismo imeli občutka, da bi Romuni kaj dosti poskušali tržiti na račun svojega po svetu gotovo najbolj znanega državljanja. Kjerko smo spraševali po Draculi, so se nam ljudje nasmiali in le nevedno odkimali, češ spet en tepec, ki išče vampirje. Morda je med glavno turistično sezono drugače, toda med prvomajskimi prazniki, ki jih Romuni uradno praznujejo, se Dracula ni prodajal.

V Draculovem rojstnem kraju

Kar se informacij o krvolčnem vodovi tiče, smo bili še najbolj razočarani v Sigišuari, Draculovem rojstnem kraju. Pričakovali smo, da bo mesto polno hotelov in privatnih sob, saj bi Romunija lahko samo na račun Draculovega imena naredila dober posel, vsaj tak, kot ga dela drugod po svetu s svojimi znamenitostmi. A nič od tega. V centru mesta je

bil zanemarjen, a zelo drag hotel. Za sobo so hoteli imeti preko deset tisoč tolarjev. Kar oddahnili smo si, ko smo v zelo odročnem delu mesta našli nov hotel v zasebni lasti, ki je za nižjo ceno ponujal veliko več.

Možnost zasebne iniciativa je Romuniji prinesla veliko, saj se po vsej državi zasebni začeli odpirati čedalte več zasebnih hotelov, restavracij, podjetij ipd., česar prej seveda ni bilo. In če bo kdo nosil razvoj turizma na svojih plečih, potem ga bodo zasebni. Razlik med državnimi penzioni in zasebnimi ne bom našteval, saj jih še predobro poznamo iz razmer pri nas doma. Za turistično infrastrukturo pa bo seveda moralna v Romuniji poskrbeti mati država. Dela bo imela zelo veliko. Popotnik se velikokrat obrne na turistične poslovalnice za kake informacije, vendar mu vsak otrok na cesti bolj pomagal kot zaposleni v poslovalnicah. Velik problem so tudi ceste. Nekatere so zelo dobre, na novo asfaltirane, vendar jih je večina zelo slabih, v stanju hitrega propadanja. Avtoceste so le okoli Bukarešte, drugod pa so navadne magistralte, polne nevarnih luknj. Dobra stran romunskih cest pa je ta, da na njih ni veliko prometa, če pa že je, so vozniki zelo obzirni in vozijo dovolj počasi, da jih s povprečno dobrim avtomobilom brez težav prehitimo, če se nam seveda mudi. Treba pa je še poudariti, da so ceste zelo dobro označene in da se na njih skoraj ne morete izgubiti, saj stojijo na vsakem kilometru obcestni kamni, ki kažejo razdaljo do naslednjega večjega kraja. Ko smo se vrnili v domovino, smo take označitve prav pogrešali.

Ljudje niso potri

Proti koncu popotovanja smo si ogledali še Arad, ki leži kakih štirideset kilometrov od madžarske meje. Mesto je zelo lepo urejeno, s starim jedrom in staremi cerkvami, med katerimi je veliko katoliških, kar nakazuje prisotnost Madžarov. Na cesti proti Aradu smo opazili precej Italijanov in drugih tujcev. Očitno je predel okoli Arada in Temišvarja, ki leži kakih sedemdeset kilometrov južneje, med tujimi turisti precej priljubljen. Opazili smo tudi, da so ceste tam veliko boljše kot drugod, v mestih, skozi katere smo se peljali, pa je tudi dosti več preprodajalcev deviz kot drugod v državi. Prvič smo tudi začutili, da nas obravnavajo kot tujce. Kjerko smo stopili iz avta, so nas takoj obkrožili črnoboržljanci s krikom: "Wechsel, cambio, change..." K sreči niso bili preveč vztrajni in se jih je dalo odpraviti z odkimavanjem.

Romunija je na nas pustila močne vtise, v popolnem nasprotju s predstavami, ki smo si jih ustvarili ob poslušanju "poznavalcev" razmer. Resda je v deželi velika revščina, toda to se pri ljudeh ne kaže v kaki potrosti ali zagrenjenosti, kot bi morda pričakovali, nasprotno, ljudje so veseli, sproščeni, znajo si vzeti čas za popoldanski piknik, za izlet z družino. Ko je bila ura dve, konec delavnika, so bili vsi parki in travniki polni. Vedno so pripravljeni pomagati tujcu, tudi če morajo za to zaviti iz prvotno nameravane smeri. Tudi kakih hudič jekovih preprek ni bilo. Resda romunščine nismo govorili, vendar smo si po mestih lahko dosti pomagali z angleščino, poleg tega pa se je dalo z najbolj okleščeno itališčino tudi kam priti. Romunščina je namreč romanski jezik in kot tak ima veliko skupnih elementov z itališčino, španščino ali francosko. Sicer pa smo si za vsak slučaj kupili angleško-romunski slovar in se iz njega naučili nekaj osnovnih izrazov in fraz, ki smo jih potrebovali za vsakodnevno preživljanje. S pomočjo univerzalne govorice rok pa smo lahko že skoraj filozofirali. Na splošno bi lahko rekli, da je za potovanje po Romuniji najboljše pravilo: "Nikoli ničesar ne pričakuj!" Romunija je vsekakor dežela, ki odprtemu človeku da dosti več s svojo pristnostijo in turistično nezasičenostjo kot pa marsikatera turistično razvita dežela v zahodni Evropi, kamor si Slovenci tako zelo želimo. Tudi Romunija si želi tja, vendar - vsaj tak občutek smo med popotovanjem dobili - to zanje ne pomeni prenehanje romunskosti, prej nasprotno - prenesti romunskost v Evropo in obogatiti Evropo s svojimi barvami in odtenki. Romunija jih ima dovolj.

JANEZ GORENC

NAGRADI V NOVO MESTO IN KRANJ

Žreb je izmed reševalcev 9. nagradne križanke izbral Vesno Zorko iz Novega mesta in Anico Mrak iz Kranja. Prva bo prejela denarno nagrado 6.000 tolarjev, druga pa knjižno nagrado. Nagrajenaka čestita.

Rešite današnjo križanko in jo pošljite najkasneje do 8. junija na naslov: Dolenjski list, Glavni trg 24, p.p. 212, 8001 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 10. Ovojnico brez poštno znamke lahko oddate v naš poštni nabiralnik pri vhodu v stavbo uredništva v Novem mestu. Prvemu izžrebancu bo tokrat spet pripadla posebna nagrada, desetdnevno bivanje v penzionu Krone v Moravskih Toplicah.

REŠITEV 10. NAGRADNE KRIŽANKE

Prahlina rešitev 10. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: ZLOBA, NOMAD, APELATIVA, ZMAGO, OZIR, SOKRAT, KILA, SKALA, AKADEM, TOGA, ROŽAR, ARA, LIPAN, ART, NADLEGA, OTMAR, ANION, RESNOBA, RANTA, TRATNIK.

PRGIŠČE MISLI

Imeti žensko brez ljubezni je nesrečna usoda ubogih na telesu in duhu. Vendar se može s tem bahajo kot z "osvojivijo".

A. LVOVIČ

Družba, ki ne dovoli zgodovinarjem, da bi zaorali v vse razsežnosti in globine, kar so jih zmožni, obsoja samo sebe na statičnost, kulturni in materialni propad.

J. PIRJEVEC

MLINARSTVO

Mlinarji niso več potrebni?

Ceprav je dandanes živiljenje mnogo lažje, kot je bilo včasih, je vse težje najti zadovoljne ljudi, zato si tiste izjeme toliko bolj zapomnimo. Stane Oberstar, 67-letni mlinar iz Dobrniča, ki mu mlin že več kot 50 let pomeni drugi dom, pravi, da se počuti srečnega. In zlahka mu verjamem, ker se to vidi: v iskrivih očeh, v prijazni besedi, v predanosti delu.

Pa je prav gotovo živiljenje tudi njemu tako kot vsakemu prineslo vsakega po nekaj, žalosti in veselja. Toda Stanev humor, smeh, pesem niso tuji. "To me drži pokonci. Takrat, ko sem imel največ dela ali ko sem bil otožen, sem zapel - najraje ljudske. Človek se mora znati 'pohecati' in nasmejati, pa gre," je razložil in takoj zapel eno "ta veselo".

Rad ima ljudi in si vedno, medtem ko strankam zamenjuje žito za moko, vzame čas za klepet z njimi o najrazličnejših stvareh. Tudi zato k njemu marsikdo rad pride od daleč, čeprav bi lahko že prej zavil h kakšnemu drugemu mlinarju. Približno tako kot v starih časih, ko so bili mlini nekakšen družben prostor za srečevanje in priložnost za izmenjavo novic, ko so se kmetje, medtem ko so čakali, da bo mlinar zrnje zmlel, pogovarjali. V Dobrnič vozijo žito ne samo iz trebanjskega okoliša, pač pa tudi iz mirnopeške doline, iz Suhe krajine, Dolenjskih Toplic, Novega mesta...

Gotovo pa v Oberstarjev mlin ljudje ne zahajajo samo zaradi veselega mlinarja, pač pa v prvi vrsti zaradi dobre moke. Stane je povedal, da je včasih mlel različne vrste žita, danes pa ponuja pšenično, ajdovo in koruzno moko ter njihovo zmes pa tudi soržico (rž in pšenica). Da mu gre ta posel dobro od rok, je jasno, saj je mlinarstvo gotovo njegov živiljenjski poklic. Mlinar je kar 52 let. Začel je s 15-leti kot vajenec v enem izmed žužemberških mlínov na vodo - doma je namreč iz Hinj. "Leta 1957 sem prišel v Dobrnič, kjer je prejšnji mlinar zapustil mlin na kamen. Mlin sem dvakrat preurejal in moderniziral, nazadnje leta 1972. Sedaj bi ga bilo treba spet, pa ga ne bom. Za koga? Zamenjave nimam, pa tudi potrebe po mlin-

NAGRADNA KRIŽANKA 10

DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST	MREŽASTA TKANINA V PLATNOVİ VEZAVI	OKRAŠAVA	IGRA Z ŽOGO	VELETOK V JUŽNI AMERIKI	ZAPRTJE, OBSTIPACIJA GR-MORSKA BOGINJA (AH- LOVA MATI)	KRMILO	KORAK	STARO- GŠKO MESTO	ASSOCIATED PRESS	IZDELJAVA VATE	IME SL PISATELJICE PEROCUVE	PROSTOR MED DNEVNA STIKAJOČIMA SE STENAMA
KAR JE VSTAVLJENO V KAJ												
STROJ ZA RAHILJANJE LANENEGA PREDIVA												
MET ŽOGE PREKO IGRALCA OPEKA								KRADLJIVEC PTIČ VESLONOŽEC				
STRMA RAZDRAPANA SKALA								IND. MESTO POD URALOM			ŠAHU PODO- BNA IGRA S KAMENČKI	BET. TOLKAČ
TRISTOP								TEMELJ			ANTON INGOLIČ	
VIRSTA VRBE											SVETEL DRÖ- BEC ZAREČE SHNOVI	
NENAVEZA- NO ST. MELO- DICHNEGA IN HARMONIKE GA POTEKA SKLADBE												DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST
MIMIKA, MIMIČNA IGRA												AVTOR: JOŽE UDIR
TELIČEK												
SEVERNO- ATLANTSKI PAKT												
ROMAN FR. PISATELJA CLAUDIA ANETA												
KNUJARNAR												

praktični
praktični
praktični
praktični
KRIŽ

Hrček kot domača žival

Hrčka prištevajo k domačim živalim, ker pa ni velik in je precej nezahuten, ga imate lahko tudi v manjšem stanovanju. Vendar morate pri nakupu hrčka paziti, da se mu oči bleščijo ter da niso zlepjene, prav tako ne zadnjica odprtina. Znamenje njegovega zdravja je tudi, da se živahn podi po kletki in da je požrešen. Če hočete hrčku ustvariti prijeten dom, mora biti v kletki dovolj prostora za tekanje, rešetke morajo biti tesne in vodoravne, da lahko pleza, imeti morajo posodici za hrano in pičo. Za njegovo telovadbo je nepogrešljivo tekalno kolo. Hrček se bo zelo zabaval, če mu boste dali neobdelano staničevino, da jo scefra in si uredi puhasto gnezdo. Zelo vesel bo tudi vej sadnega drevja in vrbe, po katerih bo plezal; z glodenjem skorje pa si bo tudi negoval in utrjeval zobe. Priporočljivo pa je, da nadzirate njegove izlete po stanovanju, ker se lahko zgodi, da bo obglodal kabel ali strupeno rastlino.

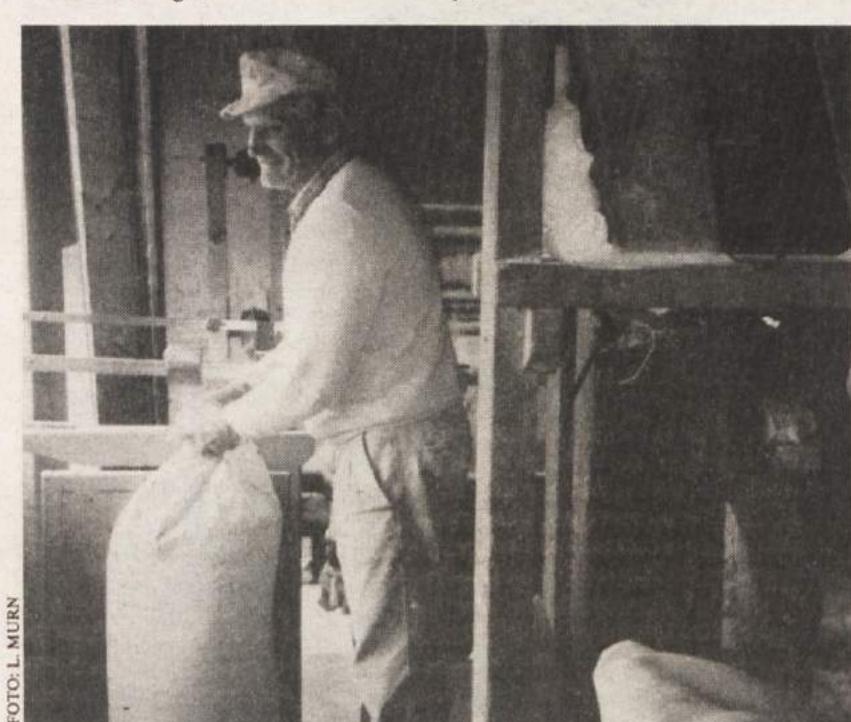
Sladki špageti s sadjem

V 20 minutah lahko postrežemo z nasitljivo sladico: špagete pomešamo s sadjem in prelijemo z vanilijevom omako. Za 3 osebe potrebujemo: 250 g špagetov, sol, 250 g jagod, 1 veliko hruško, 1 banano, 1 limono, 1 vanilijev sladkor, 3 dl vanilijevega jogurta, 1 žlico sladkorja, 1 žlico rumca, 1 dl sladke smetane, citronovo meliso. Špagete nalomimo na krajše koščke. V osoljenem kropu jih skuhamo, da so še čvrsti, medtem očistimo sadje in ga narežemo na koščke. Malo limonine luhpine nastrgamo in dodamo sadju, z limoninim sokom pa prelijemo sadje, še posebno banano, da ne potemni. Makarone odcedimo, in ko se nekliko ohladijo, jih pomešamo s sadjem in z limonino luhino. Vanilijev jogurt zmešamo s sladkorjem in z rumom, primešamo mu tudi na pol stepeno sladko smetano. Prelijemo čez makarone. Okrasimo z lističi citronove melise.

**Norveški soliter
za vrtnine**
Že kar nekaj časa je po zaslugu prvega zastopnika svetovno znanega podjetja Hydro z Norveškega, trebanjskega podjetja Piramida Hydro, d.o.o., mogoče na slovenskem trgu kupiti norveški soliter, to je duščino in hkrati kalcijsko mineralno gnijilo, ki ima v kmetijstvu, zlasti še v vrtnarstvu, nekatere nesporne prednosti. Kemično je kalcijski nitrat in vsebuje 15,5 odst. dušika in 26,6 odst. kalacija, njegova odlika pa je v tem, da vsebuje dušik in lažje topljivi in rastlinam hitreje dostopni nitratni obliki. To je posebno pomembno tedaj, kadar je treba rastlinam dognojevati zarađi nenaklonjenih vremenskih razmer (suš) ali ukrepati zaradi toče in drugih poškodb rastlin. Zelo prav pride lahka topnost gnijila pri pripravi škropiva za tako imenovano foliarno gnijenje, to je gnijejanje prek lista, ki se ga poslužujemo, če je iz kateregakoli vzroka potreben hitro ukrep. Norveški soliter se dobro može z zaščitnimi sredstvi zoper rastlinske bolezni in škodljice in nam omogoči z eno potrezo opraviti več nalog hkrati.

Vrste toplotnih črpalk

Toplotne črpalki ločimo glede na vrsto medija, ki ga toplotna črpalka ohlaja, in medija, ki ga segreva. Pri označevanju toplotnih črpalk proizvajalcu na prvem mestu navajajo medij, ki ga toplotna črpalka ohlaja, na drugem mestu pa medij, ki ga segreva, npr. zrak/voda, voda/voda, zemlja/voda ipd. Glede na pogonsko energijo poznamo električne in absorpcijske toplotne črpalki, ki za pogon izkoristi plin ali kakšno gorivo. Glede na izvedbo pa ločimo kompakte toplotne črpalki-ali toplotne črpalki v t.i. "ločeni" izvedbi. Kompaktna izvedba ima prigraden hranilnik toplote, medtem ko je pri "ločeni" izvedbi hranilnik toplote ločen in je nameščen na drugi lokaciji. Z osnovno enoto je povezan samo hidravlično. Pri vsaki črpalki sta navedeni dve moči. Pogonska moč je po vrednosti manjša in predstavlja potrebo moč za pogon toplotne črpalki, toplotna moč je tista moč, ki jo črpalka proizvaja pri nazivnih pogojih.

Mlinar Stane Oberstar pri delu

FOTO: L. MURN

Slovencem v pozdrav

Domoljubno je zasnovana tudi kasetta in zgoščenka ansambla Slovenija SLOVENCEM V POZDRAV, ki sta izšla v počastitev dvajsetletnice delovanja te narodnozabavne glasbene skupine. Na kaseti so posnetki dvanaestih novejših skladb, nastalih v devetdesetih letih, na zgoščenki pa je dodanih še osem nekoliko starejših skladb. Gre zvezne za izvirne skladbe vodje ansambla Jožeta Galiča, dodani pa sta še priredbi škotske in nemške ljudske pesmi. Posebnost ansambla je v pestri instrumentalni zasedbi, saj ob petju, harmoniki, ritmični in basovski kitari uporablja še violinino, orglice in citre.

FOTO: T. JAKŠE

Marija Cajnar iz Križevske vasi z vnukino Mojco

Oči so se izcurile

Cajnarjevi Mariji iz Križevske vasi pri Metliki leta ne delajo posebnih težav. Devetega junija jih bo imela že dvaindevetdeset, a kljub visokim starostim ima še odličen spomin.

Bog obvaruj, bog ohrani nam cesarja, Avstrijo, dobro da nam gospodari slike vere s pomočjo, branimo mu kruno vedno zoper vse sovražnike, s habsburškim je tronom vedno sreča trdna Avstrija.

Takole mi recitira pesmi, ki se jih je naučila v prvih razredih osnovne šole v rodbini vasi Božakovo, nekaj kilometrov niže ob Kolpi. Stoletje se še ni obrnilo od takrat, pred Marijinoimi očmi pa je razpadla stara Avstrija, razpadli sta tudi prva in druga Jugoslavija, ki sta zrasli na njenih ruševinah, Marija pa še živi in njen rod se je razkropil po širnem svetu. Je prava trdoživa korenina, globoko usidrana v to slovensko zemljo ob Kolpi. Vsa dobrovoljna in hudomušna je, pa vendar o slabovidnosti, tej edini večji hibi, ki ji jo je prinesla starost, Marija pravi: "Oči so se izjokale. Izcurile so od vsega hudega."

Tega je bilo v njenem življenu dovolj. Deset otrok je imela potem, ko se je omožila s Cajnarjevim Antonom iz Križevske vasi. Anton je najprej pomagal pri gradnji belokranjske železnice. Delovišče je presekalo Cajnarjevo posestvo, a mu je nekaj tudi dalo: vse, kar je zraslo na polju in kar so dali hlevi, je šlo v denar. Potem pa je bila železnica gotova in Anton je s sosedovim Martinom odšel za delom v Ameriko. V Evropi se je tačas razbesnela prva svetovna vojna. Anton se je vrnil, ko je spet zavladal mir, Martin pa si je v Ameriki ustvaril družino in ostal tam. Anton je prodal svojo domačijo v Križevski vasi. Zdaj je bilo tu dela še več in Tone si je za gospodinjo pripeljal Marijo z Božakovega, ki je bila kmečkih opravil vajena.

Novo življenje je zakipelo pri Cajnarjevih. Kmetija je zacvetela in na svet so pričeli prihajati otroci. A brez bolečin ni šlo. Slomoreznička je Mariji porezala prste na levi roki. Bilo je hudo. Tone je obupoval in se že hotel vrniti v Ameriko, a Marija je bila odločna: "Ne grem! Ti, če hočeš, hodi, jaz pa mame ne bom pustila." Tako je Tone ostal, Marija se je navadila delati tudi s tako roko. Celo prej ji ni delala težav. Tudi družinske sreče, se pravi otroškega vrišča, je bilo okoli domačije vedno več. Marija je rodila vsega skupaj deset otrok. Veliko veselja za materino srce pa tudi skrbi in žalosti.

V to otroško bogastvo so namreč zgodaj začele udarjati strele in vsakič je materino srce zakrvavelo. Kristina je umrla v otroški posteljici, Justino je do smrti zbil vlak, Jože je dvainštiridesetega leta padel v partizanah, leta petinštirideset pa še Tonček. Slavo, ki je že začel gospodariti na kmetiji, je življenje izgubil v do-

TONE JAKŠE

mačem gozdu. Vzrokov je bilo dovolj, da so solze pojile materine oči. A čas blaži bolečino in ta se hitro umakne zadovoljstvu in veselju nad tem, kar je ostalo. Živih je še pet njenih otrok: doma gospodari sin Zdravko z ženo Jožico, širi hčerke pa so poročene drugod. Zdaj ima Cajnarjeva mama že deset vnučkov, pravnukov pa bolje da ne stejemo, saj jih je že tudi toliko in jih bo zagotovo še več.

Zadovoljna je Cankarjeva mama nad tem, še bolj pa se ji razjasni lice, ko jo povprašam, kakšna je bila mladost na rodnem Božakovem. Spomin ne prikliče le tistih pesmic v čast avstrijskemu cesarju, ampak oživlja dogodek in ljudi in začetka tega stoletja. Iz pozabe vstaja stari sosed, mežnar v farni cerkvi, katere neposredni sosedje so bili Nemančevi. "Priditi, Mihalova, boš vlekla," je rekel Mihalovi Iči, kakor so tedaj po domače klicali Nemančeve Marijo. In ona se je obesila na vrvi, da so zvonovi zapeli svoje sporočilo ljudem na poljih, v vinogradih in gozdovih. To z zvonjenjem je malo Ičo posebej mikalo. Zvonila bi tudi takrat, ko ni bilo treba. Prikradla se je do vrvi in se obesila nanjo. Dong, dong, dong, se je oglasil zvon. Prav tisti, ki je sicer naznanjal požare in druge nesreče. Še predno so se pričeli zbirati drugi ljudje, je pritekla sosedka. Videla je Ičo, kako je smuknila za cerkev, in skočila za njem. Ujela jo je in ji pripeljala nekaj krepkih okoli ušes, tako da jo je za vedno minilo s praznim zvonjem vznemirjati ljudi.

Tisti čas je bilo mladine veliko, ni pa bilo ne radia, ne televizije, ne kina in ne računalnikov. Mladi so imeli le veliko dela na domačih kmetijah, ob praznikih pa drug drugega, da so se zabavali. In, bogme, so imeli kaj početi! Marija se spominja večerov, ki so drhteli od pesmi in razposajenega smeha. Še najraje pa se spominja kresovanja, ko so s pesmijo hodili od hiše do hiše, voščili srečo in nabirali darove. Tudi za gospodarje, ki bi kresovalce odslovili brez daru, so imeli pripravljene verze. Glasili so se: "Pred vašo hišo izrasla borovnica, krepala vas polovica!" Malo kruti so bili, a jih ni bilo treba nikoli zapeti.

Potem so bile tu še vinske kupčice. Mihalovi so imeli vinograde v Vivodini na Hrvaškem. Ker drugega dohodka na kmetiji skoraj ni bilo, je bil pravi praznik, kadar so prišli vinski kupci. Marija se spominja, da so naenkrat iztočili tudi po trideset hektov. Vino je pri hiši tudi v Križevski vasi. Njen sin Zdravko ima zdaj vino-grade v Vidoščih. Res, da za svoj pridelek prejema medalje in priznanja, a po količini bi težko tekmoval s svojimi predniki z Božakovega.

Sončna očala – prei nuja kot moda

Zaradi večanja ozonske luknje postaja sicer prijetno izpostavljanje soncu vse bolj nevarno, na škodljive vplive kratkovalovnih ultravijoličnih žarkov pa vse bolj opozarjajo tudi zdravniki. Sončni žarki lahko namreč povzročijo spremembe na koži in tudi na očeh, če ne poskrbimo za kakovostno zaščito vida. Če namreč na nos nataknemo z golj zatemnjena očala brez UV filtra, se naše oči obnašajo tako kot ponoči - znenice se zaradi teme široko odprejo, tako da vanje prodre še več škodljivega sevanja. Vendar se soncu zaradi njegovih blagodejnih učinkov ne gre odreči, le za zaščito moramo poskrbeti.

Sonce namreč poleg topotnih žarkov in vidne svetlobe oddaja tudi UV žarke. To je tisti del spektra nevidne svetlobe, ki ima valovno dolžino od 286 do 400 nanometra (nm); poleg sonca kot glavnega vira teh žarkov takšne žarke oddajajo tudi računalniški zasloni, flourescentne luči, visokointenzivni živosrebrni reflektorji, ki jih nameščajo za nočne športe, in podobno.

Ločimo tri vrste UV žarkov: A, B in C. UVC žarki z valovno dolžino pod 286 nm se učinkovito absorbirajo že v atmosferi, UVB žarki z 286 do 320 nm povzročajo sončne opekline, snežno slepoto in fotokeratitis, v očeh pa jih absorberja roženica, medtem ko so UVA žarki tisti del za oko nevidnega spektra (od 320 do 400 nm), ki je za oko najbolj škodljiv, prenese pa se v očesno lečo in nekaj malega tudi na mrežnico.

Stalna izpostavljenost UV žarkom med 300 in 400 nm lahko povzroči fotokemične poškodbe očesa, s starejnjem očesa pa prodiranje teh žarkov narašča in povzroča več in več pigmentov, ti pa so vzrok za rjav in sončno katarakto. "Ugotovljeno je, da je tovrstna izpostavljenost vzrok za okoli 10 odstotkov kataraktnih obolenj. UV zaščitna stekla preprečujejo razvoj te vrste katarakte, ker ne dopuščajo ultravijolične izpostavljenosti očesne leče," pravi Robert Rimec iz optike Rimec iz Krškega.

Pri zaščitnih očalih je zelo pomembna absorpcijska vrednost in barva zaščitnih stekel ter tehnična zgradba. Sončna očala se izdelujejo na več načinov: z barvanjem steklene mase v zeleni barvi, kar je tudi najcenejša proizvodnja, takšna očala pa imajo najslabše lastnosti. Očala izdelujejo s taljenjem tankega temnega sloja na prozorno belo stekleno podlago ali z nanašanjem interferenčnega sloja.

Zaradi nevarnosti prej opisanih žarkov torej oči potrebujejo zaščito - pa ne le zatemnjena stekla, ampak tudi filter

za UV zaščito. Ljudje, ki sicer nimajo težav z vidom, lahko tudi za zaščito poskrbijo na preprost način - kupiti si pač morajo dobra sončna očala, takšna pa so gotovo tista, ki jih prodajajo optiki, medtem ko je kupovanja očal "z ulice" tvegan, saj je lahko struktura zatemnitve nekakovostna in lahko z njimi očem povzročimo več škode kot koristi. Tudi nalepkice na očalih, ki zagotavljajo zaščito, še niso zadostna garancija, da so očala res kakovostna.

Certifikat priča o kakovosti

Kako torej prepoznami kakovostna očala? "Kakovostna so očala znanih proizvajalcev s priloženimi certifikati o izdelavi sončne leče in ultravijoličnega filtra. Vsa kakovostna sončna očala imajo tudi lasten etui za shranjevanje očal, večinoma pa se prodajajo pri optikih," pravi Robert Rimec. Leče očal so lahko steklene ali mineralne, pri boljših (na primer Ray-Ban) tudi beljene, leče pa so tudi, kot jim rečemo, plastične. V slednjem primeru gre za organsko steklo, ki zaradi prednosti vse bolj izpodriva pravo steklo.

Ker so na voljo očala v različnih barvah, smo pri nakupu postavljeni tudi pred vprašanje, kakšno barvo stekel izbrati. Slika skozi stekla sivozelene barve je sicer najbolj naravna, velja pa upoštevati tudi mnenja dr. Reinerja iz očesne klinike v Kolnu, ki opozarja, da imajo nekateri težave z razlikovanjem barv. Takšne težave so pogosteje pri moških kot ženskah. "Težave z razlikovanjem barv ima približno 8 odstotkov moških, polovica od teh jih težje razlikuje rdečo barvo, druga polovica pa ima težave z razlikovanjem zelene barve," pravi dr. Reiner.

Tisti, ki imajo težave z rdečo barvo, ne bi smeli nositi očal v modri ali zeleni barvi, saj bodo tako težje in kasneje razlikovali prometne signale. Ljudje, ki imajo težave pri razlikovanju zelene barve, naj ne bi nosili očal v rdeči barvi.

Svetlo siva ali rjava siva zaščitna stekla imajo neznaten vpliv pri razločevanju barv, zato se priporočajo ljudem s slabšim občutkom za barve. Ker imajo očala z modrimi barvami le 30-odstotno absorpcijo, se kot zaščitna očala ne priporočajo, če je svetloba prevelika.

Za ljudi, ki nosijo korekcijska očala, so na voljo zatemnitve v vseh barvah, najbolj pa se uporabljam siva, rjava in zelena. Lahko je zatemnjeno celo steklo ali pa le zgornji del, ki proti spodnjemu robu očal postopoma prehaja v belo steklo. Obstajajo tudi fotoobčutljiva korekcijska stekla, tako v plastiki kot tudi v mineralu, in sicer v sivi, rjavi in zeleni barvi, absorpcija pa je odvisna od barve. Pri rjavi je od 10- do 55-odstotna, pri sivi 15- do 65-odstotna, kar je odvisno od proizvajalca.

Cena povezana s kakovostjo

Cene se sučejo med 7 in 25 tisoč tolarjev, so pa lahko očala tudi dražja, kar je v veliki meri odvisno od znamke očal, saj pri najbolj znanih znamkah plačamo tudi znamko samo in dizajn. "Na visoke cene sončnih očal pa žal vpliva tudi razmeroma visok 20-odstotni prometni davek, saj sončna očala še ne spadajo v zaščitna očala," pripoveduje Rimec in pravi, da je povpraševanje po sončnih očalih vsako leto večje, ljudje zahtevajo dobra sončna očala, ki pa morajo hkrati zadovoljiti tudi njihov image in cenovni standard.

Pri očalih igra pomembno vlogo velikost, saj ozka sončna očala ne skrbijo za dovolj zaščite pred bleščanjem, na kar pri nakupu velikokrat pozabimo; na to pomanjkljivost nas nošenje vedno znova spominja. Danes je možno kupiti očala neštetnih modnih oblik, sicer pa očitno tudi moda dela v prid zdravju. Letos namreč ozka očala niso več v modi, ampak so v modi srednje velika očala.

Pomembno shranjevanje

Seveda nam bodo očala dobro služila le, če jih bomo po nošenju pravilno zaščitili. Spravimo jih v lasten etui, ki je znotraj obdan z mehko tkanino; ta zlasti ne poškoduje plastičnih stekel. "Paziti je treba, da so očala vedno dovolj trdna, v nasprotнем primeru sestojem obisk pri kateremkoli optiku, ki bo brezplačno pritrdiril in zapečil vijake ter okvir anatomsko prilagodil glavi uporabnika. Slednje bo prišlo prav še zlasti v vročih dneh, ko se oznojimo in se nam očala že lahko v napoto. Verjmite, če so očala pravilno anatomsko prilagojena, jih boste lažje in skoraj neopazno nosili, zlasti še v vročih dneh," pripoča Rimec. Sicer pa je priporočljivo vsaka očala, tako sončna kot korekcijska, večkrat sprati pod mlačno vodo z malo tekočine za pranje posode, možno pa je tudi čiščenje očal v ultrazvočni kopeli pri optikih, s čimer se iz očal odstrani prav vsa nečistoča.

Testirajte očala

Če imate očala, ki ste jih kupili na tržnici ali v trgovini, in ne veste, ali vas ščitijo pred škodljivimi ultravijoličnimi žarki, jih lahko pri optikih, ki imajo tester za UV zaščito, brezplačno preverite. Glede na možne posledice škodljivega sončnega sevanja je prav, da to storite, in se v primeru, da vaša sončna očala ne opravljajo naloge, kot bi jih moral, odločite za nakup novih očal pri specializiranih prodajalcih sončnih očal. Torej za očala, ki bodo imela potrdilo o zaščiti.

TANJA GAZVODA

Kadice – gorska podoba skrite doline

V Kadicah voda ne skopari z zanimivimi podobami

Kjer se planotasti svet Blok prevesi proti Sodražici, je narava poskrbela za prav divji prehod in pokrajina je tam vse prej kot umirjena. Na strminah se iz gozda dvigajo zanimivi skalni izrastki, potok pod njimi pa se ni sprijaznil s skalnimi pregradami in je skoznje izdolbel slikovito kratko sotesko. To je svet soteske Kadice, ki je tako blizu in hkrati tako daleč.

Tik nad sotesko drži cesta iz Sodražice proti Novi vasi na Blokah, na drugem bregu potoka se nad strmimi pobočji razširja umirjen travnat svet Bloške planote. Vmes je pravi "krajinski upor" vode, skal in gozdni strmine. Kljub značaju prvobitne narave, ki jo je omenjena cesta nekoliko porušila, svet ni težko dostopen, vendar tudi ne pogosto obiskan.

Skozi sotesko drži cesta iz Sodražice proti Novi vasi na Blokah, na drugem bregu potoka se nad strmimi pobočji razširja umirjen travnat svet Bloške planote. Vmes je pravi "krajinski upor" vode, skal in gozdni strmine. Kljub značaju prvobitne narave, ki jo je omenjena cesta nekoliko porušila, svet ni težko dostopen, vendar tudi ne pogosto obiskan.

Sedaj v te kraje samotne narave le tu in tam zaida kakšen obiskovalec. V strminah nad potokom, ki se v Matečo vodo izliva pri Zgornjih Matetih, lahko s presečenjem ugotovi, da ni sam. Vsakomur, ki je pripravljen na kratki postanek in "klepet", tam dela družbo Škofek - nekaj metrov visok skalni stolp, ki res kaže podobo škofa. Dan in noč zre v grapo pod seboj in postanek pri njem ustvarja pri obiskovalcu prav posebno, že kar svečano razpoloženje in občutenje skrivnostne narave. K temu prispeva tudi rastje, ki ni ravno značilno za nižinske kraje. Tu uspevajo kranjski jeglič, dlakavi sleč, alpska mastnica, marjetičastolistna nebina, rumeno milje in druge značilne gorske rastline. Tudi nekateri predstavniki

ki živalskega sveta so bolj doma v gorah: v strmih pečinah gnezdi krokar, včasih so skalne strmine obiskovali celo gamsi.

Na tem majhnem območju lahko doživimo še drugačne slikovite podobe narave, če korak usmerimo ob Matečo vodi navzgor. Že tako ozka dolina se hitro zožuje, označena steza se vzpenja više

Škofek je skalni samotar visoko nad Zgornjimi Mateti

nad potok, ki ga vedno bolj objemajo skalne strmine. Tudi če poskušamo "preboj" ob vodi navzgor, nadaljevanje ustvari kratka, ozka soteska, ki jo v zgornjem delu lepša manjši slap. To so Kadice, ki niso zastonj dobile svojega imena. V kratkem druženju s skalnim svetom se voda pretaka skozi več manjših, v živi skali izjedenih tolmunov, ki res izgledajo kot manjše kadi. Med opazovanjem vodnih podob bi tu lahko preživeli kar nekaj časa, saj se nekoliko drugačna podoba soteske ponuja med pogledom od zgoraj navzdol, v zgornjem delu pa se skriva še večji slap.

Seveda ni odveč opozorilo za pazljiv korač in spoštovanje narave, ki je tukaj še posebno občutljiva. Ne pozabimo, da smo le gosti, ki v njej puščamo samo previdne stopinje in s seboj odnašamo vtise in najlepša doživetja. Za lažjo orientacijo pri iskanju Kadic in morebitno nadaljevanje poti (označena steza skozi Kadice je del Ribniške planinske poti) pride prav turistična karta Ribniška dolina v merilu 1:50.000.

DARIO CORTESE

ZALOŽBA EDITION BIZJAK

Glasbena dediščina na ploščah

Z letošnjim letom se je doslej več kot deset let delujoča ljubljanska založba Edition Bizjak presejila na Dolenjsko. V novem Domu glasbene dediščine v Srednjem Globodolu pri Mirni Peči je Milko Bizjak zgradil novo dvorano z razmeroma bogatim instrumentarium (čembali, špineti in orgle) in v nji začel z založniško, prireditveno in diskografsko dejavnostjo.

Dejavnost te založbe je na Dolenjskem manj znana. Njen "motor" je Milko Bizjak, ki je že doslej po strokovnih pravilih in tudi mednarodno doseženih merilih zbiral in iskal izvirno slovensko posvetno in cerkveno arhivsko notno gradivo. Marsikaj je že našel in otel nadaljnemu propadanju. Že več: številne nove izdaje je transkribiral, po potrebi dopolnil (dokomponiral), natisnil partiture in parte ter si s tem zagotovil vse avtorske pravice, ker je šlo v teh in takih primerih za prve natisne. Skladbe je tudi naštudiral in jih po potrebi izvedel, posnel in izdal na sodobnih digitalnih nosilcih zvočnika, laserskih ploščah oziroma zgoščenkah. Doslej jih je izšlo že 15 v seriji Glasbena dediščina in 4 v seriji Baročne orgle. Izšla je tudi plošča zunaj zbirk z naslovom Koncertna turneja 1991.

Milko Bizjak na omenjenih diskografskih dosežkih nastopa v več vlogah. Ni samo opravil raziskovalne, notografske in izdajateljske ter založniške naloge, ampak nastopa še kot izvajalec, snemalec, producent, pisec strokovnih komentarjev, fotograf, lektor, korektor ipd.

Od prvih treh plošč iz serije Glasbena dediščina Slovenije je že zaradi novo-

meške bližine treba omeniti prvo in tretjo. Na obeh je namreč slišati glasbo, ki je bila najdena v arhivih frančiškanskega samostana in protiške cerkve v Novem mestu. Gre za skladbe za solistični čembalo avtorjev J. K. Vanhala, številnih neznanih avtorjev, S. Filippa in J. A. Scheibla. V večini primerov gre za čembalsko glasbo 18. stoletja slovenskih ali pa in predvsem številnih tujih skladateljev, ki so delovali pri nas. Zagotovo pa gre za tehten fragment baročne glasbe, ki se je pri nas v tistem času igrala in izvajala. Na prvi plošči igra solistični čembalo Bizjak sam. Po vseh pravilih takratne izvajalske prakse je na plošči uporabljenia nizka, netemperirana uglastitev. Plošča je izšla že davneg leta 1991 in takrat še ob pomoci ljudskih zbirk.

Tretja plošča je nastala tudi še s sodelovanjem ljubljanskega Festivala 1992. leta, pa je prva vokalno-instrumentalna: izvajalcii so štirje pevski solisti: I. Baar, S. Hajdarović, M. Trček in Z. Potočan, nastopajo pa še mešani pevski zbor Te Deum z zborovodjem Dušanom Ješelnikom, komorni ansambel Slovenicum, basso-continuo Milko Bizjak in dirigent Simon Robinson. Plošča prinaša številna slovenska baročna in klasicistična ter tudi že romantična vokalno-instrumentalna dela skladateljev Antonia Tarsie, Jakoba Frančiška Zupana in Valentina Lechnerja. Pomembno delo slovenskega baročnega skladatelja J. F. Zupana Litaneje v G-duru je bilo najdeno v arhivu protiške cerkve v Novem mestu.

FRANC KRIŽNAR

KNJIŽNA POLICA

Novo o starodavnem obredu

Ustoličevanje koroških vovod je eno od tistih zgodovinskih dejstev, za katero ve prav vsak Slovenec, ki je kdaj povohal solo, saj naj bi ta starodavni obred med drugim predstavljal tudi pradavne zasnove slovenske državnosti, kot se rado sliši dandanašnji, ko ustoličevanje živi kot eden od velikih slovenskih mitov. Prav zaradi tega je še posebej zanimiva razprava dr. Andreja Pleterskega MITSKA STVARNOST KOROŠKIH KNEŽIJH KAMNOV, ki je izšla v zaključnem zvezku 50. letnika Zgodovinskega časopisa in še kot samostojna knjižna izdaja v Zbirki Zgodovinskega časopisa.

Dr. Andrej Pleterski, znanstveni svetnik na Inštitutu za arheologijo Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti ter izredni profesor za srednjeveško zgodovino, se je lotil obravnave obreda ustoličevanja koroških knezov predvsem z vidika arheologije in mitologije. Z natančno analizo topografskih, artefaktov in pisnih virov ter opri na arheoastronomijo dokazuje, da so ustoličevanje in z njim povezani prostori del predkrščanske ideologije, s struktурno analizo koroškega in primerjalnega irskega ustoličevanja pa odkrije starodavne nastavke, ki so se s kasnejšimi nanosi sicer zabrisali, a kažejo, da obred izhaja iz širšega indoevropskega mitskega izročila. Za arhetip ustoličevanja je značilen sakralni pomen, saj naj bi obred zagotavljal blagostanje pripadnikov svete skupnosti.

V razpravi avtor ponudi nekatera nova dejstva; da je obred potekal na treh krajinah: na Krnskem gradu, samem Sveškem polju (narečno ime za knjižno Gospo s posvetsko polje) in na griču Svatne (ime izhaja iz besede svet in kaže na kultni polem prostora) s cerkvijo Gospe svete. V nasprotju z dosedanjim prepričanjem ugotavlja, da je najstarejši od obrednih kamnov knežji kamen, ki je stal sprva na mestu, kjer stoji vojvodski stol. Analiza mu je pokazala, da so na Sveškem polju prvotno stali štirje kamni, dva sedeža in dva stebra. Pri analizi najstarejših opisov ustoličevanja koroških vovod ugotavlja strukturo, ki se pokriva z irskim ustoličevanjem, isto strukturo pa najde tudi v slovenskem ljudskem izročilu, ki skupaj z irskim omogoča najti njen odsek tudi v hetitskem zakoniku, kar pomika nastanek te strukture v čas pred 2. tisočletjem pr.n.s. Ko se sprašuje po velikosti skupnosti Karantancev, v naprotju z dosedanjim prepričanjem, ugotavlja, da je bila Karantanija v 8. in 9. stol. majhna slovenska plemenska kneževina, ena od dveh ali treh. To dokazuje z novim tolmačenjem stavka v spisu iz 9. stol. o pokristjanjevanju Karantancev in Bavarcov. Ugotovi, da je klerik Modest v 8. stol. pri alpskih Slovanovih posvetil le dve cerkvi: eno Karantancev in drugo v Liburniji. S tem prikaže obstoj doslej nepoznane kneževine Liburnije. Tu naj bi v 8. stol. nastala najstarejša slovenska pisna besedila, ki jih poznamo danes kot Bržinske spomenike.

Razprava Pleterskega je znanstveno delo, ki bo zaradi številnih novih podatkov pritegnilo predvsem strokovnjake, vendar pa je zaradi tematike, ki jo obravnava, zanimivo tudi za nestrokovno javnost.

MILAN MARKELJ

Katarina

Dvajset kratkih zgodb je v knjigi KATARINA te dni izdala trebanjska pisateljica Barica Smole kot 24. delo v literarni zbirki Utva pri Dolenjski založbi. Zadnjih osem let smo jo srečevali na številnih literarnih natečajih revij in založb, kjer je zapovrstjo segala po odličnih mestih, pred meseci pa je dobila najvišje ocene za izvirno dokončanje Jurčičevega Janeza Gremčiča. Zdaj se predstavlja s samostojnim delom, o katerem pravi Vida Moršnik-Pauer, literarna urednica Primorskih srečanj:

"... Skupen (i)zbor njenih kratkih zgodb je razsvetil silovito prepletost in trdnost njenega notranjega osebnega,

umetniško-izraznega in določajočega jo zunanjega življenjskega sveta..." In zares beremo zgodbe Barice Smole radovedni in polni občudovanja, a tudi odpora in prizadetosti, saj sega pisateljica v občutljivi svet množice žensk v naši družbi. Ta družba pa se lomi v precepih in dvomih, v iskrnosti in izvajanjih, v zmuzljivostih in ovinkarjenju, kar vse nas dostikrat sili bolj nazaj kot naprej. Zato je knjiga trebanjske pisateljice zanimiva podoba življenjskih resnic današnje slovenske ženske, ki z literano podobo še posebej govori o svobodi in nesvobodi junakinj njenih zgodb.

Barico Smole odlikuje odličen, čist in berljiv jezik, ki človeka vabi, da knjige kar ne more odložiti in bi čimprej rad zvedel za usodo ljudi, ki so v knjigi zajeti. Naslov bo bralca najprej zavedel: pričakuješ namreč, da bo Katarina ena izmed žensk, ki nastopajo v knjigi, gre pa le za ime otočka Sv. Katarine, ki leži pred Rovinjem in so mu tamkaj od njega dni pravili tudi otok ljubezni, je pa sicer mestno kopališče domačinov. Vse zgodbe so prikupno napisane, od prve, ki jo je Smoletova naslovila Od onod, pa do zadnje, ki pravi, da Ljubezen je. Marsikaj je v njih prečljučivega, kar nam pisateljica podaja z občutljivostjo umetnice, ki ustvarjalno pronica v skrivnosti življenja in medčloveških odnosov. Slednji so dostikrat zastri le v pogledih in skriti v redkih besedah najključnih znancev in v bežnih srečanjih.

Knjigi je dala pisateljica hčerka Maja Smole Djordjević prikupno barvno naslovno. Delo je lektoriral Peter Štefančič, naklado dela v 300 izvodih je omogočilo 8 sponzorjev, stiskala pa ga je Tiskarna Novo mesto.

TONE GOŠNIK

Skušnjavec našega časa

Danes se pozavalc svetovnih razmer ne sprašujejo več, kdaj se je pričel zlom totalitarističnih komunističnih režimov v srednji, južni in vzhodni Evropi, odgovor je znan: ob koncu sedemdesetih in v začetku osemdesetih let na Poljskem s solidarnostnim gibanjem, ki je naredilo prvo, a usodno razpoko v komunističnem monolitu. Solidarnost je izpluhila prvo opoko iz Berlinskega zidu, pravijo. Že prej so sicer bili oporečniki, ki so opozarjali na neskladnosti med idejo in življenjem, na absurdnosti komunističnega režima, med njimi tudi naši, vendar pa je šele ob poljskih dogodkih v Gdansku začel teči nezaustavljiv proces zloma realnega socializma. Med imeni, ki so tesno povezana s tem gibanjem, je Adam Michnik, zgodovinar, eseist in politični publicist. Od šestdesetih let naprej je bil tri v peti poljskega totalitarističnega režima, preganjanji so ga, šest let je preživel za zapahi socialističnih zaporov, izganjeni so ga iz države, a se ni dal. Radi bi se ga znebili predvsem zato, ker je pisal brez dlake na jeziku, z zanosom oporečnika in z jasno glavo razumnika, zvest svojemu humanističnemu prepričanju in moralnim načelom. Tak je ostal tudi potem, ko se je star režim sesel. Kot urednik uglednega časopisa Gazete Wyborze je postal zvest svojim načelom in piše enako zavzetno naprej ter opozarja na nevarnosti, ki se porajajo v mladih demokracijah nekdajnjega socialističnega bloka, predvsem na "žametno restavracijo".

Michnik je napisal zelo veliko esejev, izdal celo vrsto knjig, prevedenih v mnoge jezike, in je zelo bran avtor. V slovenščini smo imeli nekaj prevodov njegovih esejev v revijah, pred kratkim pa smo dobili še prvo Michnikovo knjigo, in sicer je prevajalec Niko Jež v sodelovanju z avtorjem pripravil izbor esejev, ki je pod naslovom SKUŠNJAVEC NAŠEGA ČASA pred kratkim izšel pri Mladinski knjigi v zbirki Kultura. Izbor je narejen tako, da so vanj zajeti predvsem tisti Michnikovi eseji, ki so zanimivi za naše bralce, saj je povojna slovenska usoda v marsičem podobna poljski, hkrati pa so eseji izbrani tako, da kažejo intelektualni razvoj pisatelja. Uvod v knjigo je prispeval Michnikov prijatelj Drago Jančar.

MILAN MARKELJ

VLOGA ZGODBA

MARTINA PIBERNIK

OSTALO MI JE LE DELO

Hotela sem ponovno zaspati, a me je ura neusmiljeno vrgla iz postelje. Zopet je tu delovni dan. Že sama misel na službo me je spravila v slabo voljo. Cel dan bom morala prenašati kolege in kolegice v službi, njihove pripombe in očitke. Že kar veliko časa nisem imela fanta ali vsaj prijateljice. Bila sem sama in le malokrat sem odhajala v družbo, ostajala sem doma in uživala v samoti.

Odšla sem v službo in si nadela na lice strog izraz. Res mi ni bilo mar, kaj sodelavci in sodelavke govorijo o meni. Ni mi bilo do prijaznosti in vsakomur, ki me je ogovoril, sem neprijazno odgovorila.

Domov sem prišla še ravno pravi čas, saj sem bila že na koncu z živci. Še kašno uro, pa v službi ne bi zdržala. Vključila sem radio in si pričala cigaretto. Iz radia je zvenel nežen moški glas, pel je Born to be my baby. Ob tej pesmi sem se spomnila svoje velike ljubezni. Zelo sem ga ljubila, on mene ne tako. Ljubila! Kako me ta beseda spravi v še slabšo voljo! Najbolje bi bilo, ko bi dokončno pozabila vse skupaj. A tega seveda ne morem. Ostal je živ spomin na srečne dneve. Res, bila sva srečna... dokler me nisi zapustil.

Razmišljam, kaj mi je takrat pomenila ljubezen. Veliko, a hotela sem biti tudi svobodna, obojega pa nisem mogla imeti. Zdaj sem svobodna, kot sem si že lela ves čas, a tudi to ni pravo. Rada bi našla kakšno prijateljico, vendar ni nobene prave.

Kot v snu sem začela pripravljati kosilo. Pojedla sem, čeprav mi ni jed nič tehniko, nato sem pričala plastično škatlo, ki mi uničuje vid in jemlje čas. Ob televizorju se večkrat zamisljam in premišljujem o naju. Kaj ima, česar jaz nimam? Iskala sem ljubezen, veliko, usodno, tako, ki prepoji življenje, našla pa je nisem. Imela sem samo občutek sreče, toda bil je lažen. Nikoli me ni resnično

ljubil. Če bi me, se ne bi tako opravičeval, ko sva se razšla. V pravi ljubezni tega ni.

Zazdela se mi je, kot da že vse življenje iščem ljubezen, toplino in razumevanje, in hkrati sem čutila, ne enega in ne drugega nisem nikoli našla, nikoli odkrila. Rada bi živila, a počutim se tako prazno.

Zakaj me še vedno zabolvi v srcu, kadar ga vidim, on pa gre mimo, kot da se nikdar niti poznala nisva, kot da sem kip. In vendar ga še vedno ljubim. Upala sem, da me bo sčasoma minilo, a nekako pritajena ljubezen ne mine.

Žalostna od premišljevanja sem se spravila na popoldansko spanje. V postelji sem razpletala misli, kaj bom počela za konec tedna. Odločila sem se, da bom odšla v park na sprehod. Morala bi sicer domov na obisk k mami, a se mi ne da. Tudi je nočem prizadeti. Vem, da je nesrečna zaradi mene, zato se ji nočem pogosto kazati!

Spala sem, dokler se mi je zahotel, nato sem se oblekla in odšla ven. Sprva sem namevala teči, zato sem se tudi preoblekla v trenirko, potem pa sem raje hodila. Pri hoji se mi je pridružil neznan moški. Bil je prijazen. Zdel se mi je tako lep in videti je bil osamljen. Skupaj sva kramljala in niti opazila nisva, kako hitro je minilo popoldne. Poslovila sva se.

Dobre volje sem odšla domov. Pod prho sem misila nanj in se spraševala, ali ga bom še kdaj srečala. Upala sem, verjela pa nisem.

V sobi me je čakala gora opravil. Med delom si nisem privočila nobenega počitka. Ko sem končala, je bilo že zelo pozno. Odšla sem v posteljo in kar hitro ter dobre volje zaspala.

Naslednji dan sem z veseljem odšla v službo. Sodelavci so se čudili moji dobri volji. Tudi sama sem bila začudena nad seboj. Za trenutek sem se zalotila pri misli, da sem se

morda zaljubila v včerajnjega neznanca. Tako na lepem in na hitro? Ali je to mogoče? Kot najstnica sem komaj pričakala konec službe. Zaželeta sem si sprehoda ob reki in, namesto da bi odšla domov, sem zavila k reki. Sedla sem na klopec in se zazrla v leni tok reke. Lakote sploh nisem čutila. Sele proti večeru sem se odpravila domov. In kakšno presenečenje me je čakalo! Srečala sem prijaznega včerajnjega neznanca. Pozdravil me je in se mi nasmehnil. Vsa vznemirjena sem bila in njegova podoba se mi je trdno zapisala v srce.

Teden je bil enoličen. Zjutraj služba, popoldne delo doma, zvečer gledanje televizije. K reki nisem odšla več. Nisem utegnila. Velikokrat sem se zazrla skozi okno in opazovala dogajanje na ulici. Proti koncu tedna sem ga še enkrat srečala. Bil je v objemu mladega dekleta. Sama sem jih imela skoraj trideset, a tisto dekle je bilo zelo zelo mledo. Mimo mene je šel, kakor da sem le senca. Nobenega prijaznega nasmeha, nobenega pozdrava...

Nehala sem iskati ljubezen, srečo. Zdelelo se mi je, da nikoli nisem bila zares srečna, da nisem zaužila ljubezni, strasti, veselja, ki ga prinaša življenje. Ostalo mi je le veselje do dela.

Zdi se, da sta bila na popotovanju odkrivanja in izražanja lepote in resnice človeku naklonjena celo Čas in Neznanka. Bilo je neko skupno prizadevanje: Neznanka je prebjala človeka, človek je iz nje ustvaril vedno nova pripovedi, čas pa se je potrudil, da ni bilo ničesar prej in ničesar pozneje. V zaporedju teh srečnih trenutkov so nastajali templji z dorskimi, jonskimi in korintskimi stebri, uresničevale so se skladnosti in ravnovesja, teža je začela ubogati, rojevale so se skulpture.

V muzeju na Akropoli to neuničljivo resničnost tiste dobe doživljajem še močneje. Najbolj svetle, vznemirajoče in pomirajoče hkrati so skulpture. V njihovi bližini vedno bolj vem, da so res lahko nastale samo v objemu med bogovi in ljudmi, v objemu Neba in Zemlje. Ta objem je moral biti resnično nežen in hkrati silovit, saj je v njem človek v navidezni kaotičnosti sveta in njegovih nasprotij znova odkril tudi enotnost, skladnost, harmonijo, Celoto. Zdi se, da ga je to odkritje tako osrečilo, da je svoj nasmeh vdahnil tudi svojim stvaritvam, predvsem skulpturam.

Ārhaičen nasmeh pa ni osamljenost. Grški mojstri so skrivnostni nasmeh v svojih skulpturah doplnili in utemeljili še z zunanjim lepotom likov, predvsem z zelo poudarjeno poglobljeno mislio, voljo in energijo, z napori po osvoboditvi iz gmot, s hotejem po sprostivosti, gibanju in poletu v Nebo.

Skulpture, ki prikazujejo boj med mitološkimi bitji, levi in konji, me spremljajo tudi še potem, ko muzej že zapustimo. Zunaj je v valovanju mrzlih severnih vetrov sonce nemočno, skoraj brez topote, in razdaja samo luč. Morda pa nam je naokljeno, morda pa hoče, da v tako presvetljenem ozraju še bolj doživimo objem ideje in čiste nadnaravne lepote, tiste lepote, ki jo človek s svojim videnjem, slišanjem in občutenjem težko odkriva, jo pa v srečnih in svetlih trenutkih doživlja s posebnim nadčutnim videnjem, s podzavestjo, zrenjem in slutnjo, potem pa to odkritje poizkuša zbuditi in uresničiti, skratka poustvariti tudi v svoj vidni in otipljivi svet.

V tej vlogi je človek v zavidljivem položaju, saj se dvigne nad neposredno videnje sveta, v nadčutni svet, v katerem odkriva vse kot Eno z večnimi in čudežnimi božanskimi razmerji, ki so temelj tako resnic kot lepoti. Kadarkoli prepozna katero od teh razmerij, postane podoben bogovom.

Ob materializaciji abstraktne resnice in lepote, ki je samo ena od neizmernih možnosti poustvarjanja sveta, pa se človek še bolj zave, kako je samo del Vsega.

France Režun pota in razmišljjanja

NEUKROČENA Vprašanja

vendar se nekaterim spoznanjem in slutnjem ne moremo izogniti.

Če nas je Narava prebudila v življenje, potem imamo v Njenem snovanju nedvomno določen posmen in zato je naša največja odgovornost, da se ohranimo in, s tem da se ohranjamo, uresničujemo Njene smotre. Če pa se hočemo ohraniti, moramo spoštovati tudi Red, ki ohranja Naravo in zaradi katerega lahko Narava je in v njej tudi človek. Smo živ poganjek na drevesu narave, zasidrani smo v njene veje, deblo in korenine, vse drevo je v nas, čutimo njegov utrip in vemo, da veje ne morejo brez debla in deblo ne brez korenin, in še vemo, da drevo lahko je, če so mu vsi deli zvesti, in da so deli lahko samo v naročju Celote!

Odgovornost zase in za nadaljnji razvoj sveta vključuje tudi odgovornost do vseh stvari in bitij, ki žive z nami. Če porušimo ravnovesje in soodvisnost delov v Celoti, prizadenemo sleherni del, kajti sleherna stvar ali bitje ima svojo vlogo, ki jo mora opraviti. In sleherna stvar ali bitje ima svoje življenje, ki je zanje bistveno in ga ohranja z vso odgovornostjo. Da je naše človeško življenje pomembnejše, mislimo samo ljudje.

Premalo se zavedamo, da kamni molčijo samo za nas, in če nas ne doseže jok in bolečina prekinjene rasti ali hrepenenje razcvetajočih se trav, to še ne pomeni, da takšnega joka ali hrepenenja ni. Teh oblik in vsebin življenja še nismo dojeli. Nekoč jih bomo, zato moramo še nastajati!

Iz Knososa se vračamo v Heraklion, odkoder bomo odpluli proti Atenam.

Akropolja

28. januarja 1966

Zgodne jutro, pristanek v Pireju in spet drugačno doživetje mesta, kot je bilo tisto, ko smo se na naši poti v Egipt in na Bližnji vzhod tu ustavili ponoči.

Takrat je bilo samo morje luči in tam zunaj na morju tema, zdaj je kristalno čisto in hladno ozračje nabito s svetlobo, ki preplavlja tudi ves svet pod seboj.

Iz Pireja v Atene potujemo s taksiji. Na vzpetini med obema mestoma se ustavimo, kajti prag od tam je pogled na Atene najlepši. Pred nami je valovanje skoraj gole in kamnite pokrajine, sredi nje pa blesteče belo mesto. In ne da se razbrati, kje se neha kamen, ki ga je človek ukrotil v oblike in bivališča, in začenja tisti še svoboden in neukročen.

Kamni. V šoli so nam pripovedovali, da so mrtva groma brez občutenja, nemi in gluhi, zdaj, v njihovem objemu, jih doživljajm drugače. Vem, da vedo zame, tako, kot jaz vem zanje in še vem, da iskre nekdanjih življenj v njih še niso ugasnile. Če so navzeni mirni in dostenjstveni, so taki, ker vedo zelo veliko, in če jim znamo prisluhniti, nam tudi povedo. In če znamo pogledati v njihove globine, odkrivamo, da je med okostji nekdanjih življenj še polno valovanj, ki ničesar ne jemljejo, celo luč in toploto sonca vracajo!

Ljudje imajo polno želja in kamni jim pomagajo, da jih uresničujejo. Tako natajajo tudi mesta. Zunaj ukročenosti v obliku in namen so kamni še svobodni, vendar tudi samotni, zato čakajo, da se znova vključijo v kroge življenja.

Nad valovanjem pokrajine in mesta se dviga Akropolja. Že od tod vabi, osvaja in vznemirja. To zmore samo zelo zbujenja resničnost in lepota. In omamlijen od vabilu komaj čakam, da tudi sam potonem vanjo.

Prepileje doživljjam kot vhod v raj, v svet, v katerem so si bili ljudje in bogovi zelo blizu. Ker je bil Olimp za ljudi nedostopen, so se srečevali z bogovi tukaj.

Okolje na planoti je skoraj nadnaravno, poezija kamnov tudi zveni in čudovito bel in skladno oblikovan marmor oddaja neko posebno osvobajajočo svetobo. Mogočni hrami še vedno žive in pripovedujejo o prvem srečnem objemu Neba in Zemlje. V Partenonu je ta objem še v prebujanju in še zelo ujet v gmotu, ki se nikakor ne more osvoboditi teže, medtem ko je v Eretheonu že zbujen in postane prevladujoč življenjski utrip, ki ga še posebej izražajo kariatide. V Olimponu se oba ljubimca že oddaljujeta.

KAJ VAM NAMENJA USODA?
090 41 66
LJUBEZEN · ZDRAVJE · POSEL

ZAHVALA

Mama, nikoli ne boš vedelā,
kako sami smo brez tebe
in hkrati ponosni, da si bila naša.

Z bolečino v sričih smo se poslovili
od naše najdražje mame, ome, pra-
babice, tete in sestre

KRISTINE URBANČIČ
roj. Moschner
iz Koč. Poljane 13

Beseda hvala ni dovolj, da bi mogli izraziti hvaležnost vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom, vaščanom, znancem, podjetju Karton, ki so nam v težkih trenutkih stisnili roko, izrazili sožalje, pokojni darovali cvetje, sveče in našo dragu mamo pospremili na njeni zadnji poti. Posebna hvala osebju Žilnega oddelka in sestri Erni za večkratno pomoč. Prisrčna hvala pogrebnikom in g. župniku za lepo opravljen obred, govornikoma g. Jožetu Muhiču in g. Avgustu Grilupu za lepe besede slovesa. Še enkrat se vsem iskreno zahvaljujemo.

Vsi njeni

ZAHVALA

V 79. letu starosti nas je nenadoma zapustila naša draga mama, tama, prababica, sestra in teta

MARIJA RUŽIČ
iz Metlike

V dneh, ko je težko dojeti, da je ni več med nami, se z bolečino v srcu iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v trenutkih nenačimljive izgube vsem nam drage osebe stali ob strani. Hvala vam za darovano cvetje, sveče, izraženo sožalje in spremstvo na njeni zadnji poti. Zahvaljujemo se zdravstvenemu osebju Internega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto, govorniku za poslovilne besede in župniku za opravljen obred. Vsem in vsakemu, ki ste jo imeli radi in sočustvujete z nami, hvala!

Vsi njeni

JANEZU PEROCIJU

Sodelavca bomo ohranili v trajnem spominu.

KOVINAR NOVO MESTO

ZAHVALA

Nepričakovano nas je v 76. letu starosti zapustila naša draga mama, stara mama in tašča

KAROLINA BERKOPEC

Gor. Sušice 19

Iskrena hvala vsem sosedom, prijateljem, znancem in sorodnikom, ki ste nam stali ob strani, darovali cvetje, sveče in nam izrazili sožalje ter pokojnico pospremili k večnemu počitku. Posebna zahvala g. župniku, Dragu Celiču za poslovilne besede, Cestnemu podjetju Novo mesto, BOR Dolenske Toplice ter Dijaškemu domu Novo mesto.

Žaluoči: vši njeni

POGREGNE IN POKOPALIŠKE STORITVE

Leopold Oklešen
K Roku 26, Novo mesto
T 068/323-193
Mobitel: 0609/615-239
0609/625-585
Delovni čas: NON STOP

V dogovoru z Zavodom za zdravstveno zavarovanje vam nudimo naše pogrebne storitve brezplačno, pri kompletnih storitvah z minimalnim doplačilom.

ZAHVALA

Celo življenje si garala,
vse za dom, družino dala.
Niti zbogom nisi rekla
niti roke nam podala,
smrt te vzela je prečno,
a v sričih naših boš ostala.

V 69. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, teta in babica

JELKA ŠPRINGER

Loke 12

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izreceno sožalje, podarjeno cvetje in sveče ter vsem, ki ste pokojnico pospremili na njeni zadnji poti. Hvala tudi g. župniku za lepo opravljen obred, kolektivoma Krka-Sektor za tehnično oskrbo in energetiko in PCK Srebrniče.

Vsi njeni

ZAHVALA

V 70. letu starosti nas je zapustila naš dragi mož, oče, stari oče, tast, brat in stric

STANE KOZAN

iz Straže
rojen v Tribučah v Beli krajini

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, vaščanom, sorodnikom, sodelavcem in znancem, ki ste nam ob težkih trenutkih stali ob strani, nam izrazili sožalje, pokojnemu darovali sveče, cvetje, nam karkoli pomagali. Iskrena hvala gospodu župniku za lepo opravljen obred, ŽSAM Gorjanci in Novo mesto, govorniku za lepe besede slovesa, pevcem ter trobentaču za zaigrano Tišino, pogrebski službi Novak in vsem, ki ste pokojnega v tako velikem številu pospremili na njegovi prezgodnjih zadnjih poti. Hvala vsem in vsakemu posebej, našate pa ostaja v naših mislih še vedno z nami in pri nas.

Žaluoči: vši njegovi

ZAHVALA

Le delo, skrb, trpljenje
izpolnjevalo tvoje je življenje.
Vse do zadnjega si upal,

da bolezen s trdo voljo boš ugnal.
Poše so ti moči in zatisnil trudne si oči.

V 60. letu nas je zapustil naš dragi sin, mož, oče, brat, dedek, tast in stric

MIRKO VERBIČ
- kovač
iz Ulice k Roku 50

Z globoko žalostjo v srcu se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste pokojnika imeli radi, mu poklonili cvetje in sveče, nam izrekli sožalje ter ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Iskrena hvala osebni zdravnici dr. Mijočevi, dr. Čufarjevi in dr. Boštanjarjevi iz Onkološkega inštituta Ljubljana. Posebna hvala gospodu župniku Cirilu za lepo opravljen obred. Hvala osebju kolektiva Doma starejših občanov za trenutke, ko ste nam stali ob strani. Hvala Pogrebenumu zavodu Oklešen, pevcem, vsem vaščanom, sosedom in govornici za občuteni govor v minutah slovesa. Hvala sodelavcem Osnovne šole Šmihel in ravnateljici za poslovilne besede. Hvala sodelavcem iz Krke - Novoterm, Revozu, Minimarketu Saša. Vsem in vsakemu posebej še enkrat hvala!

Žaluoči: vši njegovi

ZAHVALA

Le delo, skrb, trpljenje -
izpolnjevalo tvoje je življenje.
Vse do zadnjega si upal,
da bolezen s trdo voljo boš ugnal.
Poše so ti moči, zatisnil trudne si oči.

V 49. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, brat, tast in stari ate

MARTIN GOLOBIČ

z Štrekljevcu

Težko se je zahvaliti vsakemu posebej, zato izrekamo zahvalo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, ko smo izgubili našega dragega Tineta. Hvala vsem za podarjeno cvetje, sveče, denarno pomoč, izreceno sožalje in spremstvo na njegovi zadnji poti ter gospodu župniku in govornikom.

Žaluoči: žena Anica, sin Tomaž z družino, brat Slavko z družino, sestra Lojzka z družino in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Zdaj sem miren kot drevo,
ki v vetru tihu nitu veje.
(S. Trobiš)

V 91. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, tata, stari ata, praded, stric in svak

JOVO DRAKULIČ
borec Gubčeve brigade
iz Perudine 1 pri Vinici

Ob boleči in nadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki so nam stali ob strani, stisnili roko, izrazili sožalje, darovali cvetje in sveče ter pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala sodelavcem kolektivov M-KZ Črnomelj, M-KZ Metlika, M-KZ Krka Novo mesto, M-KZ Suha krajina, Ministrstvu za pravosodje ter osebju Doma starejših občanov Novo mesto, Zvezzi združenih borcev NOV, govornikom, nosilcem praporov, pevcem, trobentaču za zaigrano Tišino, duhovniku za opravljen obred ter organizatorju pogrebnih storitev. Vsem še enkrat prisrčna hvala!

Žaluoči: žena Smilja, sin Slobodan, hčerki Nada in Mira, sestra Marija ter brat Dragutin z družinami

Perudina, Novo mesto, Črnomelj, Ljubljana, Paunoviči, St. Louis

ZAHVALA

Po dolgi in težki bolezni nas je v 63. letu starosti za vedno zapustil naš dragi mož, ata, sin in brat

JOŽE PLUT
upokojenec

Najprisrčnejše se zahvaljujemo sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem, znancem ter njegovim nekdanjim sodelavcem za vso pomoč, ki so jo nam nudili v času bolezni in ob zadnjem slovesu, darovali cvetje in sveče, izrazili pisno in ustno sožalje ter ga v tako velikem številu pospremili v njegov zadnji dom. Še posebno smo hvaležni zdravnikom in medicinskim sestram Zdravstvene postaje Žužemberk, ki so zanj v času bolezni tako lepo skrbeli. Hvala tudi Pljučnemu oddelku novomeške bolnišnice, Torokalni in Nevrokirurji, Onkološkemu inštitutu UKC in sinovim sodelavcem iz Geodetske uprave Novo mesto. Prav tako se zahvaljujemo Lovški družini Plešivica-Žužemberk, ki je vzorno organizirala pogreb. Iskrena hvala govornikoma za lepe besede slovesa, rogom in pevcom.

Žaluoči: žena Elka, sin Jože, mama, sestra Kristina, brata France in Ciril z družinama

Dvor, Novo mesto, Krka

tedenski koledar

Četrtek, 29. maja - Magdalena
Petek, 30. maja - Ivana
Sobota, 31. maja - Angela
Nedelja, 1. junija - Fortunat
Ponedeljek, 2. junija - Erazem
Torek, 3. junija - Pavla
Sreda, 4. junija - Franc
LUNINE MENE
29. maja ob 9.51 - zadnji krajec

kino

BREŽICE: 29. in 30.5. (ob 18.30), 31.5. (ob 18.30 in 20.30), 1.6. (ob 19. in 21. uri) ter 2.6. (ob 21. uri) kriminalni film Za vsako ceno. 29. in 30.5. (ob 20.30) ljubezenska drama Življenje s Picassom. 4.5. (ob 21. uri) drama Sijaj.

• **ROMEO IN JULIIJA**, akcijska drama (William Shakespeare's Romeo and Juliet, ZDA, 1996, režija: Baz Luhrmann)

Saj štorijo poznamo, ne? Capuleti in Montagui se zaradi prastarega sovraštva, katerega vzrok sploh ni več nikomur znani, ne morejo in pika! Torej, takole navidezno mimogrede, kar med izzivanjem in ruvanjem razposajenega podmladka, se odvri na javna špica, kdo je kdo. Oči živajo levo, desno, gor in dol, slika se hipno ustavi, spreminja spopad, bresč imena, pravkar si prišel v kino in nič ti ni jasno.

Pa udarcev še ni konec. Podnapiši so muka, kajti: prvič, šibajo blazno hitro, včasih pa radi tudi zamujajo; drugič, kar je še slabše, tudi če ti kakšnega le uspe prebrati, nič ne razumeš, saj gre za neskriven, integralen, predvsem pa arhaičen Bardov tekst. Tudi sicer je scenarij praktično na las veren izvirniku, drugače so le malenkosti, na primer lokacija se iz italijanske Verone premakne na fiktivno velemestno, zelo dekadentno in razpadajočo Verono Beach, na las podobno Los Angelesu in tamkajšnji Venice Beach. No, tudi čas je za razliko od izvirnika, ki je drama, napisano 1595., postavil v 13. stoletje, tokrat malo naprej, v

TOMAŽ BRATOŽ

kmetijski stroji

KOSILNICO BCS, rotacijsko, traktor Štore 404 in Fiat 300, balirko, pajka in tračni grablji prodam. ☎ (068)81-229 ali 81-797. 5458

PREDSETVENIK Ran, 5 m cevi, za puhalnik, fi 38, in 100 bal slame prodam. ☎ (068)76-178. 5465

BALIRKO WELGWR za štiroglate bale in silažni kombajn Mengeli, oboje starejše, prodam ali menjam za avto, traktor ali motorno kosičnik. Prodam tudi Mercedes 200 B, letnik 1981, ali menjam za dostavno vozilo. ☎ (061)86-205. 5487

PRIKOLICO za Gorenje Muto prodam ali menjam za kosičnik. ☎ (068)81-893, popoldan. 5490

ZETVENI KOMBAJN Class Europa s silosom in hidravličnim upravljačem, delovna širina kose 2.10 m, prodam. ☎ (068)89-143. 5503

ČRNOMELJ: 30. in 31.5. (ob 21. uri) ameriški erotični film Usodni nagon. 1.6. (ob 19. in 21. uri) ameriški film Edijeva vrnitev, 3. del.

DOBREPOLJE: 1.6. (ob 15. uri in 20.30) ameriški film Michael Collins.

GROSULPLJE: 30.5. (ob 20. uri) ameriški film Michael Collins.

KOSTANJEVICA: 31.5. (ob 20. uri) slovenski film Outsider.

KRŠKO: 30.5. (ob 20. uri) in 1.6. (ob 18. uri) ameriški film Pričaken in senca.

METLIKA: 30.5. (19. in 21. uri) ameriški film Edijeva vrnitev, 3. del. 1.6. (ob 21. uri) ameriški erotični film Usodni nagon.

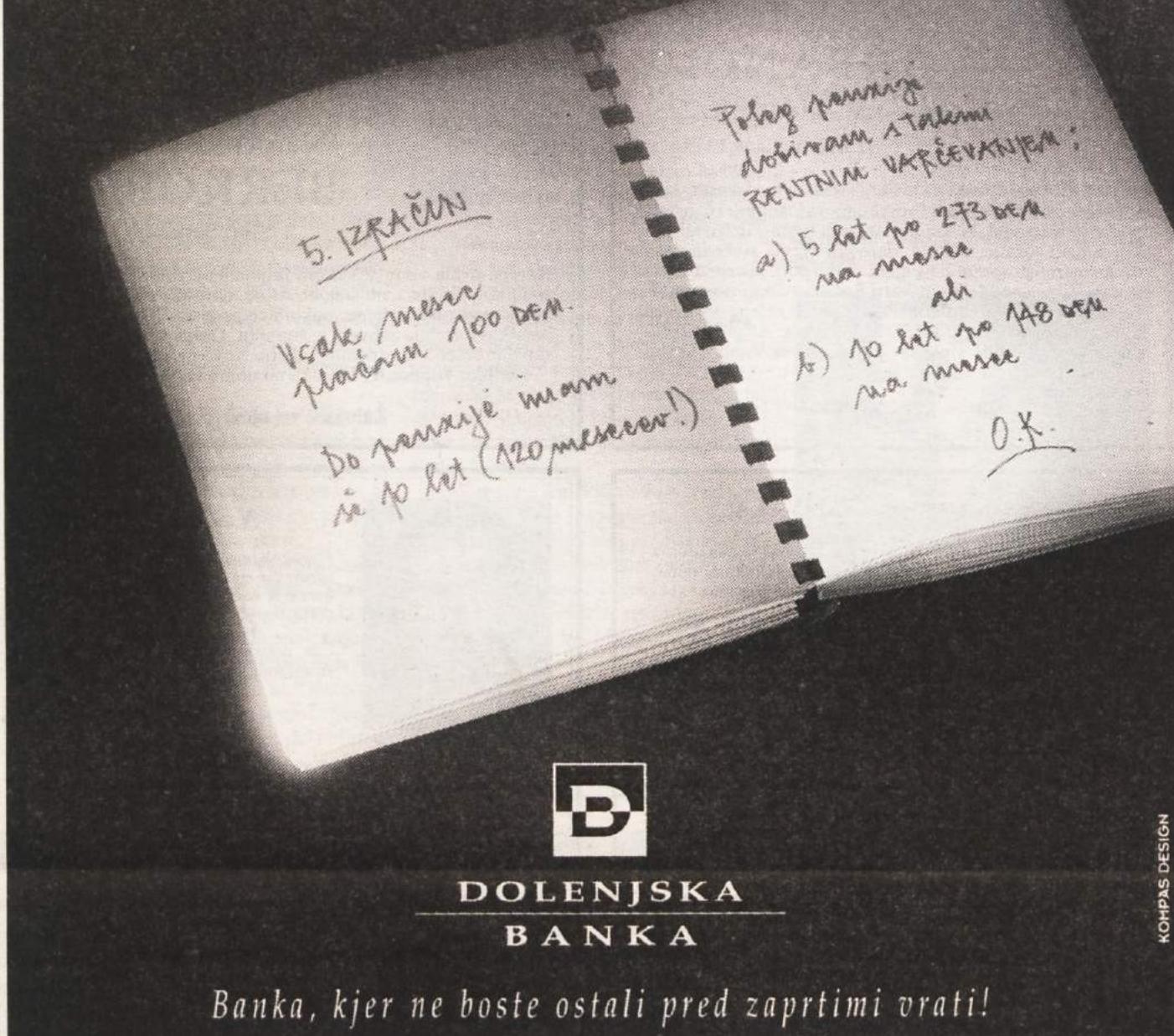
NOVO MESTO: Od 29.5. do 2.6. (ob 19. in 21. uri) komedija Zverine.

RIBNICA: 31.5. (ob 22. uri) ameriški film Michael Collins.

SENTJERNEJ: 30.5. (ob 20. uri) slovenski film Outsider.

VELIKE LAŠCE: 31.5. (ob 20. uri) ameriški film Michael Collins.

ODPRTO

DOLENJSKA
BANKA

Banka, kjer ne boste ostali pred zaprtimi vrati!

KOMPAS DESIGN

TRAKTOR GILDNER — 12 KM s koso prodam. ☎ (068)81-714.

TOMO VINKOVIČ, 18 KM, plug in frezo ugodno prodam. ☎ (068)85-881.

PAJKA, 4 m, prodam. ☎ (068)42-366.

KOSILNICO BCS za 1200 DEM, nakladalno prikolico za seno za 1800 DEM, obračalnega pajka za 600 DEM, navadne in obračalne pluge, dvobrazdne in tribrzdne, nizkotlačno balirko Welger za 1400 DEM, kombajn za žito z adapterjem za koruzo, tip Novi Holland, za 900 DEM prodam. ☎ (068)51-094. 5527

SAMONAKLADALKO SIP, 19 m³, ter 20 plemenkih ovc prodam. ☎ (068)49-687. 5537

NAKLADALKO, 20 m³, obračalnik, rotacijsko koso z silokombajn Mengeli prodam. ☎ (0609)626-177. 5541

PUHALNIK TAJFUN, trosilec umetnega gnoja, 10 m³ bukovih in gabrovih drv ter neregistrirani kamion Mercedes 338 (kiper), v voznom stanju, prodam. ☎ (068)83-152. 5627

BALIRKO FAHR, tip 510, za okrogle bale, velikosti bal 120 x 150, prodam. ☎ (068)25-546. 5615

ROTACIJSKO KOSILNICO 165 ter zgrabljalnik za seno, 3 m, ugodno prodam. ☎ (068)325-012. 5642

KOSILNICO FIGARO, 130 cm, z vložkom, staro 15 let, prodam. ☎ (068)32-040, zvečer. 5657

ROTACIJSKO KOSILNICO 165 ter zgrabljalnik za seno, 3 m, ugodno prodam. ☎ (068)325-012. 5528

PO NAJUGODNEJŠIH CENAH odkujujemo delnice Krke, Petrola, Save, Uniona, Colorja itd. ter nekaterih poblaščenih investicijskih skladov. Nudimo gotovino in pridemo na dom. ☎ (068)324-297. 5565

TELE-BIKCA, starega do 10 dni, kupim. ☎ (068)42-991. 5629

1 TEDEN starega telička kupim. ☎ (068)68-647. 5635

TELČIKA - BIKCA, starega 3 do 6 tednov, kupim. ☎ (068)20-404. 5673

kupim

UGODNO ODKUPIM delnice Krke, serije B, in vseh skladov privatizacijskih družb (100 SIT za delnico). Gotovina takoj, pridem tudi na dom! ☎ (0609)639-664 ali (061)16-86-055. 5233

RABLJENO SAMONAKLADALKO, 17 m³ ali 19 m³, kupim. ☎ (068)52-764. 5627

CERTIFIKATNE DELNICE Krke, Petrola, Pivovarne Laško, Uniona, Gorenja, Colorja in ostale odkupimo za go-

tovino in pridemo na dom. ☎ (041)669-221. 5521

PO NAJUGODNEJŠIH CENAH odkujujemo delnice Krke, Petrola, Save, Uniona, Colorja itd. ter nekaterih poblaščenih investicijskih skladov. Nudimo gotovino in pridemo na dom. ☎ (068)324-297. 5565

TELE-BIKCA, starega do 10 dni, kupim. ☎ (068)42-991. 5629

1 TEDEN starega telička kupim. ☎ (068)68-647. 5635

TELČIKA - BIKCA, starega 3 do 6 tednov, kupim. ☎ (068)20-404. 5673

bela tehnika

TIKA trgovina, Trebnje, ☎ (068)44-940 ali 44-987, obvešča cenjene stranke iz Dolenjske, da smo znižali cene gospodinjskih aparativov Gorenje za cca 20 %. Na razpolago so pralni stroji, razni hladilniki in ostalo. Količine so omejene! Se priporočamo!

HLADILNO OMARO 210l, novejši model, prodam. ☎ (068)321-695. 5566

126 P, dobro ohranjeno, prodam. Andreja Legiša, Drska 11 a, ☎ (068)326-097. 5513

Z 128, letnik 1988, ugodno prodam. ☎ (068)30-141. 5516

OPEL KADETT 1.3 S, letnik 1987, rdeč, registriran do 5/98, prodam. ☎ (068)41-010. 5517

Z 101, letnik 1986, ugodno prodam. ☎ (068)73-443. 5519

MICRO NISSAN 1300 16 V, letnik 1993, prodam za 10.700 DEM. ☎ (068)342-355. 5521

R 4 GTL, letnik 1990, registriran do 9/97, prodam za 3000 DEM. ☎ (068)42-115. 5525

CITROEN AX 1.1 TRE, letnik 1991, prodam. ☎ (068)321-230. 5533

SUZUKI SWIFT sedan 1.3 GL, letnik 1995, 10.000 km, garaziran, lepo ohranjen, prva lastnica, prodam. ☎ (068)83-400. 5536

LADO SAMARO, letnik 1993, dobro ohranjeno, prevožen 23.000 km, servisna knjižica, in traktorske grablje prodam. ☎ (068)68-035. 5538

PASSAT 1.6 TD, letnik 1990/91, 77.500 km, srebrne barve, veliko dodatne opreme, prodam. ☎ (068)21-367. 5543

DAIHATSU, letnik 1990, 66.000 km, ugodno prodam. ☎ (068)27-872. 5545

BX 1.6 TRS, letnik 1989, srebrn, električna stekla, radio, CZ, prodam za 6200 DEM. ☎ (068)76-583 ali 76-026. 5547

IZHAJA ob četrtekih. Cena posamezne številke 190 tolarjev; naročina za 1. polletje 4.940 tolarjev, za upokojence 4.446 tolarjev; za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd. letno 19.760 tolarjev; za tujino letno 100 DEM oz. druga valuta v tej vrednosti. Naročila in odpovedi upoštevamo samo s prvo številko v mesecu.

OGLASI: I cm v stolpcu za ekonomski oglase 2.700 tolarjev, na prvi ali zadnji strani 5.400 tolarjev; za razpis, licitacije ipd. 3.200 tolarjev. Za nenaročne mali oglasi do deset besed 1.700 tolarjev (po telefonu 2.200 tolarjev), vsaka nadaljnja beseda 170 tolarjev; za pravne osebe je mali oglas 2.700 tolarjev za 1 cm v stolpcu.

ŽIRO RAČUN pri Agenciji za plačilni promet: 52100-603-30624. Dezinčni račun: 52100-620-107-970-27620-4405/9 (Dolenjska banka, d.d., Novo mesto).

NASLOV: Dolenjski list, 8000 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 212. Telefoni: uredništvo in računovodstvo (068)323-606, 324-200; ekonomski propagandi in naročniška služba 323-610; mali oglasi in osmrtnice 324-006. Telefaks: (068)322-898.

Elektronska pošta: info@dol-list.si Internet http://www.dol-list.si Nenaročenih rokopisov, fotografij in disket ne vracamo. Na podlagi mnenja (št. 23-92) pristojnega državnega urada spada Dolenjski list med informativne proizvode iz 13. točke tarife številke 3, za katere se plačuje 5-dst. prometni davek.

Računalniška priprava časopisnega stavka: Dolenjski list Novo mesto, d.o.o. Prelom in filmi: Grafika Novo mesto, p.o. Tisk: DELO-TČR, d.d., Ljubljana.

Naročilnica za brezplačni mali oglas v Dolenjskem listu (za naročnike, samo enkrat na mesec)

v s e b i n a o g l a s a (do 15 besed)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....</

R 4 GTL, letnik 1990, registriran do 2/98, lepo ohranjen, rdeč, prodam. (068)25-635. 5548

FORD PROBE 2.2 GT, kovinsko srebrne barve, letnik 1992, prodam ali menjam. Jože Brule, Zajčji vrh n.h., Novo mesto. 5549

Z 101 skala 55, letnik 1989, registriran do 1.3.1998, prodam. (068)87-490. 5550

JUGO 55, letnik 1990, registriran do 5/98, 57.000 km, prodam za 3400 DEM. (068)42-644. 5551

OPEL VECTRA 1.6 i, letnik 1991, ABS, servo, sončna streha, CZ, prodam. (068)78-278. 5553

Z 101, letnik 1988, registriran do 4/98, prodam. (068)324-576. 5554

TAM T 80, letnik 1994, v zelo dobrem stanju, in 12 sodov koruzne silaže prodam. (068)49-564. 5555

OPEL KADETT solza, letnik 1988, zelo lepo ohranjen, 5V, registriran do 6/88, prodam. (068)52-585. 5559

JUGO 45, dobro ohranjen, prevoženih 57.000 km, garažiran, prvi lastnik, in motokultivator, 8 KM, prodam. (068)321-818. 5561

R 4, letnik 1992, rdeč, 54.000 km, lepo ohranjen, registriran za eno leto, prodam. (068)88-248. 5562

126 P BIS, letnik 1990, lepo ohranjen, ugodno prodam. (068)325-956, po 15. uri. 5568

R 5 FIVE, letnik 1995, registriran do 5/98, prvi lastnik, servisna knjiga, 3V, zelen, lepo ohranjen, prodam. (068)322-355. 5569

JUGO 55, letnik 1991, od prvega lastnika, prodam. (068)78-202. 5571

JUGO 45 A, letnik 1987, siv, dobro ohranjen, prodam za 90.000 SIT. (068)24-271. 5578

R 5 CAMPUS, 5V, letnik 1991, rdeč, prvi lastnik, 58.000 km, odlično ohranjen, nove gume, prodam. (068)42-395. 5582

JUGO 55, letnik 1991, 75.000 km, registriran do 5/98, prodam. (068)26-507 ali 323-500. 5583

R 4 GTL, letnik 1989, nove gume, registriran do 18.6.1998, odlično vzdrževan, ugodno prodam. (068)41-092. 5585

GOLF 1.6 D, letnik 1988, rdeč, 5V, registriran do 12/97, prodam. (068)75-013. 5586

OPEL KADETT 1.4 S, letnik 1991, prvi lastnik, 97.000 km, prodam. (068)59-265, popoldan. 5588

FORD ESCORT 1.3 CLX, letnik 1993, prvi lastnik, prodam. (068)22-629. 5589

FIAT UNO 60 S, letnik 1988, kovinski siv, kovinski siv, litri platišča, ohranjen, ugodno prodam za 4500 DEM. (068)65-608. 5590

AUDI 90, letnik 1989, kovinski siv, dobro ohranjen, prodam. (068)53-479. 5591

JUGO 45, letnik 1988, registriran do 10/97, prodam za 1350 DEM. (068)323-846. 5590

R 4 GTL, letnik 1989, dobro ohranjen, registriran do novembra, ugodno prodam. (068)20-584. 5594

HYUNDAI GLS 1.5, letnik 1991, registriran do 3/98, 69.000 km, prvi lastnik, garažiran, prodam. (068)25-874. 5605

R EXPRES, letnik 1993, temna stekla, dodatna oprema, dobro ohranjen, ugodno prodam. (068)323-165, dopoldan, 76-491, popoldan. 5612

CTX 80, letnik 1990, zelo dobro ohranjen, menjana za drug motor ali prodam. (068)65-654, po 15. uri, Matej. 5613

JUGO KORAL 45, I, 88, reg. do 8/97, prodam. (068)85-618. 5614

R 5 CAMPUS, 5V, letnik 12/89, kovinski zelen, lepo ohranjen, prodam. (068)41-156. 5618

JUGO 45, letnik 1989, registriran do 11/97, rdeč, ohranjen, prodam. (068)42-526. 5619

FIAT 126 PGL, letnik 1993, prva registracija 9/94, 13.800 km, prodam. (068)79-514. 5623

OPEL ASTRO 1.6 i, letnik 1992, dočna oprema, prodam. (068)59-035 ali 321-610. 5624

VW VENTO TD, letnik 11/92, prodam. (068)75-521. 5625

BMW 325, letnik 1988, kovinski moder, registriran do 11/97, veliko dodatne opreme, prodam za 12.200 DEM. (068)84-546. 5628

R 9 GTD, letnik 1989, registriran do 25.3.1998, bel, lepo ohranjen, drugi lastnik, ugodno prodam. (068)42-707. 5633

Z 128, belo, letnik 1986, prodam. Janez Conta, Tolsti Vrh 1, Šentjernej. 5634

Z 128, letnik 1989, prodam. (068)78-277. 5636

GOLF JX D, lepo ohranjen, letnik 1989, registriran za celo leto, ugodno prodam. (068)44-776, zvečer. 5639

TOMOS APN 6 S, letnik 1994, kupljen 6/95, kovinski moder, kot nov, prodam. (068)52-654. 5645

KARABOLIRAN JUGO 45 E, letnik 1987, odličen motor, prodam. Ogled možen po 18. uri na naslovu: Bogdan Zidar, Konstanjevica 8, Dolni Litija. 5646

FIAT TIPO 1.4 SX, letnik 1993, prvi lastnik, prodam. (068)83-249. 5652

GOLF JX D, letnik 1986, bel, prodam. (068)42-623. 5659

GOLF JX D, letnik 1989, registriran do 12/97, 95.000 km, bel, lepo ohranjen, prodam. Pavle Smolič, Dobrava 22, Dobrnič. 5662

JUGO KORAL 45, letnik 1990, registriran do 5/98, lepo ohranjen, prodam. (068)84-313. 5663

UNO 45 S, letnik 1985, registriran do 10/97, za 2900 DEM in fiat 126 P, letnik 1987, registriran do 6/98, za 1000 DEM prodam. (068)59-199 ali 60-423. 5668

obvestila

ŽALUZIJE, rolete, lamelne zavese in markize izdelujemo in montiramo po ugodnih cenah. Možnost plačila na čeke. (068)44-662 ali (069)64-937. 3271

PO NAROČILU BALIRAM suho sečno in slamo v kvadratne bale. (068)75-173. 5500

preklici

OBVEŠČAM VSE cenjene stranke, da zaradi ukinitve prodajnega mesta z 31.8.1997 prenham s storitveno dejavnostjo prodaje časopisov in trgovskega blaga. Angela Gačnik, s.p., Glavna cesta 52, Mirna. 5464

pohištvo

PRODAJAMO in kupujemo rabljeno stanovanjsko opremo. (068)325-523 ali (061)133-94-54. 3535

SESTAVLJIVE OMARE, klubsko mizico, jedilno mizo in 4 stole ugodno prodam. (068)24-449 ali (0609)652-368. 5610

posest

POČITNIŠKO HIŠO, elektrika, nekaj vinograda, skupno 14 a zemlje, na Stojanskem Vrhu 16a, Cerknje ob Krki, prodam. (061)557-561. 5461

15 HA zemlje, hišo, gospodarsko poslopje, na Smuki v bližini Kočevja, prodam. Primereno za ovčjerojo, konjerejo ali divjak. (061)852-467. 5472

STANOVANJSKO HIŠO v Krmelju prodamo. (068)84-057, dopoldan, 84-018, popoldan. 5475

NAD BOŠNJEM, Jablanica, prodam gotovo hišo, 11 x 10 m, c CK, lahko kot vikend ali drugo, s 600 m2 obdelovalne zemlje. (068)82-850. 5478

NA MALKOVCU ob cesti prodam 10 a vinograda z zidanico. (068)80-507. 5512

STARO HIŠO, opredeljeno, primereno za vikend, 34 a zemlje, vinograd, vse ob hiši v Beli krajini, prodam. Anica Drenovec, Podzemelj 20, Gradač. 5544

HIŠO v Novem mestu, vrstno, 200 m2, parcela 500 m2, prodam. (068)20-447. 5622

ZAZIDLJIVO PARCELO ali starejšo hišo, najmanj 10 a, v okolini Novega mesta kupim za gotovino. (068)325-194. 5626

STARO HIŠO med Novim mestom in Kostanjevico, do 20.000 DEM, kupim. Šifra: »POMLAD«. 5643

VSELJIVO HIŠO v Novem mestu ali okolici (do 15 km) kupim, do 130.000 DEM. (068)25-596. 5646

LEPO PARCELO za postavitev brunarice, slamoreznicu in staro matilnico prodam. (068)48-564, v nedeljo. 5655

MANJŠO ZIDANICO z vinogradom v Gradišču pri Trebnjem prodam. (068)44-492, zvečer. 5656

NOVO MESTO (Tomažija vas), 5 km od Šmarješki Toplice, prodamo posest, 2,3 ha, s hišo in gospodarskim poslopjem. Možnost prodaje po delih, cca 70.000 DEM. Informacije: K3 Kern, d.o.o., Kranj. (064)221-353. 5671

MIRNA NA DOLENJSKEM, prodamo posest, 3,5 ha, s hišo in gospodarskim poslopjem. Posest je vzdrževana, cena 55.000 DEM. Informacije: K3 Kern, d.o.o., Kranj. (064)221-353. 5672

DRAGA PRI LOŠKEM POTOKU na Notranjskem, prodamo posest, 3 ha, s hišo in gospodarskim poslopjem. Cena: 75.000 DEM. Informacije: K3 Kern, d.o.o., Kranj. (064)221-353. 5671

CERTIFIKATI! Najboljša možnost za vložitev certifikata ali ostanka! (062)83-904 ali (0609)614-301. 5654

SPREJEMAMO REZERVACIJE za letovanje v opredeljenih prikolicah na Kolpi, Adlešiči, in na morju, Selce. (068)57-800. 5655

ČELENJE POMOČ pri pospravljanju ali vrtnarjenju, pokličite na (068)321-902 ali 341-841. 5648

UNIVERZAL - svetovanje, posredništvo in popravila šivalnih strojev. Silvo Mišjak, Ob Težki vodi 58, Novo mesto, (068)27-682. 5495

V ČRNOMLJU oddam v najem povsem prostor v pritičju enonadstropne stanovanjske hiše, 60 m2. Možna tudi prodaja celega objekta. (0609)632-487. 5514

INŠTRUKCIJE za nemški in angleški jezik nudim. (068)85-682. 5540

KOŠNJO SENA prodam. Florjan Ljubljana, Vihre 6, Mirna Peč. 5481

KOŠNJO na vrtu oddam, prodam pa videokameru za nadzor in pisalni stroj. (068)87-091. 5482

4 NOVE GUME Good Year 135/13 udobjno prodam. (068)52-417. 5486

TRIFAZNI CIRKULAR, 5,5 KM, in avtomobilsko prikolico prodam. (068)44-371. 5492

OPAŽNE PLOŠČE in kovinske podpare zelo ugodno posodim. (068)45-768, zvečer. 5580

POSLOVNE PROSTORE, 37 m2, 32 m2 in 21 m2, v Novem mestu, Kandijška 28 v Resslova 1 a, oddamo. (068)321-366, dopoldan. 5587

KORUZO v zrnju in vino šmarnice prodam. (068)21-315, zjutraj ali zvečer. 5473

10 M kalanih garbriovih drv prodam. (068)52-987. 5474

MATEMATIKO in fiziko inštruirajo. (068)28-965. 5637

MATEMATIKO in fiziko za osnovno in srednjo šolo inštruiram. (0608)33-714. 5661

POLOVNE PROSTORE, 37 m2, 32 m2 in 21 m2, v Novem mestu, Kandijška 28 v Resslova 1 a, oddamo. (068)321-366, dopoldan. 5587

NA MEHANIZIRANI KMETIJTI za poslim zakonski par. (061)872-080. 5494

ZAKVIZITERSKO PRODAO na grobnih sveč redno zaposlimo komunikative moške ali ženske z lastnim prevozom. (0609)622-668. 5494

KORUZO v storžih in zrnju ter Z 101, letnik 1988, prodam. (068)60-716. 5518

BEBI TORBO, hojico, stajico in kengurjčka ugodno prodam. (068)341-739, popoldan. 5530

SATELITSKO ANTENO prodam za 250 DEM. Gorenc, Kandijška 49, Novo mesto, (068)24-630. 55

PORTRET TEGA TEDNA

Janez Maysar

pripoveduje Maysar. Ko spozna, da prihaja "njegov čas", se navadno odpelje na oddelki za transfuziologijo krvi v Novo mesto. To počne že leta in tudi sedaj, ko je že upokojen. A ko je še delal kot viličarist v črnomaljskem Beltu, je navdušil za krvodajalstvo veliko sodelavcev. Ne zaradi tistega dneva ali dveh, ko jih potem ni bilo potreben priti na delo, temveč povsem iz humanih nagibov.

Kolikšnemu številu ljudi je s svojo krvjo, ki je oddal že okrog 370 litrov, rešil življenje, ne bo nikoli mogel izvedeti. Pa vendar je prijeten že občutek, ko ve, da lahko pomaga. Le z enim od številnih srečnežev se je osebno spoznal. Ko je delal v Nemčiji, je zasledil razpis, da nujno potrebujejo kri krvne skupine 0 za Turka, ki se je hudo ponesrečil v prometni nesreči in izgubil veliko krvi. "Javil sem se in takrat sem prvič in zadnjič dal kri kar iz žile v žilo. In celo plačali so mi 600 DEM, čeprav mi ni bilo do denarja. Vesel sem bil, da sem rešil življenje človeku, ki se mi je tudi osebno zahvalil," se spominja.

"Pravijo, da je v slovenskem krvodajalstvu kriza in da je krvodajalcev vse manj. Je že tako, da se težave v družbi odražajo tudi na tem področju. Vendar se zavzamam, da ljudje dajo kri prostovoljno in iz preprčanja, da bodo nekomu pomagali, ne pa bi za to dobili plačilo. Res pa je, da bi bilo morda več krvodajalcev, če bi jih ponudili kakšno ugodnost, kot je dodatno zavarovanje ali priporočilo za zdravilišče," pravi Janez, čeprav zase trdi, da bo odhajal na krvodajalske akcije ne glede na to, ali bo od tega imel kakšne koristi.

Nekaj pa Maysar le pogreša. Preprčan je, da bi se moral krvodajalc, ki zares nesobično opravlja svoje humano poslanstvo, večkrat srečati. A ne zgolj na krvodajalskih akcijah. Ta želja se mu bo kmalu uresničila, saj bo območna organizacija RK Črnomelj prihodnji teden pripravila družabno srečanje krvodajalcev, ki so dali kri več kot petindvajsetkrat. Janez bo na njem dobil priznanje kot krvodajalec, ki je na območju te organizacije največkrat dal kri.

Nekaj pa Maysar le pogreša. Preprčan je, da bi se moral krvodajalc, ki zares nesobično opravlja svoje humano poslanstvo, večkrat srečati. A ne zgolj na krvodajalskih akcijah. Ta želja se mu bo kmalu uresničila, saj bo območna organizacija RK Črnomelj prihodnji teden pripravila družabno srečanje krvodajalcev, ki so dali kri več kot petindvajsetkrat. Janez bo na njem dobil priznanje kot krvodajalec, ki je na območju te organizacije največkrat dal kri.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

V MIRNI PEČI KMEČKI PRAZNIK S KMEČKIMI IGRAMI

MIRNA PEČ - Govedorejsko društvo Mirna Peč pripravlja v nedeljo, 1. junija, kmečki praznik s kmečkimi igrami pred OŠ Mirna Peč. Ob 14.30 se bodo v sprevodu s konjskimi vpregami predstavile ekipe kmečke mladine iz Trebnjega, Škocjanca, Novega mesta, Straže in Mirne Peči. Ob 15. uri se bo pričel program s kmečkimi igrami, ki se bo zaključil z zabavo, za katere bo skrbel ansambel Rubin. Manjkalo pa ne bo niti dobre kapljice in ostalih dobrat.

MADŽARSKI PUNK ROCKERJI V ČRНОМЕЛЈУ

ČRНОМЕЛЈ - V Mladinskem kulturnem klubu bodo v soboto, 31. maja, nastopili legendarni madžarski punk rockerji - skupina Aurora. Kot predskupina se bodo predstavili obetavni Krančani, zbrani pod imenom The mi. Pričetek koncerta bo ob 22. uri.

VABLJENI NA TABOR V BOVEC

NOVO MESTO - Planinska skupina Krka vabi na tabor v Bovec. Odhod bo z osebnimi avtomobili v ponedeljek, 14. julija, ob 6. uri zjutraj izpred tovarne Kružna v Ločni. Vrnili pa naj bi se 19. ali 20. julija. Nastanili se bomo v Kaninski vasi ali pa vsak v svojem šotoru v kampu Polovnik. Vsak dan bo okrog 10 ur naporne hoje, povzpeli se bomo na Mangart, Polovnik, Bavški Grinavec ter vrhove nad Loško steno. Stroški bivanja in vodenja za šest dni bodo znesli okrog 12 tisočakov. Hrano pa si bo lahko pripravljal vsak sam ali pa se bo hrانil v gostiščih. Prijava pri Petru Repovžu na tel.: 321 459 ali 73 671 do 16. junija.

P. R.

PRVI REJ TUDI V KOČEVJU

KOČEVJE - Člani folklorne skupine Prvi rej iz Canberre (Avstralija) bodo od 27. junija do 10. julija obiskali šest slovenskih mest. Poleg v Ljubljani, Mariboru, Slovenjgradcu, Kopru in Slovenski Bistrici bodo 8., 9., in 10. julija nastopili v Fari pri Kostelu. 15. junija bo Kočevko obiskala 100 izseljencev iz Cleveland.

Igor iz Novega mesta je povedal, da očitno ne velja več tisti rek, da je ura za reveže na stolpu. Vsaj kar se tiči novomeškega rotovža je tako, da z njegovih ur niti reveži ne morejo zvedeti, ali je že poldne in s tem čas za kosoš, če ga sploh imajo. Kar tri ure je videti z Glavnega trga, vse tri stojojo. Pred leti jih je stara oblast obnovila, z novo oblastjo pa so očitno prišli časi, ko ura na rotovškem turnu očitno nikomur ni potrebna ali pa nikogar ne moti, če stoji.

Metličana iz stanovanjskega bloka blizu policijske postaje moti, da ob dela prostih dneh, ko ljudje radi nekaj dolje pospišo, nekateri uslužbenci te ustanove že zgodaj zjutraj prihajajo na dvorišče policijske postaje prat svoje zasebne automobile. Naprava za pranje na pritisk dela precejšen hrup. Možakar se sprašuje tudi, če je prav, da nekateri v prostem času takole kar na račun davkoplacaevcev perejo zasebne automobile, medtem ko takrat, ko so v službi, druge ljudi nadzirajo in kaznujejo, če ti kršijo pravila in zakone.

Franceta iz Šentjerneja jezi prometna ureditev v središču Šentjerneja, saj avtobusi zaustavljajo povsem na cesti, tako da zaprejo cel vojni pas, prehitavanje stojčega avtobusa pa je precej nevarno početje. Če tega ni znala v prejšnjem času urediti novomeška občina, je po Francetovem mnenju to lep iziv za novo oblast v mladi Šentjernejski občini. Če ji bo to uspelo, jo bi marsikdo hvaležen. Trajna rešitev bi bila prava avtobusna postaja, ki bi v primeru slabega vremena čakajočim potnikom med drugim ponudila tudi streho nad glavo.

L. V.

Filmski Anton zapustil Kočevsko

Film Boštjana Mašere o Antonu Slapšaku - Romeo kmalu na TV Ljubljana

"Tako temeljito umit pa že dolgo nisem bil," je dejal 75-letni Anton Slapšak med krajšim odmorom med snemanjem filma Anton, ki govorji o njem. Tisti prizor z jutranjim umivanjem je namreč moral kar velkokrat ponavljati, najprej za vajo, potem pa še zares. Film govorji o moškem iz zgodbe o "kočevskem Romeo in Juliji", ki sta odšla iz doma starejših občanov in se nastanila v gozdu blizu Kočevja. Tam sta skušaj preživel eno zimo, drugo pa le Anton sam, ker je Milena resno zbolela.

Scenarist in režiser filma je Boštjan Mašer, študent drugega letnika Filmske in televizijske režije na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo. Snemanje filma so podprla tudi nekatera slovenska podjetja, med njimi

Labod iz Novega mesta, in štiri politične organizacije.

V daljšem odmoru za kosilo je Anton med drugim dejal, da se na Kočevskem zaradi vlag, sevanja in posebnih ljudi bolj slabo počuti. Na Krasu, kamor bodo odpe-

ko je videl, da je njegov tabor razdejan in uničen. "Le komu je bilo to tako napot?" se sprašuje Anton. "Strašno je hudo, ko si reven in star, pa se mora še batiti, da te ne okradejo. Tudi vas bi bilo potreben strah," je zagotovil Anton in potočil.

"Tu okoli imajo nekateri ovce, zasilna prebivališča zase in zasilne shrambe za orodje. Prišla pa sta dva in ovčerejci - Bosancu

• BOŠTJAN MAŠERA - "Film je bil posnet po planu. Razdejani prvi tabor pri Cvišterjih je prišel prav, da se vidi razlika na takrat posneti fotografiji med tedanjim in današnjim stanjem. Snemalna ekipa je dobro opravila delo in tudi Anton je bil kar dober igralec. Preko poletja bom film zmontiral in šel z njim na jesenski izpitni rok. Prizadeval si bom, da bo film prikazan tudi na TV na tako imenovanih "Večerih slovenskih filmov" in z ostalimi filmi študentov AGRFT címprej v slovenski kinoteki. Ob zaključku naj se zahvalim Centru Ljubljana, ki je omogočil preselitev Antona in njegove prikolicice k morju; Maximarket Ljubljana, ki je predvsem v hrani največ prispeval za Antona in tudi še bo, Zagovad za odprtjo družbo in vsem ostalim, ki so pomagali, da je prišlo do uresnicitve filma o Antonu."

ukradla motorno žago. Pri tem ju je lastnik zalotil in ju pretepel. Potem je bil kaznovan. Je že tako, da se krade lahko, tatu pa ne smeš tepliti. To ni prav!", je ob zaključku pogovora zatrdiril Anton, ki je zdaj že nekje na Krasu, kamor so ga prepeljali dobrotniki, ki jih je prisreljal Boštjan Mašera. Anton si je sicer zezel k morju, kjer pa ni bilo primernega prostora zanj.

JOŽE PRIMC

Radovedna noja

Pri Frankovih v Hrastju ju imajo že 4 leta

HRASTJE PRI OREHOVICI - Ko je pred štirimi leti Frankova Katja domov na kmetijo pripeljala šestmeseči par nojev, je to bila takrat velika atrakcija. Še posebej za otroke, ki so do tedaj o tem velikem ptiču tečajo, ki sicer domuje v Afriki, lahko prebirali le v knjigah ali pa so

jali njega in počitniško prikolico, bo po njegovem bolje. Na Kočevskem na ljudi in živali zelo slabovativajo ozonske luknje, meni Anton. Sevanje se pozna po slabem počutju ljudi in raskasti obolenjih - od kožnih do hujših - ki jih je na Kočevskem v primerjavi z ostalo Slovenijo veliko več. Tudi on ima čudne zdravstvene težave.

Anton prvič nastopa v filmu. Snemanja so bila na krajinah, kjer je živel in delal zadnji dve leti, to je na treh krajinah v gozdovih okoli Kočevja. Najbolj ga je razočaralo,

POLETNI VEČERI V GOSTILNI PUGELJ

NOVO MESTO - V gostilni Pugelj bodo poleti vsak petek in sobotu obiskovalcem zagovorili živo glasbo. Lačnim hostom na voljo jagenjček in odobjek, seveda pečena, žejnem pa oblubljajo tudi pristno dolensko kapljico.

• VHOD V PUŠČAVNIKOVO JAMO - V tej jami naj bi po ljudskem izročilu prebival puščavnik. Na fotografiji je France Pečnik ob vhodu vanjo. (Foto: J. Primc)

Pozitivno sevanje pri Turjaku

Do skrivnostne jame ne vodi noben kažipot

TURJAK - "Tu, v Turjaku in okolici, so gotovo neka pozitivna sevanja. Zakaj pa je Andrej Turjaki pri Sisku Turke posekal? Tu so še odlični športniki: Miro Cerar pa kolesarski prvak Škrlj in zdaj je evropska prvakinja v drsnju mlada Darja Škrlj. Dokaz za pozitivno sevanje je, da je tu dobival navdih za svoja dela skladatelj Marij Kogoj, zdaj pa tu živi in ustvarja skladatelj Jakob Jež. In še bi lahko našteval," pravi France Pečnik, kulturni delavec iz Turjaka.

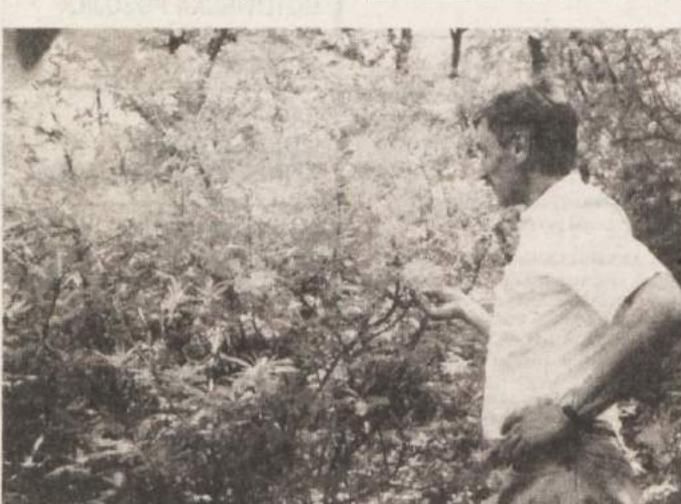
Tako smo se oni dan pogovarjali v Murnovi gostilni na Turjaku. Gostilničar je hotel pogovor prenesti na zabavno plat in dejal, da se mnogim v občini Velike Lašče pozna, da so obsevani. France Pečnik pa

mu je takoj odvrnil, češ da se tudi na njem, gostilničarju, pozna, saj je zato tako brihten.

Potem nam je France šel pokazat jamo, iz katere naj bi po njegovem prepričenju izhaljalo pozitivno sevanje. To je manjša jama v skali blizu vasi Gradež. V njej je po ljudskem izročilu nekdaj živel puščavnik. Jama ima vhod v obliki vrat. Na levo stran se nadaljuje le kakih 5 m daleč in tam naj bi bila tako rekoč spalnica in dnevna soba puščavnika.

Pred leti so o tej jami že pisali v enem izmed slovenskih časopisov, pisec pa je takrat zvedel, da gre za votli kamen, ki je zdravilen, predvsem za revmatike. O pozitivnem sevanju ni zapisal nič.

J. PRIMC

AZALEJA VSE BOLJ OGROŽENA - Pontska azaleja, zelo redka grmičasta rastlina z močno dišečimi rumenimi cvetovi v gostih šopih - eno takih rastič je v gozdu med Brusnicami in Gaberjem - je sredi maja cvetela. Žal pa je rastič vse bolj ogroženo in ga je vsako leto manj. Kaže, da to posebnost na pobočju Gorjancev nihče ne skrbti. (Foto: M. Vesel)